

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

Θ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΛΑ'

Πέμπτη 14 Μαΐου 1998

Αθήνα, σήμερα στις 14 Μαΐου 1998, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.15' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου η Βουλή σε ολομέλεια, για να συνεδριάσει υπό την προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ**.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από το Γραμματέα της Βουλής κ. Αχιλλέα Κανταρτζή, Βουλευτή Τρικάλων, τα ακόλουθα:

"Α' ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Ο Βουλευτής Αθήνας κ. ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Εργατικός Σύλλογος Ελλήνων του Κεμπέκ, διαμαρτύρεται για την απόφαση της Καναδικής Κυβέρνησης να επιβάλει το φόρο των "μη κατοίκων" (25%) στις καναδικές συντάξεις που χορηγούνται στους Έλληνες που επιστρέφουν για μόνιμη διαμονή στην Ελλάδα.

2) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Ήλιων Λ.Αιδηψού ζητεί την αγορά οικοπέδου – κτίσματος στον ανωτέρω οικισμό για την κατασκευή Πλατείας – Αγροτικού ιατρείου.

3) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος Ληλάντιου Πεδίου Χαλκίδας Εύβοιας ζητεί να σταματήσει η παράνομη χωματοληψία – αργιλλοληψία από το Ληλάντιο Πεδίο.

4) Οι Βουλευτές κύριοι ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗΣ και ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΛΟΥΛΕ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ένωση Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Καλαμάτας Μεσσηνίας ζητεί να μην καταργηθούν τα ΤΕΛ.

5) Οι Βουλευτές κύριοι ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΜΟΥΣΤΑΦΑ και ΑΝΔΡΙΑΝΗ ΛΟΥΛΕ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Σύνδεσμος Συνταξιούχων Αυτοκ/στών Ν.Θεσ/νίκης ζητεί την αύξηση των συντάξεων του ΤΣΑ.

6) Ο Βουλευτής Αθηνών κ. ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Γεωπόνων ζητεί την αντικατάσταση της παρ. 4Α του άρθρου 3 του ν. 2527/97 περί θέσπισης του βαθμού πτυχίου, ως κυρίαρχου κριτηρίου επιλογής.

7) Ο Βουλευτής Αθηνών κ. ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Φίλων Σιδηροδρόμου Πελοποννήσου και Δυτ. Ελλάδος ζητεί τη διατήρηση των υπαρχόντων δρομολογίων την περίοδο 1998-99.

8) Ο Βουλευτής Αθηνών κ. ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Εταιρεία για την Προώθηση Ελληνικών και Κυπριακών Μελετών στο Πανεπιστήμιο του Μαννχάιμ Γερμανίας, ζητεί την ίδρυση έδρας Νεοελληνικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Μαννχάιμ καθώς και τη χρηματοδότησή της.

9) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ και ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΓΓΟΥΡΑΚΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Νομαρχιακό Τμήμα Λέσβου της ΑΔΕΔΥ καταδικάζει το κύμα ξενοφοβίας και ρατσισμού που αναπτύσσεται στη χώρα μας.

10) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ και ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Νομαρχιακό Τμήμα Λέσβου της ΑΔΕΔΥ ζητεί να ματαιωθεί ο διαγωνισμός για την πρόσληψη εκπαιδευτικών.

11) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ και ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΓΓΟΥΡΑΚΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Σωματείο Εργαζομένων στις επιχειρήσεις MINION Α.Ε. ζητεί την εξασφάλιση της λειτουργίας της επιχείρησης.

12) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΟΥΤΑΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΑΤΖΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία Ελαιοπαραγωγοί της Ελλάδος διατυπώνουν την έντονη διαμαρτυρία τους για τη χαμηλή τιμή του ελαιολάδου.

13) Οι Βουλευτές κύριοι ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ και ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΓΓΟΥΡΑΚΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ένωση Καταναλωτών Λέσβου διατυπώνει την ανησυχία της για την ηλεκτροδότηση της Λέσβου.

14) Ο Βουλευτής Αττικής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΤΑΣΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Τραπεζοϋπαλληλικών Οργανώσεων Ελλάδος ζητεί τη συγχώνευση των Τραπεζών Εμπορικής και Ιονικής.

15) Ο Βουλευτής Φθιώτιδας κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΛΑΜΠΑΝΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Ναυτικός Αθλητικός Όμιλος Λαμίας ζητεί την κατασκευή κλειστού κολυμβητηρίου στην πόλη της Λαμίας.

16) Ο Βουλευτής Χίου κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΒΑΡΙΝΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Υπαλλήλων Ταμείου

Εθνικής Οδοποιίας ζητεί να παραμείνει το Ταμείο, Αυτοτελές Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου.

17) Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Σωματείο Συνταξιούχων Επικουρικού Ταμείου Μετάλλου Μακεδονίας ζητεί την εξυγίανση των οικονομικών του Ταμείου Μετάλλου.

18) Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Κτηνοτροφικός Σύλλογος Νομού Τρικάλων ζητεί την αναθεώρηση της πολιτικής των τραπεζικών επιτοκίων.

19) Ο Βουλευτής Αθηνών κ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜΑΡΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Συνταξιούχων ΗΣΑΠ αναφέρεται στην οικονομική κατάσταση του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού ΗΣΑΠ.

20) Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Εργαζομένων στον Οργανισμό Βάμβακος ζητεί να μην καταργηθεί ο Οργανισμός Βάμβακος.

21) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η αναμόρφωση του κεντρικού Σταθμού ΟΣΕ Πατρών Αχαΐας.

22) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η οριστική ρύθμιση του αγκυροβολίου στο λιμάνι των Πατρών Αχαΐας.

23) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η ανέγερση διοικητηρίου στην πόλη των Πατρών Αχαΐας στο οποίο και θα στεγαστούν όλες οι δημόσιες υπηρεσίες.

24) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ο Σύλλογος Διπλωματούχων Μηχανικών ζητεί να μην καταργηθούν οι Τεχνικές Υπηρεσίες του ΕΟΤ.

25) Ο Βουλευτής Αχαΐας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας στο οποίο ζητείται η αναβάθμιση του σιδηροδρομικού δικτύου Πελοποννήσου και η επέκτασή του στη Δυτική Στερεά και την Ήπειρο.

Β. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 5248/4-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 6686/23-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης με αριθμό 5248/4-3-1998 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Νικόλαος Τσιαρτσιώνης, με την οποία ερωτάται ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, αν έχει κινηθεί πειθαρχική διαδικασία κατά των εμπλεκόμενων με τη δράση δύο απατεώνων στο νομό Κοζάνης δημοσίων λειτουργών, θέτουμε υπόψη σας, ότι δεν είναι δυνατή η απάντηση δεδομένου ότι η παραπάνω ερώτηση είναι αόριστη, διότι δεν προσδιορίζονται οι εμπλεκόμενοι υπάλληλοι.

Όσον αφορά τις υπηρεσίες στις οποίες ενδεικτικά αναφέρεται ο ερωτών Βουλευτής αρμόδια να σας απαντήσουν είναι για τα ΕΛΤΑ το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, για το Ι.Κ.Α. το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για την Ελληνική Αστυνομία το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και για το Γενικό Επιτελείο Στρατού, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, στα οποία διαβιβάζουμε την ερώτηση.

Ο Υφυπουργός
ΣΤ. ΜΠΕΝΟΣ"

2. Στις με αριθμό 5258/5-3-98, 5295/5-3-98 ερωτήσεις

δόθηκε με το υπ' αριθμ. 831/23-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στις ερωτήσεις 5258/5-3-98 και 5295/5-3-98 που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Δ. Σαρρής, Γ. Κουράκης, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η ΑΤΕ υλοποιώντας την ΚΥΑ 72025/Β.1984 /5-12-94, όπως τροποποιήθηκε με τις όμοιές της 39993/Β.957/29-5-95 και 3000/Β.117/28-1-97, ρύθμισε τις κατά την 31/12/94 οφειλές (ληξιπρόθεσμες και άληκτες) των αμπελουργών του Ν.Ηρακλείου για 10 χρόνια με ειδικό επιτόκιο που είναι ίσο με αυτό των εντόκων γραμματίων ετήσιας διάρκειας πλέον 2 εκατ. μονάδες το οποίο επιδοτείται κατά 59% από το Δημόσιο (ν. 128/75). Έτσι το τελικό επιτόκιο που επιβαρύνεται ο πιστούχος είναι σήμερα 6% περίπου.

Οι δόσεις του δανείου της ρύθμισης από εξαμηνιαίες που ήταν στην αρχική απόφαση έχουν μετατραπεί σε ετήσιες.

Οι παραπάνω αποφάσεις καθορίζουν τους όρους ρύθμισης των δανείων των αμπελουργών του Ν. Ηρακλείου.

Ο Υπουργός
ΣΤΕΦ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ"

3. Στην με αριθμό 5268/5-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 6684/23-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 5268/5-3-1998 που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής κ. Γεώργιος Καρατζαφέρης, και ειδικά όσον αφορά στον αριθμό των προσληφθέντων στις ΔΕΚΟ από 1.1.1994, σας πληροφορούμε τα εξής:

Όπως προκύπτει από τα επισυναπτόμενα στοιχεία στις ΔΕΚΟ προσλήφθηκαν.

Κατά το έτος 1994	10.771 άτομα
Κατά το έτος 1995	5.075 άτομα
Κατά το έτος 1996	3.642 άτομα
Κατά το έτος 1997	4.675 άτομα

Για τις υπό κρατικό έλεγχο τράπεζες η υπηρεσία μας δεν διαθέτει στοιχεία δεδομένου ότι αυτές έχουν πρόσφατα υπαχθεί στο σύστημα προσλήψεων του ν. 2190/1994 με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2527/1997.

Για τα άλλα θέματα αρμόδια να σας απαντήσουν είναι τα υπουργεία Εθνικής Οικονομίας και Ανάπτυξης τα οποία είναι και συναποδέκτες της ερώτησης.

Ο Υφυπουργός
ΣΤ. ΜΠΕΝΟΣ"

Σημ.: Τα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/νσης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

4. Στην με αριθμό 5272/5-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1663/11-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5272/5-3-98 ερώτησης που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ν. Τσιαρτσιώνης στη Βουλή των Ελλήνων, σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνει το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας για την ενημέρωση, πρόληψη και αποτελεσματική καταστολή της εμπορίας και της χρήσης ναρκωτικών ουσιών στις Ένοπλες Δυνάμεις, σας πληροφορούμε τα εξής:

Άμεση προτεραιότητα του Υπουργείου μας σε θέματα που αφορούν τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική υγεία των στρατευσίμων, είναι να δοθεί έμφαση στην πρόληψη και στην έγκαιρη ανίχνευση των οπλιτών που παρουσιάζουν συμπεριφοράς με υψηλή επικινδυνότητα. Ειδικότερα, εξεδόθησαν από το Γενικό Επιτελείο Στρατού σε συνεργασία με την Διεύθυνση Υγειονομικού του Γ.Ε.Σ. οδηγίες για τον εντοπισμό και χειρισμό του στρατιωτικού προσωπικού που τυχόν εντοπίζεται να κατέχει, να διακινεί ή να κάνει χρήση ναρκωτικών ουσιών.

Σημειώνεται επίσης, ότι ο Στρατιωτικός Ποινικός Κώδικας προβλέπει και τιμωρεί μόνο στρατιωτικά αδικήματα. Για τα λοιπά αδικήματα μεταξύ των οποίων και οι παραβάσεις για τα ναρκωτικά, οι στρατιωτικοί υπάγονται στις κατ' ιδίαν διατάξεις

των ειδικών ποινικών νόμων για τις ναρκωτικές ουσίες.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα τη χρήση ναρκωτικών ουσιών από οπλίτες η εφαρμοζόμενη πολιτική εδράζεται σε τρεις άξονες:

α. Στην εκπαίδευση στρατιωτικών και κληρωτών γιατρών για επιστημονική αντιμετώπιση και σωστή παραπομπή στις αρμόδιες υπηρεσίες της πολιτείας.

β. Στη διεξαγωγή σεμιναρίων στο μόνιμο και στρατεύσιμο προσωπικό σχετικά με τα αδιέξοδα και τις επιπτώσεις από τη χρήση ναρκωτικών.

γ. Στη διαρκή χρησιμοποίηση ειδικευμένων επιστημόνων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών στα Κέντρα Κατάταξης, σε συνδυασμό με την εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων εκπαίδευσης που έχουν σκοπό να μειώσουν τα προβλήματα προσαρμογής των νεοσυλλέκτων στη στρατιωτική ζωή.

Οι παραπάνω άξονες της εφαρμοζόμενης πολιτικής εμπλουτίζονται και εξειδικεύονται περαιτέρω, από τους τρεις Κλάδους των Ενόπλων Δυνάμεων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το Γενικό Επιτελείο Στρατού (ΓΕΣ) κήρυξε το παρελθόν έτος 1997 ως "Έτος καταπολέμησης των Ναρκωτικών στο Στρατό" και προγραμματίσε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, οι οποίες μεταξύ άλλων, περιλάμβαναν τη διοργάνωση συνεδρίων με πανελλήνια συμμετοχή, για την εξέταση όλων των παραμέτρων του προβλήματος. Την 28η Ιουνίου του 1997, πραγματοποιήθηκε ημερίδα στη Θεσσαλονίκη, στην οποία προσκλήθηκαν και συμμετείχαν αρμόδιοι φορείς της πολιτείας, ειδικοί επιστήμονες επί του θέματος και καθηγητές Πανεπιστημίων. Ανάλογες ημερίδες καθώς και διοργάνωση σεμιναρίων για την επιμόρφωση των στελεχών στο συγκεκριμένο πρόβλημα πραγματοποιήθηκαν και κατά Σχηματισμό. Προς τούτο, έχει συγκροτηθεί συντονιστική επιτροπή αποτελούμενη από Ανωτάτους και Ανώτερους Αξιωματικούς του ΓΕΣ με σκοπό το συντονισμό και την παρακολούθηση όλων των σχετικών δραστηριοτήτων, καθώς και τη διαπίστωση του αποτελέσματος αυτών.

Παράλληλα, στα Κέντρα Εκπαιδεύσεως Νεοσυλλέκτων προβλήθηκαν βιντεοταινίες, έγιναν θεατρικές παραστάσεις και τέλος έγινε παραγωγή κινηματογραφικής ταινίας από ηθοποιούς και καλλιτέχνες που υπηρετούν τη θητεία τους, με στόχο την πλήρη και ουσιαστική ενημέρωση του στρατιωτικού προσωπικού στο θέμα των ναρκωτικών.

Επιπρόσθετα, έχει παραδοθεί στο Τυπογραφείο του Ελληνικού Στρατού προσχέδιο εγκολπίου για τα ναρκωτικά με πρόγραμμα να εκτυπωθεί σε 100.000 αντίτυπα και να διανεμηθεί σε όλους τους στρατευμένους που υπηρετούν την θητεία τους ενώ ταυτόχρονα προωθείται και η προβολή του θέματος μέσω του δικτύου του "INTERNET".

Στο Πολεμικό Ναυτικό (ΠΝ), επιπλέον, εγκαινιάστηκε συνεργασία με τη θεραπευτική κοινότητα "Νόστος", ενώ εδώ και δέκα χρόνια λειτουργεί με επιτυχία στο Ναυτικό Νοσοκομείο Σαλαμίνας (ΝΝΣ) θεραπευτική κοινότητα βασιζόμενη στην ομαδική ανάλυση.

Η Πολεμική Αεροπορία (ΠΑ) σε συνεργασία με την Κινητή Μονάδα Ενημέρωσης "Πήγασος" του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και στα πλαίσια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης τόσο του μόνιμου όσο και του στρατεύσιμου προσωπικού της, διενεργεί διαλέξεις, τουλάχιστον μια φορά το εξάμηνο, σε κάθε Μονάδα της.

Πέραν όμως των προαναφερθέντων, αποτελεί βούληση της Ηγεσίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, να υπάρξει μία νέα θεσμική προσέγγιση του ζητήματος της πρόληψης χρήσης ναρκωτικών σε συνεργασία με τον Οργανισμό κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ). Επίσης, έχουν αρχίσει δύο νέα ερευνητικά προγράμματα με σκοπό την ανεύρεση της συχνότητας χρήσης-κατάχρησης ουσιών, καθώς και άλλων προβλημάτων ψυχικής υγείας με σκοπό την εκπόνηση και άλλων ολοκληρωμένων προγραμμάτων πρόληψης, αποβλέποντας στην αγωγή της σωματικής και ψυχικής υγείας των στρατευσίμων. Εκτιμάται δε, ότι η λειτουργία των υπό δημιουργία Γραφείων Προληπτικής Ψυχικής Υγιεινής και Μέριμνας Προσωπικού θα βοηθήσει σημαντικά την παραπάνω προσπάθεια. Για την αποτελεσματική καταστολή της εμπορίας και χρήσης ναρκωτικών ουσιών, έχει δρομολογηθεί και η δημιουργία σχετικού

αρχείου από τη Διεύθυνση Πληροφορικής και Μελετών (ΔΙΠΜΕ), που θα επεξεργάζεται τα στοιχεία σχετικά με τα ναρκωτικά στις Ένοπλες Δυνάμεις.

Επίσης, σας πληροφορούμε ότι στα πλαίσια της θεραπείας οι στρατεύσιμοι που κάνουν χρήση ναρκωτικών ουσιών νοσηλεύονται σε Ψυχιατρικές κλινικές με σκοπό την κλινική τους αξιολόγηση, τη διάγνωση τυχόν άλλης ψυχοπαθολογίας στο έδαφος της οποίας γίνεται χρήση ναρκωτικών ουσιών, την ενημέρωσή τους για τους διαθέσιμους τρόπους θεραπείας και τέλος την παροχή ψυχοθεραπευτικής βοήθειας με σκοπό την σωματική τους απεξάρτηση.

Τέλος, επιθυμούμε να καταστεί σαφές ότι η Πολιτική και Στρατιωτική Ηγεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας θα συνεχίσει και θα ενισχύσει την ακολουθούμενη πολιτική της κατά της κοινωνικής μίστιγας των ναρκωτικών, στα πλαίσια μιας ευρύτερης προσπάθειας που καταβάλλεται, ώστε η στρατιωτική θητεία να καταστεί εφελτήριο γνώσης για θέματα ψυχικής και σωματικής υγείας.

Ο Υπουργός
ΑΠ. ΑΘ. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ"

5. Στις με αριθμό 5286/5-3-98, 5397/10-3-98 ερωτήσεις δόθηκε με το υπ' αριθμ. 833/23-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στις ερωτήσεις 5286/5-3-98, 5397/10-3-98, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Γ. Καλαμακίδης σας πληροφορούμε τα εξής: Το επενδυτικό σχέδιο, Έπέκταση του συσκευαστηρίου ξηρών σύκων στον Ταξιάρχη Εύβοιας με φορέα τον Α.Σ Ταξιάρχη Εύβοιας, υποβλήθηκε στην αρμόδια Δ/ση του Υπουργείου Γεωργίας στις 16.1.97, για ένταξη του στον Κ. 866/90.

Με το υπ' αριθμ. 310767/6617/22.3.96 έγγραφο του ΥΠΓΕ, γνωστοποιήθηκε σε όλες τις Δ/σεις Γεωργίας ότι λόγω της πληθώρας των υποβληθεισών μελετών και των περιορισμένων πιστώσεων που υπάρχουν στη διάθεση του Υπουργείου για την ικανοποίηση των αιτήσεων, που έχουν υποβληθεί για ένταξη τους στον παράπανω Κανονισμό, το Υπ. Γεωργίας αναστέλλει από την 11.4.1996 και μέχρι νεότερας απόφασης, την παραλαβή νέων αιτήσεων- μελετών.

Παρά την εκπρόθεσμη υποβολή του αιτήματος εκ μέρους του Α.Σ Ταξιάρχη, οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Θα εξετάσουν τη δυνατότητα αξιολόγησης του αιτήματος και έγκρισής του επενδυτικού σχεδίου σε σύντομο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη τη δραστηριότητα του φορέα, τη σημασία του έργου για την τοπική οικονομία και την αναγκαιότητα του σχετικού τομέα.

Στο Ν. Εύβοιας έχουν ενταχθεί στον Κ.866/90 στα πλαίσια του 1ου Κ.Π.Σ 2 συσκευαστήρια επεξεργασίας ξηρών σύκων και συγκεκριμένα α) Ο εν λόγω Α.Σ ΤΑΞΙΑΡΧΗ ΙΣΤΙΑΙΑΣ ο οποίος ενώ εγκρίθηκε δεν κατόρθωσε να επιδοτηθεί διότι είχε κατασκευαστεί το έργο προ του δμήνου που προηγείτο της έγκρισης του έργου από την Ε.Ε και β) η ΕΒΙΑ STAR Ο.Ε, στους Ωρεούς Εύβοιας, η οποία εγκρίθηκε με το επόμενο Λειτουργικό πρόγραμμα και ολοκλήρωσε το έργο εντός των καθορισμένων προθεσμιών. Επίσης είχε υποβάλλει αίτηση ο φορέας ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΚΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε, ο οποίος όμως δεν εντάχθηκε στο 1ο ΚΠΣ λόγω: ελλείψεως πιστώσεων αλλά στο 2ο ΚΠΣ διότι δεν είχε ολοκληρώσει τον φάκελο του έργου του με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά από τους πρώτους μήνες του 1995, ενώ η αίτηση του Α.Σ ΤΑΞΙΑΡΧΗ, όπως προαναφέρθηκε κατετέθη εκπρόθεσμα στο Υπουργείο.

Ο Υπουργός
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ"

6. Στην με αριθμό 5293/5-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 835/23-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 5293/5-3-98 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Γ. Κουράκης, σας πληροφορούμε τα εξής:

Για την καταβολή μειωμένης εισφοράς δακοκτονίας καθώς

και Φ.Π.Α. για βιομηχανικά ελαιόλαδα γνωρίζουμε ότι:

Η τιμή παρέμβασις για το κοινό παρθένο ελαιόλαδο οξυτήτας 2-3,3% επί της οποίας ορίζεται ποσοστό 2% σαν εισφορά δακοκτονίας, καθορίζεται από την Ε.Ε.

Για τη κλίμακα του Φ.Π.Α. που επιβαρύνει τα ελαιοτριβεία επιλαμβάνεται το Υπουργείο Οικονομικών.

Πάντως από στοιχεία που διαθέτει η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΓΕ προκύπτει ότι κάθε χρόνο, η εισφορά δακοκτονίας που εισπράττεται από τους ελαιοπαραγωγούς σε επίπεδο χώρας, δεν καλύπτει το σύνολο των δακοκτονίας.

Ο Υπουργός
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ"

7. Στην με αριθμό 5301/98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 289/19-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Εξωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 5301/98 ερώτηση του Βουλευτή κ. Ευγ. Χαϊτίδη, όπως είναι γνωστό, η Ελλάδα δεν αναγνωρίζει τη "συνταγματική" ονομασία της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και για το λόγο ακριβώς αυτό διεξάγονται διαπραγματεύσεις, μεταξύ των δύο χωρών, υπό την αιγίδα των Ην. Εθνών, για την εξεύρεση μιας αμοιβαίως αποδεκτής λύσης στο θέμα του ονόματος. Οι διαπραγματεύσεις αυτές συνεχίζονται. Ως προς το θέμα των ελληνικής καταγωγής πολιτών της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, σημειώνεται ότι η ελληνική Πολιτεία, δια των αρμοδίων Υπηρεσιών της στην Ελλάδα και στο εξωτερικό μεριμνά για την προστασία των δικαιωμάτων των Ελλήνων. Οι Αρχές μας του εξωτερικού βρίσκονται πάντοτε στη διάθεση των ομογενών μας για να τους εξυπηρετήσουν, εφ' όσον τούτο τους ζητηθεί, μέσα στα νόμιμα πλαίσια.

Υπάλληλος του Γραφείου Συνδέσμου της Ελλάδας στα Σκόπια μετέβη την 23η τρέχοντος στην πόλη Resen (Resna), προκειμένου να διευκολύνει τον Βουλευτή κ. Χαϊτίδη στις εκεί επαφές του. Η δικάσιμος που προεβλέπετο στις 23.1997 για την εκδίκαση της υπόθεσης του κ. Νίκου Κωνσταντινίδη είχε αναβληθεί ήδη από 19 Δεκεμβρίου, προκειμένου να ορισθεί, μετά από αίτημα του κατηγορουμένου, ορκωτός διερμηνέας της ελληνικής γλώσσας. Ο δικηγόρος του κ. Κωνσταντινίδη (υπήκοος ΠΓΔΜ) είχε λάβει ενυπόγραφα γνώση της αναβολής.

Ο κ. Χαϊτίδης συνοδευόμενος από τον κ. Κωνσταντινίδη και το δικηγόρο του, καθώς επίσης από τη δικηγόρο κα Τζαβέλα και Έλληνες δημοσιογράφους, ζήτησε και έγινε δεκτός από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης αυτής επιβεβαιώθηκε ότι ο δικηγόρος του κ. Κωνσταντινίδη είχε πρόσβαση στη δικογραφία, παρά τα περί του αντιθέτου μεταδοθέντα Ομοίως, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ενημέρωσε την κα Τζαβέλα ότι υπάρχει δυνατότητα η υπεράσπιση του κατηγορουμένου να υποβάλει αίτημα για να λάβει αντίγραφο της δικογραφίας, οπότε και το δικαστήριο θα αποφανθεί αρμοδίως. Σε ερώτημα του κ. Κωνσταντινίδη γιατί η δικογραφία αναφέρεται σε Nikola Mihajlovski και όχι σε Νικόλαο Κωνσταντινίδη - όπως αναγράφουν μετά από αίτηση του ιδίου, από το Σεπτέμβριο τρέχοντος έτους, το διαβατήριο, η ταυτότητα και η ληξιαρχική πράξη γέννησής του - ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου είπε ότι ο ίδιος έφερε το όνομα Niko Mihajlovski κατά το χρόνο της απαγγελίας των κατηγοριών, και ότι εάν επιθυμούσε η διαδικασία να διεξαχθεί υπό το όνομα Ν. Κωνσταντινίδης, μπορούσε να καταθέσει σχετικό αίτημα.

Τα καταγγελλόμενα από τον κ. Χαϊτίδη περί "δολοφονίας του δημοσιογράφου Βόγιο Ντοντέφσκι" δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Ο κ. Dodovski, δημοσιογράφος της εβδομαδιαίας σκανδαλοθηρικής εφημερίδας "Focus" κακοποιήθηκε από τον πρώην Βουλευτή του VMRO κ. Aco Spiroski, μετά δημοσίευση άρθρων, που αφορούσαν την ιδιωτική ζωή του τελευταίου (ξυλοδαρμοί της συζύγου του). Κατά του κ. Spiroski έχει ήδη ασκηθεί δίωξη. Ο ισχυρισμός του κ. Κωνσταντινίδη ότι τον απειλούν τα ίδια άτομα, που εμπλέκονται στην υπόθεση Dodovski είναι δύσκολο να ελεγχθεί.

Επισημαίνεται δε ότι η διαβίωση και η ελεύθερη έκφραση - διακίνηση των Ελλήνων, που διαμένουν στην ΠΓΔΜ είναι ένα από τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο του συνεχούς ενδιαφέροντος της ελληνικής πλευράς.

Τέλος, όσον αφορά τις σχέσεις μας με την Αλβανία αυτές διέπονται από το "Σύμφωνο Φιλίας και Συνεργασίας", το οποίο υπεγράφη στις 21 Μαρτίου 1996 στα Τίρανα και του οποίου η ανταλλαγή των οργάνων επικύρωσης έγινε κατά την πρόσφατη επίσκεψη του Αλβανού Προέδρου της Δημοκρατίας στην Ελλάδα 9.11.97.

Ο Υπουργός
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ"

8. Στην με αριθμό 5301/6-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 68/19-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5301/6-3-98 ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ε. ΧΑΙΤΙΔΗΣ, σε ό,τι μας αφορά, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το θέμα της εισόδου λαθρομεταναστών στη χώρα μας αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη υπευθυνότητα και κατά προτεραιότητα από το Υπουργείο μας, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και άλλους φορείς, για την εμπέδωση του αισθήματος ασφαλείας στους πολίτες και τη διασφάλιση των εθνικών μας συμφερόντων.

Για το σκοπό αυτό έχουμε ενισχύσει με προσωπικό και μέσα και δραστηριοποιήσαμε τις Υπηρεσίες που αστυνομούν τις παραμεθόριες περιοχές και θέσαμε σε συνεχή επαγρύπνηση τα μεταβατικά αποσπάσματα που έχουν αναπτυχθεί σε αυτές, επίσης, στο εσωτερικό της χώρας συγκροτούνται ειδικά συνεργεία, τα οποία διενεργούν συνεχείς περιπολίες και ελέγχους και καταβάλλουν προσπάθειες για την εξάρθρωση κυκλωμάτων που προωθούν λαθρομετανάστες και για τη σύλληψη και απομάκρυνση λαθρομεταναστών από τη χώρα.

Παράλληλα το Υπουργείο μας, για να τονώσει το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών στις παραμεθόριες περιοχές και να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα το φαινόμενο της παράνομης εισόδου αλλοδαπών στη χώρα, προωθεί την ίδρυση Ειδικής Υπηρεσίας Συνοριακών Φυλάκων.

Επίσης, έχουμε θέσει το όλο πρόβλημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και παρακολουθούμε με ιδιαίτερη προσοχή τις εξελίξεις στις βαλκανικές χώρες και στην ευρύτερη περιοχή.

Πάντως, από τις Υπηρεσίες μας δεν έχει διαπιστωθεί εισόδος στη Χώρα μας αλβανόφωνων λαθρομεταναστών από την περιοχή του Κοσσυφοπεδίου.

Ο Υπουργός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ"

9. Στην με αριθμό 5322/6-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 478/23-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Αναφερόμενοι στη με αριθμό 5322/6-3-98 ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Νάσο Αλευρά, σχετικά με τη χορήγηση των θέσεων εργασίας στις λαϊκές αγορές, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Η κατανομή των κενών θέσεων που υφίστανται στις λαϊκές αγορές, γίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Λαϊκών Αγορών και σε αναλογία 1:4 ανάμεσα σε επαγγελματίες και παραγωγούς αντίστοιχα, σύμφωνα με την Α2-6813/95 κανονιστική απόφαση.

Η αναλογία αυτή ορίστηκε στα πλαίσια της αριθμητικής δύναμης των πωλητών των δύο κατηγοριών (επαγγελματιών και παραγωγών) και με το σκεπτικό ότι οι επαγγελματίες πωλητές, αναλογικά με την αριθμητική τους δύναμη, κατείχαν δυσανάλογο ποσοστό θέσεων σε βάρος των παραγωγών. Για παράδειγμα επαγγελματίας πωλητής κατείχε έξι (6) θέσεις την εβδομάδα και παραγωγός με τα ίδια και περισσότερα χρόνια στη λαϊκή, δεν κατείχε θέση ή κατείχε μία (1) έως το πολύ τρεις (3) θέσεις την εβδομάδα.

Άλλωστε, όπως και στην ερώτηση αναφέρεται "Αν περα-

τωθεί η όλη διαδικασία με αυτό το μέτρο οι θέσεις που θα κατέχει κάθε κλάδος θα είναι 15.600 για τους επαγγελματίες και 25.500 για τους παραγωγούς". Αν δε ληφθεί υπόψη ότι ο αριθμός των παραγωγών είναι υπερδιπλάσιος των επαγγελματιών, σύμφωνα με τα στοιχεία του Ταμείου, οι παραγωγοί και πάλι θα κατέχουν πολύ λιγότερες θέσεις από αυτές που τους αντιστοιχούν (αναλογικά πάντα με την αριθμητική τους δύναμη).

Για να αρθεί εξάλλου αυτή η αδικία σε βάρος των παραγωγών, προβλέπεται με την προαναφερθείσα απόφαση και η χορήγηση σ' αυτούς εποχιακών θέσεων. Έτσι το Δ.Σ. του Ταμείου χορήγησε σε δύο ή τρεις παραγωγούς, εποχιακά, την ίδια θέση.

Τέλος σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την ίδια απόφαση Α2-6813/95, η αναλογία 1:4 ισχύει για τις υπάρχουσες κενές θέσεις, μετά τη διάθεση των οποίων, τυχόν νέες θέσεις, θα χορηγούνται από το Δ.Σ. του Ταμείου με ποσοστό για κάθε κατηγορία πωλητών, ανάλογα με την αριθμητική τους δύναμη και τον αριθμό θέσεων που κατέχουν.

Ο Υφυπουργός
ΜΙΧ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ"

10. Στην με αριθμό 5323/6-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1667/11-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5323/6-3-98 ερώτησης που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Α. Παπανικολάου στη Βουλή των Ελλήνων, σχετικά με τα μέτρα για την ενημέρωση, πρόληψη και αποτελεσματική καταστολή της εμπορίας και της χρήσης ναρκωτικών ουσιών στις Ένοπλες Δυνάμεις, σας πληροφορούμε τα εξής:

Άμεση προτεραιότητα του Υπουργείου μας σε θέματα που αφορούν τόσο τη σωματική όσο και την ψυχική υγεία των στρατευσίμων, είναι να δοθεί έμφαση στην πρόληψη και στην έγκαιρη ανίχνευση των οπλιτών που παρουσιάζουν συμπεριφορές με υψηλή επικινδυνότητα. Ειδικότερα, εξεδόθησαν από το Γενικό Επιτελείο Στρατού σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Υγειονομικού του Γ.Ε.Σ. οδηγίες για τον εντοπισμό και χειρισμό του στρατιωτικού προσωπικού που τυχόν εντοπίζεται να κατέχει, να διακινεί ή να κάνει χρήση ναρκωτικών ουσιών.

Σημειώνεται επίσης, ότι ο Στρατιωτικός Ποινικός Κώδικας προβλέπει και τιμωρεί μόνο στρατιωτικά αδικήματα. Για τα λοιπά αδικήματα μεταξύ των οποίων και οι παραβάσεις για τα ναρκωτικά, οι στρατιωτικοί υπάγονται στις κατ' ιδίαν διατάξεις των ειδικών ποινικών νόμων για τις ναρκωτικές ουσίες.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την χρήση ναρκωτικών ουσιών από οπλίτες η εφαρμοζόμενη πολιτική εδράζεται σε τρεις άξονες:

α. Στην εκπαίδευση στρατιωτικών και κληρωτών γιατρών για επιστημονική αντιμετώπιση και σωστή παραπομπή στις αρμόδιες υπηρεσίες της πολιτείας.

β. Στη διεξαγωγή σεμιναρίων στο μόνιμο και στρατεύσιμο προσωπικό σχετικά με τα αδιέξοδα και τις επιπτώσεις από τη χρήση ναρκωτικών.

γ. Στη διαρκή χρησιμοποίηση ειδικευμένων επιστημόνων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών στα Κέντρα Κατάταξης, σε συνδυασμό με την εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων εκπαίδευσης που έχουν σκοπό να μειώσουν τα προβλήματα προσαρμογής των νεοσυλλέκτων στη στρατιωτική ζωή.

Οι παραπάνω άξονες της εφαρμοζόμενης πολιτικής εμπλουτίζονται και εξειδικεύονται περαιτέρω, από τους τρεις Κλάδους των Ενόπλων Δυνάμεων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το Γενικό Επιτελείο Στρατού (ΓΕΣ) κήρυξε το παρελθόν έτος 1997 ως "Έτος καταπολέμησης των Ναρκωτικών στο Στρατό" και προγραμματίσε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, οι οποίες μεταξύ άλλων, περιλάμβαναν τη διοργάνωση συνεδρίων με πανελλήνια συμμετοχή, για την εξέταση όλων των παραμέτρων του προβλήματος. Την 28η Ιουνίου του 1997, πραγματοποιήθηκε ημερίδα στη Θεσσαλονίκη, στην οποία προσκλήθηκαν και συμμετείχαν αρμόδιοι φορείς της πολιτείας, ειδικοί επιστήμο-

νες επί του θέματος και καθηγητές Πανεπιστημίων. Ανάλογες ημερίδες καθώς και διοργάνωση σεμιναρίων για την επιμόρφωση των στελεχών στο συγκεκριμένο πρόβλημα πραγματοποιήθηκαν και κατά Σχηματισμό. Προς τούτο, έχει συγκροτηθεί συντονιστική επιτροπή αποτελούμενη από Ανωτάτους και Ανώτερους Αξιωματικούς του ΓΕΣ με σκοπό το συντονισμό και την παρακολούθηση όλων των σχετικών δραστηριοτήτων, καθώς και τη διαπίστωση του αποτελέσματος αυτών.

Παράλληλα, στα Κέντρα Εκπαιδεύσεως Νεοσυλλέκτων προβλήθηκαν βιντεοταινίες, έγιναν θεατρικές παραστάσεις και τέλος έγινε παραγωγή κινηματογραφικής ταινίας από ηθοποιούς και καλλιτέχνες που υπηρετούν τη θητεία τους, με στόχο την πλήρη και ουσιαστική ενημέρωση του στρατιωτικού προσωπικού στο θέμα των ναρκωτικών.

Επιπρόσθετα, έχει παραδωθεί στο Τυπογραφείο του Ελληνικού Στρατού προσχέδιο εγκολπίου για τα ναρκωτικά με πρόγραμμα να εκτυπωθεί σε 100.000 αντίτυπα και να διανεμηθεί σε όλους τους στρατευμένους που υπηρετούν τη θητεία τους ενώ ταυτόχρονα προωθείται και η προβολή του θέματος μέσω του δικτύου του "INTERNET".

Στο Πολεμικό Ναυτικό (ΠΝ), επιπλέον, εγκαινιάστηκε συνεργασία με την θεραπευτική κοινότητα "Νόστος", ενώ εδώ και δέκα χρόνια λειτουργεί με επιτυχία στο Ναυτικό Νοσοκομείο Σαλαμίνας (ΝΝΣ) θεραπευτική κοινότητα βασιζόμενη στην ομαδική ανάλυση.

Η Πολεμική Αεροπορία (ΠΑ) σε συνεργασία με την Κινητή Μονάδα Ενημέρωσης "Πήγασος" του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και στα πλαίσια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης τόσο του μόνιμου όσο και του στρατεύσιμου προσωπικού της, διενεργεί διαλέξεις, τουλάχιστον μια φορά το εξάμηνο, σε κάθε Μονάδα της.

Πέραν όμως προαναφερθέντων, αποτελεί βούληση της Ηγεσίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, να υπάρξει μία νέα θεσμική προσέγγιση του ζητήματος της πρόληψης χρήσης ναρκωτικών σε συνεργασία με τον Οργανισμό κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ). Επίσης, έχουν αρχίσει δύο νέα ερευνητικά προγράμματα με σκοπό την ανεύρεση της συχνότητας χρήσης-κατάχρησης ουσιών, καθώς και άλλων προβλημάτων ψυχικής υγείας με σκοπό την εκπόνηση και άλλων ολοκληρωμένων προγραμμάτων πρόληψης, αποβλέποντας στην αγωγή της σωματικής και ψυχικής υγείας των στρατευσίμων. Εκτιμάται δε, ότι η λειτουργία των υπό δημιουργία Γραφείων Προληπτικής Ψυχικής Υγιεινής και Μέρμνας Προσωπικού θα βοηθήσει σημαντικά την παραπάνω προσπάθεια. Για την αποτελεσματική καταστολή της εμπορίας και χρήσης ναρκωτικών ουσιών, έχει δρομολογηθεί και η δημιουργία σχετικού αρχείου από τη Διεύθυνση Πληροφορικής και Μελετών (ΔΙΠΜΕ), που θα επεξεργάζεται τα στοιχεία σχετικά με τα ναρκωτικά στις Ένοπλες Δυνάμεις.

Επίσης, σας πληροφορούμε ότι στα πλαίσια της θεραπείας οι στρατεύσιμοι που κάνουν χρήση ναρκωτικών ουσιών νοσηλεύονται σε Ψυχιατρικές κλινικές με σκοπό την κλινική τους αξιολόγηση, τη διάγνωση τυχόν άλλης ψυχοπαθολογίας στο έδαφος της οποίας γίνεται χρήση ναρκωτικών ουσιών, την ενημέρωση τους για τους διαθέσιμους τρόπους θεραπείας και τέλος την παροχή ψυχοθεραπευτικής βοήθειας με σκοπό την σωματική τους απεξάρτηση.

Τέλος, επιθυμούμε να καταστεί σαφές ότι η Πολιτική και Στρατιωτική Ηγεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας θα συνεχίσει και θα ενισχύσει την ακολουθούμενη πολιτική της κατά της κοινωνικής μίστιγας των ναρκωτικών, στα πλαίσια μιας ευρύτερης προσπάθειας που καταβάλλεται, ώστε η στρατιωτική θητεία να καταστεί εφελτήριο γνώσης για θέματα ψυχικής και σωματικής υγείας.

Ο Υπουργός
ΑΠ. ΑΘ. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ"

11. Στην με αριθμό 5328/9-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 4715/16-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 5328/9-3-98 ερώτηση που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Ι. Καρακώστας, σχετικά με τη λειτουργία του Κ.Π.Σ. Θυρρείου, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Για την κάλυψη των άμεσων λειτουργικών αναγκών των Κ.Π.Σ. - Κ.Β.Σ. της χώρας έχει εγκριθεί η πλήρωση 132 θέσεων, εκ των οποίων (2) θέσεις θα καλύψουν τις ανάγκες των Κ.Π.Σ. - Κ.Β.Σ. της Περ. Δ/σης Ν. Αιτωλ/νίας.

Ήδη προωθείται η διαδικασία πρόσληψης του προσωπικού σ' αυτές τις θέσεις.

Ο Υπουργός
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΕΙΤΟΝΑΣ"

12. Στις με αριθμό 5330/98, 5345/98 ερωτήσεις δόθηκε με το υπ'αριθμ. 5608/20-3-98 έγγραφο από την Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σχετικά με τις ερωτήσεις 5330/98, 5345/98 του Βουλευτή κ. Λευτέρη Παπαγεωργόπουλου σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η αρμοδιότητα χορηγήσεως των αδειών εκμεταλλεύσεως λατομείων αργίλλων και μαργών πλινθοποιίας και κεραμοποιίας έχει από την καθιέρωση του θεσμού ανατεθεί στο Νομάρχη. Κατά συνέπεια δεν είναι επιτρεπτή οποιαδήποτε ουσιαστική παρέμβαση του Υπουργείου Ανάπτυξης, που όμως σαν επιτελικό όργανο έχει δώσει τις απαραίτητες επί του θέματος οδηγίες προς τις αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Στην ευρύτερη περιοχή του Αηλιάντιου Πεδίου το τελευταίο διάστημα έχουν γίνει αυτοψίες μηχανικών της Επιθεωρήσεως Μεταλλείων Νοτίου Ελλάδος, επίσης έχουν εκδοθεί αποφάσεις και έχουν επιβληθεί χρηματικές ποινές για παράνομη αργιλλοληψία είτε μετά από αυτοψία Μηχανικών της είτε μετά από καταγγελία των οικείων Αστυνομικών Αρχών.

Επιπροσθέτως σας πληροφορούμε ότι στα πλαίσια της αρμοδιότητάς της η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευβοίας εξέδωσε την πρώτη άδεια εκμεταλλεύσεως λατομείου αργίλλου εκτάσεως 11,755 στρεμμάτων σε αγροτική έκταση της Κοινότητας Μύτικα Ν. Ευβοίας και η οποία ανεστάλη προσωρινώς με την απόφαση 91/1998 του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Τέλος το θέμα θεσμοθέτησης και υλοποίησης ή μη της ΖΟΕ στην περιοχή του Αηλιάντιου Πεδίου ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Η Υπουργός
ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ"

13. Στην με αριθμό 5341/9-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 106/19-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5341/9-3-98 ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κυρίους Νίκο Γκατζή και Στρατή Κόρακα αναφορικά με τη μη καταβολή δημοσίων τελών καθαριότητας και φωτισμού από τον ΟΛΠ στο Δήμο Περάματος, σας γνωρίζουμε ότι ο Οργανισμός Λιμένας Πειραιώς, οι εγκαταστάσεις του οποίου ευρίσκονται εκτός τοπικής αρμοδιότητας του Δήμου Περάματος, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (ΚΥΑ 69728/824/96, ΦΕΚ 358/Β), έχει αναθέσει με διαγωνισμό σε εργολάβο την αποκομιδή και διαχείριση των απορριμμάτων του λιμένος, ενώ με βάση την ισχύουσα ειδική νομοθεσία που τον διέπει (άρθρ. 3 παρ. 25 ΑΝ 1559/50 ΦΕΚ 252Α) δεν υπόκειται στην καταβολή φόρων, τελών ή άλλων δικαιωμάτων υπέρ τρίτων (συμπεριλαμβανομένων και των ΟΤΑ) για τέτοιες υπηρεσίες, οι οποίες άλλωστε δεν του παρέχονται.

Ο Υπουργός
ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡ. ΣΟΥΜΑΚΗΣ"

14. Στην με αριθμό 5342/98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 659/20-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 5342/98 που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Παναγιώτη Ψωμάδη και αναφέρεται

στην πρόταση της Ένωσης Δημοσιογράφων Ραδιοφώνου - Τηλεόρασης Ν. Θεσσαλονίκης για κατάργηση του αγγελιόσημου που επιβαρύνει τις διαφημίσεις ραδιοφώνου, τηλεόρασης, ημερησίου και περιοδικού Τύπου, σας πληροφορούμε ότι τέτοιο θέμα δεν αντιμετωπίζεται, γιατί το αγγελιόσημο αποτελεί βασικό οικονομικό πόρο όλων των ασφαλιστικών φορέων των εργαζομένων στα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα μαζικής ενημέρωσης και η κατάργησή του θα τους δημιουργούσε σοβαρά οικονομικά και λειτουργικά προβλήματα, με αποτέλεσμα την αδυναμία συνέχισης καταβολής των παροχών τους προς τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους τους σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Ο Υφυπουργός
ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ"

15. Στην με αριθμό 5356/10-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 3690/17-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 5356 που κατατέθηκε στις 10-3-98 από το Βουλευτή κ. Παναγιώτη Ψωμάδη σας γνωρίζουμε τα εξής:

Στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ (Δ/ση Χωροταξίας και Δ/ση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού) έχει κατατεθεί φάκελος για προέγκριση χωροθέτησης βιομηχανικής μονάδας κατασκευής και συντήρησης εμπορευματοκιβωτίων και των απαραίτητων έργων υποδομής στη Νήσο Γαυδοπούλα.

Η διαδικασία προέγκρισης χωροθέτησης δεν έχει μέχρι σήμερα ολοκληρωθεί επειδή θεωρούμε ότι:

- το είδος και οι απαιτήσεις της επένδυσης
- η γεωγραφική θέση της νήσου
- το γεγονός ότι έχει προταθεί μαζί με τη Γαύδο για ένταξη στο Δίκτυο Προστασίας σημαντικών οικοτόπων της Ευρώπης "Φύση 2000",

επιβάλλουν τη διευκρίνιση, αξιολόγηση και συνεκτίμηση πολλών και σημαντικών παραμέτρων.

Ο Υπουργός
Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ"

16. Στην με αριθμό 5371/10-3-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 114/20-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5371/10-3-98 ερώτησης των Βουλευτών κυρίων Αθ. Δαβάκη και Παν. Σκανδαλάκη, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

(α) Τα λιμενικά έργα στη Νεάπολη και στο Παλαιόκαστρο είναι Νομαρχιακού επιπέδου και η αρμοδιότητα επισκευής υφισταμένων ζημιών (λιμενας Νεάπολης) είτε συνέχισης διακοπείσων εργασιών (λιμενας Παλαιοκάστρου) ανήκει στις Νομαρχιακές Υπηρεσίες.

(β) Η μετακίνηση του Ε/Γ - Ο/Γ ΜΑΡΘΑ (ΝΠ 2837), από το λιμένα Παλαιοκάστρου, δεν είναι εφικτή, επειδή το πλοίο τελεί υπό δικαστική απαγόρευση λόγω αναγκαστικών κατασχέσεων και εκπλειστηριασμού.

Ο Υπουργός
ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡ. ΣΟΥΜΑΚΗΣ"

17. Στην με αριθμό 5386/10.3.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 115/19.3.98 έγγραφο από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5386/10.3.98 ερώτησης των Βουλευτών Κ. Καραμηνά και Ν. Τσιαρτσιώνη, που αφορά την ανανέωση του ακτοπλοϊκού στόλου και την κατασκευή πλοίων σε Ελληνικά Ναυπηγεία σας γνωρίζουμε ότι για το σκοπό αυτό έχει συσταθεί Διυπουργική Επιτροπή Εμπειρογνημόνων των Υπουργείων Εμπορικής Ναυτιλίας και Ανάπτυξης η οποία δεν έχει ολοκληρώσει ακόμα το έργο της.

Η ανάγκη ανανέωσης του ακτοπλοϊκού στόλου και η αύξηση του κύκλου εργασιών της ναυπηγοεπισκευαστικής βιομηχανίας

αποτελούν πρωταρχικό στόχο ενόψει της άρσης του Cabotage του 2004 και της βελτίωσης των παρεχομένων υπηρεσιών στον επιβάτη.

Ο Υπουργός
ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡ. ΣΟΥΜΑΚΗΣ"

18. Στην με αριθμό 5393/10.3.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 2667/23.3.98 έγγραφο από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 5393/10-3-98 ερώτηση, που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κυρίους Θ. Λεονταρίδη, Γ. Καρασμάνη και Ν. Τσιαρσιώνη, για τα θιγόμενα σ' αυτή θέματα σας πληροφορούμε τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.1648/86 ο κ. Νίκος Μαδεμλής για τον οποίο αναφέρθηκε στην ερώτηση, τοποθετήθηκε στη ΔΕΗ με την ιδιότητα τέκνου αντιστασιακού μετά από την 47/19.6.97 Απόφαση της Επιτροπής Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) Αθήνας που προβλέπεται από το άρθρο 8 του ανωτέρω νόμου.

Κατά της νομιμότητας της απόφασης αυτής ασκήθηκε ενδικοφανής προσφυγή από τη ΔΕΗ στη Δευτεροβάθμια επιτροπή του άρθρου 10 του ν.1648/86, η οποία προσφυγή απορρίφθηκε με την 175/1997 απόφαση της ανωτέρω επιτροπής και έτσι επικυρώθηκε η απόφαση της Α/θμιας Επιτροπής.

Ο Υπουργός
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑ΄ΙΩΑΝΝΟΥ"

19. Στην με αριθμό 5398/98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 290/19.3.98 έγγραφο από τον Υπουργό Εξωτερικών η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 5398/98 ερώτηση του Βουλευτή Απ. Ανδρεουλάκου σας γνωρίζουμε:

Εξ όσων προκύπτει από τα γεγονότα των τελευταίων ημερών και παρά τη συνεχιζόμενη ρευστότητα, φαίνεται πως η κατάσταση παρουσιάζει μια σχετική σταθερότητα. Οι πιέσεις της Διεθνούς Κοινότητας και η υιοθέτηση, στη διακήρυξη της Υπουργικής Συνάντησης του Λονδίνου, των μέτρων τα οποία πρότεινε η Ομάδα Επαφής στις 9 Μαρτίου έχουν αναγκάσει το Βελιγράδι να περιορίσει τα μέτρα καταστολής. Παρά τις δυσοίονες προβλέψεις μερίδας του Τύπου η προοπτική μιας γενικής εξέγερσης δεν φαίνεται σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα πιθανή, δεδομένου ότι η Κοσσοβαρική ηγεσία, είτε αυτή ανήκει στο μετριοπαθή είτε στο ριζοσπαστικό χώρο, φαίνεται να προσδοκεί σε αποτελέσματα, που θα προέλθουν πρωτίστως από τη διεθνή πίεση και όχι μέσω δυναμικής λύσης, που θα προέρχεται από τους ίδιους τους Κοσσοβάρους. Το γεγονός ότι τόσο οι ΗΠΑ, όσο και οι άλλες δυτικές χώρες, αν και επιρρίπτουν το κύριο μέρος της ευθύνης στη σερβική ηγεσία και ζητούν την άμεση έναρξη συνομιλιών για τη χορήγηση σημαντικού βαθμού αυτονομίας στους Κοσσοβάρους, ουδέποτε στήριξαν το αίτημα των τελευταίων για πλήρη ανεξαρτησία, καθώς επίσης και το γεγονός ότι οι εκκαθαριστικές επιχειρήσεις της σερβικής αστυνομίας έπληξαν σε σημαντικό βαθμό τον Απελευθερωτικό Στρατό του Κοσσυφοπεδίου (UCK), απομακρύνουν την πιθανότητα "δυναμικών λύσεων".

Πάντως, καθ' όλη τη διάρκεια των πρόσφατων αιματηρών γεγονότων και μέχρι σήμερα, οι μετακινήσεις πληθυσμού, που παρατηρήθηκαν από την περιοχή του Κοσσυφοπεδίου, δεν προσέλαβαν σε καμία περίπτωση τέτοια έκταση ώστε να αποτελούν πρόβλημα για την ελληνική μειονότητα στην Αλβανία, ούτε παρατηρήθηκε ιδιαίτερη έξαρση στην είσοδο λαθρομεταναστών από την Αλβανία στη χώρα μας, η οποία να μπορεί να συνδυαστεί με τα γεγονότα στο Κοσσυφοπέδιο.

Ο Υπουργός
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΓΑΛΟΣ"

20. Στην με αριθμό 5425/11.3.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 199/19.3.98 έγγραφο από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5425/11.3.98 ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Βασίλη Μιχαλολιάκο σχετικά με την κατάργηση του ΕΛΚΕΠΑ και τη συγχώνευσή του με το ΚΕΠΕ, σας γνωρίζουμε ότι με το νόμο 2469/1997 "Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών κλπ" συστήθηκε Διάρκης Γνωμοδοτική Επιτροπή φορέων του δημόσιου τομέα με σκοπό την αναδιοργάνωση Δημοσίων Υπηρεσιών και Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου του Δημοσίου Τομέα (π.χ. κατάργηση, συγχώνευση, αλλαγή νομικής μορφής, μεταφορά αρμοδιοτήτων, αναδιάρθρωση κλπ.).

Η Επιτροπή αυτή ολοκλήρωσε την πρώτη φάση του έργου της και παρέδωσε το πόρισμά της στο πρώτο δεκάημερο του Σεπτεμβρίου 1997 στους αρμόδιους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρίασή του στις 31 Οκτωβρίου 1997 απεφάσισε μεταξύ άλλων την κατάργηση του ΕΛΚΕΠΑ Ν.Π.Ι.Δ. και τη μεταφορά της δραστηριότητάς του στο ΚΕΠΕ και ΟΑΕΔ και η εν λόγω απόφαση έχει συμπεριληφθεί σαν παράρτημα στην εισηγητική έκθεση επί του Προϋπολογισμού Οικονομικού Έτους 1998 που κυρώθηκε από τη Βουλή, η υλοποίησή της οποίας έχει αρχίσει από τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία και προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Ο Υπουργός
ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ"

21. Στην με αριθμό 5430/11.3.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 2675/23.3.98 έγγραφο από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 5430/11-3-98 ερώτηση, που κατατέθηκε στη Βουλή από τη Βουλευτή κ. Μαρία Δαμανάκη, για τα θιγόμενα σ' αυτή θέματα σας πληροφορούμε ότι, όσον αφορά το θέμα της σεξουαλικής παρενόχλησης στον εργασιακό χώρο, στο άρθρο 11 της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας (ΕΓΣΣΕ) περιλαμβάνεται η ακόλουθη διάταξη: "τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να συμβάλλουν από κοινού στη λήψη μέριμνας για αξιοπρεπή μεταχείριση και συμπεριφορά στους χώρους εργασίας σε ζητήματα που συνδέονται με το φύλο τους".

Σε περίπτωση καταστρατήγησης των ανωτέρω διατάξεων πρέπει οι ενδιαφερόμενες να το καταγγέλουν στις αρμόδιες Επιθεωρήσεις Εργασίας.

Ο Υπουργός
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑ΄ΙΩΑΝΝΟΥ"

22. Στην με αριθμό 5431/11.3.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 792/20.3.98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 5431/11.3.98 ερώτησης που κατέθεσαν στη Βουλή των Ελλήνων, οι Βουλευτές Νίκος Νικολόπουλος και Αδάμ Ρεγκούζας, σας γνωρίζουμε ότι αποτελεί Κυβερνητική απόφαση η σύσταση Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους, με μορφή Ν.Π.Δ.Δ., ο οποίος θα παρακολουθεί στενά, τις συνεχώς εναλλασσόμενες συνθήκες στις διεθνείς χρηματογορές και θα φροντίζει για την εξασφάλιση των χρηματοδοτικών αναγκών του Δημοσίου, με σκοπό τη βελτίωση του κόστους δανεισμού.

Η απόφαση αυτή αποτυπώνεται και στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού 1998 (σελ. 198). Οι λόγοι που επιβάλλουν τη σύσταση του Οργανισμού, θα αναπτυχθούν διεξοδικά κατά τη συζήτηση του σχετικού νομοσχεδίου στη Βουλή, όπου σύντομα πρόκειται να κατατεθεί.

Ο Υφυπουργός
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ"

23. Στην με αριθμό 5453/12.3.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 118/19.3.98 έγγραφο από τον Υπουργό Εμπορικής

Ναυτιλίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 5453/12.3.98 που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή Α' Πειραιώς και Νήσων κ. Γ. Καλό σας πληροφορούμε τα εξής:

Με πρωτοβουλία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας προωθήθηκαν για δημοσίευση προεδρικά διατάγματα με τα οποία οι Οργανισμοί Λιμένος Πειραιώς και Θεσσαλονίκης υπάγονται στις διατάξεις του ν. 2414/96 "Εκσυγχρονισμός των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών και άλλες διατάξεις" (Α'153).

Ο ΟΛΠ στα πλαίσια αναμόρφωσης και βελτίωσης του ρόλου και της ανταγωνιστικότητάς του στο διεθνές περιβάλλον όπου δραστηριοποιείται, ανέθεσε τη σύνταξη μελέτης σχετικά με τα θεσμικά και οργανωτικά μέτρα που απαιτούνται για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου λειτουργίας του.

Οι προτάσεις αυτές θα τεθούν υπόψη των ενδιαφερομένων φορέων (χρήστες-εργαζόμενους κλπ.) τα πλαίσια κοινωνικού διαλόγου για τη λήψη οριστικών αποφάσεων.

Ο Υπουργός
ΣΤΑΥΡΟΣ Α. ΣΟΥΜΑΚΗΣ"

24. Στην με αριθμό 5485/12.3.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 119/19.3.98 έγγραφο από τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας η ακόλουθη απάντηση:

Αναφερόμενα στην 5485/12-3-98 ερώτηση του Βουλευτή Κωνσταντίνου Καραμηνά σας γνωρίζουμε Κωνσταντίνου Καραμηνά σας γνωρίζουμε για ενημέρωσή σας και για ενημέρωση του ενδιαφερομένου Βουλευτή τα ακόλουθα:

α) Ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών των εταιρειών που συμμετείχαν στο Διαγωνισμό για την προμήθεια ελικοπτέρων Έρευνας - Διάσωσης και από την εν λόγω αξιολόγηση προκρίθηκε η τεχνική ποσοφορά της Γαλλικής εταιρείας EUROCOPTER.

Το σχετικό Πρακτικό της αρμόδιας Επιτροπής αξιολόγησης εγκρίθηκε με Απόφαση της διακομματικής Επιτροπής προμήθειας αγαθών Υψηλής Τεχνολογικής και Οικονομικής Αξίας (Υ.Τ.Ο.Α.).

β) Με την ίδια ως άνω Απόφαση εγκρίθηκε η αποσφράγιση της Οικονομικής Ποσοφοράς της εταιρείας EUROCOPTER και η αξιολόγησή της.

γ) Ο Διαγωνισμός για την προμήθεια ελικοπτέρων Έρευνας - Διάσωσης βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο στάδιο της αξιολόγησης της Οικονομικής Προσφοράς της παραπάνω εταιρείας από την αρμόδια Επιτροπή και εφόσον προκύψουν τιμές συμφέρουσες για το Δημόσιο, το ΥΕΝ θα προβεί σε σύντομο χρονικό διάστημα στην υπογραφή της σχετικής Σύμβασης.

Ο Υπουργός
ΣΤΑΥΡΟΣ Α. ΣΟΥΜΑΚΗΣ"

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα το δελτίο επικαιρών ερωτήσεων της Παρασκευής 15 Μαΐου 1998

Α. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ πρώτου κύκλου (Άρθρο 130 παρ. 2&3 Καν. Βουλής)

1. Η με αριθμό 1454/12.5.1998 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Ιωάννη Ζαφειρόπουλου προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σχετικά με τη λήψη των αναγκαίων

μέτρων για την κατασκευή του έργου "Παράκαμψη Αρχαίας Ολυμπίας", την έγκριση του σχεδίου πόλης της Αρχαίας Ολυμπίας κλπ.

2. Η με αριθμό 1447/11.5.1998 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Νικόλαου Γκελεστάθη προς τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης, σχετικά με τις προθέσεις της Κυβέρνησης προκειμένου να συστήσει και να λειτουργήσει Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας.

3. Η με αριθμό 1470/13.5.1998 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Σταύρου Παναγιώτου προς τους Υπουργούς Γεωργίας, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με την καθυστέρηση πρόσληψης εποχιακού προσωπικού για τη συνέχιση των εθνικών προγραμμάτων επιτήρησης των ζωοανθρωπονόσων και άλλων ζωνοδόσων.

4. Η με αριθμό 1448/11.5.1998 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Φώτη Κουβέλη προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος- Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σχετικά με τη λήψη μέτρων προστασίας της υγείας των των πολιτών και του περιβάλλοντος από τη ρύπανση που εντοπίσθηκε στα νερά του ποταμού Νέστου από τα απόβλητα των ορυχείων εξόρυξης ραδίου στα σύνορα με τη Βουλγαρία.

5. Η με αριθμό 1463/13.5.1998 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Γεωργίου Καρατάσου προς τους Υπουργούς Περιβάλλοντος- Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Δημόσιας Τάξης, σχετικά με τη λήψη μέτρων προκειμένου η Εθνική Οδός Αθηνών - Κορίνθου να πληροί τους στοιχειώδους όρους ασφαλείας.

Β. ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ δευτέρου κύκλου (Άρθρο 130 παρ. 2&3 Καν.Βουλής)

1. Η με αριθμό 1445/11.5.1998 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος κ. Ιωάννη Καψή προς τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, σχετικά με τα όσα ειπώθηκαν στην ανοικτή "συζήτηση στο τηλεπικοινωνιακό πάρκο του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς".

2. Η με αριθμό 1457/12.5.1998 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Βασιλείου Κορκολόπουλου προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος-Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σχετικά με τους λόγους της πρόσφατης παραίτησης ανώτατων στελεχών στην Εταιρεία Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρωτευούσης (ΕΥΔΑΠ) και την πορεία ιδιωτικοποίησής της.

3. Η με αριθμό 1471/13.5.1998 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κ. Σταύρου Παναγιώτου προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σχετικά με τις ενέργειες της Κυβέρνησης προκειμένου να καθοριστούν νέες προϋποθέσεις για την καταβολή έκτακτης ενίσχυσης - επιδότησης στους καπνεργάτες.

4. Η με αριθμό 1467/13.5.1998 επίκαιρη ερώτηση της Βουλευτού του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Μαρίας Δαμανάκη προς τον Υπουργό Εσωτερικών- Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σχετικά με την ελεγχόμενη στάθμευση στους δήμους, την αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου κλπ.

5. Η με αριθμό 1461/13.5.1998 επίκαιρη ερώτηση του Βουλευτή του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Ιωάννη Αράπη προς το Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας, σχετικά με την έλλειψη γιατρών σε περιοχές του νομού Φωκίδας κλπ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΒΟΥΛΗΣ

Συνέχιση της συζήτησης και λήψη απόφασης επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής.

Επίσης σύμφωνα με τη συμπληρωματική ημερήσια διάταξη θα συζητηθούν και θα κυρωθούν σήμερα με τη διαδικασία του άρθρου 108 του Κανονισμού το πρωτόκολλο στη συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας και της Δημοκρατίας της Τσεχίας.

Θα προχωρήσουμε τώρα κανονικά στη συζήτηση για την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος και συγκεκριμένα των άρθρων της τρίτης ενότητας που αφορούν το εκλογικό σώμα, τη Βουλή και τη χρηματοδότηση των κομμάτων. Είναι δεκαοχτώ άρθρα και έχουν προστεθεί δύο προτάσεις, οι οποίες έχουν υποβληθεί από συναδέλφους μετά την κατάθεση της έκθεσης της επιτροπής.

Θα διακόψουμε περίπου στις 12.00' για να συζητηθεί το νομοσχέδιο του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης και να προσέλθει ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης, ο οποίος έχει την επίσημη επίσκεψη εδώ του Πολωνού συναδέλφου του, τον οποίο και ενδιαφέρει το νομοσχέδιο. Και σε μία διακοπή των συνομιλιών τους θα έρθουν για να συζητήσουμε το νομοσχέδιο αυτό.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Θα θέλαμε να προσδιοριστεί η ώρα. Είναι σημαντικό για μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Στις 12.00'.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Μέχρι τι ώρα θα πάμε σήμερα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Θα τελειώσουμε την ενότητα.

Ο κ. Ευάγγελος Βενιζέλος, εισηγητής της Πλειοψηφίας, έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριοι συνάδελφοι, η ενότητα που συζητούμε σήμερα έχει ως αντικείμενό της τα δύο πιο σημαντικά άμεσα όργανα του κράτους. Το κορυφαίο όργανο της πολιτείας, το κυρίαρχο όργανο που είναι ο λαός υπό τη στενή έννοια του όρου: το εκλογικό σώμα και το αντιπροσωπευτικό όργανο που διαδραματίζει τον καθοριστικό ρόλο σε ένα αντιπροσωπευτικό κοινοβουλευτικό δημοκρατικό σύστημα, τη Βουλή.

Κοινός παρονομαστής των δύο αυτών αμέσων οργάνων του κράτους είναι ο θεσμός του πολιτικού κόμματος. Κοινή ιστορική μήτρα είναι η δημοκρατία, όχι ως αφηρημένη ή μεταφυσική έννοια, την οποία συνήθως αντιμετωπίζουμε με μία διάθεση ιστορικών αναχρονισμών, αλλά η δημοκρατία ως συγκεκριμένο ιστορικό προϊόν των δύο τελευταίων αιώνων.

Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί πρέπει να γίνει κατανοητό ότι αυτό που ιστορικά ονομάζουμε δημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης ταυτίστηκε με το αντιπροσωπευτικό σύστημα, δηλαδή με την ανάδειξη, την ύπαρξη και τη λειτουργία Κοινοβουλίου.

Η ύπαρξη Κοινοβουλίου από μόνη της δεν αρκεί για να προσδώσει φυσικά σε ένα πολίτευμα το χαρακτηρισμό του ως κοινοβουλευτικού, αλλά είναι το βασικό στοιχείο, το συστατικό στοιχείο του αντιπροσωπευτικού και άρα δημοκρατικού του χαρακτήρα.

Είναι πολύ σημαντικό γεγονός ότι στο Σύνταγμα του 1975 το πολιτικό κόμμα βρίσκει για πρώτη φορά την πλήρη συνταγματική του νομιμοποίηση, αφού διήλθε μία μακρά περίοδο παρανομίας, υπαινιχτικής νομιμότητας, έμμεσης ρύθμισης μέσω του εκλογικού νόμου ή του Κανονισμού της Βουλής. Και φθάσαμε με πολύ μεγάλη καθυστέρηση στο Σύνταγμα του 1975 να έχουν την πανηγυρική κατοχύρωσή του.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ**)

Και μόνο το γεγονός αυτό συνιστά μια διαφορετική ερμηνευτική προσέγγιση όλων των διατάξεων του Συντάγματος, που σχετίζονται με το εκλογικό Σώμα και με την οργάνωση και λειτουργία της Βουλής.

Οι διατάξεις αυτές στη νομοτεχνική τους κατάσταση έχουν έναν παραδοσιακό χαρακτήρα, καθώς έχουν προκύψει ιστορικά πριν την πλήρη διαμόρφωση του θεσμού του σύγχρονου πολιτικού κόμματος. Προηγούνται οι διατάξεις αυτές και έπεται η ολοκλήρωση του κομματικού φαινομένου.

Από τη στιγμή, όμως, που το κόμμα αναγνωρίζεται ως θεμελιώδης συνταγματικός θεσμός και ρυθμίζεται ως τέτοιος, αυτό επηρεάζει την ερμηνευτική προσέγγιση όλων των διατάξεων που αφορούν το εκλογικό Σώμα, τη Βουλή, καθώς τους βασικούς θεσμούς του κοινοβουλευτικού συστήματος, το διορισμό της κυβέρνησης, τη διάλυση της Βουλής κ.ο.κ.

Αναφέρομαι, λοιπόν, στις εκκρεμείς προτάσεις για τα πολιτικά κόμματα και τονίζω με πολύ μεγάλη έμφαση ότι φυσικά η κοινοβουλευτική πλειοψηφία του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι ιδεολογικά και πολιτικά τεταγμένη υπέρ της δημοκρατικής οργάνωσης και λειτουργίας των πολιτικών κομμάτων. Αυτό είναι στοιχείο της πολιτικής μας ιδεολογίας. Θεωρούμε, όμως, ότι ενέχει πολύ σοβαρούς κινδύνους η απόπειρα του συνταγματικού και στη συνέχεια του κοινού νομοθέτη να επέμβει στην εσωτερική οργάνωση των πολιτικών κομμάτων, ακόμη και όταν οι προθέσεις του είναι απολύτως αγαθές.

Τα κόμματα διαμορφώνουν μόνο τους την πολιτική και ιδεολογική, άρα και την οργανωτική τους φυσιογνωμία. Και επί τη βάση αυτής της φυσιογνωμίας και του εκλογικού τους προγράμματος κρίνονται από το εκλογικό Σώμα.

Περιττεύει οποιαδήποτε μεταβολή στο άρθρο 29 παράγραφος 1, που διαμορφώθηκε έτσι μετά από έντονη συζήτηση στην Ε' Αναθεωρητική Βουλή. Συζήτηση που ανάγκασε την τότε πλειοψηφία της Νέας Δημοκρατίας να υποχωρήσει σε σχέση με τις προβλέψεις του αρχικού κυβερνητικού σχεδίου Συντάγματος, που προέβλεπε ακόμη και το θεσμό της απαγόρευσης πολιτικού κόμματος. Μία παλαιά ιδέα, η οποία υπήρχε και στην πρόταση της "βαθείας τομής", που είχε υποβληθεί αλυσιτελώς το 1963. Μετά, όμως, την εμπειρία της δικτατορίας, μετά την εμπειρία της μακράς απαγόρευσης του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος και η συζήτηση ακόμη γύρω από ένα τέτοιο ενδεχόμενο απαγόρευσης πολιτικών κομμάτων προκαλεί εύλογη αντίδραση ιστορική, πολιτική και θεσμική.

Δύο είναι, λοιπόν, τα θεμελιώδη στοιχεία του άρθρου 29 τώρα:

Το πρώτο, η ανάγκη να στείλει η Βουλή προς την κοινή γνώμη ένα έντονο μήνυμα εμμονής στη διαφάνεια της οικονομικής διαχείρισης των πολιτικών κομμάτων, των Βουλευτών, των υποψηφίων Βουλευτών και όλων των πολιτικών στελεχών όλων των βαθμίδων, όχι μόνον της κεντρικής πολιτικής σκηνής, αλλά και της τοπικής ή περιφερειακής πολιτικής σκηνής.

Νομίζω ότι αυτό το πετυχαίνουμε με την αναθεώρηση του άρθρου 29 παράγραφος 2, με το οποίο εισάγονται, με τη βοήθεια φυσικά και του κοινού νομοθέτη που θα τα εξειδικεύσει όλα αυτά, σημαντικοί μηχανισμοί διαφάνειας, με τις κυρώσεις που συνεπάγεται η παραβίασή τους. Κυρώσεις που συνοδεύουν τη βαριά εκλογική παράβαση κατά το άρθρο 58, η οποία μπορεί να οδηγήσει και στην έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα, όταν η παράβαση έχει κάποια σοβαρότητα.

Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι η ολοκλήρωση των πολιτικών δικαιωμάτων για μία ευρεία κατηγορία πολιτών που απασχολούνται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Πρέπει να τους αποδώσουμε τα πλήρη πολιτικά τους δικαιώματα, κάτι που υπάρχει στην πράξη, αλλά αμφισβητείται στο επίπεδο του συνταγματικού κειμένου. Ενώ οι περιορισμοί πρέπει να μείνουν για τους υπαλλήλους ή λειτουργούς του σκληρού πυρήνα του κράτους, όπως είναι τα Σώματα Ασφαλείας, οι Ένοπλες Δυνάμεις και η δικαστική λειτουργία.

Εξίσου σημαντικά προβλήματα θέτουν και οι διατάξεις για την οργάνωση και λειτουργία του εκλογικού Σώματος, δηλαδή

ουσιαστικά για το εκλογικό σύστημα. Πέρα από τις αναγκαίες, εκσυγχρονιστικού χαρακτήρα παρεμβάσεις, όπως είναι για παράδειγμα η επιστολική ψήφος ή η επανεξέταση και η αποσαφήνιση του άρθρου 54, παράγραφος 2, για την απογραφή –και θυμίζω εδώ, κύριε Σηφουνάκη, ότι το άρθρο 54, παράγραφος 2, είναι διάταξη υπό αναθεώρηση, άρα η επόμενη Βουλή θα κληθεί να επαναορίσει την έννοια της απογραφής, με ό,τι αυτό σημαίνει– η βασική τομή στην οποία συμφωνούμε με ευρύτατη πλειοψηφία, είναι οι περιορισμοί στην ευχέρεια του κοινού νομοθέτη να μεταβάλει κατά το δοκούν το εκλογικό σύστημα.

Η εμπειρική έρευνα έχει αποδείξει ότι στην Ελλάδα, παρά τα περί του αντιθέτου θυλούμενα, οι μεταβολές στο εκλογικό σύστημα ήταν κατά βάθος λιγότερο συχνές απ'ό,τι πιστεύουμε. Με ελάχιστες εξαιρέσεις, από το 1958 και μετά –δεν θα κάνω τώρα ιστορική αναδίφηση– τα αποτελέσματα στα οποία θα καταλήγαμε, εφαρμόζοντας τις ποικίλες παραλλαγές του εκλογικού συστήματος της ενισχυμένης αναλογικής, είναι λίγο ή πολύ τα ίδια. Αλλά νομίζω ότι εν όψει του εικοστού πρώτου αιώνα έχουμε την πολιτική υποχρέωση να αποσαφηνίσουμε ότι ο εκλογικός νομοθέτης δεν μπορεί να λειτουργεί απρόοπτως και κατά το δοκούν, γι'αυτό και προτείνουμε οι μεταβολές στο εκλογικό σύστημα να ισχύουν για τη μεθεπόμενη εκλογική αναμέτρηση.

Η Νέα Δημοκρατία προτείνει αυτό το δικαίωμα της Βουλής να εξαντλείται κατά την πρώτη σύνοδό της. Πιστεύουμε ότι η δική μας ρήτρα είναι πολύ σαφέστερη και πολύ ασφαλέστερη. Εκείνο όμως που έχει σημασία είναι η κοινή μας βούληση να αποσαφηνίσουμε αυτούς τους βασικούς θεσμικούς όρους του δημοκρατικού παιχνιδιού.

Περιττεύει επίσης να τονίσω ότι κοινή θέση διαμορφώνεται στην Αίθουσα αυτή ως προς την ανάγκη νομοτεχνικού και ουσιαστικού εκσυγχρονισμού των διατάξεων που ρυθμίζουν την κατάσταση του Βουλευτή, το status του Βουλευτή.

Έχουμε, κύριες και κύριοι συνάδελφοι, την πολιτική, την επικοινωνιακή και, τελικά, την ηθική υποχρέωση, να διαμορφώσουμε το υψηλότερο δυνατό επίπεδο ως προς το θεσμικό status του Βουλευτή.

Έχουμε επίσης την υποχρέωση να συνομολογήσουμε όλοι ότι πολύ συχνά εμείς οι ίδιοι εκδηλώνουμε μια αδικαιολόγητη τάση αυτουποτίμησης και αυτοταπείνωσης των Βουλευτών και του Κοινοβουλίου ως τέτοιου. Είναι πολύ εύκολη η διολίσθηση σε μια δημαγωγικού τύπου κολακεία τμημάτων της κοινής γνώμης, που αρέσκονται να διατυπώνουν με ευκολία έναν αντιβουλευτικό λόγο, χωρίς να γίνεται αντιληπτό ότι το όριο που διακρίνει την αντιβουλευτική από την αντικοινοβουλευτική κριτική είναι πάρα πολύ λεπτό. Όπως επίσης, εξαιρετικά λεπτό είναι και το όριο που διακρίνει την αντικοινοβουλευτική τάση από το αντιδημοκρατικό ολίσθημα. Έχουμε την υποχρέωση να διασφαλίσουμε το κύρος του Βουλευτή με διατάξεις που αφορούν την κοινωνική και την πολιτική του λειτουργία, την υπόστασή του.

Και για το λόγο αυτό διαφωνούμε με την επικίνδυνη αντιστροφή του τεκμηρίου που προτείνει η Νέα Δημοκρατία ως προς την άρση της ασυλίας. Η ισχύουσα διάταξη δεν εμποδίζει σε τίποτα τη Βουλή να αίρει τη βουλευτική ασυλία, σε όσες περιπτώσεις έχουμε κατηγορίες που δεν έχουν κανένα πολιτικό περιεχόμενο, πολύ περισσότερο δε, όταν υπάρχει ηθικού χαρακτήρα μομφή. Αλλά η αντιστροφή του τεκμηρίου και η διατήρηση της ασυλίας, μόνο όταν υπάρχει πολιτικό έγκλημα ή πολιτική επίπτωση από την τέλεση ενός εγκλήματος, οδηγεί σ'ένα ερμηνευτικό αδιέξοδο, σ' ένα φαύλο κύκλο και κινδυνεύει να αποβεί εξαιρετικά επικίνδυνη. Γιατί συζητάμε πια το πλαίσιο της τρίτης ιστορικής γενιάς της ασυλίας του Βουλευτή ως θεσμού. Η πρώτη γενιά προστάτευε το Κοινοβούλιο σε σχέση με το μονάρχη, η δεύτερη γενιά την έκαστοτε μειοψηφία σε σχέση με την απειλή της εκάστοτε πλειοψηφίας και η τρίτη γενιά το Βουλευτή και το πολιτικό σύστημα σε σχέση με εξωπολιτικές και εξωθεσμικές απειλές, που προέρχονται από κύκλους της οικονομικής ή επικοινωνιακής εξουσίας, που δεν υπόκειται σε κανένα φραγμό και σε

κανέναν έλεγχο ή, πάντως, σε ελέγχους και φραγμούς πολύ ασθενέστερους απ'αυτούς στους οποίους υπόκειται η δημοκρατικά οργανωμένη και ελεγχόμενη πολιτική εξουσία.

Το τελευταίο ζήτημα αφορά την οργάνωση αυτού του ίδιου του Κοινοβουλίου, το ρόλο του Κοινοβουλίου. Το μεγάλο θεσμικό και πολιτικό στοίχημα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι εάν θα κατορθώσουμε να καταστήσουμε –και αυτό αφορά όλα τα αντιπροσωπευτικά πολιτεύματα, ιδίως όλα τα κοινοβουλευτικά πολιτεύματα– το Κοινοβούλιο το επίσημο και κεντρικό forum, επί του οποίου διεξάγεται ο πολιτικός διάλογος και επί του οποίου συγκεντρώνεται η προσοχή της κοινής γνώμης.

Αν δεν αντιληφθούμε ότι το forum αυτό έχει τη θεσμική, πολιτική και ιστορική προτεραιότητα, τότε η "φυσικού" χαράκτηρα, αντιδίκια ανάμεσα στο Κοινοβούλιο και τα μέσα ενημέρωσης για το ποιος είναι το κύριο forum του πολιτικού διαλόγου, θα οδηγή, όσο περνάει ο καιρός, σε μια περαιτέρω υποβάθμιση της πολιτικής και επικοινωνιακής, δηλαδή, τελικά, δημοκρατικής σημασίας του Κοινοβουλίου. Για το λόγο αυτόν πρέπει να διαμορφώσουμε ένα θεσμικό περιβάλλον, που θα επιτρέπει σε κάθε Βουλευτή να έχει ένα συγκεκριμένο, επώνυμο και κρίσιμο πολιτικό ρόλο και θα επιτρέπει στο Κοινοβούλιο, ως θεσμό, να παίζει καθοριστικό ρόλο. Όχι ανατρέποντας την ισορροπία μεταξύ νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας –καθώς τα σχήματα περι κυβερνώσης Βουλής είναι ιστορικά ανεφάρμοστα– αλλά διατηρώντας υπέρ του Κοινοβουλίου πάντοτε τον αποφασιστικό ρόλο και λόγο κατά την άσκηση της νομοθετικής εξουσίας και του κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Εδώ κατατείνει η κοινή μας τελικώς πρόταση για την αναδιάρθρωση του Κοινοβουλίου, ιδίως ως προς την άσκηση του κοινοβουλευτικού ελέγχου και του νομοθετικού έργου με την ενίσχυση του ρόλου των επιτροπών και κατά την άσκηση του κοινοβουλευτικού ελέγχου, με νέες μορφές ελέγχου πολύ πιο ουσιαστικές και πολύ πιο ενδιαφέρουσες και για τη Βουλή και για τη κοινή γνώμη καθώς και για την ενίσχυση της νομοθετικής αρμοδιότητας των επιτροπών, έτσι ώστε η Ολομέλεια του Κοινοβουλίου να διατηρήσει την ουσιαστική πολιτική της δυνατότητα να συζητά και να αποφασίζει επί της αρχής κάθε νομοσχεδίου, πλην φυσικά των κρίσιμων, πλην εκείνων για τα οποία απαιτείται εκ του Συντάγματος ειδική πλειοψηφία.

Πιστεύω ότι έτσι δίνουμε απάντηση σε ορισμένα στερεότυπα τα οποία δικαίως πολλές φορές κυριαρχούν στην κριτική που ασκείται κατά του Κοινοβουλίου. Ένα από αυτά είναι η απουσία των Βουλευτών από την Αίθουσα, που πρέπει κάποτε ευθέως και ευθαρσώς να εξηγηθεί πού οφείλεται, καθώς και η περιβόητη κατάθεση ασχέτων τροπολογιών σε άσχετα νομοσχέδια.

Επιπλέον δίνουμε τη δυνατότητα στο Κοινοβούλιο για πρώτη φορά στην ελληνική συνταγματική ιστορία, να αποκτήσει έναν πολύ πιο ουσιαστικό και καίριο ρόλο κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού.

Το κράτος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυβερνιέται μέσα από τον προϋπολογισμό. Η συζήτηση για τον προϋπολογισμό, η συζήτηση κατά κεφάλαια είναι η πιο ουσιαστική ευκαιρία που υπάρχει για την αξιολόγηση της γενικής πολιτικής του κράτους. Γι' αυτό πιστεύω ότι είναι πολύ σημαντικές οι καινοτομίες που προτείνονται προς την κατεύθυνση αυτή.

Πολιτικά κόμματα, νέοι κανόνες της εκλογικής νομοθεσίας συνταγματικού επιπέδου, status του Βουλευτή και αναδιάρθρωση του Κοινοβουλίου, είναι τέσσερις πυλώνες που μπορούν πράγματι να σηκώνουν το βάρος μίας σύγχρονης κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Η συζήτηση αυτή δεν είναι καθόλου καινούρια και καθόλου πρωτότυπη. Κυριαρχεί ήδη από την περίοδο του μεσοπολέμου, όταν η τάση που επικρατούσε, η τάση του λεγόμενου εκλογικευμένου κοινοβουλευτισμού, του *parlementarisme rationalise*, οδήγησε τελικά στον περιορισμό της νομοθετικής και ελεγκτικής αρμοδιότητας των κοινοβουλίων, χάριν της ενίσχυσης της εκτελεστικής εξουσίας.

Τώρα, στα τέλη του 20ου αιώνα με μεγαλύτερη θεσμική, πολιτική, θεωρητική, κοινωνική και επικοινωνιακή ωριμότητα μία Βουλή, όπως η δική μας, λειτουργώντας ως αναθεωρητικό όργανο, μπορεί να πάρει στα θέματα αυτά σημαντικές θεσμικές πρωτοβουλίες, οι οποίες επιπλέον έχουν ένα προσόν που θέλω να το τονίσω και πάλι: Συγκεντρώνουν ευρύτατη αποδοχή και έτσι παύουν να έχουν το χαρακτήρα του αντικειμένου της πολιτικής αντιδικίας. Γιατί θέλω να πιστεύω –και το λέω με κάθε ειλικρίνεια αυτό– ότι είναι κοινή η μέριμνά μας και η φροντίδα μας για την αναβάθμιση των πολιτικών μας θεσμών, των κοινοβουλευτικών μας θεσμών. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας κ. Ιωάννης Βαρβιτσιώτης έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποτελεί δυστυχώς γεγονός, που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση, ότι η αξιοπιστία του πολιτικού κόσμου δεν βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα αποδοχής.

Θα πρέπει, λοιπόν, να καταβάλουμε ιδιαίτερη προσπάθεια, ώστε να αμβλυνθούν τα προβλήματα εκείνα, τα οποία συντελούν στη μείωση της αξιοπιστίας. Τα άδεια έδρανα της Βουλής, οι μεταμεσονύχτιες και πονηρές τροπολογίες, οι τροπολογίες σε άσχετα νομοσχέδια, η έλλειψη μηχανισμών διαφάνειας, η προχειρότητα και η αντιφατικότητα που διακρίνει το νομοθετικό έργο της Βουλής, θα έλεγα, επίσης, ο εμπαιγμός της δηλώσεως του "πόθεν έσχες" αλλά και της δηλώσεως για τις προεκλογικές δαπάνες των υποψηφίων Βουλευτών και των κομμάτων, όλα αυτά έχουν τραυματίσει το κοινοβουλευτικό μας σύστημα. Χρειάζεται λοιπόν μία τομή, που εμείς οι ίδιοι θα αποφασίσουμε, μία τομή η οποία ενδεχομένως θα βγάλει το κοινοβουλευτικό μας σύστημα και τον πολιτικό μας κόσμο από τη μομφή της αναξιπιστίας.

Γίνονται, πράγματι, με τις προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος, θετικά βήματα προς την κατεύθυνση αυτή. Αποτελεί κατά τη γνώμη μου θετικό βήμα η άρδην μεταβολή του τρόπου λειτουργίας της Βουλής. Διότι όλοι μας παριστάμεθα σε συνεδριάσεις της Βουλής, όπου ολόκληρη η συνεδρίαση καταναλίσκεται σε συζήτηση λεπτομερειών, οι οποίες έχουν ήδη συζητηθεί διά μακρόν στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές.

Η αναβάθμιση, λοιπόν, των Διαρκών Επιτροπών σε όργανα, τα οποία κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις θα μπορούν να μετέχουν πιο ενεργά στη νομοθετική διαδικασία αλλά και στο ελεγκτικό έργο της Βουλής, νομίζω ότι αποτελεί ένα πολύ θετικό βήμα. Έτσι θα μείνει χρόνος στη Βουλή να ασχολείται με πιο σοβαρά ζητήματα, να ασχολείται με γενικότερα προβλήματα, να ασχολείται περισσότερο με την επικαιρότητα.

Θα σας πω ένα παράδειγμα, το οποίο συχνά λέω, γιατί με έχει εντυπωσιάσει. Προ πολλών ετών είχα καταθέσει μία ερώτηση για πυρκαγιές που είχαν συμβεί με την έναρξη της θερινής περιόδου. Ξέρετε πότε συζητήθηκε η ερώτηση αυτή; Ακριβώς ένα χρόνο μετά. Πού είναι η επικαιρότητα;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Πάλι επίκαιρο ήταν, στην αρχή της θερινής περιόδου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αφήστε το, κύριε συνάδελφε. Μην προσπαθείτε να δικαιολογήσετε τα αδικαιολόγητα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Πάντως, ήταν καλό αυτό που είπατε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Καλό, αναμφισβήτητο.

Αυτό δείχνει ότι η Βουλή δεν είναι, λόγω του Κανονισμού που υπάρχει, ο ζωντανός εκείνος Οργανισμός που θα πρέπει να παρακολουθεί την επικαιρότητα, που θα πρέπει να μετέχει στη ζωή.

Έτσι πιστεύω ότι είναι πολύ σημαντική αυτή η τροποποίηση πολλών άρθρων, μία τροποποίηση, που νομίζω ότι θα δώσει μεγαλύτερη ζωντάνια στη Βουλή.

Όπως θεωρώ πολύ σημαντική την τροποποίηση που γίνεται για τις μεταμεσονύχτιες, τις πονηρές, τις άσχετες τροπολογίες στα νομοσχέδια. Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας είναι ότι, αν παρεμβληθεί άσχετη τροπολογία στο νομοσχέδιο, γι'

αυτήν θα επικρέμεται η ποινή της ακυρότητας.

Τι σημαίνει αυτό; Ότι ο οιοσδήποτε δικαστής θα δύναται να μην εφαρμόσει διάταξη, αν διαπιστωθεί ότι έχει παρεισφρήσει ως τροπολογία σε άσχετο νομοσχέδιο. Μόνο αν υπάρξει ποινή, θα μπορέσει να λυθεί αυτό το θέμα, το οποίο πολλές φορές έχει απασχολήσει τη Βουλή. Και σήμερα υπάρχει συνταγματική διάταξη, η οποία όμως δεν τηρείται. Και γι' αυτό έχει γίνει αντικείμενο μεγάλης κριτικής.

Έρχομαι τώρα σε ένα θέμα, το οποίο είναι πράγματι πολύ σημαντικό και ιδιαίτερα ευαίσθητο. Είναι ο χρόνος ψηφίσεως του εκλογικού νόμου

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όλοι μας γνωρίζουμε ότι πολλές φορές οι κυβερνητικές πλειοψηφίες, την παραμονή των εκλογών μεταβάλλουν κατά το δοκούν τον εκλογικό νόμο, μεταβάλλουν τον εκλογικό νόμο σύμφωνα με τα κομματικά τους συμφέροντα, με αποτέλεσμα την ουσιαστική αλλοίωση του εκλογικού φρονήματος. Θυμόσαστε τι συνέβη εδώ, σ' αυτήν την Αίθουσα, το καλοκαίρι του '89. Λίγο πριν πέσει η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., λίγο πριν οδηγηθούμε σε εκλογές, μεταβλήθηκε ο εκλογικός νόμος.

Και χρειάστηκαν τρεις εκλογικές αναμετρήσεις, για να καταφέρει επιτέλους να πάρει η Νέα Δημοκρατία μια οριακή πλειοψηφία. Και θα ήθελα να σας θυμίσω ότι το 47% της Νέας Δημοκρατίας έδωσε 150 έδρες, ενώ πολύ μικρότερο ποσοστό στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., λόγω άλλου εκλογικού νόμου, δίνει 167 ή 170 έδρες. Είναι δίκαιο αυτό; Θα πρέπει επιτέλους αυτή η γάγγραινα, η οποία έχει ταλαιπωρήσει τον πολιτικό μας κόσμο επί μακρά σειρά ετών, να τελειώσει.

Είναι ευτύχημα ότι με ευρεία πλειοψηφία τα κόμματα στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος δέχονται ότι ο εκλογικός νόμος θα πρέπει να ψηφίζεται σε αδιάβλητο χρόνο, σε χρόνο πολύ μακρά των εκλογών, ώστε να μη γίνεται όργανο εκμεταλλεύσεως των κομματικών συμφερόντων. Εμείς λέμε ότι πρέπει να ψηφίζεται, είτε στην πρώτη σύνοδο εκάστης Βουλής ή εφόσον ψηφίζεται σε άλλο χρόνο, να εφαρμόζεται για τις μεθεπόμενες εκλογές. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. λέει να εφαρμόζεται πάντοτε στις μεθεπόμενες εκλογές. Αποδεχόμαστε αυτήν την πρόταση. Διότι εμάς μας ενδιαφέρει να ψηφίζεται σε χρόνο αδιάβλητο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Ανύποπτο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Ανύποπτο. Αλλά αυτό, κύριε συνάδελφε, δεν θα έπρεπε να σας οδηγήσει και στη σκέψη ότι ήδη έχει προκληθεί η Κυβέρνηση και ο Πρωθυπουργός να δηλώσουν με τι εκλογικό σύστημα θα γίνουν οι επόμενες εκλογές, αλλά αποφεύγουν να το πράξουν. Είναι έντιμο αυτό; Θεωρείτε σεις ότι βρίσκεστε στο δρόμο της πλήρους εντιμότητας; Βρίσκεστε στο δρόμο του εκσυγχρονισμού, τον οποίο τόσο πολύ διακηρύσσετε; Δεν ήταν βεβαίως δήλωση αυτή του κυρίου Υπουργού Δικαιοσύνης, του οποίου τη δυσχερή θέση αντιλαμβάνομαι, ότι εν καιρώ θα ανακοινωθεί το εκλογικό σύστημα. Την έκανε ομιλώντας αντί του Πρωθυπουργού. Ο Πρωθυπουργός ήταν εδώ. Και προκλήθηκε απ' όλα τα κόμματα. Όμως σιώπησε. Αυτή η σιωπή του Πρωθυπουργού είναι ένα βαρύτατο ολίσθημα έναντι της Εθνικής Αντιπροσωπείας και του ελληνικού λαού. Είναι ένα ολίσθημα για το οποίο θα πρέπει να δώσει λόγο. Ο κύριος Πρωθυπουργός δεν μπορεί να φυγομαχεί. Δεν δικαιούται να μην απαντά. Δεν δικαιούται να μην ξεκαθαρίζει τη θέση του. Δεν το έπραξε όμως παρά τα επανειλημμένα παρά όλων των αρχηγών κομμάτων της Αντιπολιτεύσεως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Βαρβιτσιώτη, μου επιτρέπετε μια διακοπή;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αν δεν προσμετρηθεί στο χρόνο μου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Επειδή έρχεστε και επανέρχεστε σ' αυτήν τη βαριά καταγγελία κατά του Πρωθυπουργού της χώρας, οφείλω ως εισηγητής της Πλειοψηφίας να σας δώσω μια απάντηση. Ο Πρωθυπουργός δεν απάντησε και δεν έδωσε συνέχεια σ' αυτόν το διάλογο, για έναν και μόνο λόγο. Γιατί η ερώτησή σας δεν τίθεται για λόγους θεσμικής μέριμνας, αλλά για λόγους συγκυριακής

μικροκομματικής πολιτικολογίας. Γιατί, υποβάλλετε αυτήν την ερώτηση, προκειμένου να προκαλέσετε και να συντηρήσετε ένα νοσηρό κλίμα εκλογολογίας. Ο Πρωθυπουργός και η Κυβέρνηση δεν έχουν λόγο να συμπράττουν στην καλλιέργεια αυτού του νοσηρού και αδικαιολόγητου κλίματος εκλογολογίας, που επιπλέον για τη Νέα Δημοκρατία είναι προκλητικό και αυτοκαταστροφικό, γιατί τις εκλογές τις χάνει κατ' επάγγελμα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αφήστε το ποιος θα κερδίσει και ποιος θα χάσει τις επόμενες εκλογές. Αυτό δεν το ξέρετε, ούτε σεις ούτε εγώ. Θα το αποφασίσει ο ελληνικός λαός. Όμως το επιχείρημά σας είναι σαθρό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Δεν πρόκειται να καλλιεργήσουμε κλίμα εκλογολογίας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Σαθρότατο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσάρος): Κύριε Βενιζέλε, σας παρακαλώ, να μην ξαναδιακόψετε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Εγώ σας δηλώνω ότι δεν θα μπούμε στο παιχνίδι της εκλογολογίας. Δικαιούμαστε όμως να γνωρίζουμε, με ποιο εκλογικό σύστημα θα γίνουν οι επόμενες εκλογές, όταν σεις συνομολογείτε με την πρόταση και ότι είναι ανέντιμο να ψηφίζεται ο εκλογικός λόγος παραμονές των εκλογών παρά ταύτα όμως δεν αποδέχετε ότι πρέπει να δηλώσετε τώρα με ποιο εκλογικό σύστημα θα διενεργηθούν οι επόμενες εκλογές. Είναι βαρύτατη η κατηγορία που εξετόξευσε η Νέα Δημοκρατία κατά του Πρωθυπουργού, αλλά είναι και βαρύτατη η παράλειψη στην οποία έχει υποπέσει. Πιστεύω ότι ο δρόμος τον οποίο ακολουθεί η Κυβέρνηση είναι ιδιαίτερα ολισθηρός. Και δεν αρκούμαι, ούτε στη δήλωση του κ. Βενιζέλου ούτε στη δήλωση του κυρίου Υπουργού Δικαιοσύνης. Βέβαια τους τιμώ αμοτέρους. Η Νέα Δημοκρατία αλλά και όλα τα κόμματα επιθυμούν δήλωση δεσμευτική του ίδιου του Πρωθυπουργού και όχι υπεκφυγές.

Και έρχομαι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε ένα άλλο θέμα, το οποίο έχει απασχολήσει επανειλημμένα την Αίθουσα. Ένα θέμα που και σήμερα απέρριψε ο κύριος εισηγητής της Πλειοψηφίας.

Είμαστε όλοι μάρτυρες ενός απαράδεκτου φαινομένου ότι όλες οι εισαγγελικές αιτήσεις για άρσεις ασυλίων απορρίπτονται αθρόως και συλλήβδην. Έχουν κατηγορηθεί συνάδελφοι για παραπτώματα, τα οποία δεν έχουν καμία σχέση με πολιτική δραστηριότητα, όπως για παράνομη κατάληψη αιγιαλού, για παράνομη ανέγερση οικοδομής και άλλα. Έχουν καμία σχέση με την πολιτική δραστηριότητα τα αδικήματα αυτά που ανέφερα;

Υπάρχουν πολλές κατηγορίες αδικημάτων που δεν έχουν καμία σχέση με την πολιτική δραστηριότητα και όμως κατά σύστημα η Ολομέλεια του Σώματος απορρίπτει τις εισαγγελικές αιτήσεις.

Πιστεύω ότι η λύση την οποία προτείνει η Νέα Δημοκρατία, λύση που, δυστυχώς, δεν έγινε δεκτή από τα κόμματα της Αντιπολιτεύσεως, πλην του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου, είναι η ορθή, αποτελείται χρυσή τομή. Έτσι σύμφωνα με την πρότασή μας δεν θα αίρεται η ασυλία για τα αδικήματα, που έχουν σχέση με την πολιτική δραστηριότητα. Για τα άλλα αδικήματα, για τα οποία πάντως θα αποφασίζει η Βουλή αν έχουν ή όχι σχέση με την πολιτική δραστηριότητα, θα πρέπει να αίρεται η βουλευτική ασυλία. Επίσης, δεν θα καλύπτει η βουλευτική ασυλία τα αδικήματα εκείνα, στα οποία υπέπεσε ο υποψήφιος Βουλευτής πριν εκλεγεί Βουλευτής. Διότι και αυτό συμβαίνει σήμερα.

Τρίτον, πριν στείλει τη δικογραφία ο κύριος εισαγγελέας στη Βουλή, θα διατάσσει προκαταρκτική εξέταση, για να διαπιστώσει αν θα πρέπει να ζητηθεί ή όχι η άρση της ασυλίας, ή να θέσει τη δικογραφία στο αρχείο.

Ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης ήταν κατηγορηματικός. Μας είπε, "αυτά μην τα περιμένετε, δεν πρόκειται να γίνει μεταβολή του συστήματος".

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εξήγησα επαρκώς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Βεβαίως, εξηγήσατε επαρκώς, αλλά πιστεύω ότι στη συζήτηση αυτή πρέπει να έρθει και να

μετάσχει ο Πρόεδρος της Βουλής, ο κ. Κακλαμάνης, ο οποίος και μέσα στην Αίθουσα αυτή αλλά και εκτός Αιθούσης με συνεντεύξεις του τάχθηκε υπέρ της μεταβολής του συστήματος της βουλευτικής ασυλίας.

Παρακαλώ τον κ. Κακλαμάνη, ο οποίος είμαι βέβαιος ότι παρακολουθεί τη συνεδριάσή μας από το κλειστό κύκλωμα, που έχει στο γραφείο του, να έρθει και να λάβει θέση. Δεν αρκεί μόνον ο κύριος Πρόεδρος να τοποθετείται στο τεράστιο αυτό θέμα με άλλες αφορμές. Τώρα, που είναι το κρίσιμο σημείο, ο κύριος Πρόεδρος πρέπει να έρθει εδώ και με το κύρος του Προέδρου της Βουλής να διατυπώσει τα επιχειρήματα τα οποία τον οδήγησαν στη διατύπωση αυτής της άποψης, με την οποία εμείς συμφωνούμε, ή μάλλον της οποίας εμείς τη σημαία έχουμε σηκώσει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχουν και άλλα θέματα που αντιμετωπίστηκαν από την Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος κατά τρόπο επιτυχή.

Νομίζω ότι πρέπει να επανεξετάσουμε τα κωλύματα της εκλογής των Βουλευτών και αυτό απεφασίσθη ομόφωνα. Είτε η επιτροπή εισηγείται προς την Ολομέλεια την αναθεώρηση των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 56, ώστε να τα κωλύματα αλλά και τα ασυμβίβαστα και επαναδιατυπωθούν.

Πρέπει κάτω από τις νέες εξελίξεις στο τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και στις άλλες περιπτώσεις που έχουν δημιουργηθεί, να ξαναδοούμε πώς θα πρέπει πιο ορθολογικά να γίνουν τα κωλύματα, ώστε να μην οδηγούμαστε και σε αποφάσεις αντιφατικές πολλές φορές του Εκλογοδικείου.

Επίσης, δέχομαι, ότι οι διατάξεις που προβλέπουν τον εξορθολογισμό των συζητήσεων του προϋπολογισμού είναι θετικές. Όπως συζητείται ο προϋπολογισμός μας στην ελληνική Βουλή, δεν συζητείται σε καμία Βουλή του κόσμου. Είκοσι μέρες μεσολαβούν από την κατάθεσή του μέχρι την ψήφιση του προϋπολογισμού. Είκοσι μέρες που οι πάντες αναλίσκονται σε γενικόλογες τοποθετήσεις, χωρίς κανείς να μπαίνει στην ουσία των επί μέρους κονδυλίων.

Θα πρέπει λοιπόν –και αυτή είναι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας– ο προϋπολογισμός να κατατίθεται τρεις μήνες νωρίτερα, ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος για τη σοβαρότερη μελέτη και διατύπωση απόψεων για κάθε ένα κονδύλιο.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Παρακαλώ, να μου δώσετε τον ίδιο χρόνο, που δώσατε και στον εισηγητή της Πλειοψηφίας, κύριε Πρόεδρε.

Έρχομαι τώρα σε ένα θέμα –και μ' αυτό τελειώνω– που αφορά τη χρηματοδότηση, την οικονομική ενίσχυση των κομμάτων από τον προϋπολογισμό, η οποία καθιερώνεται και με συνταγματική διάταξη. Πιστεύω ότι είναι ορθή. Θα έπρεπε κάποτε να έχουμε το θάρρος να πούμε στον ελληνικό λαό ότι θα αυξηθεί η χρηματοδότηση των κομμάτων, αλλά θα απαγορευτεί η χρηματοδότησή τους από οποιαδήποτε ιδιωτική πηγή. Μόνον έτσι, ενδεχομένως, θα σταματήσουμε αυτήν την πληγή η οποία υπάρχει.

Αλλά η χρηματοδότηση των κομμάτων πρέπει να συνδέεται άρρηκτα με τη δημοσιότητα των δαπανών. Διότι δεν είναι δυνατόν να χρηματοδοτεί το κράτος τα κόμματα και η δημοσιότης και ο έλεγχος των δαπανών να εκφεύγει από το κατ' εξοχήν υπεύθυνο κρατικό όργανο, που είναι το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι θα πρέπει πρώτοι εμείς να δώσουμε το παράδειγμα της πλήρους διαφάνειας, ώστε οι δαπάνες των κομμάτων, οι οποίες προέρχονται από τη χρηματοδότηση του προϋπολογισμού, να ελέγχονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Συναφές μ' αυτό το θέμα είναι και οι προεκλογικές δαπάνες των υποψηφίων Βουλευτών. Στην τελευταία εκλογική αναμέτρηση, όσοι ζούσαμε στην Αθήνα, είδαμε υποψηφίους Βουλευτές όλων των κομμάτων –πλην του Κομμουνιστικού Κόμματος, το οποίο δεν ακολουθεί αυτήν τη διαδικασία, έχει άλλες εσωτερικές διαδικασίες...

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Από το Συνασπισμό ποιον είδατε;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δεν θα πω ονόματα, κύριε Κουβέλη.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Να πείτε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δεν θέλω να πω. Πάντως, αν θέλετε, να εξαιρέσω το Συνασπισμό, τον εξαιρώ. Δεν είναι εκεί το πρόβλημα.

Ορισμένοι Βουλευτές, λοιπόν, των περισσότερων κομμάτων επεδόθησαν σε ένα όργιο προεκλογικών δαπανών.

Υπάρχει βεβαίως διάταξη, η οποία προβλέπει ανώτατο όριο προεκλογικών δαπανών των υποψηφίων Βουλευτών. Δεν έχει όμως κύρωση η διάταξη. Η κύρωση πρέπει να είναι μία και μόνον. Αν κάποιος υπερβεί τις προεκλογικές δαπάνες, όπως αυτές θα καθοριστούν από τον κοινό νομοθέτη, να εκπίπτει του βουλευτικού του αξιώματος. Δεν είναι καινούρια η διάταξη, δεν είναι καινούρια ιδέα. Ερευνώντας το θέμα είδα ότι στη Μεγάλη Βρετανία είναι γνωστή από το 1883. Χάριν της ιστορίας λέω, ότι εξέπεσε του βουλευτικού του αξιώματος ο Κάπτεν Γκεστ στην περιφέρεια του Ήστ Ντόρσετ, διότι δεν περιέλαβε στις εκλογικές του δαπάνες τη δαπάνη από τα πορτρέτα του που μοίραζε. Από το 1883 εφαρμόζεται στη Μεγάλη Βρετανία. Εφαρμόζεται στη Γαλλία, όπου εξέπεσε ο πρώην Υπουργός Πολιτισμού, ο Ζακ Λανγκ, λόγω υπερβάσεως του ορίου δαπανών. Και μόνον εμείς δεν έχουμε κύρωση σ' αυτήν τη βαρεία παράβαση.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το επαναληπτικό κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Τελειώνετε, κύριε Βαρβιτσιώτη!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, με μία φράση.

Δεν έχει διευκρινίσει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. -και οφείλω να το σημειώσω αυτό-εάν δέχεται αυτήν την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα. Αν δείτε το πόρισμα της επιτροπής, δεν περιλαμβάνει το άρθρο 58 στις αναθεωρητέες διατάξεις. Προσέξτε το αυτό, κύριε Βενιζέλε. Το άρθρο 58, στο οποίο παρεπέμπετε, δεν περιλαμβάνεται στις αναθεωρητέες διατάξεις.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Να το διευκρινίσω;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Παρακαλώ. Δεν επιτρέπει το Προεδρείο, κύριε Βενιζέλο.

Κύριε Βαρβιτσιώτη, τελειώνετε, σας παρακαλώ!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Πάντως, πιστεύω, ότι αν υπάρξουν ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Το είπα στην αγόρευσή μου!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Παρακαλώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αν υπάρξουν, λοιπόν, ορισμένες μεταβολές στις θέσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ., στα θέματα που έθεσα, τότε πράγματι θα οδηγηθούμε σε μία πραγματικά ουσιαστική αναθεώρηση στο κεφάλαιο αυτό.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από τη Νέα Δημοκρατία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης έχει το λόγο για δύο λεπτά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, θέλω να απαντήσω στον κ.Βαρβιτσιώτη σε μια δημαγωγική έξαρση, η οποία επαναλαμβάνεται σ'αυτήν την Αίθουσα πολλές μέρες. Ο Πρωθυπουργός αρνήθηκε να απαντήσει στη δημαγωγία. Διότι συνδέσατε, κύριε συνάδελφε, το θέμα των εκλογών των άμεσων, που κάθε τόσο φέρνεται στη δημοσιότητα, με το αν κάνουμε εκλογικό νόμο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Μα, έχει κατηγορηθεί η Νέα Δημοκρατία από τις εφημερίδες σας και από εσάς, διότι δήθεν φοβάται και γι' αυτό δεν θέτει θέμα άμεσων εκλογών. Πάρτε τις δηλώσεις των Υπουργών σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Σας παρακαλώ, κύριε Βαρβιτσιώτη!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εγώ δεν θα σας πρότεινα, αν θέλετε, να μας βάλετε διαιτητές, να λύσουμε τις διαφορές μέσα στο κόμμα σας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δεν χρειάζομαστε διαιτητές. Λύστε τις δικές σας διαφορές.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ε, τότε βγάλτε τα μάτια σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κύριε Υπουργέ, σας παρακαλώ πολύ!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, δεν βλέπετε; Δεν με άφησε να δευτερώσω κουβέντα.

Και εγώ τον τιμώ και τον σέβομαι τον κ.Βαρβιτσιώτη, λόγω μιας μακράς θητείας εδώ στη Βουλή.

Είχατε συνδέσει, κύριε Βαρβιτσιώτη, το θέμα της άμεσης προσφυγής σε πρόωρες εκλογές καθημερινώς και θέλατε να δηλώσει ο Πρωθυπουργός με ποιο νόμο θα πάμε και δεν σας απήντησε. Δίπλα καθόμουν. Δεν κουβεντιάσαμε. Την εικαζόμενη βούληση -είπα -εκφράζω ότι δεν μπορούμε να μιλάμε από τώρα για εκλογικό νόμο. Αφήστε να βγάλουμε και αυτόν το χρόνο, το '98, να μπούμε στο '99 και τότε θα σας πούμε με ποιο νόμο θα πάμε. Και προδήλως θα πάμε με τον ίδιο, κύριε Βαρβιτσιώτη. Αυτό δήλωσα εγώ και δεν διαφεύστηκα από τον Πρωθυπουργό. Αλλά σταματήστε τη δημαγωγία!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να σας ανακοινώσω ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά θεωρεία εβδομήντα τέσσερις μαθητές και πέντε συνοδοί -δάσκαλοι του 12ου Δημοτικού Σχολείου Νίκαιας Πειραιώς, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ".

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ'όλες τις πτέρυγες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο ειδικός αγορητής του Κ.Κ.Ε. κ.Κανταρτζής έχει το λόγο.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην ενότητα αυτή, όπως και στην πρώτη ενότητα, ρυθμίζονται μια σειρά σοβαρά θέματα, μια σειρά θέματα που θα έχουν πολλαπλές επιπτώσεις στην πολιτική ζωή του τόπου μας.

Στην τοποθέτησή μας επί της αρχής αναφέραμε ότι η προτεινόμενη αναθεώρηση, όχι μόνο δεν οδηγεί προς τα μπρος, αλλά μας πηγαίνει προς τα πίσω. Και θα πρέπει ευθύς εξαρχής να υπογραμμίσουμε ότι και στην ενότητα που συζητάμε σήμερα, μια σειρά από διατάξεις επιβεβαιώνουν την εκτίμησή μας αυτή.

Και πρώτα-πρώτα έχουμε τις προτάσεις των δύο μεγάλων κομμάτων, όσον αφορά τη διαφάνεια, τον έλεγχο στις δαπάνες των κομμάτων. Τι μας λένε; Ότι θα πρέπει να γίνεται έλεγχος όχι μόνο στις προεκλογικές δαπάνες, όπως προέβλεπε το ισχύον Σύνταγμα, αλλά συνολικά σε όλες τις δαπάνες, γεγονός που ανοίγει το δρόμο για έλεγχο στη λειτουργία των κομμάτων.

Εδώ θα πρέπει ευθύς εξαρχής να υπογραμμίσω επίσης ότι στο Σύνταγμα του '75 υπήρχε προσεκτική διατύπωση, γιατί ακριβώς υπήρχε πικρή εμπειρία για το τι κινδύνους κρύβουν τέτοιες διατάξεις, όσον αφορά τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, όσον αφορά θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών.

Έρχεσθε τώρα να γενικεύσετε τον έλεγχο. Σε τι καταστάσεις μπορούμε να οδηγηθούμε στο όνομα της δήθεν διαφάνειας; Θα σας διαβάσω μόνο ένα απόσπασμα από την εισηγητική έκθεση που κατέθεσε στα πρακτικά της επιτροπής ο εισηγητής της Μειοψηφίας ο κ.Βαρβιτσιώτης, για το τι έγινε στην Αμερική, που θεωρείται από πολλούς η μητρόπολη της ελευθερίας και πρότυπο για τις αλλαγές οι οποίες προωθούνται: Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ηνωμένων Πολιτειών εξαιρέθηκε από τον έλεγχο με απόφαση του ανωτάτου δικαστηρίου, γιατί έκρινε ότι ο έλεγχος στις πηγές των εσόδων του θα οδηγούσε σε απειλές, προσβολές της προσωπικότητας και αντεκδικήσεις, είτε από κρατικές υπηρεσίες είτε από ιδιώτες.

Και όταν αυτά συμβαίνουν στη μητρόπολη του καπιταλισμού, στη Μέκκα της ελευθερίας, όπως θέλουν να την αποκαλούν ορισμένοι, είναι φανερό τι εξελίξεις δρομολογούνται, αν θερμοθετηθούν τέτοιες διατάξεις. Διώξεις των μη αρεστών κομμάτων, διώξεις των φίλων και των οπαδών τους. Και το κυνήγι μαγισσών, που ξετυλίγεται στις άλλες χώρες της Ευρώπης, στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες, όχι μόνο σε μέλη και στελέχη των κομμουνιστικών κομμάτων, αλλά και σε

ανθρώπους που συνεργάστηκαν με το προηγούμενο καθεστώς, τα λέει όλα.

Θα πρέπει να επισημάνω στο σημείο αυτό ότι θα πρέπει, επιτέλους, να σταματήσει η δημαγωγία σε σχέση με τη διαφάνεια των οικονομικών των κομμάτων, όταν πίσω ακριβώς από τέτοιες διατάξεις προωθείται η αμφισβήτηση στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όταν, σε τελευταία ανάλυση, αμφισβητούνται τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα.

Το δεύτερο ζήτημα, που θα ήθελα να επισημάνω στο ίδιο άρθρο, είναι το εξής: Η Νέα Δημοκρατία προχωρώντας ακόμη περισσότερο, αναφέρεται στον τρόπο λειτουργίας των κομμάτων, αν συνάδει ο τρόπος λειτουργίας τους με τους δημοκρατικούς κανόνες. Δηλαδή, με άλλα λόγια, η Κυβέρνηση, οι δικαστές –και γνωρίζουμε όλοι κάτω από ποιο καθεστώς λειτουργεί η δικαιοσύνη– και τα πλέγματα της εξάρτησης θα ελέγξουν τα κόμματα αν λειτουργούν δημοκρατικά, θα ελέγξουν το Κ.Κ.Ε. και τα άλλα κόμματα, αν τηρούν τους δημοκρατικούς κανόνες λειτουργίας.

Είναι φανερό ότι τέτοιες διατάξεις αποσκοπούν στο να θέσουν τα κόμματα κάτω από την κηδεμονία της κυρίαρχης σήμερα τάξης. Είναι διατάξεις που ανοίγουν τους ασκούς του Αιόλου για νέες αντιδημοκρατικές ρυθμίσεις και είμαστε κατηγορηματικά αντίθετοι και στην αναθεώρηση της πρώτης παραγράφου και στην αναθεώρηση της δεύτερης παραγράφου, όπως προτείνονται από τη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και βρίσκουν και σύμφωνο στα οικονομικά και το Συνασπισμό.

Μια και μιλάμε γι' αυτές τις διατάξεις, θα πρέπει επίσης να αναφερθώ και στην πρόταση της Νέας Δημοκρατίας να υπάρξει αλλαγή της διάταξης για την άρση της ασυλίας των Βουλευτών. Εμείς, κύριοι συνάδελφοι, επανειλημμένα μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα έχουμε επισημάνει ότι η υπάρχουσα διάταξη είναι επαρκής, ότι η βουλευτική ασυλία είναι μία δημοκρατική κατάκτηση, ότι με την υπάρχουσα διάταξη, η Βουλή, ο καθένας μας αναλαμβάνει τις ευθύνες του, αν θα δοθεί ή δεν θα δοθεί η άδεια για την άρση της ασυλίας των Βουλευτών. Είναι φανερό, όμως, ότι η πρόταση την οποία προωθεί η Νέα Δημοκρατία ανοίγει τους δρόμους για να περιοριστεί αυτό το δημοκρατικό δικαίωμα. Μιλάει στην πρότασή της ότι δεν δίνεται η άδεια για πολιτικά εγκλήματα, ή για πολιτική δραστηριότητα και εξ αντιδιαστολής δίνεται για τα ποινικά αδικήματα. Και το ερώτημα φυσικά είναι: ποιος θα κρίνει ποιο είναι το πολιτικό και ποινικό αδίκημα. Βεβαίως θα μου πείτε ότι παρακάτω έχει την άλλη τη φράση "ή έχει σχέση με την πολιτική δραστηριότητα".

Όμως, θα πρέπει να επισημάνουμε για μια ακόμη φορά μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα, ότι μέσα από την υιοθέτηση αυτής της διάταξης θα διευκολυνθεί στο μέλλον, κάτω από διαφορετικούς συσχετισμούς των δυνάμεων, η άρση της ασυλίας των Βουλευτών για αδικήματα που έχουν σχέση με την πολιτική τους δραστηριότητα, αφού γνωρίζετε καλά ότι σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, επίκληση άρθρων του Ποινικού Δικαίου γίνεται.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Μου επιτρέπετε μία διακοπή;

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Όχι, επειδή είναι πολύ ελάχιστα ο χρόνος και πολλά τα θέματα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Θα σας διευκόλυνα.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Ερχόμαστε τώρα σε ένα άλλο ζήτημα, που ρυθμίζει στο κεφάλαιο αυτό τα πολιτικά δικαιώματα των δημοσίων υπαλλήλων. Είναι γεγονός ότι οι απαγορεύσεις στη δραστηριότητα των δημοσίων υπαλλήλων, που προβλέπονται από το ισχύον Σύνταγμα, έχουν περιοριστεί και έχουν ατονίσει σημαντικά στην πράξη.

Η προτεινόμενη αναθεώρηση, καίτοι από τα δύο κόμματα –και θα πρέπει να το υπογραμμίσουμε– γίνεται σε περιορισμένη έκταση, αφού διατηρεί περιορισμούς και για το σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων, αλλά και για μεγάλες κατηγορίες εργαζομένων στο δημόσιο τομέα, όπως είναι τα Σώματα Ασφαλείας, οι δικαστικοί και το προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων.

Το Κ.Κ.Ε. υποστηρίζει την πλήρη κατοχύρωση των πολιτικών δικαιωμάτων όλων ανεξαιρέτα των δημοσίων υπαλλήλων, χωρίς

διακρίσεις και εξαιρέσεις, για να μην είναι πολίτες δεύτερης κατηγορίας.

Από τέτοιες ρυθμίσεις έχουν ανάγκη μόνον αυταρχικοί μηχανισμοί. Η δημοκρατία και ο λαός δεν έχει τίποτα να φοβηθεί.

Υποστηρίζουμε, βέβαια, την αναθεώρηση της παραγράφου 3, του άρθρου 29, αλλά θα αγωνιστούμε για την πλήρη κατοχύρωση των πολιτικών δικαιωμάτων όλων ανεξαιρέτα των δημοσίων υπαλλήλων. Η διατήρηση των περιορισμών θυμίζει αυτό το οποίο ανέφερα και χθες, ότι στην πραγματικότητα επιδιώκετε να περισωθεί ό,τι μπορεί να περισωθεί από τους απαράδεκτους αυτούς περιορισμούς, επιβεβαιώνοντας για μία ακόμη φορά τέτοιους περιορισμούς.

Στη συνέχεια προτείνεται από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. η καθιέρωση επιστολικής ψήφου, για να διευκολυνθούν δήθεν οι μετανάστες. Το είπαμε και θα το ξαναπούμε: είναι μία επικίνδυνη διάταξη. Είναι μία διάταξη η οποία ανοίγει δρόμους για τη νόθευση της θέλησης του εκλογικού Σώματος.

Στο εργατικό κίνημα δεκαετίες ολόκληρες αγωνίστηκαν, για να καταργηθεί μία τέτοια ρύθμιση. Είδαν και έπαθαν να καταργηθεί, γιατί, ακριβώς, είχαν την πείρα πώς διαμορφώνονταν τα αποτελέσματα, πλαστογραφώντας τη θέληση του εκλογικού Σώματος και έρχεστε τώρα να τη βάλετε στο Σύνταγμα, όσον αφορά και τις βουλευτικές εκλογές.

Εάν, πραγματικά, υπήρχε πρόθεση να διευκολυνθούν οι μετανάστες στην άσκηση των εκλογικών δικαιωμάτων, υπάρχουν μία σειρά άλλοι τρόποι για να εφαρμόσετε, όπως για παράδειγμα αυτό που συμβαίνει στις Ευρωεκλογές και δεν υπάρχει ανάγκη καθιέρωσης επιστολικής ψήφου.

Και έρχομαι στο εκλογικό σύστημα. Η πρόταση, που υπάρχει και από τα δύο κόμματα, δεν αναφέρεται στην καθιέρωση της απλής αναλογικής που έχει ανάγκη ο τόπος μας, αλλά το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι πότε θα ψηφιστεί το εκλογικό σύστημα, έτσι ώστε να έχουν ξεκαθαρισμένους κανόνες. Για μας το ζήτημα είναι η καθιέρωση της γνήσιας, της απλής αναλογικής, του μόνου εκλογικού συστήματος, που εναρμονίζεται και με την ισοτιμία όλων των πολιτών. Γι' αυτό θα πούμε όχι και στην αναθεώρηση αυτής της διάταξης.

Πολύς λόγος γίνεται, κύριοι συνάδελφοι, για την αναβάθμιση της Βουλής. Το κόμμα μας επανειλημμένα και στην επιτροπή και στη συζήτηση στην Ολομέλεια παρουσίασε συγκεκριμένες προτάσεις, που οδηγούν στην αναβάθμιση των αρμοδιοτήτων της Βουλής, στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της λαϊκής κυριαρχίας.

Επιγραμματικά αναφέρω ορισμένες από αυτές τις προτάσεις. Δεν μας παίρνει ο χρόνος να τις αναπτύξουμε.

Για μας η αναβάθμιση του ρόλου της Βουλής συνδέεται με τον ουσιαστικό ρόλο των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και τη διεύρυνση του ρόλου τους, με τον περιορισμό της ασυδοσίας της κυβέρνησης μέσω της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας στον τρόπο και στις διαδικασίες της συζήτησης των διαφόρων νομοσχεδίων με την ενίσχυση των νομοθετικών πρωτοβουλιών της Αντιπολίτευσης, αλλά και την καθιέρωση νομοθετικής πρωτοβουλίας από το λαό μας, για πρόταση νόμου υπογεγραμμένη από είκοσι χιλιάδες πολίτες.

Ενίσχυση του κοινοβουλευτικού ελέγχου στο κυβερνητικό έργο και ιδιαίτερα η σύσταση εξεταστικών επιτροπών να πάψει να εξαρτάται ουσιαστικά από την κυβερνητική συγκατάθεση.

Να διευρυνθεί ο διακομματικός κοινοβουλευτικός έλεγχος στις υπηρεσίες και όχι αυτό που γίνεται σήμερα, όπου με την καθιέρωση δήθεν ανεξάρτητων διοικητικών αρχών μεγάλοι τομείς και κρίσιμοι τομείς της δημόσιας ζωής να τίθενται εκτός κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Πρέπει, όμως, να πούμε ότι την ίδια στιγμή που τα δύο μεγάλα κόμματα μιλάνε για αναβάθμιση του ρόλου της Βουλής, έρχονται και επικυρώνουν συμφωνίες, όπως αυτή του Μάαστριχτ ή αυτή του Άμστερνταμ, που πρόκειται να έρθει σε λίγο καιρό, με την οποία εκχωρούνται κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας μας στα κέντρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η οικονομική πολιτική αποφασίζεται στις Βρυξέλες και το διευθυντήριο των Βρυξελλών και τώρα στα πλαίσια της κοινής

εξωτερικής πολιτικής και της ενίσχυσης της συνεργασίας στους τομείς της ασφάλειας και της δικαιοσύνης νέα κυριαρχικά δικαιώματα παραδίδονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ουσιαστικά η Βουλή μετατρέπεται σε πρωτοκολλητή των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έρχεται εκ των υστέρων να εναρμονίσει τη νομοθεσία της χώρας σε αποφάσεις που έχουν παρθεί σε άλλα κέντρα και αυτό ακριβώς τα λέει όλα.

Τώρα, βέβαια, με την αναθεώρηση του Συντάγματος έρχεστε να θεσμοθετήσετε την υπεροχή του Κοινοτικού Δικαίου απέναντι σε κάθε εθνική νομοθεσία, άρα απέναντι και στο ίδιο το Σύνταγμα της χώρας.

Δεν το λέτε καθαρά αυτό το πράγμα με την αναθεώρηση του άρθρου 28, το λέει όμως το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που λέει ότι η κοινοτική νομοθεσία -το καταθέσαμε στα Πρακτικά στην τοποθέτησή μας επί της αρχής- υπερισχύει από κάθε εθνική νομοθεσία και επιπλέον καλεί τους εθνικούς δικαστές να μην εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία, οποιαδήποτε εθνική νομοθεσία, όταν έρχεται σε αντίθεση με το Σύνταγμα.

Υπάρχουν ακόμα μία σειρά άλλες διατάξεις, οι οποίες έρχονται να υποβαθμίσουν το ρόλο και τις αρμοδιότητες της Βουλής. Μπροστά σε όλα αυτά μοιάζουν με υποκρισία όλα όσα λέγονται για αναβάθμιση του ρόλου της Βουλής, από εκείνους που πάνω απ' όλα βάζουν σε προτεραιότητα να μη χάσει η χώρα μας τις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ενοποίησης και μείνει έξω από το τρένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σαν να μη φθάνουν όλα αυτά, νέες ακόμα χειρότερες ρυθμίσεις προωθούνται με τη συνταγματική αναθεώρηση. Το Π.Α.Σ.Ο.Κ. ζητούσε την αναθεώρηση του άρθρου 36, να καταργηθεί η παράγραφος 3, που λέει ότι τα μυστικά άρθρα διεθνών συνθηκών δεν μπορούν να υπερισχύουν από τα φανερά.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ: Απεσύρθη.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Απεσύρθη, κύριε Πεπονί, κάτω από πίεση.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κύριε Πρόεδρε, θα παρακαλέσω την ανοχή σας, όσο και για τους άλλους εισηγητές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Θα την έχετε.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Δεύτερον, πρότείνει την κατάργηση της παραγράφου 4 του άρθρου 36, που λέει ότι η κύρωση διεθνών συνθηκών δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης. Αποσύρθηκε και αυτή κάτω από την πίεση που ασκήθηκε μέσα στην επιτροπή.

Βεβαίως διατηρήθηκε η πρόταση για την τροποποίηση της παραγράφου 2 -θα τα πούμε αναλυτικότερα στην επόμενη συνεδρίαση της Βουλής- που λέει ότι οι οικονομικές ή εμπορικές συνθήκες και γενικότερα συνθήκες που επιβάλλουν ατομικά βάρη, δεν μπορούν να έχουν ισχύ νόμου χωρίς τη νομοθετική κύρωση. Τι σημαίνουν όλα αυτά τα πράγματα;

Οι ρυθμίσεις αυτές είναι φανερό ότι έχουν στόχο να παρακαμφθεί η Βουλή. Η υποβάθμιση της Βουλής δεν φαίνεται μόνο από αυτές τις ρυθμίσεις, αλλά και από πολλές άλλες, όπως για παράδειγμα η αναθεώρηση των διατάξεων του Συντάγματος, ώστε να ψηφίζονται νόμοι, αλλά και διεθνείς συνθήκες, όχι από την Ολομέλεια της Βουλής, αλλά από μικρότερους σχηματισμούς, δηλαδή από επιτροπές, δηλαδή όσο γίνεται πιο μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας και όσο γίνεται πιο μακριά από τις λαϊκές αντιδράσεις.

Λέει ότι πρέπει να αναβαθμιστεί ο ρόλος της Βουλής σε σχέση με τα δρώμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Κ.Κ.Ε. κάνει συγκεκριμένη πρόταση, όχι τώρα, από παλιά. Όσο η χώρα μας συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να μην έχει δικαίωμα η Κυβέρνηση, ο Πρωθυπουργός και οι Υπουργοί να πηγαίνουν και να δεσμεύουν τη χώρα μας με την υπογραφή τους κάτω από διάφορες αποφάσεις, εάν προηγούμενες δεν έχουν τη συγκατάθεση της Βουλής. Αυτή η πρότασή μας σκοντάφτει στην επίμονη άρνηση των δύο μεγάλων κομμάτων.

Υπάρχουν βέβαια, μία σειρά διατάξεις που αφορούν επουσιώδη θέματα, θέματα δευτερεύουσας σημασίας, για τις οποίες

και εμείς δεν έχουμε αντίρρηση, όπως για παράδειγμα για τις τροπολογίες, αλλά το κύριο χαρακτηριστικό το οποίο προωθείται μέσα από την προτεινόμενη αναθεώρηση είναι η ακόμα μεγαλύτερη υποβάθμιση της Βουλής, που σημαίνει υποβάθμιση και περιορισμό της λαϊκής κυριαρχίας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, κύριοι συνάδελφοι, για το περιεχόμενο των διατάξεων οι οποίες προωθούνται, είναι οι διατάξεις για τον προϋπολογισμό. Συμφωνούμε να έρχεται στη Βουλή ο προϋπολογισμός νωρίτερα, να γίνεται συζήτηση, να περνάει από τις επιτροπές, όμως το ερώτημα είναι: Θα έχει η Βουλή τη δυνατότητα να αλλάξει τα κονδύλια;

Το ερώτημά μας αυτό δεν αφορά την τυπική δυνατότητα. Αφορά την ουσιαστική πλευρά του θέματος, αφού είναι γνωστό ότι ουσιαστικά οι προϋπολογισμοί ελέγχονται από τις Βριξέλες και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, πριν κατατεθούν στη Βουλή. Να, ποιο είναι το πραγματικό περιεχόμενο των ρυθμίσεων, οι οποίες προωθούνται.

Δεν με παίρνει ο χρόνος να αναφερθώ σε άλλα ζητήματα, αλλά θα αναφερθούν οι άλλοι Βουλευτές του κόμματός μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", σαράντα οκτώ μαθητές και τρεις συνοδοί -καθηγητές του Γυμνασίου Αναβύσσου ανατολικής Αττικής.

Τους καλωσορίζουμε στο Κοινοβούλιο.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Ο ειδικός αγορητής του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου κ. Κουβέλης έχει το λόγο.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κυρία και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι είναι αναγκαίο στο Σύνταγμα να περιληφθεί διάταξη, με την οποία να καθιερώνεται ως συνταγματική ρύθμιση πλέον η κρατική οικονομική ενίσχυση των κομμάτων, αλλά και η δημοσιότητα των δαπανών τους, και των υποψηφίων Βουλευτών.

Υποστηρίζουμε την κατοχύρωση της κρατικής οικονομικής ενίσχυσης των κομμάτων, διότι τα κόμματα αποτελούν συστατικά της λειτουργίας του πολιτεύματος. Είναι μεγέθη, τα οποία πρέπει το ίδιο το Σύνταγμα να προστατεύσει και, εν πάση περιπτώσει, πρέπει με τη ρύθμιση αυτή να απομακρυνθεί το οποιοδήποτε ενδεχόμενο οικονομικής ενίσχυσης των κομμάτων από άλλους παράγοντες πέρα και έξω από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Εάν θέλουμε τα κόμματα να παραμένουν σε εκείνη τη θέση, που θα τους επιτρέπει να λειτουργούν χωρίς χειραγωγήσεις και κηδεμονεύσεις, πρέπει να κατοχυρώσουμε και συνταγματικά την κρατική οικονομική ενίσχυση, έτσι ώστε τα κόμματα μόνο με αυτούς τους πόρους και τις συνδρομές των μελών τους να μπορούν να πορεύονται και να λειτουργούν.

Είναι αναγκαίο όμως, κύριοι συνάδελφοι, να συμφωνήσουμε ότι πρέπει να υπάρχει και διαφάνεια στη διαχείριση των οικονομικών των κομμάτων.

Τα κόμματα γίνονται υποκριτικά, όταν διεκδικούν τη διαφάνεια στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος και δεν προσφέρουν διαφάνεια στη διαχείριση των δικών τους οικονομικών. Καμία αυτονομία και καμία αυτοτέλεια των κομμάτων δεν προσβάλλεται από την ώρα που θα εξασφαλίσουν διαφάνεια στα οικονομικά τους. Σε τίποτα δεν βλάπτεται η αυτονομία τους και κανένας κίνδυνος δεν εγκυμονεί από διαδικασίες ελέγχου των οικονομικών και εξασφάλισης της διαφάνειας αυτών των οικονομικών.

Νομίζω ότι είναι μία πράξη ευθύνης έναντι των πολιτών, είναι μία πράξη η οποία στηρίζει το κύρος των κομμάτων έναντι των πολιτών, οι οποίοι δικαιολογημένα εγείρουν αμφιβολίες αναφορικά με τη διαχείριση των οικονομικών εκ μέρους των πολιτικών κομμάτων.

Η κρατική οικονομική ενίσχυση οφείλω να επισημάνω μαζί και με άλλους ότι αποτελεί σημαντικό δημοκρατικό βήμα, στηρίζει την ανεξαρτησία των κομμάτων και αντιμάχεται ποικιλώνυμες εξαρτήσεις τους.

Κύριοι συνάδελφοι, είναι αναγκαίο εξάλλου να υπάρχει όριο εκλογικών δαπανών, η υπέρβαση του οποίου να έχει ως κύρωση και την έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα.

Ο νόμος που σήμερα ισχύει νομίζω ότι είναι ατελής. Δεν διασφαλίζει αυτό που όλοι μας διεκδικούμε, δηλαδή το όριο των εκλογικών δαπανών, για να απομακρυνθούμε, αν θέλετε, και από τις ρωμαϊκές φιέστες, από τις μεγάλες δαπάνες, οι οποίες προσβάλλουν τον Έλληνα πολίτη, ο οποίος βιώνει μάλιστα μία σκληρή οικονομική πραγματικότητα, την ώρα μάλιστα που διαπιστώνει ότι αυτοί που θέλουν να τον εκπροσωπήσουν διαθέτουν πακτωλό χρημάτων για την εκλογική τους προβολή.

Επιτέλους, αυτά πρέπει να σταματήσουν. Προσβάλλουν τον πολιτικό κόσμο, προσβάλλουν την πολιτική ζωή και σε τελευταία ανάλυση προσβάλλουν τον ίδιο τον πολίτη.

Κύριοι συνάδελφοι, εμείς συμφωνούμε με την πρόταση, να προβλέπεται η δυνατότητα του κοινού νομοθέτη να καθιερώσει την επιστολική ψήφο για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος.

Έτσι θα διευκολυνθεί και ο μετανάστης και ο ναυτικός και αποτελεί αίτημα και των μεταναστών και των ναυτικών η καθιέρωση της επιστολικής ψήφου.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ**)

Δεν πρέπει να φοβόμαστε ότι θα προκύψουν στρεβλώσεις του εκλογικού αποτελέσματος μέσα από την επιστολική ψήφο. Υπάρχουν διαδικασίες, έτσι ώστε η επιστολική ψήφος να εξασφαλίζει και τη μυστικότητα αλλά και το αδιάβλητο που εξασφαλίζεται για την άλλη, την κοινή, τη γνωστή σε όλους μας, ψήφο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Άλλωστε ο μετανάστης δεν έχει και εξάρτηση.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Ακριβώς, δεν έχει και εξάρτηση ο μετανάστης, και βρίσκεται και σε απόσταση από τα πολιτικά δρώμενα.

Σε ό,τι αφορά το εκλογικό σύστημα, είναι κοινός τόπος, είναι κοινή παραδοχή ότι ο εκλογικός νόμος χρησιμοποιήθηκε πάρα πολλές φορές από διάφορες κυβερνήσεις για την προώθηση ιδεολογικών κομματικών στόχων και αδίκησε τη λειτουργία, αυτή η πρακτική, του πολιτικού μας συστήματος.

Εμείς υποστηρίζουμε ότι στο Σύνταγμα πρέπει να καθιερωθεί, ως πάγιο εκλογικό σύστημα, η απλή και ανόθευτη αναλογική.

Κύριοι συνάδελφοι, για την ιστορία των πραγμάτων, ας το επαναλάβουμε. Η απλή αναλογική εκφράζει με γνήσιο τρόπο τους κοινωνικοπολιτικούς συσχετισμούς και επιτρέπει και την απελευθέρωση ζωντανών πολιτικών δυνάμεων, που σήμερα, με βάση τον εκλογικό νόμο, ασφυκτούν.

Θα τον χρειαστείτε, κύριοι συνάδελφοι και του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας, τον εκλογικό νόμο της απλής αναλογικής. Μη νομίζετε ότι αυτό το πολιτικό στερεότυπο, που εν πολλοίς στηρίχτηκε στους εκλογικούς νόμους, που κατά καιρούς φτιάχνετε, θα αντέξει. Δεν θα αντέξει. Θα τη χρειαστείτε την απλή αναλογική και τότε θα την αναζητάτε με διάφορους τρόπους και δεν θα την εξασφαλίζετε. Η μη εξασφάλισή της θα είναι σε βάρος της πολιτικής ζωής του τόπου και των πολιτικών διαδικασιών που πρέπει να υπάρξουν, αν θέλουμε να περάσουμε σε μια πολιτική ζωή τελείως διαφορετική απ' αυτήν που σήμερα υπάρχει και η οποία στην κυριολεξία αφυδατώνει υπαρκτές, επαναλαμβάνω, ζωντανές πολιτικές δυνάμεις.

Την απλή αναλογική, διεκδικούμε, ως συνταγματική ρύθμιση. Δεν τη θέλετε; Το γνωρίζουμε. Γνωρίζουμε και τους συσχετισμούς εδώ μέσα στη Βουλή, αλλά επιτέλους, ας υιοθετηθεί η άποψη, η πρόταση –και φαίνεται ότι θα υιοθετηθεί– ότι το εκλογικό σύστημα, ο εκλογικός νόμος να είναι γνωστός, εκ των προτέρων και κάθε φορά που ψηφίζεται να εφαρμόζεται για τις μεθεπόμενες εκλογές.

Ο αριθμός των Βουλευτών: Ο αριθμός των Βουλευτών, κύριοι συνάδελφοι, της κάθε εκλογικής περιφέρειας πρέπει να ορίζεται με βάση το νόμιμο πληθυσμό, όπως αυτός προκύπτει

από την τελευταία απογραφή των εγγεγραμμένων στα δημοτολόγια και τούτο είναι αναγκαίο να υπάρξει και ως συνταγματική ρύθμιση.

Κύριοι συνάδελφοι, μιας και αναφέρθηκα στο εκλογικό σύστημα, επιτρέψτε μου, να επισημάνω τούτο: Προωθεί η Κυβέρνηση έναν εκλογικό νόμο –είναι συναφές το θέμα, γι' αυτό το αναφέρω– επί τη βάσει του οποίου οι ετεροδημότες θα μπορούν να ψηφίζουν στον τόπο διαμονής και όχι στον τόπο όπου είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους.

Έχουμε σκεφθεί άραγε αυτήν την έννοια του ετεροδημότη; Πόσο δημοκρατικό για παράδειγμα είναι ένας να είναι μόνιμα εγκατεστημένος στην Αθήνα, εδώ να έχει το κέντρο των βιοτικών του αναγκών και με την ψήφο του να επηρεάζει την εκλογή Βουλευτών σε άλλες περιοχές ή ακόμη δημάρχων και μέχρι πρότινος προέδρων κοινοτήτων; Είναι δημοκρατική διαδικασία αυτή;

Νομίζω ότι κάποια στιγμή πρέπει να σκεφθούμε τι είναι αυτός ο ετεροδημότης και να προχωρήσουμε στην πολιτική άποψη και συμφωνία, ότι ο οποιοσδήποτε μένει σε κάποιο μέρος περισσότερο από πέντε χρόνια και αποτελεί αυτή η κατάσταση μόνιμο χαρακτηριστικό της βιοτικής του συμπεριφοράς, να υποχρεώνεται να ψηφίσει εκεί που μόνιμα είναι εγκατεστημένος.

Η έννοια του ετεροδημότη θεωρώ ότι είναι ένας αναχρονιστικός θεσμός, είναι ένα θεσμός ο οποίος δεν ανταποκρίνεται στα πράγματα και σε τελευταία ανάλυση δεν είναι καθόλου δημοκρατικός, με όσα προανέφερα και με όσα ακόμη θα μπορούσαν επιπροσθέτως να υποστηριχθούν.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ: Και προάγει και τις πελατειακές σχέσεις.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Και προάγει βεβαίως –έχετε δικίο, κύριε Ανδρεουλάκο– και τις πελατειακές σχέσεις αυτός ο θεσμός των ετεροδημοτών.

Εδώ, επιτρέψτε μου την παρένθεση, κύριοι συνάδελφοι, είδαμε τα κόμματα –όλα τα κόμματα– να οργανώνουν και κομματικές λειτουργίες για τους ετεροδημότες, όπως οργανώσεις ετεροδημοτών.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Και όχι μόνο αυτό.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Και όχι μόνο αυτό, κύριε Σπυριούνη, αλλά και άλλα πολλά.

Πιστεύω, κύριοι συνάδελφοι, ότι πρέπει να επανακαθοριστούν τα κωλύματα της εκλογιμότητας των Βουλευτών. Αναφέρομαι στο άρθρο 56, παράγραφοι 1 και 3. Επίσης νομίζω, με βάση τα στοιχεία της σημερινής πραγματικότητας, ότι είναι αναγκαίο να επανακαθοριστούν τα ασυμβίβαστα προς το βουλευτικό αξίωμα, ασυμβίβαστα έργα, ιδιότητες και δραστηριότητες.

Κύριοι συνάδελφοι, να ανακαθοριστεί η βουλευτική ασυλία. Συμφωνούμε με την πρόταση ότι θα πρέπει η βουλευτική ασυλία να αναφέρεται περιοριστικά μόνο σε εκείνες τις πράξεις που έχουν σχέση με την πολιτική λειτουργία του Βουλευτή. Δεν θα επαναλάβω επιχειρήματα, τα οποία ακούστηκαν. Επιτρέψτε μου, όμως, τούτο να επισημάνω. Πώς πείθεται ο πολίτης ότι αυτή η βουλευτική ασυλία –και όπως την έχει αντιμετωπίσει η Βουλή– ανταποκρίνεται στο σκοπό για τον οποίο θεσμοθετήθηκε, όταν βουλευτικής ασυλίας τυγχάνουν Βουλευτές, οι οποίοι διέπραξαν κοινά, κοινότατα ποινικά αδικήματα; Έκδοση ακαλύπτων επιταγών, παράβαση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, παράβαση του οικοδομικού κανονισμού; Πείθεται κανένας ότι η βουλευτική ασυλία, όπως αντιμετωπίστηκε, ανταποκρίνεται στο σκοπό για τον οποίο θεσμοθετήθηκε; Νομίζω πως όχι. Βεβαίως, για την επιστημονική ακρίβεια των πραγμάτων η διάταξη, ως έχει σήμερα του Συντάγματος δεν μας εμποδίζει να άρουμε τη βουλευτική ασυλία κάποιου ο οποίος κατηγορείται για αδικήματα του κοινού Ποινικού Δικαίου. Δεν το έχει πράξει η Βουλή, οφείλουμε να είμαστε ειλικρινείς. Κατά συνέπεια η πρόταση που κατατίθεται για την επαναοριοθέτηση της βουλευτικής ασυλίας είναι σωστή και θα λειτουργήσει καθοδηγητικά για το Σώμα.

Κύριοι συνάδελφοι, ο ελεγκτικός ρόλος της Βουλής πρέπει

να διευρυνθεί. Υπεστήριξα και χθες στην Αίθουσα αυτή ότι δεν είναι δυνατόν οι Βουλευτές να είναι οι απαθείς παρατηρητές των πρωτοβουλιών της εκάστοτε κυβέρνησης. Πρέπει η Βουλή να αποκτήσει ουσιαστικές ελεγκτικές αρμοδιότητες και μάλιστα προληπτικού χαρακτήρα, για να μπορεί έγκαιρα να παρεμβαίνει, για να μπορεί να προλαμβάνει ζητήματα που έχουν σχέση με την οφειλόμενη διαφάνεια στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος. Είναι ένα βήμα και δεν θέλω να το υποτιμήσω αυτό, το οποίο προτείνεται, δηλαδή η ανάθεση ελεγκτικών αρμοδιοτήτων σε διαρκείς επιτροπές με διασφαλισμένη τη δημοσιότητα των συνεδριάσεών τους και τη δυνατότητα να καλούν σε ακρόαση οποιοδήποτε πρόσωπο, όπως επίσης είναι ένα βήμα η καθιέρωση μόνιμης κοινοβουλευτικής επιτροπής για θέματα άμυνας, εξωτερικής πολιτικής και δημόσιας ασφάλειας.

Κύριοι συνάδελφοι, βεβαίως ανήκει στην άλλη ενότητα, που θα συζητήσουμε την επόμενη εβδομάδα, το θέμα των σχέσεων της χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σπεύδω όμως και σε τούτη εδώ την ενότητα, που συζητάμε, να πω τούτο. Ότι δεν είναι δυνατόν η οποιαδήποτε ρύθμιση, η οποιαδήποτε απόφαση αφορά τις σχέσεις Ελλάδος με την Ευρωπαϊκή Ένωση, να μην περνάει από τον έλεγχο, να μην περνάει από τις διαδικασίες της Ολομέλειας της Βουλής.

Όταν θα αναφερθούμε στο κεφάλαιο αυτό, θα έχουμε πολλά να πούμε για την απομάκρυνση του πολίτη από όλα εκείνα που έχουν σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μία απομάκρυνση η οποία οφείλεται στην επιλογή να μην ενημερώνεται ούτε αυτός ούτε η Βουλή των Ελλήνων. Είναι χαρακτηριστικό, για παράδειγμα, ότι ο Πρωθυπουργός της χώρας επέστρεψε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν αισθάνθηκε την ανάγκη να ενημερώσει το Ελληνικό Κοινοβούλιο για όλα εκείνα τα οποία έγιναν. Και επέλεξε –ακούστε δημοκρατική συμπεριφορά– να εμφανιστεί στο Ζάππειο και από το Ζάππειο μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης να ενημερώσει και τους Έλληνες Βουλευτές.

Κύριοι συνάδελφοι, πιστεύουμε ότι πρέπει να υπάρξει εξορθολογισμός της νομοθετικής διαδικασίας και πρέπει να διευρυνθεί η νομοθετική πρωτοβουλία των Βουλευτών, να απαγορευθούν τα πολυνομοσχέδια και οι άσχετες προς το κάθε φορά συζητούμενο νομοσχέδιο τροπολογίες, αλλά και προσθήκες.

Και συμφωνούμε επίσης με την πρόταση ότι, αν ο εφαρμοστής του δικαίου, το δικαστήριο, ο οποιοδήποτε δικαστής, διαπιστώνει ότι τροπολογία ή διάταξη είναι αποτέλεσμα τροπολογίας ασχέτου προς τον πυρήνα του νομοσχεδίου, να κρίνει αυτήν τη διάταξη ως αντισυνταγματική και να μην την εφαρμόζει.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Αν είναι δυνατόν!

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Είναι δυνατόν, κύριε συνάδελφε. Αν δεν υπάρξει πρόβλεψη για κύρωση για τις άσχετες τροπολογίες, ε, τότε αφήστε τη συγκεκριμένη διάταξη, η οποία υπάρχει στο Σύνταγμα και δείτε πώς λειτούργησε. Βρίθει η ελληνική νομοθεσία διατάξεων, που κατέστησαν διατάξεις με τροπολογίες άσχετες προς το κυρίως περιεχόμενο του νόμου.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Μα, κύριε συνάδελφε, ο πρωτοδίκης θα κάνει έλεγχο στις εσωτερικές διαδικασίες της Βουλής;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε, όχι διακοπές.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Ο πρωτοδίκης, όπως γνωρίζετε, κύριε Ιωαννίδη, κάνει, σύμφωνα με το Σύνταγμα, έλεγχο της συνταγματικότητας του νόμου.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ: Όχι, όμως, των εσωτερικών διαδικασιών της Βουλής.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Όχι στα interna corporis.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Αυτό σας είπα και δεν το δέχεσθε. Και αυτό να ανάγεται σε ζήτημα ελέγχου της συνταγματικότητας του νόμου και να θεωρείται αντισυνταγματική η συγκεκριμένη διάταξη, εάν κατέστη διάταξη με τροπολογία ή προσθήκη που ήταν άσχετη προς το κυρίως περιεχόμενο του νόμου.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου

ομιλίας του κυρίου Βουλευτή).

Κύριε Πρόεδρε, ένα λεπτό θέλω ακόμα και θα τελειώσω.

Κύριοι συνάδελφοι, σε ό,τι αφορά τώρα τον προϋπολογισμό. Εμείς υποστηρίζουμε ότι ο προϋπολογισμός πρέπει να κατατίθεται τέσσερις μήνες πριν, όπως συμβαίνει σε κάποιες ευρωπαϊκές χώρες –στη Γαλλία, αν δεν απατώμαι, κατατίθεται τρεις μήνες πριν από τη συζήτηση– έτσι ώστε να είναι εφικτός ο διάλογος. Και βεβαίως θα είναι εφικτός και ουσιαστικός ο διάλογος, όχι μόνο με την κατάθεση τέσσερις μήνες πριν από τη συζήτησή του, αλλά και με τη δυνατότητα μεταβολής και μετακίνησης των κονδυλίων. Μόνο τότε αποκτά ουσιαστικό περιεχόμενο ο διάλογος και αναγνωρίζεται ο ρόλος και των κομμάτων και του κάθε Βουλευτή χωριστά, από την ώρα που θα έχει τη δυνατότητα ουσιαστικής παρέμβασης στον προϋπολογισμό.

Κύριοι συνάδελφοι ήθελα να τελειώσω αναφερόμενος στην πρόταση, η οποία έχει διατυπωθεί, για την ανάγκη συνταγματικής ρύθμισης της εσωτερικής δημοκρατίας των κομμάτων. Νομίζω ότι δεν υπάρχει κανένας που να μη θέλει να λειτουργούν δημοκρατικά τα κόμματα στο εσωτερικό τους. Δυστυχώς, δεν λειτουργούν πάρα πολλές φορές δημοκρατικά. Και δεν αναφέρομαι σε παρατυπίες ή μη παρατυπίες καταστατικών διατάξεων. Αναφέρομαι στην έλλειψη διαδικασιών, που προωθούν την ουσιαστική συμμετοχή των μελών των κομμάτων στα κέντρα που παίρνονται οι κεντρικές αποφάσεις. Μεγάλη ιστορία, μεγάλη συζήτηση. Δεν θα αναφερθώ σε αυτό. Θα πω μόνο τούτο.

Εμείς διαφωνούμε με την πρόταση να περιληφθεί διάταξη στο Σύνταγμα για τη δημοκρατική λειτουργία των κομμάτων και τούτο διότι δεν ορίζεται με την πρόταση το περιεχόμενο αυτής της διάταξης. Τι εννοεί, δηλαδή, η πρόταση, τι εννοούν οι προτείνοντες δημοκρατική λειτουργία των κομμάτων.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε Κουβέλη, παρακαλώ. Ήδη καλύψατε το χρόνο σας.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, απουσιάζατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε Κουβέλη, πήρατε και σεις, όσο πήραν και οι άλλοι.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, απουσιάζατε. Και αν ήσασταν εδώ, θα διαπιστώνατε ότι στους άλλους...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Το γνωρίζω αυτό. Έχετε φθάσει στο χρόνο των άλλων.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Δεν έχω φθάσει ακόμη. Έχω ήδη άλλα τέσσερα δευτερόλεπτα, αν θέλετε να είμαστε ακριβείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι. Έχετε πάρει μάλιστα και παραπάνω από τους άλλους. Τρέχει ο χρόνος περισσότερο από το λόγο σας.

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ: Να ακούσουμε την άποψη και πρότασή του, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Είπε ότι διαφωνεί με τη διατυπωθείσα πρόταση για την αναθεώρηση...

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, έχετε δικαίωμα να με διακόπτετε, αλλά δεν έχετε δικαίωμα να με ερμηνεύετε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν έκανα καμία ερμηνεία. Διατύπωσα εκείνο το οποίο άκουσα.

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Ευάγγελος Γιαννόπουλος έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, είναι εγγεγραμμένοι είκοσι ένας συνάδελφοι για να μιλήσουν. Θα παρακαλέσω να τηρείται ακριβώς ο χρόνος, τον οποίο θα δώσετε. Χθες το βράδυ μείναμε εδώ τρεις, το πολύ τέσσερις συνάδελφοι. Και όταν χρειάστηκε να κλείσω και εγώ τη συζήτηση, αναγκάστηκα να πω από τη θέση μου όσα είχα να πω, διότι θα έφευγαν όλοι. Πρώτον, αυτό. Να μη με αναγκάσουν να προβάλω την ένσταση, ότι δεν μπορεί ο καθένας να γράφει ένα λογύδριο στο σπίτι του και να έρχεται εδώ να το διαβάσει!

Να εφαρμόσετε τον Κανονισμό να το λένε απέξω.

Να εφαρμοσθεί ο Κανονισμός, να τα λένε απ' έξω. Δεν λέω

να μη χρησιμοποιούν και ορισμένα θέματα, αλλά δεν κάθονται να ακούσουν τι λέμε και εμείς οι άλλοι, να μάθουν περί τίνος πρόκειται. Γράφει ο καθένας το λόγο του, τον διαβάζει εδώ και σηκώνεται και φεύγει. Πρέπει να είναι εδώ οι συνάδελφοι. Τώρα είμαστε είκοσι πέντε εδώ –τριάντα, αρχίσαμε με δέκα και στο τέλος θα μείνουμε έξι, δηλαδή εκείνοι που είναι να μιλήσουν.

Θα παρακαλούσα πάρα πολύ, κύριε Πρόεδρε, να τηρήσετε το χρόνο επακριβώς, περιλαμβανομένων στη διάταξη αυτή και των εκπροσώπων των κομμάτων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όλων, των πάντων. Προσπαθεί το Προεδρείο να τηρείται ο χρόνος.

Παρακαλώ το Σώμα να εγκρίνει άδεια απουσίας στο εξωτερικό της συναδέλφου κ. Άννας Ψαρούδα-Μπενάκη.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Το Σώμα ενέκρινε.

Ο ειδικός εισηγητής του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Αναστάσιος Ιντζές έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, φαντάζομαι ο κ. Γιαννόπουλος να μην απευθυνόταν σε μένα, γιατί ποτέ δεν έφερα γραπτό λόγο. Πάντα φέρνω ένα σημείωμα με πέντε, έξι λέξεις για τα θέματα που θα θίξω. Και ήμουν και ο τελευταίος που έφυγα χθες.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν το είπα για σένα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε την τρίτη ενότητα που αναφέρεται στο εκλογικό Σώμα, στη Βουλή, στη χρηματοδότηση των κομμάτων και στα κόμματα.

Όσον αφορά τα κόμματα, πράγματι το Σύνταγμα του 1975 είναι το πρώτο ελληνικό Σύνταγμα που κάνει αναφορά σε κόμμα. Ούτε η λέξη αυτή ακόμα, εχρησιμοποιείτο στον Κανονισμό της Βουλής. Χρησιμοποιούσε τις λέξεις "πολιτικές μερίδες" όταν ήθελε να αναφερθεί στα κόμματα.

Επομένως, το Σύνταγμα του 1975 έκανε μία βαθιά τομή και έφερε αντιστοιχία πραγματικότητας και νομικής ρύθμισης.

Συμφωνούμε με τη χρηματοδότηση των κομμάτων και πιστεύουμε ότι πρέπει να γίνεται έλεγχος στις δαπάνες και μάλιστα το χρόνο που γίνονται αυτές οι δαπάνες. Δηλαδή, οι εκλογικές δαπάνες ενός κόμματος να μην ελέγχονται μετά από έξι μήνες ή μετά από ένα χρόνο. Κατά τη διάρκεια του εκλογικού αγώνα, παραδείγματος χάριν, να μπορεί να ηγηγεί ένα ελεγκτικό όργανο –το οποίο το προσδιορίσω– στα κόμματα και να κάνει ελέγχους των δαπανών. Και όταν διαπιστωθούν δαπάνες, τότε θα κληθεί το κόμμα να δικαιολογήσει πόθεν είχε τα έσοδα με τα οποία κάλυψε αυτές τις δαπάνες, εφόσον τα έσοδα των κομμάτων θα είναι διαφανή, φανερά, γνωστά, θα προέρχονται από τη χρηματοδότηση του κράτους –και είμαστε υπέρ της χρηματοδότησης των κομμάτων από το κράτος, από τον κρατικό προϋπολογισμό– και εισφορές των μελών.

Το ελεγκτικό αυτό όργανο, θα είναι ένα διακομματικό επικουρούμενο με τεχνοκράτες και από την κρατική διοίκηση, Υπουργείο Οικονομικών ή και από μη κρατικά όργανα, ορκωτούς λογιστές ή και από ειδικούς τεχνοκράτες οι οποίοι μπορούν να κάνουν ελέγχους.

Όσον αφορά τώρα τη δομή και λειτουργία των κομμάτων, διαφωνούμε ριζικά με την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας που προβλέπει τον τρόπο οργάνωσης των κομμάτων για να επιβάλει βεβαίως –καλοπροαίρετα φαντάζομαι– της δημοκρατικής λειτουργία. Αυτό είναι λάθος, διότι έτσι το κόμμα θα καταστεί σωματείο. Και το κόμμα κάθε άλλο παρά σωματείο είναι. Τα κόμματα θα υπόκεινται στον έλεγχο του οποιουδήποτε ειρηνοδίκη για να νομιμοποιήσει τη σύστασή του, κάτι που δεν συμβαίνει, ούτε πρέπει να συμβαίνει.

Εδώ φαντάζομαι να λύνεται και το θέμα της νομικής προσωπικότητας ως προς την παράσταση του κόμματος διοικητικά και δικαστικά με το να λέει ότι "οι Έλληνες πολίτες συνιστούν κόμματα που μπορούν να εκπροσωπούνται". Είναι μία πρόοδος που λύνει και την έννοια της νομικής προσωπικότητας του κόμματος, που, όπως ξέρουν οι παλαιότεροι,

υπήρχε διάσταση. Έχει προσωπικότητα; Δεν έχει προσωπικότητα;

Εκ των πραγμάτων δεχόντουσαν τα δικαστήρια ότι υπάρχει. Όμως, πολλές φορές προ της δικτατορίας, δεν μπορούσαμε να συνάψουμε εν ονόματι του κόμματος ένα συμβόλαιο μισθώσεως ακινήτου και το συμβόλαιο το κάναμε στο πρόσωπό μας.

Τώρα γιατί; Γιατί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα κόμματα είναι ενώσεις προσώπων που κυρίως εκπροσωπούν οικονομικά συμφέροντα και έχουν κοινή ιδεολογική και πολιτική αντίληψη. Ο τρόπος λειτουργίας του κόμματος έχει άμεση σχέση με τις ιδεολογικές και πολιτικές του αρχές. Για να μην αναφέρω παραδείγματα ελλαδικά και δημιουργήσω και ένταση, θα αναφερθώ σε ξένες χώρες.

Τα Χριστιανοδημοκρατικά κόμματα της Ευρώπης και κυρίως στη Γαλλία, είναι κόμματα παραγόντων με την καλή έννοια του όρου. Δεν είναι μαζικά, όπως ήταν εδώ στην Ελλάδα μέχρι προ του 1981 ή 1982, όταν ανέλαβε την ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας ο μακαρίτης ο Αβέρωφ. Το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας και η Ε.Ρ.Ε. και το Λαϊκό Κόμμα ήταν κόμματα παραγόντων. Δεν είχαν λαϊκή βάση οργανωμένη. Όπως και το κόμμα των Φιλελευθέρων ήταν κόμμα παραγόντων.

Τα σοσιαλιστικά και τα κομμουνιστικά κόμματα είναι εκείνα που την οργάνωσή τους τη βάσαναν σε μαζικές οργανώσεις, ήταν κόμματα μαζών και βάσης.

Η εξήγηση είναι γνωστή ιστορικά. Τα πιο πολλά σοσιαλιστικά κόμματα γεννήθηκαν από τα εργατικά συνδικάτα και αυτή ήταν η βάση. Όρα το Εργατικό Κόμμα Αγγλίας, το Γερμανικό, το Γαλλικό Κομμουνιστικό και το Σοσιαλιστικό, το Ιταλικό και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην Ελλάδα και το Κ.Κ.Ε. φυσικά.

Όλα, λοιπόν, τα αστικά κόμματα ήταν κόμματα παραγόντων και ανάλογα με την αντίληψη οργάνωσης της κοινωνίας που είχαν, είχαν και αντίληψη οργάνωσης του κόμματος και εσωτερικής λειτουργίας του κόμματος.

Και το κυριότερο; Θα είναι παράλογο κάποιο μέλος κάποιου κόμματος να διαπιστώσει μη δημοκρατική λειτουργία οργάνου τινός του κόμματος και να προσφύγει σε κάποιο δικαστήριο και να επέμβει το δικαστήριο στη λειτουργία του κόμματος. Επαναλαμβάνω, είναι παράλογο. Τότε δεν θα υπήρχαν κόμματα ή θα ήταν κόμματα στημένα, όπως προσπάθησε να κάνει η δικτατορία του Παπαδόπουλου. Είχε στήσει μερικά κόμματα ελεγχόμενα.

Γι' αυτό, θεωρούμε τελείως απαράδεκτη αυτήν την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας.

Τα κόμματα ελευθέρως οργανώνονται, και ελευθέρως συμμετέχουμε σ' αυτά. Εάν δεν μας εκφράζουν και εάν δεν λειτουργούν δημοκρατικά, αποχωρούμε. Δεν μας αναγκάζει κανείς να παραμείνουμε.

Το δεύτερο κεφάλαιο, που θέλω να θίξω, είναι το εκλογικό σύστημα. Η χώρα μας είναι μία χώρα που έχει τόσα πολλά παραδείγματα, για να αποδείξει ότι το εκλογικό σύστημα δεν ήταν μέσο έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας και βούλησης και για να υπάρχει ανταπόκριση εκπροσώπων του λαού με την λαϊκή του βάση, την εκλογική λαϊκή του βάση, αλλά ήταν τερτίπια δημιουργίας τεχνητών πλειοψηφιών. Και αυτή η αντίληψη ήταν πρώτα, μετά τον εμφύλιο δηλαδή, η κυρίαρχη αντίληψη της συντηρητικής παράταξης, αλλά με τον καιρό έχει επεκταθεί και την έχουν υιοθετήσει ακόμη και τα σοσιαλιστικά κόμματα όπως το ΠΑ.ΣΟ.Κ. Με ποια αιτιολογία φαινομενικά αληθοφανή; Για να υπάρχει σταθερή κυβέρνηση και για να μην προσφεύγουμε στην ανάγκη συγκρότησης συμμαχικών κυβερνήσεων. Και έτσι, είχαμε τραγελαφικά φαινόμενα.

Το 1956, με το τριφασικό σύστημα που είχε ψηφιστεί δυο μόνο μήνες προ των εκλογών, η τότε δημοκρατική ένωση, που περιελάμβανε από την ΕΔΑ μέχρι τον Τουρκοβασίλη, τον υπερεθνικόφρονα και βασιλικό ...

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Και Τσαλδάρη.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Ο Τσαλδάρης ήταν δημοκρατικός. Όταν είχε τον Τουρκοβασίλη, ήταν πιο δημοκρατικός ο Τσαλδάρης.

Υπήρχε λοιπόν μια ευρύτατη εκλογική συμμαχία και υπερτερούσε κατά διακόσιες χιλιάδες στο εκλογικό Σώμα. Στη Βουλή ήταν πλειοψηφία η ΕΡΕ.

Ήλθαμε, λοιπόν, σιγά-σιγά σε κάποια ομαλοποίηση και ιδίως μετά τη μεταπολίτευση του 1974. Αλλά πάλι το εκλογικό Σώμα είναι ένα εργαλείο δημιουργίας τεχνητών πλειοψηφιών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τα εκλογικά συστήματα είναι δύο: Το πλειοψηφικό και το αναλογικό. Όλα τα υπόλοιπα, ενισχυμένη αναλογική κλπ, είναι αλλοιώσεις της κυρίαρχης διαίρεσης των δύο κατηγοριών: Αναλογικό και πλειοψηφικό.

Τώρα, εάν θέλουμε πράγματι να λειτουργήσει η δημοκρατία, να έχουμε ήπια πολιτικά ήθη, να υπάρχουν διαυλακώσεις μεταξύ των κομμάτων και να μην υπάρχουν στεγανά τείχη μεταξύ των κομμάτων, πρέπει να καθιερωθεί το σύστημα της απλής αναλογικής που θα υπάρχει αντιστοιχία βούλησης του λαού του εκλογικού Σώματος, ως οργάνου του κράτους με την εκπροσώπηση στην Εθνική Αντιπροσωπεία, στη Βουλή.

Το τρίτο θέμα το οποίο θέλω να θίξω αναφέρεται στη λειτουργία της Βουλής.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το κοινοβουλευτικό σύστημα από τη δεκαετία του '30, από το μεσοπόλεμο, άρχισε να αποδυναμώνεται. Και η αποδυνάμωση αυτή προήλθε από δύο λόγους: Πρώτον, με την ανάπτυξη της τεχνολογίας μέρα με τη μέρα περισσότερο. Επομένως, τα θέματα είναι εξειδικευμένα και επειδή ο αντιπρόσωπος του λαού δεν μπορεί να είναι ειδικός ηλεκτρονικός, ειδικός ηλεκτρολόγος, μηχανικός, χημικός, χημικός πετρελαίου, ειδικός εμπορολόγος, ειδικός εργατολόγος, ειδικός της πυρηνικής ιατρικής, άρχισε η εξουσία στην ουσία να εκφεύγει από τη βούληση της Βουλής και να περιέρχεται στην Κυβέρνηση η οποία διαθέτει εξειδικευμένες ομάδες εργασίας. Φέρνουν νομοσχέδια τα οποία εμείς δεν μπορούμε να ελέγχουμε και έτσι στην ουσία, είμαστε ένα επιβεβαιωτικό Σώμα.

Υπάρχει, λοιπόν, αυτή η κατάσταση που μέρα με τη μέρα επιδεινώνεται και η Βουλή γίνεται ένα διακοσμητικό Σώμα. Οι αποφάσεις δεν λαμβάνονται στη Βουλή αλλά στους κόλπους της εκτελεστικής εξουσίας, της Κυβέρνησης και αντί οι ειδήσεις να βγαίνουν μέσα από τη Βουλή, μαθαίνουμε εμείς οι Βουλευτές τις ειδήσεις από την τηλεόραση και από το ραδιόφωνο. Έτσι έχουμε αποδυναμωθεί από τη μεγάλη εξουσία που έχει η Βουλή.

Ενώ λοιπόν τα διαπιστώνουμε αυτά, έχουμε πρόταση και από το ΠΑΣΟΚ και από τη Νέα Δημοκρατία για τη διαίρεση της Βουλής και τη δυνατότητα ψήφισης νόμων από τις διαρκείς επιτροπές. Οπότε, τι θα γίνει η ψήφιση νόμων; Θα γίνει υπόθεση μιας ομάδας Βουλευτών ειδικών, πολύ εξειδικευμένων ή πολύ στενού κύκλου και θα ψηφίζονται νόμοι που δεν θα γνωρίζουμε ούτε την επικεφαλίδα τους εμείς οι Βουλευτές. Και μετά, θα έχουμε την αξίωση να γνωρίζει ο λαός τι ψηφίζεται στη Βουλή, γιατί δεν συγχωρείται άγνοια νόμου.

Μολονότι, λοιπόν, έχουμε αυτήν την ουσιαστική αποδυνάμωση, τώρα αποδυναμώνεται περισσότερο η Βουλή έναντι της εκτελεστικής εξουσίας –πάντα η Ολομέλεια της Βουλής ήταν ο αντίπους της εκτελεστικής εξουσίας η οποία διαθέτει και δύναμη καταστολής, ενώ η Βουλή διαθέτει μόνο βούληση, θέληση, σκέψη– γι' αυτό, είμαστε αντίθετοι σε κάθε απόπειρα θεσμοθέτησης, δυνατότητας ψήφισης νομοθετημάτων και άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου σε τμήματα της Βουλής και όχι στην Ολομέλεια.

Ειδικότερα για τον προϋπολογισμό, προτείνω και εγώ να κατατίθεται ο προϋπολογισμός τουλάχιστον τέσσερις μήνες προ της συζήτησής του.

Να μην ψηφίζεται υπό τη μορφή κωδίκων, αλλά να έχει τη δυνατότητα ο Υπουργός, η Βουλή δηλαδή, με πλειοψηφία όταν φαίνεται ότι πρέπει το τάδε κονδύλιο του τάδε Υπουργείου να μειωθεί ή το τάδε κονδύλιο να αυξηθεί, να το αλλάζει. Τότε θα γίνεται ουσιαστική πράγματι συζήτηση του προϋπολογισμού και οι Βουλευτές θα επιβάλλουν τη γνώμη των εντολέων των, του λαϊκού σώματος. Θα υπάρχει πράγματι σοβαρή συζήτηση.

Τι κάνουμε με τον προϋπολογισμό; Γνωρίζετε όλοι ότι μιλάμε

για ειδικότητες χωρίς να μπορούμε να κάνουμε κρίση κάθε κωδικού ποσού, αλλά και αν το κάνουμε, δεν έχει και ο Υπουργός τη δυνατότητα να κάνει αυτήν την αλλαγή. Αν διαπιστωθεί, όμως, ομόφωνα από τη Βουλή, ούτε ο Υπουργός των Οικονομικών ενώπιον της Βουλής δεν έχει τη δυνατότητα μείωσης ή αύξησης ενός κονδυλίου του προϋπολογισμού.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το προειδοποιητικό κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή).

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα τουλάχιστον τρία, τέσσερα λεπτά ακόμη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι, κύριε συνάδελφε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Όλοι μίλησαν δεκαοκτώ λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Εσείς έχετε δηλώσει ότι δεν εξαντλείτε το χρόνο. Τώρα θέλετε και δάνειο, θέλετε προσαύξηση;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Ναι, λίγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Εντάξει θα σας δώσω μια σχετική ανοχή. Αλλά θα διαψεύσετε τον κύριο Υπουργό Δικαιοσύνης.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριοι συνάδελφοι, το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα, εισηγείται τη μείωση του αριθμού των Βουλευτών. Διαπιστώνει ότι για τα δέκα εκατομμύρια των Ελλήνων, του ελλαδικού κράτους η εκπροσώπηση τριακοσίων Βουλευτών είναι πολυτελής. Πρέπει να επιτύχουμε και την ευελιξία του Σώματος και την αξιοπρεπή διαβίωση του Βουλευτή, αλλά και την αντιστοιχία περίπου που υπάρχει στην Ευρώπη. Όταν η Γαλλία έχει εξακόσιους Βουλευτές με πενήντα εκατομμύρια πληθυσμό, δεν είναι πολυτέλεια η Ελλάδα που έχει δέκα εκατομμύρια πληθυσμό να έχει τριακόσιους Βουλευτές; Γι' αυτό πρέπει να υπάρξει ένας περιορισμός, από διακόσιους μέχρι διακόσιους πενήντα Βουλευτές, όπως θα καθορίζεται κάθε φορά από τον εκλογικό νόμο.

Σχετικά με την ασυλία. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι –δεν είναι εδώ ο κ. Βαρβιτσιώτης– η ασυλία πρέπει να μείνει όπως έχει. Μπορεί να έχουμε φθάσει σε υπερβολές, αλλά θα αναφερθώ, όχι σε ξένα παραδείγματα αλλά για την αναγκαιότητα καθιέρωσης της ασυλίας στην Ελλάδα.

Αρχές του λήγοντος αιώνα το 1900 είχε εμφανισθεί κάποιος Ρόκος Χοϊδάς, προήρχετο από τον εισαγγελικό κλάδο. Κάθε μέρα ήταν κατηγορούμενος όντας Βουλευτής και δεν μπορούσε να ασκήσει –πέρα και από την ταλαιπωρία– τα βουλευτικά του καθήκοντα, διότι πιο πολλές παραστάσεις είχε κατηγορούμενος στα δικαστήρια, παρά στη Βουλή.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή).

Καλύτερα να υπάρχει υπερβολή παρά να καταλύεται και να αναφαιρείται η έννοια του Βουλευτή, του εθνικού αντιπροσώπου. Η ασυλία δεν αφορά το πρόσωπο, αφορά το Βουλευτή για να ασκεί ακωλύτως και αφόβως τα καθήκοντά του, για να μπορεί να αντεπεξέρχεται παλιότερα έναντι του νομάρχη, στο μεσοπόλεμο έναντι των αυταρχικών καθεστώτων, μουςολινισμού και ναζισμού και τώρα έναντι μη κρατικών εξουσιών, εξουσιών οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ τελιώνετε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Για να ελέγξει κανείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Λαμπράκη, τον Μπόμπολα, τον ΑΝΤ-1, το ΣΚΑΙ, πρέπει να έχει ασυλία. Διότι αυτά τα συγκροτήματα τα εθνικά και υπερεθνικά πολλές φορές, συντρίβουν και τον άνθρωπο, και την ιδέα, και το σθένος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τελείωσε ο χρόνος μου. Ήθελα να κάνω και μια αναφορά στα λαϊκά δημοψηφίσματα. Θα αναφερθώ σ' αυτά στη δευτερολογία μου. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο κ. Ιωάννης Ζαφειρόπουλος έχει το λόγο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, με ειλικρινή λύπη διαπιστώνω ότι και το παρόν αναθεωρητικό διάβημα, όπως και η αναθεώρηση του 1986 και η ανολοκλήρωτη αναθεώρηση του 1983, βαίνει υποκύπτει στα ελκυστικά

θέλητρα, κατά τη γνώμη μου, της κατασκευασμένης τρεχούσας συγκυριακής επικαιρότητας και της τηλεοπτικής ή άλλης δημοσιότητας. Και τα δύο μεγάλα κόμματα φέρουν μεγάλη ευθύνη, κατά την άποψή μου, για τη νόθευση του αναθεωρητικού διαβήματος από ενδοκομματικές σκοπιμότητες και τον κίνδυνο να θυσιαστεί αυτό ενδεχομένως στο βωμό προσωπικών στρατηγικών και να εγκλωβιστεί στους στενούς ορίζοντες ατομικών φιλοδοξιών. Είναι η άποψή μου αυτή και προέρχεται από την εμπειρία μου, από την εμπειρία της συμμετοχής μου και στις δύο επιτροπές αναθεώρησης του Συντάγματος.

Όταν η Βουλή, η όποια Βουλή, ασκεί την αναθεωρητική του Συντάγματος αρμοδιότητάς της, πρέπει να μην καθοδηγείται από τέτοιου είδους σκοπιμότητες, αλλά από το ιστορικό χρέος, που έχει απέναντι στο λαό, στον τόπο και στο έθνος.

Το λέω αυτό, γιατί, ενώ στις συνεδριάσεις της επιτροπής αναθεώρησης επικράτησε σε μεγάλο βαθμό αυτή η αίσθηση του ιστορικού χρέους, ευθύς ως άρχισε η πορεία του αναθεωρητικού διαβήματος προς την Ολομέλεια της Βουλής, άρχισαν να ηχούν τα τύπανα. Αναπαλαιωμένες ενστάσεις, σκόπιμες επιφυλάξεις και υποκριτικοί φόβοι, μαζί με νεοφανείς και πολλές φορές αντιεπισημονικές, τάχα όμως ριζοσπαστικές, αλλά άσκοπες, κατά την άποψή μου, νέες προτάσεις, ήρθαν στην επικαιρότητα και προσελκύουν αυτές ήδη τους προβολείς της δημοσιότητας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η διατυμπανιζόμενη ευρεία συμφωνία, η λεγόμενη συναινετική αναθεώρηση, υπάρχει μόνο στα λόγια. Είναι μόνο επιφανειακή, αν δεν είναι και υποκριτική, γιατί αναφέρεται μόνο στον ένα, στον πρώτο άξονα της αναθεώρησης, την αναγκαιότητά της.

Αλλά όμως δεν έχει επιτευχθεί εδώ αυτή η συμφωνία. Η κοινωνία μας πιέζει να συμφωνήσουμε για την αναγκαιότητα της αναθεώρησης και οι εξελίξεις, που μεσολάβησαν στην τελευταία δεκαετία.

Όμως –και το σημειώνω για την ιστορία– δεν αναζητήθηκε ειλικρινά συναίνεση ούτε στο περιεχόμενο, αλλά ούτε και στην έκταση των υπό αναθεώρηση διατάξεων. Και βέβαια δεν υπάρχει μια ουσιαστική, ευρύτερη συμφωνία για το θεσμικό εκσυγχρονισμό της χώρας, με αφορμή τη συζήτηση του αναθεωρητικού διαβήματος.

Αντιμετωπίστηκαν ακροθιγώς κορυφαία ζητήματα της λειτουργίας του πολιτικού συστήματος, όπως είναι η δομολειτουργία των κομμάτων της Βουλής και της Κυβέρνησης. Και βέβαια ούτε καν τέθηκαν σημαντικά ζητήματα, που σχετίζονται με την ανάγκη της ριζικής αναμόρφωσης του Κανονισμού της Βουλής και της ενίσχυσης της συλλογικότητας, αλλά και της αποτελεσματικότητας, της δράσης, της λειτουργίας του Προεδρείου της Βουλής, καθώς και της αναβάθμισης της Διάσκεψης των Προέδρων.

Θέλω να θυμίσω σε όλους σας τι είχε συμβεί ευθύς ως είχε προχωρήσει η αναθεώρηση του 1985.

Και θα παρακαλέσω και θα εισηγηθώ στα κόμματα να συμφωνήσουν με την ανάγκη από τώρα να αποφασίσουμε για τον τρόπο με τον οποίο θα προχωρήσουμε στη ριζική αναμόρφωση του Κανονισμού της Βουλής. Γιατί το κεφάλαιο που συζητούμε σήμερα, αναφέρεται σε ουσιαστικές αλλαγές που θα γίνουν, που πρέπει να γίνουν και στη λειτουργία των κομμάτων, αλλά κυρίως στη λειτουργία της Βουλής, αναφορικά με το νομοθετικό έργο και τη λειτουργία των Επιτροπών. Αυτό σημαίνει ότι από τώρα πρέπει να προετοιμάσουμε την επόμενη Βουλή ώστε να έχει ολοκληρωθεί η ριζική αναμόρφωση του Κανονισμού της Βουλής.

Θα ενθυμίσθε οι παλαιότεροι ότι τότε είχε καταθέσει ο αείμνηστος Ιωάννης Αλευράς μία πρόταση στην Ολομέλεια της ΣΤ' Αναθεωρητικής Βουλής για την ουσιαστική αναμόρφωση του Κανονισμού με προηγούμενη την ανασυγκρότηση διά της διευρύνσεως της επιτροπής τροποποίησης του Κανονισμού της Βουλής.

Δεν είναι δυνατόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μετά την συνταγματική αναθεώρηση, να εξακολουθησει ισχύουσα η διάταξη του Κανονισμού της Βουλής με βάση την οποία, την τροποποίησή του πραγματοποιεί η Επιτροπή Κανονισμού, που

αποτελείται από τον εκάστοτε Πρόεδρο της Βουλής, ως Πρόεδρο και εννέα Βουλευτές, πέντε από τη Συμπολίτευση και τέσσερις από την Αντιπολίτευση, οι οποίοι όμως ορίζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής με ελεύθερη επιλογή! Αυτό σύμφωνα με το άρθρο 46 του Κανονισμού της Βουλής.

Αντίθετα, η πρόταση Αλευρά του 1985 που υπερψηφίστηκε στις 17 Οκτωβρίου εκείνου του έτους από την Ολομέλεια της Βουλής, δημιουργούσε μία νέα επιτροπή από είκοσι επτά Βουλευτές, η οποία θα επεξεργαζόταν το νέο Κανονισμό. Και αυτή η επιτροπή θα μπορούσε να συσταθεί και τώρα, με πρωτοβουλία των κομμάτων, για να δημιουργήσουμε έναν Κανονισμό που θα είναι αντιστοιχισμένος με τις αναθεωρούμενες διατάξεις και θα κάνει εφικτή τη δυνατότητα όλων των μελών του Κοινοβουλίου να συμμετέχουν στην κοινοβουλευτική ζωή.

Γιατί όλοι διαπιστώνουμε ότι σήμερα υπάρχει αδυναμία του απλού Βουλευτή να συμμετάσχει στην κοινοβουλευτική ζωή, αλλά αποφεύγουμε να κάνουμε τις δραστικές εκείνες μεταβολές, που απαιτούνται, και έτσι αποδεικνύουμε μόνο στα λόγια την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του απλού Βουλευτή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι σαφές ότι πρέπει να ενισχυθεί η διαφάνεια στα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων. Αναφέρομαι στην ανάγκη αναθεώρησης του άρθρου 29. Και πρέπει να επιμείνει η επόμενη Βουλή στην ανάγκη να ελεγχθεί όχι μόνο η κρατική χρηματοδότηση –γιατί κατι τέτοιο αφήνεται στην αναθεωρητική πρόταση– αλλά και η ιδιωτική χρηματοδότηση. Και για να μην σας κουράσω, θα ήθελα να καταθέσω για τα πρακτικά ένα άρθρο, που είναι το κείμενο μίας παρέμβασής του σημερινού Πρωθυπουργού, που είχε γίνει το 1993 με τίτλο "η ιδιωτική χρηματοδότηση των κομμάτων" για να δηλώσω και τη συμφωνία μου προς αυτές τις απόψεις. Γιατί πρέπει τα κόμματα να συμφωνήσουν στην ανάγκη να υπάρξει απόλυτη διαφάνεια και έλεγχος των πηγών της ιδιωτικής χρηματοδότησης.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Γιάννης Ζαφειρόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το σχετικό κείμενο, το οποίο έχει ως εξής:

«Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ
του Κώστα ΣΗΜΙΤΗ

Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας

Το λυκόφως της κομματοκρατίας στην Ιταλία δίνει ένα μήνυμα και στην Ελλάδα. Όλο και πολλαπλασιάζονται στον τόπο μας οι ενδείξεις ότι ο τρόπος χρηματοδότησης των κομμάτων οδηγεί σε πολιτικές εξαρτήσεις. Αν θέλουμε να αποφύγουμε τη θύελλα που θα αμφισβητήσει συνολικά το πολιτικό σύστημα πρέπει να δούμε έγκαιρα και ψύχραιμα τις εστίες κινδύνου και να δράσουμε.

Ποιες είναι οι εστίες κινδύνου;

α) Η διαπλοκή οικονομικής και πολιτικής εξουσίας.

Υπάρχουν επιχειρήσεις στην Ελλάδα με πολύπλευρη δραστηριότητα και επίκεντρο του ενδιαφέροντός τους τις δημόσιες προμήθειες, τα δημόσια έργα, την κρατική δραστηριότητα. Σημαντικό για την ανάπτυξή τους και τα κέρδη είναι ποια έργα θα γίνουν, ποιες προμήθειες θα αποφασιστούν, ποιες τεχνολογίες θα εφαρμοστούν. Αν θέλουν να δολέψουν, απαιτείται καλή σχέση με όσους παίρνουν τις σχετικές αποφάσεις, η δημιουργία ευνοϊκού κλίματος, ο επηρεασμός τους. Οι αποφασίζοντες είναι συνήθως πολιτικά πρόσωπα. Η χρηματοδότηση των κομμάτων παίζει αποφασιστικό ρόλο για το ευνοϊκό κλίμα. Το δαπανώμενο χρήμα μπορεί να αποδώσει συνήθως πολλαπλά.

Παρατηρείται επιπρόσθετα ότι ορισμένα από τα επιχειρηματικά αυτά συμφέροντα έχουν δραστηριοποιηθεί στο χώρο των Μαζικών Μέσων Επικοινωνίας. Όχι μόνο γιατί είναι μια κερδοφόρος αγορά. Αλλά γιατί η εφημερίδα, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση αυξάνουν τη δύναμη κατά τη συναλλαγή, τη δυνατότητα πίεσης, τις πιθανότητες να λαμβάνει το πολιτικό σύστημα σοβαρά υπ' όψη του εκφραζόμενες επιθυμίες. Η προβολή ή η μη προβολή χρησιμοποιείται ως αντάλλαγμα ή τιμωρία. Η κριτική είναι μήνυμα για επιθυμίες και απαιτήσεις. Η εξουσία που παρέχουν τα ΜΜΕ πολλαπλασιάζει την εξουσία

που παρέχει το χρήμα και επαυξάνει τα επωφελή αποτελέσματα της χρηματοδότησης των κομματικών δραστηριοτήτων.

β) Το κομματικό ολιγοπώλιο και η αδυναμία της κοινωνίας. Το πολιτικο-οικονομικό σύστημα στη χώρα έχει πάντα στο επίκεντρό του την κυβέρνηση και τα κόμματα. Η κυβερνητική και κομματική βούληση παίζει αποφασιστικό ρόλο σε χιλιάδες θέματα που διαμορφώνουν την καθημερινή συλλογική και ατομική ζωή από την εκλογή του πρύτανη ενός πανεπιστημίου, την κατασκευή ενός δρόμου, την παρέμβαση της αστυνομίας για τα αυθαίρετα έως το ύψος και το είδος των φόρων και την εισοδηματική πολιτική. Το πελατειακό σύστημα κυριαρχεί. Δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμη ελεγκτικές δυνάμεις στην κοινωνία, διαδικασίες λήψης αποφάσεων αυτόνομες από την κυβέρνηση ή τα κόμματα, μια ισχυρή κοινωνία. Η παρέμβαση του κομματικού μηχανισμού μπορεί να είναι αποφασιστικός παράγοντας για την ευημερία και την πρόοδο μιας επιχείρησης ή ενός ατόμου. Οι κανόνες χρηματοδότησης βοηθούν στην εξαγορά της εύνοιας αυτής.

γ) Η όλο και μεγαλύτερη σημασία των ΜΜΕ για τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.

Εκατοντάδες χιλιάδες θεατές δέχονται άμεσα, άκοπα και κατανοητά καθημερινά το μήνυμα της τηλεόρασης. Τους δίνει τη δυνατότητα να εκτιμήσουν, να κρίνουν, να αποφασίσουν με την πεποίθηση ότι αποφασίζουν αυτόνομα. Γι' αυτό και η διαπίστωση ότι όσο περισσότερα χρήματα δαπανηθούν για τηλεοπτικά μηνύματα, τόσο μεγαλύτερες οι πιθανότητες επιτυχίας. Τα κόμματα έχουν βγάλει τα συμπεράσματά τους. Χρησιμοποιούν όλο και περισσότερα τηλεοπτικά μηνύματα γι' αυτό και χρειάζονται όλο και περισσότερα χρήματα. Ο μεταξύ τους ανταγωνισμός και ο ανταγωνισμός με την εμπορική διαφήμιση ανεβάσει την τιμή του πωλούμενου από τα κανάλια χρόνου και έτσι την πίεση για νέες πηγές χρηματοδότησης.

δ) Η μετάθεση του κέντρου βάρους των πολιτικών αναμετρήσεων και το ξεπέρασμα παραδοσιακών αντιπαλοτήτων.

Πολλές από τις απλές αντιπαραθέσεις των περασμένων δεκαετιών έχουν ξεπεραστεί. Ούτε η μορφή του πολιτεύματος, ούτε η αναγκαιότητα μιας ανεξάρτητης εξωτερικής πολιτικής αποτελούν σήμερα για παράδειγμα αντικείμενο διαμαχης. Τα πραγματικά προβλήματα, όπως σχέση εισοδηματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής ή η προστασία του περιβάλλοντος εμφανίζονται τόσο σύνθετα, ώστε οι διαφορές των κομμάτων δεν είναι εύκολα ορατές. Τα κόμματα μοιάζουν μεταξύ τους όλο και περισσότερο για τον πολίτη και εφαρμόζουν πολιτικές που φαίνονται να είναι στις βασικές τους κατευθύνσεις ίδιες. Γι' αυτό και χρειάζονται όλο και περισσότερη διαφήμιση. Οι διαφορές στην παρουσίαση, στα εξωτερικά χαρακτηριστικά θα προσελκύσουν και θα πείσουν. Οι σκηνοθετημένες συγκεντρώσεις των εκατομμυρίων -που είναι βεβαίως πολύ λιγότεροι- οι πλαστικές σημαίες, οι γιγαντοαφίσες, τα караβάνια των αυτοκινήτων που όλα μαζί κόστισαν στις περασμένες εκλογικές αναμετρήσεις δισεκατομμύρια προσπαθούν να αναπληρώσουν την αδυναμία των προγραμμάτων, την έλλειψη προτάσεων, να συγκαλύψουν την τυποποίηση των επιχειρημάτων και τον ξύλινο λόγο.

ε) Ο συγκεντρωτισμός των κομματικών μηχανισμών.

Ο χρηματοδότης που θέλει να προωθήσει τα συμφέροντά του δεν ενδιαφέρεται να χρηματοδοτήσει ένα απρόσωπο κόμμα. Ενδιαφέρεται να χρηματοδοτήσει στο κόμμα μέσα πρόσωπα που θα πάρουν αύριο τις αποφάσεις που τον αφορούν. Γι' αυτό και τείνει να στρέφεται στον ηγετικό κύκλο, σ' αυτούς που διαχειρίζονται την κυβερνητική εξουσία. Η πίεσή του για προσωπική σχέση και εύνοια οδηγεί στον κίνδυνο της διαφθοράς. Πολιτικές που αποφασίζονται σε συλλογικές δημοκρατικές διαδικασίες ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο προσωπικών και αυθαιρέτων αποφάσεων.

στ) Η κυρίαρχη πολιτική στάση.

Η στάση αυτή αποδέχεται ότι ο σκοπός, η κομματική επιτυχία αγιάζει τα μέσα, τους τρόπους χρηματοδότησης. Τα κόμματα δεν είναι επιλεκτικά ως προς τους χρηματοδότες τους. Δέχονται εισφορές όποιου ύψους και από τον οιονδήποτε. Δεν αποδίδουν σημασία πώς ο χρηματοδότης απέκτησε

τα χρήματα, αν είναι προμηθευτής του Δημοσίου, ιδεολογικά αντίθετος, με ή χωρίς δημοκρατικό φρόνημα. Γιατί πάντα έχουν λιγότερα χρήματα απ' ό,τι χρειάζονται. Γιατί δεν αποφασίζουν να περιορίσουν τις δαπάνες τους στο ύψος της κρατικής χρηματοδότησης και των μηνιαίων εισφορών των μελών τους. Γιατί ακολουθούν την αρχή όσο περισσότερα, τόσο καλύτερα. Οι χρηματοδότες από την άλλη μεριά ενδιαφέρονται κατά κανόνα για συγκεκριμένες αποφάσεις και όχι την ενίσχυση ιδεολογιών. Γι' αυτό και χρηματοδοτούν ανεξάρτητα όλα τα κόμματα. Είναι ο φόρος επιρροής τον οποίο πληρώνουν. Φόρος επιρροής που εξασφαλίζεται κατά κανόνα από διαδικασίες που διαφεύγουν το φορολογικό έλεγχο και άρα καταβάλλεται με χρήματα που ανήκουν στο κοινωνικό σύνολο.

ζ) Η επιχειρηματική δραστηριότητα των κομμάτων.

Οι συνεχείς αυξανόμενες οικονομικές ανάγκες των κομμάτων οδήγησαν στη δημιουργία σειράς επιχειρήσεων, ελεγχόμενες από κομματικούς φίλους, των οποίων τα κέρδη διαμοιράζονται ανάμεσα στο κόμμα, που είναι ο αφανής μέτοχος και τους εμφανιζόμενους προς τα έξω επιχειρηματίες. Οι επιχειρήσεις αυτές, όπως δείχνει το πρόσφατο γαλλικό παράδειγμα, δραστηριοποιούνται κυρίως στον τομέα δημοσίων έργων, προμηθειών, μελετών. Η κομματική υποστήριξη τους εξασφαλίζει, μέσα από τον ευρύτερο κρατικό μηχανισμό, τις κερδοφόρες εργασίες. Η στενή αυτή σχέση, που δεν πρέπει να αποκαλυφθεί, οδηγεί σε αδιαφάνεια της δημόσιας δραστηριότητας.

η) Η κομματική συναίνεση για την άρνηση κάθε ελέγχου.

Σύμφωνα με το νόμο για την οικονομική ενίσχυση των πολιτικών κομμάτων κάθε πολιτικό κόμμα που ενισχύεται οικονομικά από το κράτος πρέπει να καταχωρεί ονομαστικά φυσικά ή νομικά πρόσωπα που διαθέτουν ποσό μεγαλύτερο από 200.000 δρχ. ετησίως στο κόμμα. Τέτοιες καταχωρήσεις δεν υπάρχουν στα βιβλία των κομμάτων. Οι ετήσιοι έλεγχοι που πραγματοποιούνται από Επιτροπή της Βουλής δεν επισημαίνουν μέχρι σήμερα την απουσία αυτή. Πολλές εισφορές ξεπερνούν όμως τις 200.000 δρχ. Η κοινή επιδίωξη για εξασφάλιση πόρων αναιρεί κάθε διάθεση ελέγχου. Αλλά δημιουργεί έτσι συνενοχές σε πολλαπλά επίπεδα και συγκαλύπτει εξαρτήσεις. Διαφάνεια που ήθελε ο νόμος δεν υπάρχει.

Ο κίνδυνος μιας ολιγαρχίας χρηματοδοτών.

Η σημερινή κατάσταση δημιουργεί τον κίνδυνο μιας ολιγαρχίας χρηματοδοτών. Οδηγεί στη συγκέντρωση εξουσίας, σε αφάνεις πολιτικο-οικονομικούς πυρήνες και στη δημιουργία ενός πλέγματος ποδηγέτησης των κρατικών αποφάσεων.

Θαυματουργές λύσεις δεν υπάρχουν. Η όποια νομοθετική ρύθμιση θα έχει πάντα ατέλειες. Αλλά η διαφάνεια, ο έλεγχος, η δημοσιότητα σε σχέση με τους πόρους των κομμάτων θα συμβάλλει στη δημοκρατικότερη λειτουργία του πολιτικο-διοικητικού συστήματος. Θα διευρύνει τις ελευθερίες των πολιτών και θα περιορίσει τις εξαρτήσεις των πολιτικών και της διοίκησης. Η αντιμετώπιση του φαινομένου είναι και θέμα πολιτικών πρωτοβουλιών. Τα ίδια τα κόμματα πρέπει να εφαρμόσουν πρακτικές που περιορίζουν τις δυνατότητες επηρεασμού των πολιτικών αποφάσεων από κέντρα εξουσίας που δεν υπόκεινται σε έλεγχο. Να αναφέρουν τους μεγάλους χρηματοδότες. Να περιορίσουν τις δαπάνες. Να δημοσιοποιήσουν τις επιχειρήσεις κομματικού ενδιαφέροντος και να μην τις μεταχειρίζονται διαφορετικά από άλλες επιχειρήσεις. Αν θέλουμε ηθική και διαφάνεια στη δημόσια ζωή, πρέπει να μεταρρυθμίσουμε την πολιτική. Ο εκσυγχρονισμός επιβάλλει την ανατροπή της παγιωμένης σήμερα κομματικής στάσης απέναντι στην ιδιωτική χρηματοδότηση.

Το κείμενο αυτό αποτέλεσε την παρέμβαση του Κ. Σημίτη στη συνέντευξη τύπου της 16ης Ιουνίου 1993, την οποία οργάνωσε ο Όμιλος Προβληματισμού για τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής κοινωνίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Συμφωνεί με αυτά σήμερα ο Πρωθυπουργός;

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Χωρίς αυτό, δεν είναι δυνατόν, κύριε Παναγιώτπουλε, να μιλούμε για την αναβάθμιση της δομο-λειτουργίας των κομμάτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τέθηκαν ζητήματα που αναφέρονται στην ανάγκη αναβάθμισης του ρόλου των Βουλευτών. Και διερωτώμαι: Χθες συζητούσαμε τα προβλήματα που συνδέονται με την εκλογή του Προέδρου Δημοκρατίας.

Και η Κυβέρνηση έστερξε να συμφωνήσει με τον τύπο των επαναλαμβανόμενων ψηφοφοριών, χωρίς όμως να υπάρχουν οι ασφαλιστικές δικλείδες που να προέρχονται από τη δυνατότητα των Βουλευτών μελών του Κοινοβουλίου να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο σε αυτήν τη διαδικασία. Θα είχε νόημα η χθεσινή πρόταση εάν συνοδευόταν από τη δυνατότητα των 2/3 της Βουλής, διακοσίων Βουλευτών, να προτείνουν την αυτοδιάλυση της Βουλής. Είναι δυνατόν να μη διεκδικήσει η Βουλή το δικαίωμα της αυτοδιάλυσής της όταν εκείνη κρίνει ότι οι εθνικές περιστάσεις το επιβάλλουν; Και δεν είναι καινοφανής η αντίληψη. Επαναφέρω πρόταση του καθηγητή Τσάτσου, η οποία είχε υποβληθεί στην αναθεώρηση του 1975.

Παραπέρα είναι δυνατόν να μη συνδυαστεί η φόρμουλα των επαναλαμβανόμενων ψηφοφοριών με τη δυνατότητα εκατόν πενήντα ένα Βουλευτών να καταθέτουν γραπτή πρόταση για κάποια συγκεκριμένη υποψηφιότητα; Αυτό θα δημιουργεί την ασφάλεια του δικαίου που έχει ανάγκη ο λαός μας ότι σε αυτήν τη Βουλή υπάρχει πλειοψηφία που μπορεί να στηρίζει την Κυβέρνηση και ότι άρα, αυτή η Βουλή μπορεί να επιδοθεί στο σπόρ των επαναλαμβανόμενων ψηφοφοριών για να δώσει επιτέλους Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Και το λέω αυτό, γιατί μόνο με τέτοιους είδους ριζικές μεταβολές στο status των Βουλευτών θα αναβαθμίσουμε το ρόλο τους και δεν θα βρισκόμαστε σήμερα μπροστά στο θέμα που εύστοχα επεσήμανε ο σεβαστός μου Υπουργός Δικαιοσύνης, να συζητάμε για τα κατ'εξοχήν interna corporis της Βουλής με την παρουσία τριάντα συναδέλφων, ενώ σήμερα θα έπρεπε να είναι πλήθουσα η Αίθουσα της Βουλής και να είναι και οι τριακόσιοι συνάδελφοι, γιατί συζητάμε για τα μεγάλα ζητήματα της δομολειτουργίας του Κοινοβουλίου.

Είχα αναφερθεί στην εισηγήσή μου στην Επιτροπή Αναθεώρησης για τα ζητήματα που τίγονται στο κεφάλαιο που συζητάμε σε αυτήν την ενότητα. Δεν θα σας κουράσω. Θέλω μόνο να προσθέσω ότι είμαστε υποχρεωμένοι να διασφαλίσουμε τη λειτουργία των κομμάτων μας και το χαρακτήρα τους. Ο χαρακτήρας των πολιτικών κομμάτων ως θεσμών που κινούνται ανάμεσα στην κρατική εξουσία και στην κοινωνική βούληση, πρέπει να κατοχυρωθεί, αλλά και να μας απασχο-

λήσει ο τρόπος με τον οποίο θα δοθεί η δυνατότητα τα κόμματα να διαδραματίσουν έναν κυρίαρχο ρόλο σε μία κοινωνία που συνεχώς τοποθετείται αρνητικά απέναντι στην κομματική ζωή, αλλά και απέναντι στους πολιτικούς.

Επίσης, θεωρώ ότι θα ήταν μια σημαντική ευκαιρία με αφορμή την αναθεώρηση του Συντάγματος, να κατοχυρωθεί οριστικά ο χαρακτηρισμός του Κανονισμού της Βουλής ως θεσμικού νομικού κειμένου που έχει υπέρτερη ισχύ έναντι του κοινού νόμου. Μόνο έτσι θα μπορούσαμε να διαφυλάξουμε και τη λειτουργία του Κοινοβουλίου.

Τελειώνοντας, πρέπει να πω ότι συμφωνώ με όσα προηγούμενως ανέφερε ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Βενιζέλος. Όσον αφορά το εκλογικό σύστημα θέλω να σημειώσω, ότι συμφωνώ με την πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Θέλω όμως να σημειώσω, ότι εάν η Βουλή με τα 2/3 των Βουλευτών αποφασίζει να θεσπίσει έναν εκλογικό νόμο οποιαδήποτε στιγμή της θητείας της, δηλαδή, με αυξημένη πλειοψηφία που βαίνει πέραν του ενός και πολλές φορές πέραν των δύο κομμάτων, πρέπει να δούμε αν αυτός ο εκλογικός νόμος μπορεί να εφαρμοστεί άσχετα από την υπάρχουσα προηγούμενως δέσμευση.

Και στο σημείο αυτό ήθελα να προσθέσω μήπως πρέπει να ξαναδούμε τη δυνατότητα εκλογής Βουλευτών, πέρα από τις διοικητικές περιφέρειες που συμπίπτουν με τις εκλογικές περιφέρειες των νομών, μήπως ανάμεσα στους Βουλευτές Επικρατείας και στους Βουλευτές εκλογικών περιφερειών θα πρέπει να αφήσουμε τη δυνατότητα να προσδιοριστεί η ενδεχόμενη προοπτική εκλογής περιφερειών;

Κύριοι συνάδελφοι, τελειώνοντας, θέλω να σημειώσω πως η ανάγκη ουσιαστικοποίησης του νομοθετικού έργου της Βουλής μας επιβάλλει να δούμε με πολλή προσοχή το πρόβλημα των διαδικασιών που κατατείνουν στην ψήφιση του προϋπολογισμού της Βουλής. Επ' αυτού θα πρέπει ο νέος Κανονισμός της Βουλής να αφιερώσει τέτοιες αυστηρές διατάξεις, οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις που έχει η κοινωνία απέναντι στους πολιτικούς και στην εκάστοτε κυβέρνηση για τη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών της χώρας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σ' αυτό το σημείο θα διακόψουμε τη συζήτηση για την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριοι Βουλευτές, εισερχόμαστε στη συμπληρωματική ημερήσια διάταξη της

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας: "Κύρωση των Πρωτοκόλλων στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας και της Δημοκρατίας της Τσεχίας".

Όπως είχε ανακοινωθεί και από τον κύριο Πρόεδρο της Βουλής προηγουμένως, τη δωδεκάτη ώρα θα άρχιζε η συζήτηση της συμφωνίας αυτής. Ήδη βρίσκεται εδώ ο κύριος Υπουργός Εθνικής Άμυνας και μπορούμε να ξεκινήσουμε. Η συζήτηση αυτού του σχεδίου νόμου θα γίνει σύμφωνα με τα άρθρα 108 και 112 του Κανονισμού της Βουλής.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Ποιος το λέει αυτό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Το λέει ο Κανονισμός. Εάν έχετε αντιρρήσεις και καταψηφίζετε το νομοσχέδιο, θα πάρετε το λόγο.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κύριε Πρόεδρε, το λόγο παρακαλώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ορίστε, κύριε Κολοζώφ.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Ήθελα να σημειώσω κάτι όσον αφορά τη διαδικασία συζήτησης του νομοσχεδίου αυτού.

Ορίζεται η διαδικασία με βάση το άρθρο 108 του Κανονισμού της Βουλής. Για τέτοιου είδους συμβάσεις, που έχουν τόσο μεγάλη σημασία, όχι μόνο για τη χώρα μας, αλλά και για ολόκληρη την Ευρώπη δεν είναι δυνατόν να εφαρμόζεται το περιοριστικό άρθρο 108. Έκανα έκκληση και προς τον κύριο Υπουργό, να συνηγορήσει στο να γίνει μία ολοκληρωμένη συζήτηση, έτσι ώστε όλο το Σώμα να ενημερωθεί, για τις συνέπειες που θα υπάρξουν για τη χώρα μας, εάν πάμε προς την επικύρωση ή ακόμα και για το ποια είναι η κατάσταση σ' αυτές τις χώρες που πάμε να τις βάλουμε στο ΝΑΤΟ. Πρόκειται για ένα σοβαρό ζήτημα.

Το άρθρο 108 έχει ψηφιστεί στον Κανονισμό με βάση ένα σκεπτικό και εκφράζει ένα πνεύμα. Η σημερινή όμως πρόταση που γίνεται, να συζητηθεί το θέμα με το άρθρο 108, νομίζω ότι είναι έξω από το πνεύμα με το οποίο κάναμε τον Κανονισμό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε Κολοζώφ, η διαδικασία η οποία προβλέπεται από τον Κανονισμό είναι σαφής και δεν μπορούμε να την παραβιάσουμε. Νομοσχέδια τα οποία κυρώνουν διεθνείς συμβάσεις, συζητούνται με τις διατάξεις του άρθρου 108, σε συνδυασμό βέβαια με το άρθρο 112. Αυτό προβλέπει ο Κανονισμός.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Πού το λέει ότι οι συμβάσεις συζητούνται με το άρθρο 108; Πουθενά δεν το λέει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Είναι οι διατάξεις που σας ανέφερα. Δεν θα "τρώμε" το χρόνο τώρα σε διαδικαστικά ζητήματα. Είναι άσκοπο. Έγινε συζήτηση επί αυτού στη Διάσκεψη των Προέδρων.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Διαμαρτύρομαι γιατί είπατε ότι πάρθηκε απόφαση στη Διάσκεψη των Προέδρων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι. Αποφάσεις και προτείνει.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Στη Διάσκεψη εκφράσαμε την κατηγορηματική μας αντίθεση και στην Επιτροπή μάλιστα το Κ.Κ.Ε. και το Δ.Η.Κ.ΚΙ. καταψήφισαν. Επίσης και ο Συνασπισμός καταψηφίζει, αλλά και Βουλευτές από τα άλλα δύο κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Οι έχοντες αντίρρηση, να πάρουν το λόγο. Αυτό το προβλέπει και ο Κανονισμός.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Ένα τόσο σημαντικό νομοσχέδιο το φέρνετε στα αρπαχτά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Οι έχοντες αντίρρηση επί της ουσίας μιλούν για δέκα λεπτά. Αυτό λέει ο Κανονισμός.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μου επιτρέπετε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ορίστε, κύριε Παυλόπουλε, έχετε το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Απλώς θα ήθελα να συμφωνήσω μαζί σας και να διευκρινίσω ότι δεν υπάρχει, από πλευράς Νέας Δημοκρατίας, οποιαδήποτε αντίρρηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Το γνωρίζω από τα Πρακτικά της Επιτροπής.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Εμείς, δεν έχουμε κανένα λόγο αντιρρήσεων. Όποιοι έχουν αντιρρήσεις, ας τις εκφράσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Το γνωρίζω.

Κύριε Κόρακα, όποιος εκ του κόμματός σας έχει αντιρρήσεις, να πάρει το λόγο. Εσείς;

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Ναι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ορίστε, κύριε Κόρακα, έχετε το λόγο.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Παρακαλώ μονάχα να μου δώσετε μία ανοχή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Για δέκα λεπτά θα σας τον δώσω. Όχι υπέρβαση του χρόνου.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Τουλάχιστον, δώστε μας αυτήν τη δυνατότητα, για να μπορέσουμε ολοκληρωμένα να μιλήσουμε. Υπάρχουν σοβαρά ζητήματα, κύριε Πρόεδρε! Σας παρακαλώ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι. Έχουμε και άλλο αντικείμενο, κύριε Κόρακα. Κάντε μου τη χάρη.

Τώρα αρχίζει ο χρόνος σας.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, συζητούμε σήμερα μία σύμβαση που αφορά στη διεύρυνση, στην ενίσχυση ουσιαστικά ενός επιθετικού ιμπεριαλιστικού οργανισμού, όπως είναι το ΝΑΤΟ, ενός οργανισμού στον οποίο συμμετέχει η χώρα μας από το 1952 και από τη συμμετοχή της αυτή, όπως όλοι γνωρίζουμε, δεν είδαμε τίποτα θετικό εκτός από δεινά. Δεν νομίζω να υπάρχει κανείς στη χώρα αυτή αλλά και στην Αίθουσα αυτή που να πιστεύει, ότι πίσω από το αίσχος της Σμύρνης το 1955, πίσω από τη δικτατορία της χούντας, πίσω από την εισβολή του Αττίλα στην Κύπρο δεν βρίσκεται το ΝΑΤΟ.

Μέχρι το 1990 μας έλεγαν, ότι το ΝΑΤΟ πρέπει να υπάρχει και να ενισχύεται για να μας προστατεύει από τον "κομμουνιστικό κίνδυνο" και την "απειλή" του Συμφώνου της Βαρσοβίας και της Σοβιετικής Ένωσης. Και φυσικά, απέκρυπταν ότι το Σύμφωνο της Βαρσοβίας δημιουργήθηκε πέντε χρόνια αργότερα από το ΝΑΤΟ. Όταν μάλιστα δημιουργήθηκε το ΝΑΤΟ, η Σοβιετική Ένωση ζήτησε να γίνει μέλος του και φυσικά της το αρνήθηκαν. Γιατί ακριβώς το ΝΑΤΟ δημιουργήθηκε για να αντιμετωπίσει αυτό το κίνημα των λαών προς την πρόοδο, για να φρενάρει τον προσανατολισμό προς τον σοσιαλισμό, μια και όλο περισσότεροι λαοί βγαίνοντας από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με τα φτερά της νικηφόρας αντίστασής τους ενάντια στο φασισμό και το ναζισμό προσέβλεπαν προς αυτήν την κατεύθυνση. Ήταν, λοιπόν, καθαρός ο στόχος του ΝΑΤΟ, παρά τις διακηρύξεις του.

Νομίζω, λοιπόν, ότι έτσι πρέπει να αντιμετωπίζουμε τη σημερινή προσπάθεια της διεύρυνσης, του εκσυγχρονισμού, της ενίσχυσης του ΝΑΤΟ, αλλά ταυτόχρονα και τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι ιθύνοντες του ΝΑΤΟ να διατηρηθούν τα φαντάσματα του παρελθόντος και το άλλοθι, τα προσχήματα για την ύπαρξη και τη συγκάλυψη των πραγματικών τους στόχων.

Θα ήθελα πριν μπω στο θέμα μας να αναφερθώ και σε ορισμένες εξελίξεις που είχαμε τελευταία στο ΝΑΤΟ μετά τη διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας και της Σοβιετικής Ένωσης. Θα θυμίσω τις αποφάσεις που έλαβαν τα όργανα του ΝΑΤΟ σε διάφορες συνόδους τους, επεκτείνοντας τα όρια δράσης του ΝΑΤΟ εκτός των συνόρων. Επίσης, έχουμε τις πρόσφατες αποφάσεις της Μαδρίτης, που αλλάζουν τη δομή του ΝΑΤΟ.

Όπως μας είπε και ο Πρωθυπουργός στη Βουλή, η διάταξη των δυνάμεων του ΝΑΤΟ δεν θα γίνεται πλέον για μία κατά μέτωπον σύγκρουση, αλλά θα οργανωθούν σε ευέλικτες μονάδες, ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις σημερινές

συνθήκες.

Έχουμε θέσει κατ' επανάληψη το ερώτημα, ποιες είναι αυτές οι απαιτήσεις, από ποιους απειλείται η ανθρωπότητα και από ποιους απειλούνται οι χώρες του ΝΑΤΟ. Απάντηση δεν πήραμε, αλλά ψελλίζονται διάφορα περί παραγόντων αποσταθεροποίησης και περί απειλών, χωρίς να προσδιορίζονται οι πηγές αυτών των απειλών. Η πραγματικότητα είναι άλλη φυσικά. Αποφάσισαν την οργάνωση των ενόπλων δυνάμεων των χωρών του ΝΑΤΟ σε τάγματα θανάτου, τα οποία θα έχουν τη δυνατότητα να επεμβαίνουν όπου οι λαοί δεν δέχονται την ιμπεριαλιστική νέα τάξη πραγμάτων και αποφασίζουν να πάρουν στα χέρια τους τις τύχες τους. Άρα, λοιπόν, οι εχθροί για το ΝΑΤΟ είναι οι λαοί. Αυτό όσον αφορά τους λαούς εκτός ΝΑΤΟ. Αλλά και για τους λαούς εντός του ΝΑΤΟ, οι δυνάμεις του ΝΑΤΟ οργανώνονται για να κατοχυρώνουν το σημερινό σύστημα. Αυτό γίνεται και στη χώρα μας.

Στην εισηγητική έκθεση της υπό συζήτηση σύμβασης γίνεται λόγος στην παράγραφο 1 για "μεταβολές στα γεωστρατηγικά δεδομένα στην Ευρώπη, που κάνουν αναγκαία τη δημιουργία ενός νέου ΝΑΤΟ ή καλούν να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις των καιρών για μία Ευρώπη ασφαλή, χωρίς τις διαχωριστικές γραμμές του ψυχρού πολέμου".

Πρέπει εδώ να σημειώσουμε, πρώτον, ότι άλλα μας έλεγαν οι θιασώτες του ΝΑΤΟ για την αναγκαιότητα ύπαρξης του ΝΑΤΟ. Μας μιλούσαν για "απειλή του Συμφώνου της Βαρσοβίας", για "απειλή από τη Σοβιετική Ένωση" κλπ.

Δεύτερον, δεν μας λένε ποιες είναι οι "προκλήσεις των καιρών". Η "ασφαλής Ευρώπη" από ποιες απειλές θα διασφαλιστεί; Και δεν μας το λένε αυτό, γιατί έτσι θα αποκαλύπτονταν οι πραγματικοί λόγοι διατήρησης, διεύρυνσης, ενίσχυσης και αναδιοργάνωσης του ΝΑΤΟ.

Η σύμβαση αυτή και η πρόταση για ψήφισή της έρχονται κατ' εκτέλεση –είναι σίγουρο– εντολών αυτών που διαφεύνουν τη χώρα μας και το ΝΑΤΟ. Πρόκειται δηλαδή κατά κύριο λόγο για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και κατ'επέκταση τη Γερμανία και τους λοιπούς ιμπεριαλιστές, όσο και την ελπίδα ορισμένων κύκλων της χώρας μας να "γλείψουμε και εμείς κανένα κοκαλάκι" ως μικροί ιμπεριαλιστές από το φαγοπότι, από το νέο μοίρασμα των αγορών που επιχειρείται αυτήν την εποχή μέσα από ένα αδυσώπητο εσώϊμπεριαλιστικό ανταγωνισμό.

Επίσης, στην παράγραφο 2 της εισηγητικής έκθεσης αναφέρεται ότι αυτές οι χώρες εισέρχονται στο ΝΑΤΟ για "να καρπωθούν και αυτές τα οφέλη του ΝΑΤΟ" και "κυρίως την ασφάλεια και τη σταθερότητα". Πρέπει να διερωτηθούμε για ποια και τίνος σταθερότητα και ασφάλεια γίνεται λόγος. Προφανώς εδώ πρόκειται για τη "σταθερότητα" και την "ασφάλεια" αυτού του συγκεκριμένου οικονομικού κοινωνικού και πολιτικού συστήματος που λέγεται καπιταλισμός και μάλιστα στην ολοένα και αγριότερη μορφή που παίρνει μετά τις τελευταίες και ανατροπές που είχαμε στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες.

Στην παράγραφο 4 της ίδιας εισηγητικής έκθεσης γίνεται λόγος για την απόφαση της Μαδρίτης σχετικά με την προσχώρηση των τριών χωρών και αναφέρονται διάφορα προσχήματα. Πρέπει να πούμε, ότι η απόφαση για την ένταξη αυτών των τριών χωρών ήταν η ικανοποίηση της απαίτησης της Γερμανίας για αύξηση της δύναμής της μέσα στο ΝΑΤΟ, αφού έδωσε στις ΗΠΑ τα ανάλογα ανταλλάγματα.

Επίσης προβάλλεται ως κριτήριο και προϋπόθεση ένταξης η λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών στις υποψηφίες χώρες. Επιτρέψτε μου να πω εδώ ότι αυτήν τη στιγμή οι δημοκρατικοί θεσμοί λειτουργούν τόσο "καλά" σ' αυτές τις χώρες που στην Τσεχία για παράδειγμα αποκλείονται από τις δημόσιες υπηρεσίες όλοι σχεδόν όσοι διετέλεσαν μέλη του προηγούμενου κυβερνητικού κόμματος, του κομμουνιστικού κόμματος. Υπάρχει ένα αδυσώπητο κυνήγι των κομμουνιστών. Στήνονται δίκες. Αυτήν τη στιγμή ο πρόεδρος του νόμιμου κομμουνιστικού κόμματος της Τσεχίας, Μοραβίας και Βοημίας, σύρεται σε δίκη, γιατί ο πατέρας του ήταν αξιωματικός της Τσεχοσλοβακικής αστυνομίας.

Το ίδιο γίνεται και στην Ουγγαρία όπου θεωρείται έγκλημα η ανάρτηση του σφυροδρέπανου, του εμβλήματος της εργατοαγροτικής συμμαχίας ή στην Πολωνία όπου ο κομμουνισμός ταυτίζεται με το φασισμό.

Επίσης το σύνταγμα στην Πολωνία ψηφίστηκε από μια μειοψηφία αλλά παρ' όλα αυτά θεωρείται ψηφισθέν. Πρέπει, λοιπόν να μην κοροϊδευόμαστε. Θέλουν με την ένταξη των χωρών αυτών στο ΝΑΤΟ την κατοχύρωση ενός συστήματος καταπιεστικού για τους λαούς τους, που θα αποκλείει κάθε πρόοδο.

Εμείς είμαστε αντίθετοι με τη διεύρυνση του ΝΑΤΟ και παλεύουμε για τη διάλυσή του. Είναι αλήθεια ότι πολλοί από εσάς, κύριοι Βουλευτές, συναντηθήκατε μαζί μας στον αγώνα αυτό ενάντια στο ΝΑΤΟ για τη διάλυση των συνασπισμών. Έρχεσθε όμως σήμερα με διαμετρικά αντίθετες θέσεις και ψηφίζετε ή τάσσεσθε υπέρ όχι της διάλυσης του ΝΑΤΟ ή των συνασπισμών γενικότερα, αλλά της ενίσχυσης, της διεύρυνσής του.

Είμαστε αντίθετοι με τη διεύρυνση και την ενίσχυση του ΝΑΤΟ και την προώθηση της νέας δομής του γιατί πρόκειται για έναν οργανισμό από τον οποίο μόνο δεινά γνωρίσαμε, έναν οργανισμό δημιουργήμα των ιμπεριαλιστών για να αντιμετωπιστεί ο "κομμουνιστικός κίνδυνος" και να επιβληθεί η καθυπόταξη των λαών.

Είμαστε αντίθετοι από συναίσθηση της ευθύνης για τη διαφύλαξη της ειρήνης. Είμαστε αντίθετοι από αισθήματα αλληλεγγύης προς τους λαούς των χωρών που πάνε να ενταχθούν γιατί δεν θέλουμε να πάθουν και αυτοί ό,τι υποφέραμε εμείς και που σήμερα θα είναι ακόμα χειρότερο με το νέο αρνητικό για τους λαούς συσχετισμό δυνάμεων.

Επίσης, η ένταξη στο ΝΑΤΟ θεωρείται αναγκαία προϋπόθεση για την ένταξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ένταξη, εκτός των άλλων, θα σημάνει για τους λαούς και αύξηση των στρατιωτικών δαπανών σε αστυνομικά επίπεδα, με όλες τις συνέπειες για το βιοτικό επίπεδο τους.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ**)

Κύριοι Βουλευτές, μας διενεμήθη μία επιστολή, που στάλθηκε στην ελληνική Βουλή από δεκάδες οργανώσεις και κόμματα της Τσεχίας, που είναι αντίθετοι με τη διεύρυνση του ΝΑΤΟ και ζητούν δημοψήφισμα.

Κύριε Πρόεδρε, θα μου επιτρέψετε να έχω δύο-τρία λεπτά από την ανοχή σας;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ναι, αλλά στα δώδεκα λεπτά σταματήστε, για να μιλήσουν και οι άλλοι συνάδελφοι που θέλουν να μιλήσουν.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Στην επιστολή αυτή –την πήραμε όλοι–μεταξύ άλλων αναφέρεται:

"Η Τσέχικη Δημοκρατία δεν απειλείται από κανένα κοντινό ή μακρινό γείτονα. Συνεπώς δεν βλέπουμε την ανάγκη να ζητήσουμε προστασία μιας στρατιωτικής συμμαχίας που δημιουργήθηκε στην αρχή του ψυχρού πολέμου και για την οποία δεν υπάρχει κανένας τεκμηριωμένος λόγος ύπαρξης. Παρόλα αυτά, η Κυβέρνησή μας ζητά την επιτάχυνση της ένταξης. Σύμφωνα με την πρόσφατη δημοσκόπηση της κοινής γνώμης, περίπου το 80% των πολιτών μας είναι δυσαρεστημένο από την πολιτική της Κυβέρνησης με τις οικονομικές εξελίξεις. Το ζητάει, λοιπόν, η Κυβέρνηση, για να ξεπεράσει την κρίση και να κατοχυρώσει την εξουσία του κεφαλαίου".

Τα συνοψίζω: "Αν υποστηρίζετε ότι η ένταξή μας στο ΝΑΤΟ θα είναι κατά κάποιο τρόπο η επιβεβαίωση της ένταξής μας στην Ευρώπη, τότε αυτό είναι αφελές, αν όχι παράλογο. Πάντοτε υπήρξαμε μέλος της Ευρώπης και έτσι θέλουμε να παραμείνουμε και στο μέλλον. Το αποδεικνύει η ιστορία μας, ο πολιτισμός μας".

"Αυτό που θα θέλαμε, κύριοι Βουλευτές, από σας σήμερα είναι η βοήθειά σας για την αλλαγή της οικονομίας και ολοκλήρης της κοινωνίας μας. Η πραγματικότητα είναι ότι είναι τουλάχιστον διπλάσια η λαϊκή υποστήριξη για την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση απ' ό,τι στο ΝΑΤΟ".

"Σύμφωνα με τη δημοσκόπηση που έγινε από το Ευρωβα-

ρόμετρο το Μάρτιο του 1997, μόνο το 28% των πολιτών μας είναι υπέρ της ένταξης μας στο ΝΑΤΟ. Είναι αλήθεια ότι οι έρευνες που ακολούθησαν από διάφορους τσεχικούς φορείς δείχνουν ένα πιο αυξημένο ποσοστό υποστήριξης, αλλά και αυτό ακόμα κυμαίνεται πολύ κάτω από το 50%. Αφ' ετέρου, η επίσημη κυβερνητική προπαγάνδα συνεχώς ισχυρίζεται, χωρίς αυτό να στηρίζεται σε καμία αντικειμενική βάση, ότι η υποστήριξη της πρότασης για την ένταξη στο ΝΑΤΟ αυξάνεται. Γιατί τότε η Κυβέρνηση συνεχώς απορρίπτει την πρόταση για δημοψήφισμα πάνω στο θέμα της ένταξης;"

Και αφού στην επιστολή αναφέρουν ότι υπάρχει ο ΟΑΣΕ, υπάρχει η Διάσκεψη και η Τελική Πράξη του Ελσίνκι, που εξασφαλίζουν την ασφάλεια και δεν χρειάζονται στρατιωτικούς οργανισμούς, καταλήγουν:

"Εμείς που αντιπροσωπεύουμε διάφορα πολιτικά θρησκευτικά και ιδεολογικά ρεύματα της κοινωνίας, συμφωνούμε ότι πρέπει να μάθουμε το μάθημά μας από την ιστορία, να μην επαναλαμβάνουμε τα λάθη του παρελθόντος και να δουλέψουμε μαζί, ώστε η ανθρωπότητα να μπει στον 21ο αιώνα με ειρήνη, χωρίς όπλα και μαζικές καταστροφές, μέσα σε πραγματική ασφάλεια. Γι' αυτό και λέμε όχι στη διεύρυνση και ενδυνάμωση του στρατιωτικού συμφώνου και σας ζητάμε να λάβετε υπόψη σας τη γνώμη μας, όταν θα αποφασίζετε για τη διεύρυνση της βορειοανατολικής συμμαχίας". Υπογράφουν: "Τσεχικό Εθνικό Κίνημα για την ειρήνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα, Χριστιανικό Κοινωνικό Κίνημα, Ένωση Εργατικών Συνδικάτων Βοημίας - Μοραβίας - Ιλεσίας, Ένωση Τσέχων Δημοσιογράφων, Κομμουνιστικό Κόμμα Βοημίας και Μοραβίας, Κίνημα για μία δίκαιη κοινωνία και για όμορφη αγάπη, Συνταξιούχοι για την Ασφάλεια, Σύλλογος Αριστερών Γυναικών, Ίδρυμα Βοημίας - Μοραβίας - Ιλεσίας, Κομμουνιστική Ένωση Νέων"...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Θα γραφούν στα Πρακτικά, κύριε Κόρακα.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: ... "Χριστιανικός Διάλογος, Πατριωτικό Μέτωπο κλπ.", είκοσι ολόκληρες οργανώσεις.

Κύριοι Βουλευτές, υπάρχει επίσης η θέση και η αντίθεση της Ρωσίας. Είναι γνωστή αυτή η αντίθεση, όπως και της Ουκρανίας και των λαών εκεί πέρα. Δεν χρειάζεται αυτήν τη στιγμή διεύρυνση στο ΝΑΤΟ, αλλά διάλυση. Και θα πρέπει να πούμε στον ελληνικό λαό γιατί η ελληνική Βουλή, κύριε Πρόεδρε, θα έλθει σήμερα να ψηφίσει μία τέτοια επαίσχυντη, απαράδεκτη σύμβαση η οποία θα ενισχύσει έναν οργανισμό που μόνο δεινά μπορεί να επισωρεύσει στην ανθρωπότητα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αφού το ζητάει ο ίδιος ο λαός. (Θόρυβος στην Αίθουσα, κωδωνοκρουσίες)

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Μα, κύριε Βαρβιτσιώτη σας διάβασα την επιστολή που δείχνει το αντίθετο. Ο κύριος Υπουργός Εθνικής Άμυνας, με τον οποίο διαδηλώσαμε παληά ενάντια στο ΝΑΤΟ, κουνάει το χέρι του αρνητικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ πιο ήρεμα, κύριοι συνάδελφοι.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Περιμένουμε να μας πείτε, κύριε Υπουργέ ...

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Θα τα ακούσετε.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: ... για ποιο λόγο σήμερα ενισχύετε αυτόν τον ιμπεριαλιστικό μηχανισμό των επεμβάσεων και των εγκλημάτων σε βάρος των λαών. Σας ευχαριστώ.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Σας παρακαλώ!

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΛΥΒΙΑΤΗΣ: Επί του Κανονισμού μπορώ να έχω το λόγο, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Δεν δικαιούστε, λυπάμαι, κύριε Μολυβιάτη. Δεν ζητήσατε κατά τον Κανονισμό το λόγο. Αλλά ήδη το θέμα απ' ό,τι κατάλαβα, για το οποίο πρόκειται να μου μιλήσετε, έχει πάψει να υπάρχει.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Για δύο λεπτά μπορεί να μιλήσει,

κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Όχι, κύριε συνάδελφε, δεν μπορεί να έχει το λόγο.

Κύριες και κύριοι συνάδελφοι, θέλω να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθεί ο ευρισκόμενος για επίσημη επίσκεψη στη χώρα μας Υπουργός Άμυνας της Δημοκρατίας της Πολωνίας κ. Γιάννος Ονισκέβιτς.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Επίσης οι Πρόεδροι της Ουγγαρίας και της Πολωνίας.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Ο κ. Δανέλλης έχει το λόγο.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΔΑΝΕΛΛΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο Συνασπισμός εξετάζοντας το ρόλο του ΝΑΤΟ στη σύγχρονη εποχή θεωρεί ότι τίποτα δεν μπορεί να παραγνώρισει ή να λησμονήσει κανείς από την πολυτάραχη τελευταία πεντηκο-νταετία της ελληνικής, αλλά και της ευρωπαϊκής ιστορίας. Ως κόμμα της σύγχρονης Αριστεράς αντιμετωπίζει κριτικά και χωρίς προκαταλήψεις πρώτα το δικό του και βεβαίως και το παρελθόν του ΝΑΤΟ. Δεν μπορεί όμως, να αγνοήσει στο σημείο αυτό ότι το ΝΑΤΟ δεν προστατεύει τη χώρα από επεκτατικές τάσεις τουρκικών κύκλων, είτε επειδή δεν είχε εξ αρχής αυτόν τον προσανατολισμό και τον προορισμό και τον αντίστοιχο μηχανισμό βεβαίως είτε επειδή δεν είχε τη βούληση να την προστατεύσει. Γι' αυτό και τασσόμαστε υπέρ της αναθεώρησης του άρθρου 5 της Συνθήκης του ΝΑΤΟ.

Δεν μπορούμε να λησμονήσουμε εξάλλου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι το ΝΑΤΟ δεν απέτρεψε το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, όπως και ότι συχνά άσκησε ευθεία ανάμειξη στις εσωτερικές υποθέσεις της Ελλάδος. Αλλά όταν σήμερα δηλώνουμε την αντίθεσή μας στη διεύρυνση της συμμαχίας προς ανατολάς, δεν το κάνουμε επειδή αδυνατούμε να διακρίνουμε τη διαχωριστική γραμμή που αντικειμενικά υπάρχει ανάμεσα στην ιστορία και στη σύγχρονη πολιτική και τις ανάγκες της. Παρακολουθούμε μάλιστα με προσοχή και ενδιαφέρον την αυτοκριτική των Ηνωμένων Πολιτειών -θυμίζω σχετικά πρόσφατες δηλώσεις Χόλμπρουκ- για την πολιτική που άσκησαν στην Ελλάδα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και στο κυπριακό πρόβλημα και τις ενθαρρύνουμε να επιδείξουν την απαιτούμενη τόλμη, ώστε να κατανοήσουν ότι η δική τους στάση και όχι οι φερόμενες ως προκαταλήψεις της Αριστεράς, έκαναν το ΝΑΤΟ να μην είναι δημοφιλές στη χώρα μας.

Ο Συνασπισμός επιθυμεί εξάλλου να υπογραμμίσει ότι η διεύρυνση του ΝΑΤΟ στηριγμένη σε νέους στρατιωτικούς εξοπλισμούς και την τάση μονομερούς κυριαρχίας και ηγεμόνευσης είναι περισσότερο κατάλοιπο του παρελθόντος και δεν αποτελεί υποχρεωτικά ένα βήμα προς ένα μέλλον συλλογικής ασφάλειας, διότι σε τι ουσιαστικό θα διαφέρει από το παρελθόν η προοπτική που διανοίγεται τώρα; Και στο παρελθόν του διπολισμού ο κόσμος βίωσε ένα σύστημα ασφαλείας και συνθήκες ειρήνης με το όπλο παρά πόδα. Ήταν μια ένοπλη ισορροπία στην οποία σήμερα μετέχουν απλώς περισσότερες δυνάμεις. Αλλά ο δημοκρατικός χαρακτήρας της αμφισβητείται αντικειμενικά από τα οξυμμένα προβλήματα των νέων εταίρων της συμμαχίας.

Πιστεύουμε, ότι από αυτήν την ποσοτική μεταβολή ο κόσμος πρέπει να περάσει σε μία ποιοτικά νέα κατάσταση. Δεν μπορεί να υπάρξει πραγματικό και σταθερό σύστημα συλλογικής ασφαλείας που να εγγυάται την ευημερία των χωρών στηριγμένο και πάλι στην αμοιβαία αποτροπή και σε ιδεολογικές θέσεις του ψυχροπολεμικού παρελθόντος.

Ένα νέο σύστημα συλλογικής ασφαλείας δεν μπορεί να στηρίζεται στην υποχρέωση των υπό ένταξη στο ΝΑΤΟ κρατών να προχωρήσουν στην υλοποίηση πολυδάπανων επανεξοπλιστικών προγραμμάτων, προκειμένου να παρακολουθήσουν τα τεχνολογικά και στρατιωτικά δεδομένα της συμμαχίας, καθυστερώντας έτσι την ικανοποίηση των οξυμμένων κοινωνικών τους αναγκών. Το Σύμφωνο της Βαρσοβίας διαλύθηκε ακριβώς επειδή απέτυχε να δώσει λύση στα κοινωνικά, οικονομικά και αναπτυξιακά προβλήματα των πολιτών του υπό το βάρος των στρατιωτικών εξοπλισμών.

Η αποστρατικοποίηση είναι κατά τη γνώμη μας, το μεγάλο,

τοληρό βήμα από το οποίο έχει ανάγκη ο σύγχρονος κόσμος και το οποίο θα κρίνει την ικανότητα της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας να προσαρμοστεί στις πραγματικές, αναπτυξιακές και οικολογικές ανάγκες του σύγχρονου κόσμου στον αιώνα που έρχεται.

Πεποίθησή μας εξάλλου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αποτελεί η αναγκαιότητα προώθησης της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η έλλειψη της οποίας συνιστά μία από τις πλέον ισχυρές αδυναμίες και ελλείψεις της ευρωπαϊκής οικογένειας.

Πιστεύουμε επίσης ότι η Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση θα είχε πολλά να κάνει στον τομέα αυτό αν εξέλιπε ο, για ευνόητους βεβαίως λόγους, ανταγωνισμός του ΝΑΤΟ. Έτσι, ενώ κατανοούμε και σεβόμαστε την εκφρασμένη βούληση των ενδιαφερομένων για την ένταξή τους στο ΝΑΤΟ, για τους παραπάνω λόγους –διαφωνίες μας επί της αρχής της διαδικασίας της διεύρυνσης– δεν μπορούμε να υπερψηφίσουμε την κύρωση του πρωτοκόλλου προσχώρησης των τριών δημοκρατιών.

Τέλος, κύριε Πρόεδρε, θα μου επιτρέψετε να παρατηρήσω και εγώ ότι το θέμα είναι αρκούτσως σοβαρό για να απασχολήσει την Εθνική Αντιπροσωπεία με ένα διαφορετικό τρόπο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε συνάδελφε, έχω πει πολλές φορές –και δεν νομίζω ότι πρέπει να το ξεχνούμε και μάλιστα συνάδελφοι επιμελίστατοι όπως εσείς– ότι υπάρχει ένας Κανονισμός με βάση τον οποίο λειτουργεί το Σώμα αυτό. Ο Κανονισμός αυτός προβλέπει την ειδική διαδικασία για την κύρωση διεθνών συμβάσεων στις οποίες συμβαλλόμενο μέρος είναι και η ελληνική Δημοκρατία. Δεν μπορεί κανείς, ειδικά για μία περίπτωση που ένα κόμμα ή ορισμένοι συνάδελφοι θα έχουν μία εντονότατη αντίρρηση, να υποχρεώσει το Σώμα να συμμετάσχει πέρα από τον Κανονισμό.

Δεν καταλαβαίνω με ποια λογική πρέπει να υποχρεώσει κανείς τους Βουλευτές που δεν θέλουν να λάβουν το λόγο, διότι συμφωνούν με τη σύμβαση αυτή ή μπορεί να έχουν κάποιες απόψεις, οι οποίες όμως δεν κρίνονται με τη σύμβαση αυτή. Υπάρχουν απόψεις ότι μετά την κατάργηση του Συμφώνου της Βαρσοβίας έπρεπε να διαλυθεί και το ΝΑΤΟ –είναι μία άποψη– ή ότι η Ευρώπη έχει ανάγκη από ένα πιο διευρυνόμενο σύστημα ασφάλειας που να καλύπτει όλες τις χώρες και να μην απειλεί η μία συμμαχία, όπως επεκτείνεται, κάποιες άλλες χώρες που δεν συμμετέχουν.

Ο Κανονισμός όμως, επαναλαμβάνω, και πλείστες όσες άλλες απόψεις...

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κύριε Πρόεδρε, αυτά είναι προσχήματα. Σε άλλες διεθνείς συμβάσεις δεν εφαρμόζεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Γιατί με διακόπτετε, κύριε Κολοζώφ;

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Είναι προσχήματα. Σε άλλες συμβάσεις δεν εφαρμόζεται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ.

Πρώτα–πρώτα μην παραβιάζετε τον Κανονισμό διακόπτοντας τον Πρόεδρο, ενώ ομιλεί για ένα θέμα στο οποίο προφανώς έχετε άποψη και είναι ένα θέμα λειτουργίας του Σώματος. Δεν καταλαβαίνω γιατί πρέπει όποια άποψη έχουμε να την εκφέρουμε με τόσο πάθος, ώστε να δημιουργεί προβλήματα στη λειτουργία του Σώματος. Δεν το καταλαβαίνω. Εν τωιαύτη περιπτώσει, θα μπορεί καθένας εδώ πέρα...

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Πρέπει να μας πείτε από ποιον απειλούμαστε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Παρακαλώ, κύριε Κόρακα.

Ο Κανονισμός λοιπόν, λέει ότι μία διεθνής σύμβαση συζητείται με το άρθρο 108, κατά το οποίο καλείται εκείνος ο Βουλευτής ο οποίος έχει αντίρρηση για τη σύμβαση αυτή, άλλως ψηφίζεται χωρίς συζήτηση το σχετικό νομοσχέδιο και κυρώνεται η σχετική σύμβαση.

Έχει ζητήσει το λόγο επί του Κανονισμού ο κ. Μολυβιάτης.

Ορίστε, κύριε Μολυβιάτη, έχετε το λόγο.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΛΥΒΙΑΤΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Οι διατάξεις του Κανονισμού είναι σαφείς εν προκειμένω και ασφαλώς πρέπει κατ'αρχήν να γίνονται πάντοτε σεβαστές. Νομίζω όμως ότι υπάρχουν περιπτώσεις –και αυτή πιστεύω είναι μία από αυτές– όπου η αυστηρή, η σκληρή εφαρμογή, θα έλεγα, των διατάξεων του Κανονισμού οδηγεί σε συμπεράσματα και εντυπώσεις τα οποία είναι ετεροβαρή και πιστεύω και άδικο.

Το λέω αυτό, διότι σήμερα εδόθηκε η ευκαιρία να ακουσθεί η άποψη εκείνων, οι οποίοι είναι εναντίον αυτής της συμφωνίας και οι οποίοι, κατά τη γνώμη μου, εκφράζουν τη μειοψηφία της Βουλής και δεν δίδεται η ευκαιρία στην Πλειοψηφία της Βουλής να εκφράσει και εκείνη τη δική της άποψη. Την άποψη, δηλαδή, η οποία υποστηρίζει αυτήν τη συμφωνία, διότι πιστεύει ότι αυτή εξασφαλίζει την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ειρήνη στην Ευρώπη και την άποψη, η οποία υποδέχεται με χαρά τις τρεις νέες χώρες, την Πολωνία, την Ουγγαρία και την Τσεχία στη μεγάλη οικογένεια των ελεύθερων και δημοκρατικών χωρών, η οποία θα τους εξασφαλίσει την ευημερία τους, την πρόοδο τους και την ασφάλειά τους.

Θα ήθελα λοιπόν, κύριε Πρόεδρε, κατ'οικονομία να μου δώσετε το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριε Μολυβιάτη, λυπάμαι γιατί δεν μπορώ να σας δώσω το λόγο.

Κατά τον Κανονισμό –το επαλαμβάνω– το λόγο έχει όποιος έχει αντίρρηση. Όσοι δεν ζητούν το λόγο τεκμαίρεται ότι δεν έχουν αντίρρηση.

Κατά συνέπεια –το τονίζω για άλλη μία φορά– όποιος έχει αντίρρηση λαμβάνει το λόγο. Όταν στο τέλος της συζητήσεως θα ψηφισθεί ή δεν θα ψηφισθεί το νομοσχέδιο, αυτό θα προκύψει από το αν θα ζητήσουν το λόγο να εκφράσουν αντιρρήσεις περισσότεροι των εκατόν πενήντα Βουλευτών.

Πώς να το κάνουμε; Αυτή είναι η διάταξη. Αν θέλετε να την αλλάξουμε, να τροποποιήσουμε τον Κανονισμό και το Σώμα με κάποια πλειοψηφία σε κάποιες ειδικές περιπτώσεις να κάνει μία άλλη διαδικασία.

Όπως γνωρίζετε, αγαπητέ κύριε Κόρακα, πλήθος συμβάσεων ψηφίζει η Βουλή.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Φυσικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Έχω πει δε την άποψή μου, ότι κατά το χρόνο που καταρτίζονται οι συμβάσεις αυτές θα έπρεπε να υπάρχει ένας ενεργότερος ρόλος του Κοινοβουλίου, των Επιτροπών.

Μπορούν οι Βουλευτές δια των επιτροπών να καλούν την Κυβέρνηση και όσους συμμετέχουν σε διαπραγματεύσεις προς σύναψη συμβάσεων να διατυπώνουν απόψεις.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Αλλά εμείς δεν ζητάμε για όλες τις συμβάσεις κανονική διαδικασία συζήτησης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΓΓΟΝΑΣ: Στην επιτροπή έγινε συζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Είναι γνωστό, κύριε Παπαδόγγονα, ότι στην επιτροπή, επίσης, γίνεται συζήτηση.

Ο κ. Ρόκος έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, το ΝΑΤΟ ήταν όργανο της εποχής του ψυχρού πολέμου και εκτιμούμε ότι με την πτώση του Συμφώνου της Βαρσοβίας δεν υφίσταται ανάγκη ύπαρξής του ή επέκτασής του. Δεν είναι κατανοητό, με λίγα λόγια, σε μας τι εξυπηρετεί η ύπαρξή του.

Θα έπρεπε να αναζητηθούν τρόποι διάλυσής του και αυτό βεβαίως δεν θα μπορούσε να γίνει έτσι, αλλά έπρεπε να γίνει σε κοινή συμφωνία και με τη Σοβιετική Ένωση. Η επέκτασή του προς ανατολάς προκαλεί αντιδράσεις και στη Ρωσία.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ).

Είναι επικίνδυνο να προκαλείται κλίμα ηττοπάθειας στο ρωσικό λαό, γιατί στο βάθος του χρόνου δεν μπορεί κανείς να γνωρίζει τις αντιδράσεις των λαών. Και όχι μόνο στη μέχρι χτες απέναντι πλευρά, αλλά και στους ίδιους τους λαούς, οι οποίοι σήμερα σε μία συγκυριακή στιγμή αναζητούν τη διεύρυνση.

Θα ήθελα να σας πω ότι σε γκάλοι, που έχουν γίνει στις υπό διεύρυνση χώρες, έχει αποδειχθεί ότι η πλειοψηφία των λαών αντιτίθεται στην επέκταση.

Ο νέος ρόλος του NATO στον κόσμο, αλλά και στην περιοχή με τη νέα δομή του στην υπηρεσία της νέας τάξης πραγμάτων δεν διασφαλίζει την ειρήνη, αλλά πολλές φορές προκαλεί.

Όσον δε αφορά τη χώρα μας είναι πικρή ιστορικά η εμπειρία μας και στο Κυπριακό, αλλά και στη σημερινή στάση του NATO και των συμμάχων στο Αιγαίο με την ανοχή συνεχώς παραβιάσεων από μία σύμμαχη χώρα του NATO, όπως είναι η Τουρκία. Η ανάγκη εξοπλισμών της χώρας μας αποδεικνύει του λόγου του αληθές. Είμαστε η χώρα με τις μεγαλύτερες αμυντικές δαπάνες απ' όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο. Σε τι, λοιπόν, μας εξυπηρετεί; Σε τι θα εξυπηρετήσει και τους άλλους λαούς, αν και είναι δικιά τους υπόθεση.

Αλλά αν δει κανείς και τον τρόπο της επέκτασης καταλαβαίνει ότι και αυτό είναι προϊόν διαπραγματεύσεων με τον τοπικό τοποτηρητή της υπερδύναμης της Αμερικής, τη Γερμανία και γίνεται με συγκεκριμένο τρόπο και με συγκεκριμένο διάγραμμα. Υφίσταται δε αιτήσεις και άλλων βαλκανικών χωρών.

Προς αυτές, ουδμία προς στιγμή απάντηση υπάρχει και δεν ξέρουμε εάν και στο μέλλον θα υπάρξει. Θεωρούμε ότι αυτό εξυπηρετεί σκοπιμότητες και πολιτικές που υπαγορεύονται από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Έτσι, με μοναδική επιβολή της μονοκρατορικής δύναμης της Αμερικής, δεν μπορεί να υπάρχει ειρήνη. Αυτή πρέπει να αναζητηθεί με συνεννόηση των λαών και κάτι τέτοιο γίνεται και διασφαλίζεται, μόνο όταν υπάρχουν συζητήσεις και όχι διαδικασίες σαν τη σημερινή. Εμείς καταψηφίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο κ. Κολοζώφ έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ: Εμείς, που έχουμε αντιρρήσεις επί των αντιρρήσεων που εκφράζονται, δεν θα μιλήσουμε;

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Νομίζω, ότι δεν είναι ώρα για αστεϊάκια, κύριε συνάδελφε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι. Αφήστε να γίνει συζήτηση σοβαρή και υπεύθυνη.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Και θα σας πω γιατί. Αν θέλετε να εφαρμοστεί ο Κανονισμός, να ήσασταν στην Επιτροπή, όταν ψηφίζοταν. Διότι όταν ψηφίζοταν δεν υπήρχε ο αριθμός που τώρα μας κάνει να κάνουμε αυτήν τη συζήτηση. Δεν υπήρχαν τα νούμερα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Γιατί δεν προβάλατε τότε την ένσταση;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ, κύριε Βαρβιτσιώτη, μη διακόπτετε.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Μα, στην Επιτροπή δεν ειπώθηκε, ότι θα πάει με αυτήν τη διαδικασία, κύριε Βαρβιτσιώτη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Μα, είναι ο Κανονισμός.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Το προβάλαμε στη Διάσκεψη των Προέδρων, όταν συζητιόταν και δεν εισακουστήκαμε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Εκ των υστέρων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε συνάδελφε, σας παρακαλώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Μην κρυβόμαστε πίσω από τους κανονισμούς, γιατί αν σταθούμε και εμείς στους κανονισμούς δεν βγαίνει άκρη. Να δούμε την ουσία της υπόθεσης ποια είναι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ελάτε στο θέμα, σας παρακαλώ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Σταθείτε στους κανονισμούς, να δούμε, αν θα βγει άκρη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριοι συνάδελφοι, κάντε μου τη χάρη παρακαλώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Παγκόσμια σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας. Οι ίδιες πλειοψηφίες έρχονται, συζητείται στη Βουλή.

Σύμβαση για την ένταξη στη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση. Οι ίδιες πλειοψηφίες έρχονται, συζητείται στη Βουλή.

Και άλλες συμβάσεις. Γιατί γίνεται εξαίρεση στο NATO; Η σιωπή είναι καλό πράγμα, η σιωπή είναι χρυσός. Μάλιστα είναι χρυσός η σιωπή, κύριε Υπουργέ, αλλά πάντοτε δεν είναι χρήσιμη.

Εμείς πιστεύουμε, ότι είναι μια γενική δοκιμή αυτό που σήμερα γίνεται σε αυτήν την Αίθουσα και συνδέεται με αυτό που πάει να γίνει με την αναθεώρηση του Συντάγματος για τη λειτουργία αυτής της Βουλής.

Αυτή η Ολομέλεια δεν θα έχει πια τη δυνατότητα, όταν θα αναθεωρηθεί το Σύνταγμα να συζητάει, σχεδόν καμία από αυτές τις διεθνείς συμβάσεις. Όλες θα εξετάζονται στα πλαίσια πενήντα, εξήντα ατόμων στις επιτροπές. Αυτή είναι η ουσία της αναθεώρησης που πάει να γίνει και θα το δούμε παραπέρα στη συζήτηση.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΓΓΟΝΑΣ: Δεν είναι αρκετό δείγμα αυτό;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι διακοπές σας παρακαλώ, κύριε Παπαδόγγονα.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Οι Επιτροπές, κύριε Παπαδόγγονα, γνωρίζετε καλά ότι δεν εκφράζουν την πλειοψηφία.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΓΓΟΝΑΣ: Είναι ευρείας συνθέσεως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ, κύριε Παπαδόγγονα. Έχουμε να συζητήσουμε μια συμπληρωματική ημερήσια διάταξη γι αυτό δώστε τη δυνατότητα να τελειώσουμε. Μετά έχουμε το Σύνταγμα, θα πάμε ως το βράδυ.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Έρχεται σήμερα για έγκριση αυτή η διεθνής σύμβαση, για κύρωση των πρωτοκόλλων στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού, για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας και της Δημοκρατίας της Τσεχίας.

Εμείς, πρέπει να πούμε, ότι η αντίθεσή μας για τη διεύρυνση αυτού του οργανισμού δεν πηγάζει μόνο από τη σταθερή μας θέση, ότι οι στρατιωτικοί συνασπισμοί πρέπει να διαλυθούν. Αυτό είναι ένα το κρατούμενο και είναι γνωστό. Δεν θα δίνουμε αυτήν τη μάχη σήμερα, αν ήταν μόνο αυτό το ζήτημα. Είναι ακριβώς, γιατί οι διατυπώσεις σε αυτήν τη συνθήκη μέσα είναι υποκριτικές, το γνωρίζουμε πολύ καλά. Μιλάμε για τηνασφάλεια στην Ευρώπη και την ίδια στιγμή γνωρίζουμε πάρα πολύ καλά, ότι η ένταξη αυτών των χωρών δημιουργεί τριβές στη λειτουργία του οικοδομήματος της Ευρώπης.

Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η Ρωσία έχει σοβαρές επιφυλάξεις γύρω από αυτό το εγχείρημα και γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η προοπτική θα είναι, να υπάρξει ένταση, μέσα στην οποία εντάσσονται αυτές οι χώρες.

Και δεν μπορεί να περνάει έτσι -ελαφρά τη καρδία- ψηφίστηκε στην Επιτροπή- να μιλήσουν μόνο όσοι έχουν αντίρρηση για έναν τόσο σοβαρό ζήτημα που πρέπει να ενημερωθεί ο ελληνικός λαός τι τον περιμένει και πού συμβάλλουμε εμείς σαν χώρα με την υπογραφή μας αυτή. Είναι σαν να φυσάμε στη φωτιά επάνω. Δεν πρέπει να γίνει αυτή η διεύρυνση του NATO, και δεν πρέπει να γίνει για ουσιαστικούς λόγους. Δεν είναι από τα ζητήματα αυτά, όπως είναι η διεύρυνση της ακτίνας δράσης του NATO που έγινε εν κρυπτώ και πίσω από τις πλάτες του ελληνικού Κοινοβουλίου. Έπρεπε αυτό, κύριε Υπουργέ, να το φέρετε από καιρό. Διευρύνθηκαν τα όρια δραστηριότητας του NATO. Άλλαξε η συνθήκη. Άλλη συμμαχία είχε ψηφίσει στο NATO και σε άλλη βρισκόμαστε σήμερα. Και δεν έγινε καμία συζήτηση εδώ και δεν εγκρίθηκε. Είσθε παράνομοι απ'αυτήν την άποψη.

Εν πάση περιπτώσει, προχωράει το NATO με αυτόν τον τρόπο που προχωράει. Δημιουργούνται μια σειρά από λειτουργίες και-νούριες, μέσα στις οποίες τώρα εμπλέκονται και οι χώρες που είναι στον ευαίσθητο εκείνο χώρο της κεντρικής Ευρώπης. Και ξέρουμε από την ιστορία ποιο ρόλο παίζει αυτή η περιοχή.

Τρίτο ζήτημα: Η Κυβέρνηση υποστηρίζει και οι συνάδελφοι στην Επιτροπή που υποστηρίζουν την κύρωση αυτής της συνθήκης ότι η διεύρυνση του NATO οδηγεί προς την ασφάλεια, τη σταθερότητα και ότι εν πάση περιπτώσει αυτή η ασφάλεια και η σταθερότητα κατοχυρώνονται και τις ίδιες αυτές χώρες που εντάσσονται. Δεν ακούγεται σαν υποκριτικό αυτό;

Εμείς, χώρα του NATO τόσα χρόνια, έχουμε ασφάλεια; Είμαστε σήμερα από εκείνες τις χώρες της Ευρώπης που η ασφάλειά της βρίσκεται στο κατώτερο σημείο. Ξοδεύουμε του κόσμου τα λεφτά στο όνομα αυτής της ασφάλειας, κάθε βράδυ πηγαίνουμε να

κοιμηθούμε και δεν ξέρουμε πώς θα ξυπνήσουμε και λέμε ότι μας διασφάλισε το ΝΑΤΟ. Τι μας διασφάλισε; Όσο διασφάλισε εμάς, άλλο τόσο θα διασφαλίσει και την Πολωνία σε στιγμή κρίσης και την Τσεχία και την Ουγγαρία.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΛΥΒΙΑΤΗΣ: Αν δεν ήμασταν στο ΝΑΤΟ, θα ήμασταν πιο ασφαλείς, κύριε Κολοζώφ;

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Αν είχα το χρόνο θα σας απαντούσα, κύριε Μολυβιάτη. Αυτήν τη συζήτηση την έχουμε κάνει δεκάδες χιλιάδες φορές. Δεν θα ήταν η Κύπρος όπως είναι σήμερα, τουλάχιστον, πέρα από την περιπέτεια της δικτατορίας. Και μπορώ να σας επιστρέψω το ερώτημα. Γιατί φύγαμε τότε από το ΝΑΤΟ; Για λόγους ασφάλειας. Γιατί μέσα στα πλαίσια του ΝΑΤΟ δεν διασφαλίσαμε την ασφάλειά μας και έχουμε στην ιστορία μας αυτό το θετικό, ότι κάποια στιγμή είδαμε στην πράξη τι σημαίνει ΝΑΤΟ. Έβαλε σε κίνδυνο το ΝΑΤΟ την ασφάλειά μας και γι'αυτό φύγαμε. Άλλο τώρα αν το μετανοιώσατε. Δεν είχαμε ούτε τον έλεγχο των Ενόπλων μας Δυνάμεων. Και το ξέρετε πολύ καλά. Και από άποψη όμως λειτουργίας των χωρών που μπαίνουν μέσα είναι γεγονός ότι ακόμα διαμορφώνονται αυτά τα νέα καθεστώτα, ακόμα δεν είναι γνωστοί οι βασικοί συσχετισμοί που υπάρχουν και είναι γεγονός ότι εκεί γίνεται ένα κυνήγι μαγισσών. Μπορεί εσείς να κλείνετε τα μάτια σας.

Άκουσα εδώ ότι οι λαοί αυτών των χωρών θέλουν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Εγώ το είπα, κύριε συνάδελφε.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Αναφέρθηκε ο προηγούμενος Βουλευτής που είχε αντίρρηση του κόμματός μας σχετικά με την Τσεχία, ποιες είναι οι δημοσκοπήσεις και ποιες είναι οι διαθέσεις του λαού αυτού. Ξέρετε τι έγινε στη Σλοβακία με το δημοψήφισμα; Στο δημοψήφισμα έγκρισης για την Ουγγαρία συμμετείχε λιγότερο από το 50% των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους.

Έγινε δημοψήφισμα, όπου η αποχή ήταν μεγαλύτερη του 50%.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΤΗΣ: Οι απέχοντες εμποδίστηκαν;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε. Αφήστε τον κύριο συνάδελφο να ολοκληρώσει.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Ποιοι αν εμποδίστηκαν; Μιλάτε για την έγκριση από τους λαούς, κύριε συνάδελφε. Ε, οι λαοί γύρισαν την πλάτη τους σ' αυτό το δημοψήφισμα. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Και απ' αυτούς αυτούς που το ψήφισαν, αποτελούν στο σύνολο του εκλογικού σώματος το 32% με 35%.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Καμία καταχώριση επιτέλους των αυθαιρέτων διακοπών, που ακούγονται από διάφορα σημεία της Αίθουσας.

Συνεχίστε, κύριε συνάδελφε.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Πέρα απ' αυτό όμως, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι συγχρόνως με την υπογραφή μας αυτή, εγκρίνουμε περίπου τα εκατόν δεκαπέντε δισεκατομμύρια (115.000.000.000) δραχμές, που θα χρειαστούν για όλην αυτήν την επιχείρηση, μέρος του οποίου θα πληρώσουμε κι εμείς, δηλαδή, τα δέκα δισεκατομμύρια (10.000.000.000) δραχμές. Έχουμε ενημερώσει τους Έλληνες πολίτες γι' αυτά τα έξοδα, που θα κάνουμε και έχουμε την έγκρισή τους;

Με την ίδια αυτή επιχείρηση της ένταξης στο ΝΑΤΟ της Ουγγαρίας –έχουμε την τιμή να έχουμε αυτήν τη στιγμή εδώ τον κύριο Πρέσβη– ανεβαίνουν, κύριοι συνάδελφοι, για την ίδια τη χώρα, για να προετοιμασθεί, οι στρατιωτικές δαπάνες από το 0,2% στο 2%. Αυτή είναι η πορεία, που θα έχουν αυτές οι χώρες. Θα δεχτούν στις πλάτες τους όλο αυτό το οικονομικό βάρος της στρατικοποίησης της ζωής της Ευρώπης, που επιβάλλουν σήμερα οι Αμερικάνοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν υπάρχει άλλος συνάδελφος, που να έχει εκδηλώσει αντιρρήσεις για τη συγκεκριμένη συνθήκη.

Πριν δώσω το λόγο στον Υπουργό Εθνικής Αμύνης, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι από τα δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας τριάντα οκτώ μαθητές και δύο συνοδοί καθηγητές του 1ου Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου Ιλίου Αττικής, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην

έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ". Προηγουμένως άλλη ομάδα μαθητών του ιδίου Λυκείου παρακολούθησαν τη συνεδρίασή μας.

(χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης κ. Απόστολος – Αθανάσιος Τσοχατζόπουλος έχει το λόγο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, στη σημερινή συνεδρίαση συζητάμε, με την προβλεπόμενη από τον Κανονισμό της Βουλής διαδικασία την κύρωση των Πρωτοκόλλων για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Πολωνίας και της Τσεχίας στο ΝΑΤΟ.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό στη συζήτηση συμμετέχουν εκείνοι που έχουν αντιρρήσεις. Καταδεικνύεται μάλιστα ότι η συντριπτική πλειοψηφία, πάνω από το 90% του ελληνικού Κοινοβουλίου, υποστηρίζει την κύρωση της Συνθήκης για την ένταξη των τριών χωρών στο ΝΑΤΟ.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Χωρίς να την έχει διαβάσει.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Με δεδομένη αυτήν τη διαπίστωση, θα ήθελα να πω τα εξής, κύριοι συνάδελφοι. Κανείς δεν μπορεί να αγνοήσει το γεγονός ότι υπήρξαν τεράστιες αλλαγές από το 1990 και μετά στον κόσμο. Και δυστυχώς, τα επιχειρήματα, τα οποία ακούστηκαν από εκείνους, που έχουν αντίρρηση, λαμβάνουν υπόψη την κατάσταση, που υπήρχε πριν από τις μεγάλες αλλαγές στις αρχές του 1990.

Σήμερα με την κατάργηση του Συμφώνου της Βαρσοβίας, εκ των πραγμάτων δημιουργείται ένα κενό ασφάλειας σε ολόκληρη την Ανατολική και Νοτιοανατολική Ευρώπη. Και απαντώντας ευθέως στην ερώτηση, "Μα, υπάρχει σήμερα εχθρός, όπως υπήρχε προ του '90;", λέω ότι πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι η ανάγκη κοινής ασφάλειας επιβάλλει τη διαμόρφωση αξιόπιστων απαντήσεων στο θέμα της συλλογικής ασφάλειας. Και στις αξιόπιστες απαντήσεις δεν μπορεί παρά το ζητούμενο να είναι η συλλογικής μορφής ασφάλεια. Και προς αυτήν την κατεύθυνση έχουν εκφράσει με εντυπωσιακό τρόπο οι λαοί την απαίτησή τους διότι αυτό που συζητάμε εμείς σήμερα εδώ στο ελληνικό Κοινοβούλιο και συζητείται παράλληλα αυτήν την περίοδο σε μια σειρά από Κοινοβούλια του κόσμου, φανερώνει την πολιτική βούληση, την οποία εκφράσαν με δημοκρατικό τρόπο οι χώρες, που θέλουν την ένταξή τους σ' αυτόν τον οργανισμό.

Τα Κοινοβούλια της Πολωνίας, της Τσεχίας, της Ουγγαρίας με συντριπτική πλειοψηφία, αποφάσισαν την ένταξή τους σ' αυτόν τον οργανισμό ασφάλειας, όπως διαμορφώθηκε μετά την απόφαση του '91 και του '94 στη Σύνοδο Κορυφής των χωρών που συμμετέχουν στο ΝΑΤΟ, ώστε να αισθανθούν ότι συμμετέχουν σ' αυτήν την κοινή συλλογική ασφάλεια, την οποία έχουν ανάγκη όλοι οι λαοί. Και το ίδιο ισχύει και για μια σειρά από άλλες χώρες. Θυμάστε μάλιστα ότι το εκφράσαμε με τον πλέον εντυπωσιακό τρόπο η ελληνική κυβέρνηση, ζητώντας η διεύρυνση του ΝΑΤΟ να μην παραμείνει μόνο στην Κεντρική Ευρώπη, αλλά να προχωρήσει και στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και να περιλάβει και τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία, τονίζοντας μάλιστα ότι έχουμε ανάγκη συλλογικής ασφάλειας εκεί που υπάρχουν κυρίως οι κρίσεις. Άλλωστε γνωρίζουμε ότι στα Βαλκάνια υπάρχουν μια σειρά από εστίες κρίσεων και δεν χρειάζεται να το τονίσω ιδιαίτερα.

Άρα, λοιπόν, μέσα απ' αυτήν την απαίτηση των λαών προκύπτει τι; η ανάγκη για τη διαμόρφωση όρων συλλογικής ασφάλειας και έτσι λοιπόν το ΝΑΤΟ με τη νέα του μορφή, μετεξελίσσεται σήμερα και από έναν στρατιωτικό οργανισμό άμυνας της παλιάς Δύσης ενάντια της παλιάς Ανατολής, σ' έναν ευρωπαϊκής εμβέλειας συλλογικό θεσμό ασφάλειας για όλα τα συμμετέχοντα κράτη. Και το ζητούμενο που τίθεται πιστικά είναι η διεύρυνσή του, με ολοένα και μεγαλύτερο αριθμό. Είναι μια ανοιχτή συμμαχία, η οποία πιέζεται αυτήν τη στιγμή από δεκάδες χώρες, οι οποίες θέλουν να ενταχθούν στον οργανισμό και να γίνουν μέλη αυτής της συμμαχίας.

Βεβαίως, υπάρχουν και ερωτήματα, δεν θέλουμε να τα αμφισβητήσουμε. Προηγουμένως ο συνάδελφος κ. Κολοζώφ είπε για ποια ασφάλεια μας μιλάτε, τη στιγμή που η Ρωσία

είναι αντίθετη με τη διεύρυνση του ΝΑΤΟ;

Θα ήθελα να απαντήσω, ότι βεβαίως η Ρωσία θα προτιμούσε να υπάρξει ο ΟΑΣΕ στη θέση του ΝΑΤΟ που να αναλάβει για όλους τους ευρωπαϊκούς λαούς την ευθύνη της κοινής συλλογικής ασφάλειας. Και πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα –και σήμερα μάλιστα μου δόθηκε η δυνατότητα να συζητήσουμε με το συνάδελφό μου τον Πολωνό Υπουργό Άμυνας κ. Λισκίεβιτς ο οποίος βρίσκεται εδώ– ενδιαφέρονται τα μέγιστα ώστε να υπάρξει η καλύτερη δυνατή σχέση με τη Ρωσία και την Ουκρανία. Και αυτό διότι είναι σαφές σε όλους μας, ότι εκείνο που ζητούμε με τη δημιουργία του νέου θεσμού συλλογικής ασφάλειας, είναι να μην ξαναυπάρξει διαίρεση στην Ευρώπη. Ζητούμε να υπάρξει μια κοινή συλλογική ασφάλεια για όλους τους λαούς, η οποία να περιλαμβάνει και τη Ρωσία και την Ουκρανία και όλες τις χώρες της Νοτιανατολικής Ευρώπης μέχρι τη Δυτική Ασία...

ΠΕΤΡΟΣ ΜΟΛΥΒΙΑΤΗΣ : Ουράλια.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Εθνικής Άμυνας): Ουράλια, όπως είπατε πολύ σωστά, κύριε Βουλευτά.

Και γι'αυτόν ακριβώς το λόγο, επιτρέψτε μου να πω ότι αυτή η απαίτηση σήμερα, πρέπει να διασφαλιστεί. Βεβαίως, η Ρωσία συμμετέχει στις λειτουργίες του ΝΑΤΟ με τη συγκρότηση της μόνιμης συντονιστικής επιτροπής και δύο φορές το χρόνο συνεδριάζουν οι Υπουργοί Άμυνας του ΝΑΤΟ –σε λίγο οι δεκαεννιά αντί των δεκαέξι με την ένταξη των τριών νέων χωρών– με τον Υπουργό Άμυνας της Ρωσίας, για να συντονιστούμε σε μια σειρά προβλημάτων ασφάλειας κοινού ενδιαφέροντος. Και το ίδιο προβλέπεται σε λίγο να λειτουργήσει με την Ουκρανία.

Βέβαια, αυτό δεν σημαίνει ότι έχουν ξεπεραστεί όλα τα προβλήματα. Χρειάζεται πολλή δουλειά ακόμη διότι τέτοιες προσπάθειες εμπράκτως στη στιγμή της κρίσης, θα πρέπει να αποδείξουν αν είναι αξιόπιστοι οι οργανισμοί συλλογικής ασφάλειας. Αυτό δεν το ξεχνάει κανένας από μας. Και η ελεύθερη δημοκρατική συμμετοχή στις διαδικασίες διαμόρφωσης της πολιτικής σ'αυτούς τους οργανισμούς, μας δίνει τη δυνατότητα να πιέσουμε προς αυτήν την κατεύθυνση, ώστε να διεκδικήσουμε πλέον μια διαφορετική λειτουργία, μια άλλη αντίληψη, μια τελείως νέα προσέγγιση των θεμάτων συλλογικής ασφάλειας και έτσι να μην υπάρξει καμία απολύτως σχέση με πρακτικές και λειτουργίες του παρελθόντος οι οποίες βεβαίως είναι γνωστές, αφού το παρελθόν είναι δεδομένο. Το παρελθόν ιδιαίτερα για την Ελλάδα σε σχέση και με τον Οργανισμό του ΝΑΤΟ είναι σαφές, κανείς δεν μπορεί να το διαγράψει.

Εκείνο που πρέπει να δούμε σήμερα είναι ότι είμαστε σε μια ριζικά διαφορετική εποχή, η οποία δεν έχει καμιά σχέση πλέον με τις συνθήκες και τους όρους λειτουργίας αυτού του οργανισμού εκείνη την εποχή ή και με τα προβλήματα ασφάλειας εκείνης της εποχής.

Με βάση, λοιπόν, αυτές τις διαπιστώσεις και τις παρατηρήσεις –αν μου επιτρέπετε, αγαπητοί συνάδελφοι– θα ήθελα να πω ότι ιδιαίτερα αυτήν την περίοδο που βλέπουμε πόσο εύκολα οι εστίες κρίσης στην περιοχή μας μπορούν να δημιουργήσουν γενικότερη ανάφλεξη και γενικότερη έκρηξη, διαπιστώνουμε ως γειτονικοί λαοί με την πρόσφατη εστία κρίσης, στο Κόσοβο, αλλά και ως γειτονικοί λαοί με τις προηγούμενες κρίσεις που ζήσαμε στη Βοσνία–Ερζεγοβίνη, στην Αλβανία, πόσο αναγκαίοι είναι οι συλλογικοί θεσμοί ασφάλειας για να αντιμετωπίσουμε τέτοιες καταστάσεις. Και να μην υπάρχει ένας σαφής, συγκεκριμένος εχθρός σήμερα, όπως στο παρελθόν, όμως εστίες κρίσης θα υπάρχουν.

Σε τελική ανάλυση τέτοιοι οργανισμοί έχουν την ευθύνη να απαντούν αποφασιστικά όχι μόνο σε εστίες κρίσης, αλλά και σε συμπεριφορές κρατών τα οποία λειτουργούν αποσταθεροποιητικά στην ευρύτερη περιοχή.

Γι' αυτό ακριβώς όταν υπάρχουν συμπεριφορές γειτόνων μας, οι οποίοι με τις πρωτοβουλίες που παίρνουν, αγνοούν το Διεθνές Δίκαιο και τις διεθνείς συμβάσεις, αρνούνται –όπως στην Κύπρο παραδείγματος χάρη, να συμβάλουν στην επίλυση– λειτουργούν αποσταθεροποιητικά για την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ειρήνη στην περιοχή, τότε μέσα από

τέτοιους συλλογικούς θεσμούς, είτε λέγονται ΝΑΤΟ είτε Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση είτε ΟΑΣΕ, έχουμε τη δυνατότητα να απαιτήσουμε να υπάρχουν πολιτικές που θα τις απαντούν αποφασιστικά και θα τις απορρίπτουν.

Με αυτές τις σκέψεις, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, χωρίς να θέλω να ξεφύγω από τη διαδικασία, τονίζω απλώς –χωρίς βεβαίως ως Υπουργός που εισάγει το θέμα να ανήκω στην κατηγορία εκείνων που έχουν αντιρρήσεις– ότι χαίρομαι διότι σήμερα η Ελληνική Βουλή ψηφίζει με τέτοια εντυπωσιακή πλειοψηφία την ένταξη της Πολωνίας, της Ουγγαρίας και της Τσεχίας σ' αυτό το νέο Οργανισμό Συλλογικής Ευρωπαϊκής Ασφάλειας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Τα δύο κόμματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση επί της αρχής του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης: "Κύρωση των Πρωτοκόλλων στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας και της Δημοκρατίας της Τσεχίας".

Ερωτάται το Σώμα: Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο επί της αρχής;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κατά πλειοψηφία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Συνεπώς, το νομοσχέδιο του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης: "Κύρωση των Πρωτοκόλλων στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας και της Δημοκρατίας της Τσεχίας", έγινε δεκτό επί της αρχής κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται το Σώμα: Γίνεται δεκτό το άρθρο πρώτο;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κατά πλειοψηφία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Συνεπώς το άρθρο πρώτο έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία.

Ερωτάται το Σώμα: Γίνεται δεκτό το άρθρο δεύτερο;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κατά πλειοψηφία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Συνεπώς το άρθρο δεύτερο έγινε δεκτό κατά πλειοψηφία.

Το νομοσχέδιο έγινε δεκτό κατ'αρχήν και κατ'άρθρον.

Ερωτάται το Σώμα: Γίνεται δεκτό το νομοσχέδιο και στο σύνολο;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεκτό, δεκτό.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κατά πλειοψηφία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Το σχέδιο νόμου έγινε δεκτό και στο σύνολο κατά πλειοψηφία.

Συνεπώς το νομοσχέδιο του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης: "Κύρωση των Πρωτοκόλλων στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας και της Δημοκρατίας της Τσεχίας", έγινε δεκτό σε μόνη συζήτηση επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου κατά πλειοψηφία και έχει ως εξής:

"Κύρωση των Πρωτοκόλλων στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας και της Δημοκρατίας της Τσεχίας

Άρθρο πρώτο

Κυρώνονται και έχουν την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, τα Πρωτόκολλα στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας και της Δημοκρατίας της Τσεχίας, που υπογράφηκαν στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1997, των οποίων τα κείμενα σε πρωτότυπο στη γαλλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχουν ως εξής:

PROTOCOLE
AU TRAITE DE L'ATLANTIQUE NORD
SUR L'ACCESSION
DE LA REPUBLIQUE DE HONGRIE

Les Parties au Traité de l'Atlantique Nord, signé le 4 avril 1949 à Washington,

Assurées que l'accession de la République de Hongrie au Traité de l'Atlantique Nord permettra d'augmenter la sécurité de la région de l'Atlantique Nord,

Conviennent ce qui suit:

Article I

Dès l'entrée en vigueur de ce Protocole, le Secrétaire général de l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord enverra, au nom de toutes les Parties, au gouvernement de la République de Hongrie une invitation à adhérer au Traité de l'Atlantique Nord. Conformément à l'Article 10 du Traité, la République de Hongrie deviendra Partie à ce Traité à la date du dépôt de son instrument d'accession auprès du gouvernement des Etats-Unis d'Amérique.

Article II

Le présent Protocole entrera en vigueur lorsque toutes les Parties au Traité de l'Atlantique Nord auront notifié leur approbation au gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Le gouvernement des Etats-Unis d'Amérique informera toutes les Parties au Traité de l'Atlantique Nord de la date de réception de chacune de ces notifications et de la date d'entrée en vigueur du présent Protocole.

Article III

Le présent Protocole, dont les textes en français et anglais font également foi, sera déposé dans les archives du gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Des copies certifiées conformes seront transmises par celui-ci aux gouvernements de toutes les autres Parties au Traité de l'Atlantique Nord.

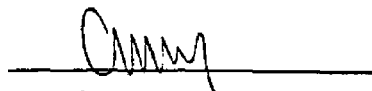
In witness whereof,
the undersigned plenipotentiaries
have signed the present Protocol.

En foi de quoi,
les plénipotentiaires désignés ci-dessous
ont signé le présent Protocole.

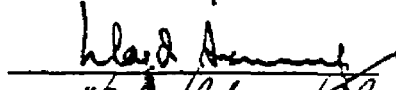
Signed at Brussels on
the 16th day of December 1997.

Signé à Bruxelles
le 16 décembre 1997.

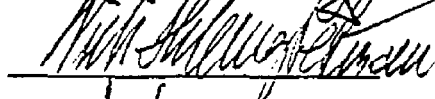
For the Kingdom of Belgium:
Pour le Royaume de Belgique:

For Canada:
Pour le Canada:

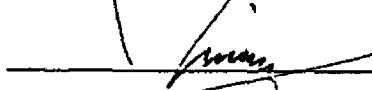
For the Kingdom of Denmark:
Pour le Royaume du Danemark:

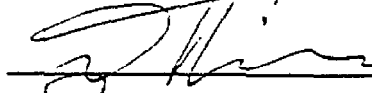
For the French Republic:
Pour la République française:

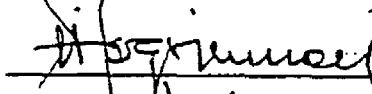
For the Federal Republic of Germany:
Pour la République fédérale d'Allemagne:

For the Hellenic Republic:
Pour la République hellénique:

For the Republic of Iceland:
Pour la République d'Islande:

For the Italian Republic:
Pour la République italienne:

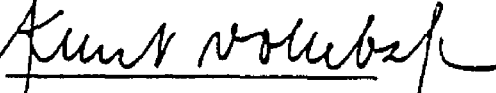
For the Grand Duchy of Luxembourg:
Pour le Grand-Duché de Luxembourg:

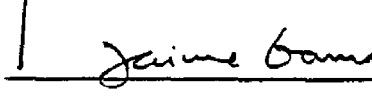
For the Kingdom of the Netherlands:
Pour le Royaume des Pays-Bas:

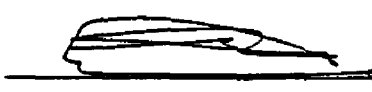
For the Kingdom of Norway:
Pour le Royaume de Norvège:

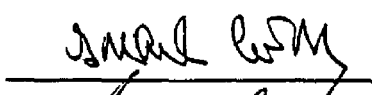
For the Portuguese Republic:
Pour la République portugaise:

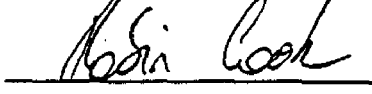
For the Kingdom of Spain:
Pour le Royaume d'Espagne:

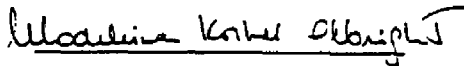
For the Republic of Turkey:
Pour la République de la Turquie:

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland:
Pour le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord:

For the United States of America:
Pour les Etats-Unis d'Amérique:

PROTOCOLE
AU TRAITE DE L'ATLANTIQUE NORD
SUR L'ACCESSION
DE LA REPUBLIQUE DE POLOGNE

Les Parties au Traité de l'Atlantique Nord, signé le 4 avril 1949 à Washington.

Assurées que l'accession de la République de Pologne au Traité de l'Atlantique Nord permettra d'augmenter la sécurité de la région de l'Atlantique Nord.

Convienient ce qui suit:

Article I

Dès l'entrée en vigueur de ce Protocole, le Secrétaire général de l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord enverra, au nom de toutes les Parties, au gouvernement de la République de Pologne une invitation à adhérer au Traité de l'Atlantique Nord. Conformément à l'Article 10 du Traité, la République de Pologne deviendra Partie à ce Traité à la date du dépôt de son instrument d'accession auprès du gouvernement des Etats-Unis d'Amérique.

Article II

Le présent Protocole entrera en vigueur lorsque toutes les Parties au Traité de l'Atlantique Nord auront notifié leur approbation au gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Le gouvernement des Etats-Unis d'Amérique informera toutes les Parties au Traité de l'Atlantique Nord de la date de réception de chacune de ces notifications et de la date d'entrée en vigueur du présent Protocole.

Article III

Le présent Protocole, dont les textes en français et anglais font également foi, sera déposé dans les archives du gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Des copies certifiées conformes seront transmises par celui-ci aux gouvernements de toutes les autres Parties au Traité de l'Atlantique Nord.

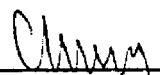
In witness whereof,
the undersigned plenipotentiaries
have signed the present Protocol.

En foi de quoi,
les plénipotentiaires désignés ci-dessous
ont signé le présent Protocole.

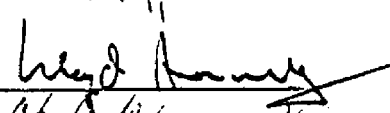
Signed at Brussels on
the 16th day of December 1997.

Signé à Bruxelles
le 16 décembre 1997.

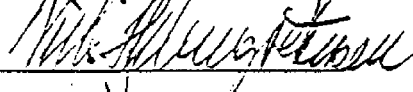
For the Kingdom of Belgium:
Pour le Royaume de Belgique:

For Canada:
Pour le Canada:

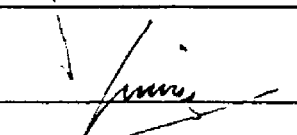
For the Kingdom of Denmark:
Pour le Royaume du Danemark:

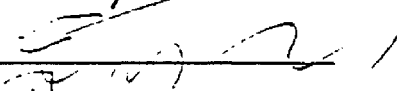
For the French Republic:
Pour la République française:

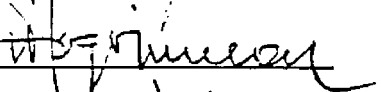
For the Federal Republic of Germany:
Pour la République fédérale d'Allemagne:

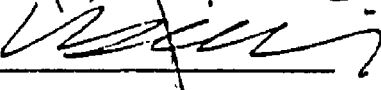
For the Hellenic Republic:
Pour la République hellénique:

For the Republic of Iceland:
Pour la République d'Islande:

For the Italian Republic:
Pour la République italienne:

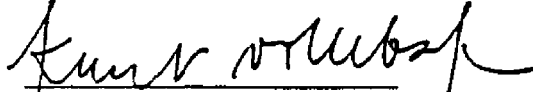
For the Grand Duchy of Luxembourg:
Pour le Grand-Duché de Luxembourg:

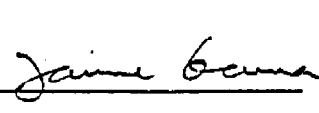
For the Kingdom of the Netherlands:
Pour le Royaume des Pays-Bas:

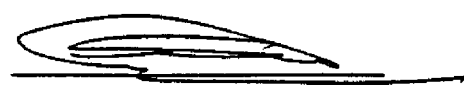
For the Kingdom of Norway:
Pour le Royaume de Norvège:

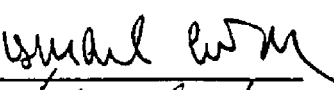
For the Portuguese Republic:
Pour la République portugaise:

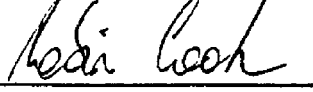
For the Kingdom of Spain:
Pour le Royaume d'Espagne:

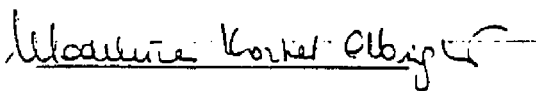
For the Republic of Turkey:
Pour la République de la Turquie:

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland:
Pour le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord:

For the United States of America:
Pour les Etats-Unis d'Amérique:

PROCOLE
AU TRAITÉ DE L'ATLANTIQUE NORD
SUR L'ACCESSION
DE LA REPUBLIQUE TCHEQUE

Les Parties au Traité de l'Atlantique Nord, signé le 4 avril 1949 à Washington,

Assurées que l'accession de la République tchèque au Traité de l'Atlantique Nord permettra d'augmenter la sécurité de la région de l'Atlantique Nord,

Conviennent ce qui suit:

Article I

Dès l'entrée en vigueur de ce Protocole, le Secrétaire général de l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord enverra, au nom de toutes les Parties, au gouvernement de la République tchèque une invitation à adhérer au Traité de l'Atlantique Nord. Conformément à l'Article 10 du Traité, la République tchèque deviendra Partie à ce Traité à la date du dépôt de son instrument d'accession auprès du gouvernement des Etats-Unis d'Amérique.

Article II

Le présent Protocole entrera en vigueur lorsque toutes les Parties au Traité de l'Atlantique Nord auront notifié leur approbation au gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Le gouvernement des Etats-Unis d'Amérique informera toutes les Parties au Traité de l'Atlantique Nord de la date de réception de chacune de ces notifications et de la date d'entrée en vigueur du présent Protocole.

Article III

Le présent Protocole, dont les textes en français et anglais font également foi, sera déposé dans les archives du gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Des copies certifiées conformes seront transmises par celui-ci aux gouvernements de toutes les autres Parties au Traité de l'Atlantique Nord.

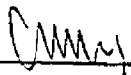
In witness whereof,
the undersigned plenipotentiaries
have signed the present Protocol.

En foi de quoi,
les plénipotentiaires désignés ci-dessous
ont signé le présent Protocole.

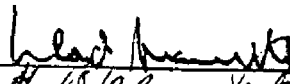
Signed at Brussels on
the 16th day of December 1997.

Signé à Bruxelles
le 16 décembre 1997.

For the Kingdom of Belgium:
Pour le Royaume de Belgique:

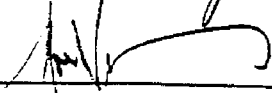
For Canada:
Pour le Canada:

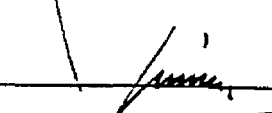
For the Kingdom of Denmark:
Pour le Royaume du Danemark:

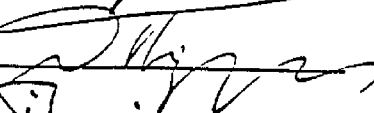
For the French Republic:
Pour la République française:

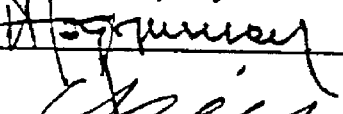
For the Federal Republic of Germany:
Pour la République fédérale d'Allemagne:

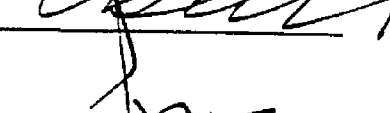
For the Hellenic Republic:
Pour la République hellénique:

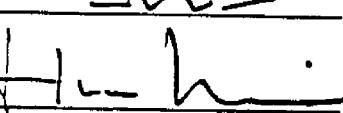
For the Republic of Iceland:
Pour la République d'Islande:

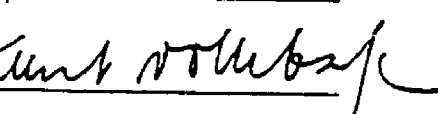
For the Italian Republic:
Pour la République italienne:

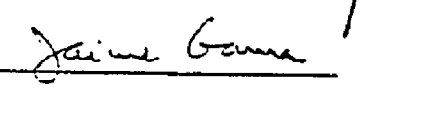
For the Grand Duchy of Luxembourg:
Pour le Grand-Duché de Luxembourg:

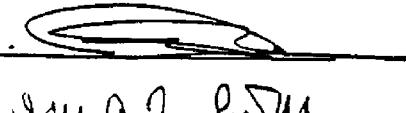
For the Kingdom of the Netherlands:
Pour le Royaume des Pays-Bas:

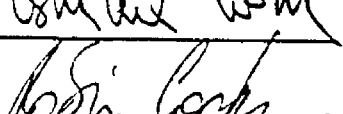
For the Kingdom of Norway:
Pour le Royaume de Norvège:

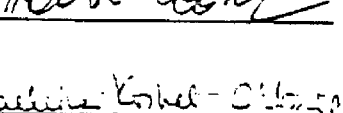
For the Portuguese Republic:
Pour la République portugaise:

For the Kingdom of Spain:
Pour le Royaume d'Espagne:

For the Republic of Turkey:
Pour la République de la Turquie:

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland:
Pour le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord:

For the United States of America:
Pour les Etats-Unis d'Amérique:

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ Οι Συμβαλλόμενοι στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού η οποία υπογράφηκε στις 4 Απριλίου 1949 στην Ουάσιγκτον, βεβαιωμένοι ότι η προσχώρηση της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού θα επιτρέψει την αύξηση της ασφάλειας της περιοχής του Βορείου Ατλαντικού, συνεφώνησαν αυτό που ακολουθεί: Άρθρο I Από την έναρξη της ισχύος αυτού του Πρωτοκόλλου, ο Γενικός Γραμματέας της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού θα στείλει, στο όνομα όλων των Συμβαλλομένων, στην Κυβέρνηση της Ουγγαρίας μία πρόσκληση ένταξης στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού. Σύμφωνα με το άρθρο 10 της Συνθήκης η Ουγγαρία θα γίνει Μέρος αυτής της Συνθήκης την ημερομηνία κατάθεσης του τίτλου της προσχώρησης στην Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Άρθρο II Το παρόν Πρωτόκολλο θα ισχύσει όταν όλοι οι Συμβαλλόμενοι της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού θα έχουν κοινοποιήσει την έγκρισή τους στην Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Η Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής θα ενημερώσει όλους τους Συμβαλλομένους της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού για την ημερομηνία παραλαβής καθεμίας από αυτές τις κοινοποιήσεις και για την ημερομηνία ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου. Άρθρο III Το παρόν Πρωτόκολλο, του οποίου τα κείμενα στη γαλλική και αγγλική το αποδεικνύουν εξίσου, θα κατατεθεί στα αρχεία της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Αντίγραφα επικυρωμένα ακριβή θα μεταβιβασθούν από αυτήν εδώ στις κυβερνήσεις όλων των άλλων Συμβαλλομένων της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού. <table><tr><td>Κατόπιν τούτου οι κατωτέρω πληρεξούσιοι υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο</td><td>Υπεγραφή στις Βρυξέλλες στις 6 Δεκεμβρίου 1997</td></tr></table> Για το Βασίλειο του Βελγίου: Υπογραφή Για τον Καναδά: Υπογραφή Για το Βασίλειο της Δανίας: Υπογραφή Για τη Γαλλία: Υπογραφή Για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας: Υπογραφή Για την Ελλάδα: Υπογραφή Για την Ισλανδία: Υπογραφή Για την Ιταλία: Υπογραφή Για το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου: Υπογραφή Για το Βασίλειο των Κάτω Χωρών: Υπογραφή Για το Βασίλειο της Νορβηγίας: Υπογραφή Για την Πορτογαλία: Υπογραφή Για την Ισπανία: Υπογραφή Για την Τουρκία: Υπογραφή Για το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας: Υπογραφή Για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής: Υπογραφή	Κατόπιν τούτου οι κατωτέρω πληρεξούσιοι υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο	Υπεγραφή στις Βρυξέλλες στις 6 Δεκεμβρίου 1997	ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ Οι Συμβαλλόμενοι στην Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού, η οποία υπογράφηκε στις 4 Απριλίου 1949 στην Ουάσιγκτον, βεβαιωμένοι ότι η προσχώρηση της Δημοκρατίας της Πολωνίας στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού θα επιτρέψει την αύξηση της ασφάλειας της περιοχής του Βορείου Ατλαντικού, συνεφώνησαν αυτό που ακολουθεί: Άρθρο I Από την έναρξη ισχύος αυτού του Πρωτοκόλλου ο Γενικός Γραμματέας της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού θα στείλει, στο όνομα όλων των Συμβαλλομένων, στην Κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Πολωνίας μία πρόσκληση ένταξης στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού. Σύμφωνα με το άρθρο 10 της Συνθήκης, η Δημοκρατία της Πολωνίας θα γίνει Μέρος αυτής της Συνθήκης την ημερομηνία κατάθεσης του τίτλου της προσχώρησης στην Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Άρθρο II Το παρόν Πρωτόκολλο θα ισχύσει όταν όλοι οι Συμβαλλόμενοι της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού θα έχουν κοινοποιήσει την έγκρισή τους στην Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Η Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής θα ενημερώσει όλους τους Συμβαλλομένους της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού για την ημερομηνία παραλαβής καθεμίας από αυτές τις κοινοποιήσεις και για την ημερομηνία ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου. Άρθρο III Το παρόν Πρωτόκολλο, του οποίου τα κείμενα στην γαλλική και αγγλική το αποδεικνύουν εξίσου, θα κατατεθεί στα αρχεία της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Αντίγραφα επικυρωμένα ακριβή θα μεταβιβασθούν από αυτήν εδώ στις κυβερνήσεις όλων των άλλων Συμβαλλομένων της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού. <table><tr><td>Κατόπιν τούτου Οι κατωτέρω πληρεξούσιοι υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο</td><td>Υπεγραφή στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1997</td></tr></table> Για το Βασίλειο του Βελγίου: Υπογραφή Για τον Καναδά: Υπογραφή Για το Βασίλειο της Δανίας: Υπογραφή Για τη Γαλλία: Υπογραφή Για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας: Υπογραφή Για την Ελλάδα: Υπογραφή Για την Ισλανδία: Υπογραφή Για την Ιταλία: Υπογραφή Για το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου: Υπογραφή Για το Βασίλειο των Κάτω Χωρών: Υπογραφή Για το Βασίλειο της Νορβηγίας: Υπογραφή Για την Πορτογαλία: Υπογραφή Για την Ισπανία: Υπογραφή Για την Τουρκία: Υπογραφή Για το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας: Υπογραφή Για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής: Υπογραφή	Κατόπιν τούτου Οι κατωτέρω πληρεξούσιοι υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο	Υπεγραφή στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1997
Κατόπιν τούτου οι κατωτέρω πληρεξούσιοι υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο	Υπεγραφή στις Βρυξέλλες στις 6 Δεκεμβρίου 1997				
Κατόπιν τούτου Οι κατωτέρω πληρεξούσιοι υπέγραψαν το παρόν Πρωτόκολλο	Υπεγραφή στις Βρυξέλλες στις 16 Δεκεμβρίου 1997				

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΣΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΑΣ

Οι Συμβαλλόμενοι στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού, η οποία υπογράφηκε στις 4 Απριλίου 1949 στην Ουάσιγκτον, βεβαιωμένοι ότι η προσχώρηση της Τσέχικης Δημοκρατίας στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού θα επιτρέψει την αύξηση της ασφάλειας της περιοχής του Βορείου Ατλαντικού, συνε-
φώνησαν αυτό που ακολουθεί:

Άρθρο I

Από την έναρξη ισχύος αυτού του Πρωτοκόλλου, ο Γενικός Γραμματέας της Οργάνωσης της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού θα στείλει, στο όνομα όλων των Συμβαλλομένων, στην Κυβέρνηση της Τσέχικης Δημοκρατίας μία πρόσκληση ένταξης στη Συνθήκη του Βορείου Ατλαντικού. Σύμφωνα με το άρθρο 10 της Συνθήκης, η Τσέχικη Δημοκρατία θα γίνει Μέρος αυτής της Συνθήκης την ημερομηνία κατάθεσης του τίτλου προσχώρησής της στην Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

Άρθρο II

Το παρόν Πρωτόκολλο θα ισχύσει όταν όλοι οι Συμβαλλόμενοι της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού θα έχουν κοινοποιήσει την έγκρισή τους στην Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Η Κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής θα ενημερώσει όλους τους Συμβαλλομένους της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού για την ημερομηνία παραλαβής καθεμίας από αυτές τις κοινοποιήσεις και για την ημερομηνία ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο III

Το παρόν Πρωτόκολλο, του οποίου τα κείμενα στην γαλλική και αγγλική το αποδεικνύουν εξίσου, θα κατατεθεί στα αρχεία της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Αντίγραφα επικυρωμένα ακριβή θα μεταβιβασθούν από αυτήν εδώ στις κυβερνήσεις όλων των άλλων Συμβαλλομένων της Συνθήκης του Βορείου Ατλαντικού.

Κατόπιν τούτου	Υπεγράφη
οι κατωτέρω πληρεξούσιοι	στις Βρυξέλλες στις
υπέγραψαν το παρόν	16 Δεκεμβρίου 1997
πρωτόκολλο	

Για το Βασίλειο του Βελγίου: Υπογραφή
Για τον Καναδά: Υπογραφή
Για το Βασίλειο της Δανίας: Υπογραφή
Για τη Γαλλία: Υπογραφή
Για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας: Υπογραφή
Για την Ελλάδα: Υπογραφή
Για την Ισλανδία: Υπογραφή
Για την Ιταλία: Υπογραφή
Για το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου: Υπογραφή
Για το Βασίλειο των Κάτω Χωρών: Υπογραφή
Για το Βασίλειο της Νορβηγίας: Υπογραφή
Για την Πορτογαλία: Υπογραφή
Για την Ισπανία: Υπογραφή
Για την Τουρκία: Υπογραφή
Για το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας: Υπογραφή
Για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής: Υπογραφή

Άρθρο δεύτερο

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και των Πρωτοκόλλων που κυρώνονται από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου II αυτών."

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ το Σώμα, να εξουσιοδοτήσει το Προεδρείο για την υπεύθυνη του επικύρωση των Πρακτικών, ως προς την ψήφιση στο σύνολο του παραπάνω νομοσχεδίου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρεσχέθη η ζητηθείσα εξουσιοδότηση.

Επανερχόμεθα στην ειδική ημερήσια διάταξη: συνέχιση της συζήτησης και λήψη απόφασης επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής.

Τον λόγο έχει η κ. Ψαρούδα Μπενάκη ειδική εισηγήτρια της Νέας Δημοκρατίας για δεκαπέντε λεπτά.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Ο κύριος Υπουργός δεν είναι εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν είναι απαραίτητο στην αναθεωρητική διαδικασία. Κάπου όμως, καιροφυλακτεί και θα εμφανιστεί.

Ορίστε, ήρθε ο κύριος Υπουργός εκ της αριστερής εισόδου.

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ: Χωρίς Υπουργό δεν μπορού να μιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν σας αφήνει μόνη ο κύριος Υπουργός.

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, καιρός είναι να ξαναγυρίσουμε στο βασικό μας έργο μετά τη μακρά και ευχάριστη παρένθεση, και να μιλήσουμε για ένα κεφάλαιο του Συντάγματος, το οποίο περιέχει θεμελιώδεις διατάξεις για τη λειτουργία του κοινοβουλευτικού συστήματος και το οποίο νομίζω, κύριοι συναδελφοί, ότι μας παρέχει και μια μοναδική ευκαιρία για να ενισχύσουμε την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος και των πολιτικών στη συνείδηση του ελληνικού λαού.

Διατάξεις που αφορούν το εκλογικό σύστημα, την ίδια τη Βουλή, τους Βουλευτές και τα κόμματα, μας προσφέρουν πραγματικά μια μοναδική ευκαιρία για να καταπολεμήσουμε τη διάβρωση που υφίσταται σήμερα η εικόνα του πολιτικού και της πολιτικής.

Και πρέπει να πάρουμε αποφάσεις θαρραλές και ειλικρινείς και να επιχειρήσουμε τομές. Είναι ευχάριστο ότι σε πολλά συμφωνούμε. Και αυτό προοιωνίζει ευνοϊκά το μέλλον.

Όμως, αξιόπιστοι στον ελληνικό λαό γινόμαστε, κύριοι συνάδελφοι, όχι μόνον όταν διακηρύσσουμε σωστές αρχές και επιθυμίες για προσαρμογή του Συντάγματος, αλλά και όταν τις εφαρμόζουμε στην πράξη.

Τι ωφελεί, λοιπόν, η ευρεία συναίνεση που υπάρχει, η θριαμβευτική συναίνεση για την απαγόρευση τροποποίησης του εκλογικού νόμου την τελευταία στιγμή –και επομένως, αφηνιδιασμού του εκλογικού Σώματος– όταν επί του προκειμένου, που δεν είναι μακριά –κανονικά σε δύο χρόνια θα έχουμε εκλογές– η Κυβέρνηση σιωπά; Κατευθυνόμενες ή μη κατευθυνόμενες φήμες δημιουργούν μια ατμόσφαιρα για δημιουργία νέων εκλογικών συστημάτων, που μπορεί να είναι και θετικά και πολύ ενδιαφέροντα, αλλά χάνουν το ενδιαφέρον τους και μειώνουν την ειλικρινή προδιάθεσή μας, εφόσον διαχέονται απλώς, εφόσον δεν έρχεται η Κυβέρνηση να πάρει καθαρά θέση. Και φυσικά, τα μισόλογα και οι προσεκτικές εκτιμήσεις του κυρίου Υπουργού Δικαιοσύνης δεν αρκούν, για να καλύψουν αυτό το κενό, που προδίδει μία υποκρισία από την Κυβέρνηση. Δεν θα δισταζα να το χαρακτηρίσω και "ταρτουφισμό". Αυτή είναι η τακτική του Ταρτούφου.

Και αυτή η έλλειψη εμπιστοσύνης, κύριοι συνάδελφοι, συμπαρασύρει όλους μας. Δεν είναι θέμα μόνον του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Κυβέρνησης.

Η αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος στηρίζεται πραγματικά και ενισχύεται με ορισμένες αρχές, όπως είναι η διαφάνεια και η εντιμότητα, αλλά και οι κανόνες δημοκρατικής λειτουργίας του. Προς την κατεύθυνση αυτήν εμείς κάνουμε σοβαρές προτάσεις. Λυπούμαι, γιατί δεν συμπίπτουμε απολύτως με το ΠΑ.ΣΟ.Κ. Συμπίπτουμε όμως –και αυτό είναι ευχάριστο– με άλλα κόμματα της Αντιπολίτευσης.

Προτάσσω το θέμα της διαφάνειας και της δημοκρατικής συγκρότησης των κομμάτων. Ως προς τη διαφάνεια, δεν θα μιλήσω, γιατί ο χρόνος δεν επαρκεί –δηλαδή ως προς τη χρηματοδότηση των κομμάτων, τον έλεγχο των δαπανών, τη δημοσιότητα– και κυρίως, γιατί συμφωνούμε όλοι. Θα αναθεωρηθεί, επομένως, αυτή η διάταξη με ευρεία πλειοψηφία. Και οι μικρές αποκλίσεις που υπάρχουν νομίζω ότι μπορούν να αφεθούν στην επιλογή της επόμενης αναθεωρητικής Βουλής.

Είναι, επίσης, πολύ σημαντικό ότι συμφωνούμε και στη δραστική κύρωση, η οποία πρέπει να περιληφθεί στις βασικές αρχές που θα νομοθετήσουμε. Και αυτή είναι η έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα, όταν αξιόπιστα και σοβαρά, αποκαλύπτεται σοβαρή υπέρβαση των δαπανών σε σχέση με τους όρους που θα ρυθμίσει ο νόμος.

Όλα αυτά, βέβαια, επιρρίπτονται στους ώμους του κοινού νομοθέτη. Και βλέπω, κύριοι συνάδελφοι, ότι στους ώμους των Βουλευτών θα πέσει το βασικό βάρος να εξειδικεύσουν αυτήν την αρχή, που φαίνεται ότι θα κατοχυρώσουμε στο Σύνταγμα.

Υπάρχει, όμως, μια διάσταση απόψεων ως προς τη δημοκρατική οργάνωση των κομμάτων. Διάσταση μάλιστα με το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και ως προς το να περιληφθεί απλά η υποχρέωση, χωρίς εξειδίκευση, της δημοκρατικής οργάνωσης των κομμάτων.

Δεν μπορώ να παραδεχθώ, κύριοι συνάδελφοι, ότι οι κανόνες της δημοκρατίας είναι θέμα ιδεολογίας και περιλαμβάνεται στην αυτονομία του οιοδήποτε και μάλιστα στην αυτονομία των κομμάτων. Ή έχουμε δημοκρατικό πολίτευμα και στηριζόμαστε σε δημοκρατικές αρχές ή αμφιβάλλουμε ή έχουμε ενδοιασμούς –αν έχουμε– και αφήνουμε κάποια παράθυρα άλλης "ιδεολογίας" ή αυτονομίας.

Η δημοκρατία έχει τρεις έως τέσσερις βασικές αρχές που είναι αναμφισβήτητες: Τα αιρετά όργανα, την αρχή της πλειοψηφίας, την πλήρη ελευθερία γνώμης και ψήφου.

Όλα αυτά δεν θέλουμε να είναι η βάση λειτουργίας των κομμάτων, όταν τα κόμματα πλέον –και αυτό το παραδεχόμαστε, είχε συμβεί ήδη από το Σύνταγμα του 1975 και τώρα σαφέστερα– είναι οι παράγοντες, οι σχηματισμοί οι οποίοι δημιουργούν το κοινοβουλευτικό πολίτευμα; Τι είμαστε εμείς που είμαστε εδώ μέσα; Γιατί βγήκαμε Βουλευτές; Επειδή είμαστε ο κύριος τάδε και η κυρία τάδε; Αυτό μπορεί να είναι ένα σημαντικό στοιχείο. Αλλά δεν θα βγαίναμε Βουλευτές, τουλάχιστον στη συντριπτική πλειοψηφία, εάν δεν είμαστε υποψήφιοι της Νέας Δημοκρατίας, εάν δεν είμαστε υποψήφιοι του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και όλων των άλλων κομμάτων, εάν δεν είμαστε ενταγμένοι στις ιδεολογικές και πολιτικές αρχές ενός κόμματος, το οποίο σχηματίζει την πολιτική βούληση του λαού και δεν μαχόμαστε, άλλοι καλύτερα και άλλοι χειρότερα, γι' αυτές τις αρχές.

Συνεπώς, εάν το κόμμα παίζει τέτοιο ρόλο και η δημοκρατία μας είναι καθαρά κομματική δημοκρατία και μάλιστα πολυκομματική, πώς δεχόμαστε να μη θέτουμε, τουλάχιστον, αορίστως ως αρχή, στη βάση της οργάνωσης των κομμάτων, τη δημοκρατία;

Η Νέα Δημοκρατία κάνει αυτό το δειλό, κατά την άποψή μου, βήμα και προτείνει τη δημοκρατική αρχή να την καθιερώσουμε σαφώς και να υποχρεώσουμε επομένως τα κόμματα να συγκροτηθούν δημοκρατικά. Δεν πιστεύω βέβαια ότι θα έχει και μεγάλη νομική αποτελεσματικότητα, αλλά πάντως είναι μία σαφής, όχι απλά διακήρυξη, αλλά επιταγή στα κόμματα να λειτουργήσουν δημοκρατικά. Τι σημαίνει αυτό; Να έχουν αιρετά κομματικά όργανα, να ισχύει η αρχή της πλειοψηφίας, οι αποφάσεις να λαμβάνονται συλλογικά και βεβαίως, να υπάρχει πλήρης ελευθερία γνώμης και έκφρασης

μέσα στα κόμματα, ώστε να κατοχυρωθεί και η εσωκομματική αντιπολίτευση, γιατί και αυτή είναι ένα στοιχείο δημοκρατίας. Εγώ προσωπικά πηγαίνω και πιο μακριά και υποστηρίζω ότι πρέπει να περιλάβουμε στη διάταξη και την πρόβλεψη έκδοσης θεσμικού νόμου, όπως ισχύει τώρα σε πολλά κράτη της Ευρώπης. Και αυτός ο θεσμικός νόμος, όχι βέβαια να εξαντλεί τον τρόπο οργάνωσης των κομμάτων, ώστε να μην αφήνει αυτονομία, αλλά τουλάχιστον να προβλέπει δεσμευτικά αυτές τις βασικές αρχές. Και γιατί το λέω αυτό; Για να συνεννοηθούμε επιτέλους, ποια θα είναι η έκταση εφαρμογής αυτής της διάταξης που δίνει –πολύ σωστά– στο Βουλευτή το δικαίωμα απεριόριστης έκφρασης γνώμης και ψήφου μέσα στη Βουλή.

Όλοι παραδεχόμαστε ότι το άρθρο 60 είναι μία διάταξη λάστιχο. Τη μαζεύουμε και την απλώνουμε, κόμματα και Βουλευτές, κατά το δοκούν. Και ανακύπτει αίφνης αυτή η κομματική πειθαρχία, η οποία ούτε οριοθετημένη είναι, ούτε μπορεί, εάν δεν υπάρχουν οι εσωτερικές διαδικασίες των κομμάτων, να λάβει σάρκα και οστά.

Εγώ πιστεύω ότι η κομματική πειθαρχία, εν όψει της σημαντικής λειτουργίας των κομμάτων –του γεγονότος που είπα προηγουμένως, ότι είμαστε πλέον κομματική δημοκρατία– είναι πολύ σημαντικό κεφάλαιο. Και ο Βουλευτής δεν είναι πραγματικά απεριόριστος στη γνώμη και στην ψήφο μέσα στη Βουλή. Υπάρχουν και όρια κομματικής πειθαρχίας, αλλά αυτά πρέπει να είναι οριοθετημένα μέσα στα κομματικά όργανα με τους κανόνες της δημοκρατίας.

Βλέπετε, λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι, ότι εάν επεξεργαστούμε καλύτερα το θέμα της δημοκρατικής οργάνωσης των κομμάτων, επιτυγχάνουμε μία προέκταση πολύ σημαντική για την οριοθέτηση και τη διεύρυνση και τη σωστή τοποθέτηση των δικαιωμάτων των Βουλευτών.

Ένα άλλο θέμα, κύριοι συνάδελφοι, που έχει σχέση με την αξιοπιστία του Βουλευτή και την εικόνα που δίνει στο εκλογικό Σώμα, είναι το θέμα της βουλευτικής ασυλίας.

Πράγματι θα συμφωνήσω με τον κ. Κουβέλη ότι η υπάρχουσα διάταξη δεν μας εμποδίζει να τεθεί σωστά και να εφαρμοστεί το θέμα της βουλευτικής ασυλίας. Γιατί η βουλευτική ασυλία, το ξέρουμε ότι έχει δοθεί για να βοηθάει το Βουλευτή στην επιτέλεση του πολιτικού του έργου. Αλλά πού έχουμε φθάσει με την κακή εφαρμογή της διάταξης; Έχουμε δημιουργήσει έναν άγραφο κανόνα, δυστυχώς, γραμμένο με πάρα πολύ μελανά γράμματα και επαναλαμβανόμενο σε όλα τα Πρακτικά της Βουλής. Ο κανόνας είναι να μην αίρεται η ασυλία – το "όχι" είναι ο κανόνας– για οποιοδήποτε έγκλημα, οποιαδήποτε κατηγορία. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις έχουμε δεχθεί την άρση της βουλευτικής ασυλίας. Λυπούμαι πάρα πολύ, κύριοι συναδελφοί, να πω ότι για πολιτικούς λόγους έγινε η άρση της ασυλίας, όπου δόθηκε. Δηλαδή έχουμε μια πλήρη αντιστροφή αυτών που λέει το Σύνταγμα.

Πώς, λοιπόν, πρέπει να προχωρήσουμε; Κάνοντας μια τομή, δηλαδή αντιστρέφοντας τον κανόνα που έχει επικρατήσει κατ'έθιμον. Να καθιερώσουμε στο Σύνταγμα ότι ο κανόνας είναι η άρση της ασυλίας και εξαίρεση είναι η άρνηση της άδειας δίωξης με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Βουλής, που θα διαπιστώσει ότι πράγματι η δίωξη ζητείται για πολιτικούς λόγους.

Για να αποφύγουμε αυτήν τη συστηματική δυσφήμιση των Βουλευτών με τη σωρία των αιτήσεων που έρχονται από τους εισαγγελέες για ψύλλου πήδημα –διότι κατά τον Βουλευτή για ψύλλου πήδημα υποβάλλεται μήνυση– ζητούμε την τροποποίηση της διάταξης. Να είναι υποχρεωτικό το φιλτράρισμα αυτών των μηνύσεων από τον εισαγγελέα σε προκαταρκτικό στάδιο και να έρχονται εδώ οι αιτήσεις μόνο, αν ο εισαγγελέας πιστεύει ή πείστηκε ότι πρέπει να ασκήσει ποινική δίωξη και επομένως πρέπει να πάει να ζητήσει την άρση του δικονομικού κωλύματος που λέγεται βουλευτική ασυλία.

Ακόμη, γιατί να εκτείνεται η βουλευτική ασυλία δια βίου; Η βουλευτική ασυλία πρέπει να καλύπτει μια ορισμένη χρονική περίοδο και αυτή είναι η βουλευτική περίοδος αλλά και η προεκλογική περίοδος, κατά την οποία ο Βουλευτής ήταν

υποψήφιος και βεβαίως εκτεθειμένος σε όλες αυτές τις διώξεις.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Δεν είναι δια βίου.

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ: Καλύπτει και πράξεις που ετελέσθησαν και όταν δεν ήταν Βουλευτής. Έτσι δεν είναι;

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ: Μα γι' αυτό μιλάμε, για όσο είναι Βουλευτής. Γιατί να μην αίρεται η ασυλία και όταν είναι Βουλευτής για πράξεις οι οποίες τελέσθηκαν εκτός πολιτικής ιδιότητας; Εν πάση περιπτώσει αυτό συζητείται. Αν μπει ως αναθεωρητέα η διάταξη του άρθρου 62 όλα αυτά στην επόμενη Βουλή βρίσκονται.

Ένα τελευταίο θέμα που θα ήθελα να θίξω, κύριοι συνάδελφοι -υπάρχουν και πολλά άλλα- είναι ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι διστακτικό στην ενίσχυση των λειτουργιών της Βουλής. Πήρε τις εξουσίες από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, όπως είχα την ευκαιρία να πω χθες, αλλά στις 12.30' το βράδυ, και τουλάχιστον δεν τις μετέφερε στη Βουλή, αφού δεν θέλει να δώσει καμία εξουσία στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Η Βουλή πρέπει να ενισχυθεί. Και ποιος πρέπει να ενισχυθεί; Η μειοψηφία βεβαίως. Γιατί το αδύναμο μέρος μέσα στη Βουλή που δίνει και τη δημοκρατική νομιμοποίηση της Βουλής, είναι η μειοψηφία, η Αντιπολίτευση. Τι δικαιώματα της δίνει το ΠΑ.ΣΟ.Κ.; Ένα στοιχειώδες δικαίωμα που ζητάμε εμείς είναι η σύσταση Εξεταστικών Επιτροπών να γίνεται με εκατόν είκοσι ψήφους, όπως προτείνουμε να τροποποιηθεί το άρθρο 68. Δηλαδή, κύριοι συνάδελφοι, αν μεθαύριο που θα γίνει συζήτηση για την Ολυμπιακή Αεροπορία, αρκούσαν εκατόν είκοσι Βουλευτές και η Νέα Δημοκρατία με μια ενίσχυση των άλλων κομμάτων συνιστούσε Εξεταστική Επιτροπή, αυτό θα ήταν κακό για τη δημοκρατία; Και μια άλλη εξουσία που δεν τη δέχεται το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι να ψηφίζει και να διορίζει η Βουλή τις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές και να τις ελέγχει. Να ελέγχονται υποχρεωτικά από τη Βουλή. Αυτή η εξουσία πρέπει να δοθεί στη Βουλή από το Σύνταγμα για να έχει αποτέλεσμα.

Και τέλος, μέσα σ' αυτό το πλαίσιο οφείλω να σας πω ότι βρίσκω πάρα πολύ σημαντική και ενδιαφέρουσα την πρόταση -είναι παλιά πρόταση καθηγητών και την έχω υποστηρίξει κι εγώ δημόσια ως άτομο- που την εισηγήθηκε εδώ ο κ. Ζαφειρόπουλος, για την αυτοδιάλυση της Βουλής. Κανείς δεν μπορεί πλέον να διαλύσει τη Βουλή, παρά μόνον ο Πρωθυπουργός, ανάλογα με τα συμφέροντα της κυβέρνησης. Και δεν λέω πάντα με τα συμφέροντα της κυβέρνησης, γιατί μπορεί να υπάρχουν και εθνικά θέματα, αλλά μπορεί να είναι και απλώς κομματικά συμφέροντα. Αλλά, αφού πήραμε αυτό το δικαίωμα από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, δηλαδή τη διάλυση της Βουλής λόγω δυσαρμονίας προς το κοινό αίσθημα και δεν την επαναφέρουμε ούτε εμείς της Νέας Δημοκρατίας αυτήν την εξουσία, τουλάχιστον θα έπρεπε να σκεφθούμε μήπως το δικαίωμα της αυτοδιάλυσης πρέπει να το δώσουμε στη Βουλή ίσως με την πλειοψηφία των διακοσίων Βουλευτών.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Θα είναι παγκόσμια πρωτοτυπία!

ΑΝΝΑ ΜΠΕΝΑΚΗ-ΨΑΡΟΥΔΑ: Χαίρομαι που δημιουργήσα τόσες αντιδράσεις. Δεν ξέρω αν είναι η σωστότερη λύση.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ**)

Εκείνο το οποίο πρέπει να μελετήσουμε, κύριοι συνάδελφοι, είναι ποια θα είναι η λειτουργία και η αποστολή της Βουλής. Γιατί, μία Βουλή στην οποία υπάρχει μονόλογος και λειτουργεί μόνο ως παράγοντας μονολιθικής λήψης αποφάσεων -όπως είναι τώρα αφούη Βουλή ψηφίζει αυτά που φέρνει η κυβέρνηση και διαλύεται όταν η κυβέρνηση το θέλει- δεν είναι μία Βουλή η οποία στηρίζει ικανοποιητικά το δημοκρατικό πολίτευμα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, έχουμε φθάσει στις 13.30' και Βουλευτής δεν έχει μιλήσει ακόμη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Παυλόπουλος έχει το λόγο.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Η κ. Μπενάκη δεν είναι συνάδελφος; Υπάρχουν συνάδελφοι που συμμετείχαν στην επιτροπή και μελέτησαν.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Εμείς δεν μελετήσαμε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριε Ιωαννίδη, σας παρακαλώ, δεν ρώτησαν εσάς.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Θα σας δώσω το λόγο, αφού μιλήσει ο κ. Παυλόπουλος.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, εμείς δεν έχουμε λόγο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριοι συνάδελφοι, να σταματήσει αυτή η διαδικασία των αντεγκλήσεων, διότι δεν μας τιμά.

Ορίστε, κύριε Παυλόπουλε, έχετε το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Δυτυχώς ξεχνάμε, όταν μιλάμε για την αναθεώρηση των άρθρων του Συντάγματος, που σχετίζονται με τη Βουλή, τι ακριβώς συμβαίνει με το θέμα της πολυνομίας. Θα προσπαθήσω λοιπόν να μιλήσω γιατί στην πρόταση της Νέας Δημοκρατίας ζητάμε αναθεώρηση των διατάξεων που αφορούν τον τρόπο ψήφισης των νόμων.

Δεν ξέρω, αν έχουμε αντιληφθεί ότι από το 1974 μέχρι σήμερα έχουν ψηφισθεί πάνω από διόμισι χιλιάδες νόμοι. Συγκεκριμένα αυτήν τη στιγμή έχουν ψηφισθεί δύο χιλιάδες πεντακόσιοι τριάντα νόμοι. Αν κάνετε μία αναγωγή και δείτε πόσοι νόμοι ψηφίζονται ανά κοινοβουλευτική σύνοδο νομοθετικού έργου, θα παρατηρήσετε ότι είναι 0,8 νόμοι. Δηλαδή, περίπου, ένας νόμος ανά κοινοβουλευτική συνεδρίαση. Κάθε δε νόμος αποτελείται τουλάχιστον από δέκα και παραπάνω άρθρα και κάθε άρθρο καταλαμβάνει πολλές φορές πάνω από μία σελίδα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Έτσι νομοθετεί σήμερα η Βουλή των Ελλήνων.

Κάποτε, σε μία δημόσια συζήτηση, μου είχε αντιταχθεί από τον Πρόεδρο της Βουλής, τον κ. Κακλαμάνη, ότι δεν συνυπολόγιζα σ' αυτήν τη στατιστική που είχα κάνει παλαιότερα το γεγονός ότι πολλοί από τους νόμους είναι κυρώσεις διεθνών συνθηκών. Του απήντησα ότι αυτό το πράγμα το υπολογίζω πάρα πολύ. Το γεγονός ότι οι διεθνείς συνθήκες, και το άρθρο 28 του Συντάγματος, έχουν υπέρτερη τυπική ισχύ από τον κοινό νόμο, αποδεικνύει ότι πρέπει να συμπεριλαμβάνουμε σ' αυτήν τη στατιστική και τις διεθνείς συνθήκες, αφού δεν παύουν και αυτές να εμπλουτίζουν, και μάλιστα με υπερκείμενη του τυπικού νόμου ισχύ, την ελληνική έννομη τάξη.

Διερωτάται, λοιπόν, κανείς: Ψηφίζει πραγματικά τις σχετικές διατάξεις η Βουλή των Ελλήνων με τα σημερινά δεδομένα; Θεωρούμε, άραγε ότι συμμετέχουμε ουσιαστικά στο νομοθετικό έργο, όταν από τους δυόμισι αυτούς χιλιάδες νόμους μόνο τέσσερις προέρχονται από προτάσεις νόμων Βουλευτών και όλοι οι άλλοι είναι προϊόν νομοθετικής πρωτοβουλίας της Κυβέρνησης;

Ας μην αυταπατώμεθα. Σήμερα η Βουλή απλώς καλείται να επικυρώσει με το αυξημένο δημοκρατικό κύρος το οποίο έχει, λόγω της απευθείας εκλογής της από το λαό τις εκάστοτε επιλογές της εκτελεστικής εξουσίας και συγκεκριμένα της Κυβέρνησης.

Και αντιλαμβάνομαι, βεβαίως, ότι πρέπει να υπάρχει σταθερή κυβέρνηση και η κυβέρνηση να μπορεί να κάνει τις επιλογές της και να στηρίζει την πολιτική της.

Υπάρχει όμως τρόπος συμβιβασμού και των δυνατοτήτων αυτών της Κυβέρνησης και, από την άλλη πλευρά, της ενεργού συμμετοχής της Βουλής στην άσκηση των νομοθετικών αυτών καθηκόντων.

Γι' αυτό και η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας επιδιώκει μέσα από το πλαίσιο της αναθεώρησης ιδίως των άρθρων 68, 70 και 72 του Συντάγματος, να επιφέρει ορισμένες μεταβολές, ώστε ακριβώς το έργο της Βουλής να είναι ουσιαστικότερο.

Θωρήσαμε, ιδίως μετά το 1981, όταν το ΠΑ.ΣΟ.Κ. κατήργησε την αρμοδιότητα των τμημάτων, ότι με το να ασχολείται με όλα τα θέματα η Ολομέλεια προσδίδουμε μεγαλύτερο κύρος στο νόμο. Ίσως τυπικά να είναι έτσι. Ουσιαστικά, το μόνο που καταφέραμε είναι να ασχολείται η Ολομέλεια με τα πάντα και να μην μπορεί να ασχοληθεί

ουσιαστικά με τίποτε. Και ο Βουλευτής να υποβαθμίζεται και να ακούγεται αυτό που τονίστηκε από συναδέλφους προηγούμενων –και λυπούμαι γιατί εγώ υπήρξα η αιτία να ανακύψει αυτό το πρόβλημα– δηλαδή η υποβάθμιση της συμμετοχής του Βουλευτή στο καθημερινό νομοθετικό έργο.

Μπορούμε και πρέπει να επιφέρουμε ορισμένες μεταβολές. Όχι βεβαίως μεταβολές που καθιστούν τα πράγματα πολύ περισσότερο καλά από ότι είναι σήμερα. Αλλά πάντως, μεταβολές που βελτιώνουν κάπως τα πράγματα.

Ποιες είναι αυτές; Είναι οι μεταβολές οι οποίες αφορούν τις νομοθετικές αρμοδιότητες των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Αν οι κοινοβουλευτικές επιτροπές στελεχωθούν πληρέστερα με παράλληλη αλλαγή του Κανονισμού της Βουλής, αν οι κοινοβουλευτικές επιτροπές, οι έξι διαρκείς, αποκτήσουν βαρύνοντα κοινοβουλευτικό ρόλο, τότε και η συμμετοχή του Βουλευτή θα είναι ενεργός και, βεβαίως, η Ολομέλεια θα μπορεί να αφιερώνεται περισσότερο σε θέματα που την αφορούν.

Είναι γνωστό ότι το Σύνταγμα λέει, στο άρθρο 72, ότι ορισμένες αρμοδιότητες ανήκουν στην Ολομέλεια. Αυτές δεν μπορούν να φύγουν και δεν πρόκειται να φύγουν. Αλλά μόνο με αυτές πρέπει να ασχοληθεί η Ολομέλεια. Άλλα θέματα μπορούν να δοθούν στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές, που μπορούν να ψηφίζουν εκείνες το σχέδιο ή την πρόταση νόμου, φυσικά με εγγυήσεις. Και ποιες είναι οι εγγυήσεις που προτείνει η Νέα Δημοκρατία;

Εγγύηση πρώτη: Το ότι η πλειοψηφία η οποία ψηφίζει, στο πλαίσιο της επιτροπής αυτής, είναι η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων Βουλευτών, που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 2/5 του συνόλου των Βουλευτών της κοινοβουλευτικής επιτροπής.

Δεύτερον, μια καινοτομία σημαντική: Αν έστω και ένα από τα κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή, όταν συζητείται στην επιτροπή το σχέδιο νόμου, θέλει να παραπέμπεται ο νόμος στην Ολομέλεια, τότε να φεύγει και να πηγαίνει στην Ολομέλεια. Ας αναλαμβάνει όμως το κόμμα που παίρνει αυτήν την πρωτοβουλία να το φέρνει στην Ολομέλεια.

Μην υποτιμούμε τη σημασία των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Και μη θεωρούμε ότι δύο – τρεις κατάκοποι Βουλευτές –και με συγχωρείτε που το λέω– τις μεταμεσονύκτιες ώρες μπορεί να συμβάλουν καλύτερα στο νομοθετικό έργο από ότι σαράντα και πενήντα Βουλευτές που μπορούν να μετέχουν ενεργά μέσα σε μια κοινοβουλευτική επιτροπή.

Το φαινόμενο των κοινοβουλευτικών επιτροπών που νομοθετούν, είναι γνωστό σε όλη την Ευρώπη και έχει αποδειχθεί ότι έχει αποδώσει. Πρέπει να σκεφτούμε σοβαρά αν θα πρέπει να το υιοθετήσουμε και στον Τόπο μας, αναβαθμίζοντας με τον τρόπο αυτόν και το ρόλο του Κοινοβουλίου και το ρόλο του Βουλευτή. Έτσι και η Ολομέλεια θα μπορεί να ασχολείται ουσιαστικά με τα ζητήματα αυτά. Έτσι θα είναι οι συνεδριάσεις μεγαλύτερες στην Ολομέλεια. Θα μετέχουν οι Βουλευτές περισσότερο και δεν θα παρατηρείται το φαινόμενο να συζητούν ως προς βασικά νομοσχέδια για τρία λεπτά τις μεταμεσονύκτιες ώρες, απλώς και μόνο για να γράφονται στα Πρακτικά, χωρίς να μπορούν να ασκήσουν κανενός είδους ουσιαστική επιρροή στην πρόταση ή στο σχέδιο νόμου που έχει έρθει στη Βουλή.

Αυτά σε ό,τι αφορά το νομοθετικό έργο.

Το δεύτερο σημείο στο οποίο θέλω να σταθώ, είναι το ζήτημα που σχετίζεται με τον εκλογικό νόμο. Είναι γνωστό ότι συμφωνούμε. Ο κ. Βαρβιτσιώτης τόνισε κάτι ιδιαίτερα σημαντικό: Ότι η Νέα Δημοκρατία αποδέχεται πλήρως, προκειμένου να υπάρξει μια κοινή συμβιβαστική λύση, την άποψη ότι ο εκλογικός νόμος πρέπει να ισχύει από τη μεθεπόμενη εκλογή. Ούτε καν, δηλαδή, ψηφίζεται στην πρώτη Σύνοδο και να ισχύει από την πρώτη εκλογή. Να ψηφίζεται οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της εκλογικής περιόδου να παρεμβάλλονται εκλογές και να ισχύει από την επόμενη εκλογή. Μ'αυτόν τον τρόπο, υπάρχει συμφωνία μεταξύ των κομμάτων τουλάχιστον του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Νέας Δημοκρατίας. Εδώ όμως θα επαναλάβω και θα δικαιολογήσω αυτό που

είπε, ο κ. Βαρβιτσιώτης: Ότι αυτή η δέσμευση, η θεσμική, που ανέλαβαν τα δύο μεγάλα κόμματα δημιουργεί μια τεράστια ευθύνη για την Κυβέρνηση σήμερα. Θεωρούμε ότι πρέπει να στηριχθεί αυτή η πρόταση και να γίνει δεκτή, γιατί η συντριπτική πλειοψηφία πιστεύει ότι πρέπει να επικρατήσει ένα είδος ηθικής στο πεδίο του εκλογικού νόμου. Είναι γνωστό ότι ο εκλογικός νόμος στο παρελθόν χρησιμοποιήθηκε για να αποτελέσει αιχμή του δόρατος εξυπηρέτησης μικροκομματικών συμφερόντων. Το ξέρουμε όλοι. Το τελευταίο παράδειγμα ήταν ο άθλιος εκλογικός νόμος, με τον οποίο είχαμε τις τρεις εκλογικές αναμετρήσεις των ετών 1989–1990, που στέρησε από μια παράταξη η οποία πήρε το 47% τη δυνατότητα να κυβερνήσει. Μην ξεχνάμε ότι η ίδια παράταξη στη συνέχεια ψήφισε έναν άλλο νόμο, επήρσε το λόγο της και έδωσε τη δυνατότητα στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. με τη βούληση του ελληνικού λαού, να κυβερνήσει με μια άνετη πλειοψηφία. Αυτό ήταν το τελευταίο παράδειγμα εκλογικού νόμου που έγινε αποκλειστικά και μόνο για να στερήσει σε μια ανερχόμενη πλειοψηφία τη δυνατότητα να κυβερνήσει. Αυτό το παράδειγμα, αλλά και παλαιότερα τέτοια, τα καταδικάζουμε όλοι μας. Όμως, αν τα καταδικάζουμε και θεωρούμε ότι πρέπει να γίνει συνταγματική διάταξη, αυτό που είπα προηγουμένως, γιατί η σημερινή Κυβέρνηση δέχεται το μείζον, αλλά αρνείται το έλασσον; Οφείλει τώρα να πει ο Πρωθυπουργός με ποιο εκλογικό νόμο θα πάμε στις επόμενες εκλογές.

Προς τιμήν του ο Υπουργός Δικαιοσύνης είπε ότι, κατά τη γνώμη του, θα είναι ο ισχύον εκλογικός νόμος με ασήμαντες μεταβολές, αλλά πάντως ο ισχύον εκλογικός νόμος. Το ίδιο επανέλαβε, παρόντος εμού, ο αρμόδιος Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, σε μια τηλεοπτική εκπομπή και πρόσφατα σε μια συνέντευξη που έδωσε στο γραπτό Τύπο. Όμως δεν αρκεί αυτό. Ο Πρωθυπουργός ρωτήθηκε. Ο Πρωθυπουργός είναι εκείνος που καθορίζει τον τόνο και αυτός πρέπει να δεσμευτεί. Είναι ηθικό του χρέος, γιατί ή δέχεται την ηθική αρχή αυτής της δέσμευσης ή δεν την αποδέχεται. Δεν μπορείς να θέλεις να μπει στο Σύνταγμα μια τέτοια δέσμευση και να την αρνείσαι προφορικά, ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας.

Είπε ο κ. Βενιζέλος, ότι αν ο Πρωθυπουργός δεχόταν να δεσμευτεί, με τον τρόπο αυτό θα προκαλούσε έκρηξη εκλογολογίας. Λάθος, κύριοι. Το αντίστροφο θα συμβεί. Τώρα είναι που καλλιεργεί και συντηρεί αυτήν την εκλογολογία. Γιατί όσο δεν δεσμεύεται να πει με ποιο εκλογικό σύστημα θα πάμε, ο καθένας υποπεύεται ότι σκέπτεται πρόωρες εκλογές και ότι είναι φυσικό να θέλει να χρησιμοποιήσει και τον εκλογικό νόμο, στο πλαίσιο της εξυπηρέτησης μικροκομματικών, όπως είπα πριν, συμφερόντων. Αν έλεγε ότι θα πάμε στο τέλος της τετραετίας για εκλογές και ότι θα γίνουν με τον ισχύοντα εκλογικό νόμο, ποιος είναι εκείνος που του αντέτεινε κάτι διαφορετικό; Όχι βεβαίως –και μακράν εμού– η εντύπωση ότι υποστηρίζω ή μπορώ να αποδέχομαι ότι αυτή η Κυβέρνηση ήταν θετική να οδηγηθεί μέχρι το τέλος της συνταγματικής θητείας, αφού πιστεύουμε σαν Νέα Δημοκρατία ότι η ολοκλήρωση μιας τέτοιας θητείας θα αποτελέσει και ολοκλήρωση ενός καταστροφικού έργου για τον τόπο.

Μιλώ από πλευράς Κυβέρνησης και θεωρώ ότι είναι εκείνο που θα έπρεπε η Κυβέρνηση να στηρίξει για να είναι αξιόπιστη στα μάτια του ελληνικού λαού. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο, εγώ προσωπικά θεωρώ και η Νέα Δημοκρατία, ότι οφείλει, στο πλαίσιο της κοινής αρχής που θέσπισαν όλες οι πολιτικές δυνάμεις του τόπου, η Κυβέρνηση από τώρα να διευκρινίσει το θέμα του εκλογικού νόμου. Είναι πάρα πολύ απλό και νομίζω ότι θα ενισχύσει την αξιοπιστία της, ενώ τώρα αμαυρώνει την ήδη, από πλευράς πολιτικής τουλάχιστον, κακή εικόνα που έχει στον ελληνικό λαό.

Τέλος, δεν θέλω να αναφερθώ σε άλλα θέματα για τα οποία μίλησαν οι συνάδελφοι που προηγήθηκαν εμού, δηλαδή ο κ. Βαρβιτσιώτης και η κ. Μπενάκη. Θέλω μόνο να μείνω λίγο σε ένα θέμα που ίσως δεν του δόθηκε η σημασία που έπρεπε, αλλά το ζήτησε πρόσφατα όταν ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

Πρέπει να προσέξουμε ιδιαίτερα και μιας και συμφωνούμε

πρέπει από τώρα να καθορίσουμε τις γενικές γραμμές της ψήφισης του προϋπολογισμού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όσοι βρισκόμαστε σ' αυτήν την Αίθουσα, καταλάβαμε όταν ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός, ο ισολογισμός και ο απολογισμός, ότι η διαδικασία ήταν τυπική. Αμφιβάλλω δε αν πολλοί από εμάς κατάλαβαν τότε και πώς ψηφίστηκαν ο ισολογισμός και ο απολογισμός του κράτους. Αμφιβάλλω αν ξέρουν πολλοί από εμάς σε τι συνίσταται.

Την κορυφαία στιγμή του προϋπολογισμού, του ισολογισμού και του απολογισμού, μία στιγμή που είναι κορυφαία διότι δείχνει πώς προγραμματίζει τα οικονομικά του τόπου η Κυβέρνηση, την έχουμε υποβαθμίσει σε μία τυπική κοινοβουλευτική διαδικασία.

Γνωρίζετε, κύριοι συνάδελφοι –και γνωρίζουμε όλοι– ότι μετά την ψήφο εμπιστοσύνης, η οποία είναι μία φορά στην τετραετία περίπου, κατά κανόνα τουλάχιστον, η κορυφαία από πλευράς σχέσεων Βουλής και Κυβέρνησης θεσμική στιγμή είναι η στιγμή του προϋπολογισμού; Γιατί είναι μία μορφή ψήφου εμπιστοσύνης που δίνεται κάθε χρόνο. Και ξέρουμε, ότι ως Βουλή ψηφίζουμε μια φορά τον προϋπολογισμό και από εκεί και πέρα δεν υπάρχει έλεγχος της οποιαδήποτε κυβέρνησης για το πώς εκτελεί αυτόν τον προϋπολογισμό.

Πρέπει, λοιπόν, να αλλάξουμε τις διατάξεις που αφορούν τον προϋπολογισμό. Ο Κανονισμός δεν αρκεί, γιατί είναι ασφυκτικές οι διατάξεις τις οποίες περιέχει το Σύνταγμα του 1975. Πρέπει, λοιπόν, να αλλάξουν. Και πρώτα–πρώτα πρέπει να κατάρθεται νωρίτερα ο προϋπολογισμός, πρέπει να υπάρχουν πολύ περισσότερες ημέρες συζήτησης του προϋπολογισμού. Και ειδικά για τον ισολογισμό και τον απολογισμό, πρέπει σήμερα να συσταθεί η ειδική επιτροπή που προβλέπει το Σύνταγμα και που δεν έχει ως τώρα συσταθεί –ξέρετε ότι είναι η Επιτροπή Οικονομικών αυτή η οποία αφορά τα θέματα αυτά– για να μπορεί αυτή ακριβώς να προετοιμάζει και τον προϋπολογισμό, αλλά και τον ισολογισμό και τον απολογισμό.

Και το κυριότερο απ' όλα: Δεν νοείται –και αυτή είναι μία πρόταση την οποία πρέπει να αποδεχθούμε– να συζητάμε για ισολογισμό και απολογισμό του κράτους μέσα σε αυτήν την Αίθουσα πριν το Ελεγκτικό Συνεδρίο, που κατά το Σύνταγμα είναι ο φυσικός ελεγκτής των δημοσιονομικών μας πραγμάτων, να έχει καταρτίσει την έκθεσή του. Μόνο αφού έχουμε ως Βουλή την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, είναι δυνατόν από εκεί και πέρα να αποφασίσουμε σχετικά με την τύχη του ισολογισμού και του απολογισμού.

Πρέπει, λοιπόν, να προηγηθεί η έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου και στη συνέχεια να ψηφίζουμε τον ισολογισμό και τον απολογισμό μετά λόγου γνώσεως και με τη στάση ευθύνης, η οποία αρμόζει και σε κοινοβουλευτικούς άνδρες, αλλά βεβαίως και στο ρόλο και στην αξιοπιστία του Κοινοβουλίου.

Θεωρώ, ότι ειδικά για τις διατάξεις που αφορούν τη Βουλή και τη διαφάνεια των κομμάτων –στην οποία αναφέρθηκαν άλλοι και δεν χρειάζεται να αναφερθώ εγώ το κεφάλαιο αυτό είναι εκείνο που παρέχει τις περισσότερες δυνατότητες συναίνεσης. Όλοι συμφωνούμε, όχι μόνο στις διαπιστώσεις, αλλά και στις λύσεις. Και πρέπει να ακολουθήσουμε μέχρι τέλους αυτήν την αρχή. Πρέπει η επόμενη Βουλή, η ουσιαστικά Αναθεωρητική Βουλή, να έχει τη δυνατότητα να αναθεωρήσει, προς αυτήν την κατεύθυνση που εδώ έχουμε καθορίσει, τις διατάξεις, ώστε και το κύρος του Κοινοβουλίου να αυξηθεί, αλλά βεβαίως και η αξιοπιστία της πολιτικής μας ζωής να θωρακισθεί.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Γιαννόπουλος έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, μία παρατήρηση θέλω να κάνω, σχετικά με τα παράπονα των συναδέλφων Βουλευτών που δεν βλέπουν να έρχεται η σειρά τους να μιλήσουν.

Κύριοι συνάδελφοι, μέσα στη Βουλή είμαστε πέντε κόμματα: Το ΠΑ.ΣΟ.Κ., η Νέα Δημοκρατία, το Κ.Κ.Ε., ο Συνασπισμός και το ΔΗ.Κ.ΚΙ. Ξέρετε, ότι μόνο ένας εκ του ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει

μιλήσει και πόσοι από τα άλλα κόμματα! Τώρα ζήτησα να μου δώσουν τον κατάλογο των ομιλητών, οι οποίοι μίλησαν. Καταντήσαμε εδώ δηλαδή να είμαστε η μειοψηφία! Στο δικαίωμα της ομιλίας.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Όλοι οι Βουλευτές να μιλήσουν!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σας παρακαλώ! Σας διέκοψα; Γιατί δεν με αφήνετε να τελειώσω; Εγώ θέλω να σας διευκολύνω. Σας παρακαλώ!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Απλή παρατήρηση, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Είμαστε πέντε κόμματα και από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει μιλήσει μόνο ένας και από την Κυβέρνηση κανείς, δηλαδή μόνο ο Γενικός Εισηγητής.

Κύριε Πρόεδρε, εγώ θα έλεγα να λάβετε μέτρα και για την ώρα, να είστε αυστηροί. Και προπαντός ορισμένοι να μη θεωρούν ότι πρέπει να μιλούν σε όλα τα πράγματα και να αφήσουν και το χώρο. Χθες το βράδυ έμεινα εδώ και είχαμε μείνει δύο–τρεις. Λέει ο καθένας το λόγο του ή το ποίημά του –ας μου επιτραπεί να πω– και σηκώνεται και φεύγει. Και αρχίζουμε με πέντε και τελειώνουμε με τρεις. Και όσοι είσατε εδώ παραπονείστε, γιατί δεν σας δίνεται ο λόγος. Δίνεται στα κόμματα, στους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους, στους Αρχηγούς των Κομμάτων κλπ. Συνεπώς, μην παραπονείστε έναντι του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ή του Αντιπροεδρείου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Εγώ θυμάμαι το μακαρίτη τον Αλευρά, πουμίλαγε πάντα τελευταίος και αξιοποιούσε τις αγορεύσεις όλων των συναδέλφων του!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Σας παρακαλώ, κύριε Ροκόφυλλε!

Ο κ. Ιωαννίδης έχει το λόγο.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, κατανοώ πλήρως τους συναδέλφους που διαμαρτύρονται, εάν ανήκουν στην κατηγορία εκείνων που δεν ενδιαφέρονται μόνο να μιλήσουν αλλά και ακούν. Διότι κατά κανόνα –δεν συμβαίνει αυτό με τον κ. Σπυριούνη που διαμαρτυρήθηκε που είναι από τους πλέον επιμελείς και είναι όλη την ώρα εδώ– διαμαρτύρονται όσοι έρχονται εντελώς εμβόλιμα, δίνουν μία παρουσία, γράφονται, θέλουν να μιλήσουν και φεύγουν. Να βάλουμε, λοιπόν, τα πράγματα στη θέση τους.

Εγώ δεν θα εξαντλήσω το χρόνο μου, θα είμαι πολύ σύντομος παρ' όλο που όπως παρατήρησε και ο Υπουργός προηγούμενως ο κ. Γιαννόπουλος κάποιος τέλος πάντων ξημεροβραδιαζόμαστε εδώ πέρα και στις επιτροπές.

Κύριοι συνάδελφοι, το κεφάλαιο για το οποίο γίνεται η συζήτηση άρθρα 29 και 51 έως 80 είναι πάρα πολύ σοβαρό. Τα άρθρα αυτά αναφέρονται στη λειτουργία της Βουλής –μέγα θέμα– διότι όλοι διαπιστώνουμε ότι η λειτουργία της Βουλής πρέπει να γίνει αποδοτικότερη και η συμμετοχή του Βουλευτή ουσιαστικότερη. Πιστεύω ότι οι προτάσεις του ΠΑΣΟΚ –συμπίπτουν άλλωστε σε πολλά σημεία με τις προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας– είναι θετικές προς την κατεύθυνση να λειτουργήσει η Βουλή αποτελεσματικότερα, αποδοτικότερα και ταχύτερα στη διεκπεραίωση του νομοθετικού έργου της.

Θα κάνω αναφορές εν τάχει. Υπάρχουν ορισμένα άρθρα τα οποία ομοφώνως πέρασαν από τη Διαρκή Επιτροπή όπως το άρθρο 51 παραδείγματος χάρι που καταργεί τις κυρώσεις σ' ό,τι αφορά τη συμμετοχή των εκλογέων στις εκλογές. Άλλο άρθρο που ομοφώνως έγινε δεκτό είναι το 56 παράγραφοι 1 και 3 που αναφέρεται στα κωλύματα της εκλογιμότητας. Επίσης, το άρθρο 74 που αναφέρεται στις διατάξεις και τις τροπολογίες που είναι άσχετες με το κύριο αντικείμενο των νομοσχεδίων –και αυτό ομόφωνα πέρασε– και το άρθρο 79, παράγραφοι 3 και 7 που αναφέρεται στην κατάθεση του προϋπολογισμού, απολογισμού και ισολογισμού του κράτους θέμα στο οποίο αναφέρθηκε μόλις προηγούμενως ο κ. Παυλόπουλος.

Όμως, υπάρχει και μία σειρά άλλων άρθρων της ίδιας ενότητας που η επιτροπή κατά ευρεία πλειοψηφία αποδέχθηκε. Ας αρχίσω από την αρχή:

Είναι το άρθρο 51, άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με

επιστολική ψήφο.

Είναι το άρθρο 54 που αναφέρεται στο εκλογικό σύστημα, δηλαδή στη μη δυνατότητα να ψηφίζεται ο εκλογικός νόμος που θα εφαρμόζεται στις επόμενες εκλογές αλλά αυτός να ισχύει από τις μεθεπόμενες.

Είναι το άρθρο 54, παράγραφος 2 για την απογραφή.

Είναι το άρθρο 57 για τα ασυμβίβαστα προς το βουλευτικό αξίωμα.

Επίσης είναι το άρθρο 68, συζήτηση νομοσχεδίων και προτάσεων νόμων στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές.

Το άρθρο 70 που αναφέρεται στο νομοθετικό έργο για τη διαίρεση της Βουλής κλπ.

Το άρθρο 70, παράγραφος 2 που επίσης αναφέρεται στο νομοθετικό έργο.

Και το άρθρο 72 που αναφέρεται στην Ολομέλεια και τις επιτροπές.

Υπάρχουν και άλλα άρθρα που κατά πλειοψηφία προτείνονται αλλά όχι κατά ευρεία πλειοψηφία. Μπορεί, λοιπόν, κανείς να πει ότι και σ' αυτήν την ενότητα έχει εκφραστεί μία σημαντική συναίνεση, πράγμα που είναι πολύ θετικό.

Τώρα, υπάρχουν και κάποια άρθρα και κάποια σημεία στα οποία υπάρχουν διαφωνίες. Ένα θέμα στο οποίο ήθελα ακροθιγώς να αναφερθώ, είναι αυτό που έθεσε για παράδειγμα ο κ. Κουβέλης για τη δυνατότητα των δικαστηρίων να ελέγχουν και τα interna corporis της Βουλής. Αυτό το θεωρώ άκρως επικίνδυνο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν ισχύει σε κανένα κράτος του κόσμου.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Βεβαίως. Και δεν μπορώ να κατανοήσω πώς είναι δυνατόν να ζητούμε να αυτοκαταργηθούμε. Εάν διαπιστώνουμε και όπου διαπιστώνουμε ότι δεν λειτουργούμε καλώς, ας γίνουμε καλύτεροι. Αλλά δεν μπορεί όπου ενδεχομένως διαπιστώνεται ότι δεν λειτουργούμε καλώς να θεσπίζουμε συνταγματικούς περιορισμούς του εαυτού μας και του ρόλου μας που είναι μοναδικός υπό μία έννοια. Είναι μοναδικός υπό την έννοια ότι είμαστε οι μόνοι νομιμοποιημένοι από το λαό. Η μόνη εξουσία που είναι νομιμοποιημένη από το λαό, είναι η Βουλή!

Το πόσο συνεπείς είμαστε στην εντολή μας, είναι θέμα που κρίνει πάλι ο κυρίαρχος λαός σε τακτά χρονικά διαστήματα και μπορεί να αποδοκιμάσει όποιον δεν είναι συνεπής στο ρόλο του ή στην αποστολή του. Ποιος άλλος, ποια άλλη εξουσία κρίνεται και μάλιστα συνεχώς;

Ήθελα να δώσω μία απάντηση σ' αυτήν την παρατήρηση του κ. Κουβέλη και παρεμφερή απάντηση στα όσα υποστηρίζει η Νέα Δημοκρατία –και μάλιστα ορισμένοι εκ των Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας, η κ. Μπενάκη παραδείγματος χάρη– σε ό,τι αφορά τον έλεγχο της δημοκρατικής λειτουργίας των κομμάτων. Αυτό θα ήταν φοβερό.

Ανέφερα και σε άλλη συζήτηση ότι στην περίπτωση των προσφάτων διαγραφών της Νέας Δημοκρατίας –και σε άλλα κόμματα όταν γίνονται διαγραφές, για να μη θεωρηθεί ότι ξύνω πληγές– θα μπορούσαν να προσφύγουν οι διαγραφέντες στο διοικητικό πρωτοδικείο, για να έρθει κάποιος πρωτοδίκης να πει ότι παρενόμισε ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας και το πειθαρχικό τους όργανο ή η επιτροπή δεοντολογίας κ.ο.κ. Αυτά δεν είναι κατά τη γνώμη μου σοβαρά πράγματα, διότι τους πολιτικούς τους ελέγχει, τους κρίνει, τους κατακρίνει, τους κατακρημνίζει ο λαός και μόνο. Δεν μπορεί να κρίνονται από άλλες ενδιάμεσες ανομιμοποίητες αρχές.

Έρχομαι σε αυτό που θεωρώ πάρα πολύ σημαντικό, γιατί έχει παρεξηγηθεί. Εγώ δεν φοβάμαι να μην παρεξηγηθώ και δεν δέχομαι αυτό το επαναλαμβανόμενο και εδώ μέσα δυστυχώς "περί της πλήρους απώλειας της αξιοπιστίας του πολιτικού κόσμου". Κάποτε πρέπει να πούμε ότι υπάρχουν ευθύνες και στους πολίτες. Βεβαίως πρωτίστως την κύρια ευθύνη την έχει η πολιτική ηγεσία, αλλά και οι πολίτες έχουν ευθύνη. Εμείς είμαστε αντανάκλαση των πολιτών. Ποιος μας στέλνει εδώ μέσα;

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ**)

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΝΕΡΑΝΤΖΗΣ: Πού τα ανακαλύψατε όλα αυτά, κύριε Ιωαννίδη;

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριε συνάδελφε –δεν ξέρω πού τα λέτε εσείς, εγώ τα λέω τώρα– ακούστε με και μη με διακόπτετε, για να είμαι σύντομος.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Εσείς έχετε την ευθύνη.

(Θόρυβος – κωδωνοκρουσίες)

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, προσπαθώ να συγκρατηθώ να μη σας απαντήσω σκληρά, για να έρθω στο θέμα μου.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΝΕΡΑΝΤΖΗΣ: Κάντε το.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Μην εκτίθεστε περισσότερο.

Έρχομαι στο θέμα της ασυλίας. Ποια είναι η ράτσιο της σχετικής διάταξης που υπάρχει σε όλα τα Συντάγματα του κόσμου: Η ράτσιο δεν είναι μόνο να μη διώκεται ο Βουλευτής κατά τη διάρκεια της θητείας του για πολιτικά, όπως λένε, εγκλήματα. Διότι και στην επιστήμη είναι εντελώς φλου το τι είναι πολιτικό έγκλημα και τι δεν είναι. Υπάρχει η υποκειμενική θεωρία και η αντικειμενική θεωρία. Η υποκειμενική λέει, όταν το κίνητρό σου είναι πολιτικό, οποιοδήποτε έγκλημα μπορεί να είναι πολιτικό. Αυτά οι νομικοί τα ξέρουν.

(Θόρυβος – κωδωνοκρουσίες)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, μη διακόπτετε.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Αλλά δεν είναι μόνο αυτή η ράτσιο. Είναι και να μην παρεμποδίζεται ο Βουλευτής κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Γιατί; Τι λέει το Σύνταγμα; "Ο Βουλευτής ούτε συλλαμβάνεται ούτε περιορίζεται κατά κανένα τρόπο". Λοιπόν δεν είναι μόνο ότι δεν ασκείται δίωξη, αλλά ούτε συλλαμβάνεται ούτε περιορίζεται κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Η διάταξη αυτή ετέθη υπέρ των Βουλευτών; Προφανώς όχι. Ποιο είναι το μείζον αγαθό που θέλει να προστατεύσει ο συντακτικός νομοθέτης; Η ελευθερία συνείδησης του Βουλευτή, η ελευθερία κίνησης του Βουλευτή και η κατασφάλιση του εκλογικού αποτελέσματος, δηλαδή της πλειοψηφίας στη Βουλή.

Εγώ σας λέω –σας φέρω ένα παράδειγμα– ότι ο Χ' Βουλευτής διαπράττει ένα κακούργημα, το οποίο πρόκειται να δικαστεί κάποτε και θα κριθεί έτσι ή αλλιώς. Ας πούμε ότι δεν υπάρχει η ασυλία. Συλλαμβάνεται και προφυλακίζεται. Τώρα προφυλακίστηκε ο Δήμαρχος Πειραιά. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι αν είναι εκατόν πενήντα ένα η πλειοψηφία, όπως είχατε εσείς, ανατρέπεται ακόμα και η θέληση του λαού. Και όλοι ξεχνούν –και δημαγωγούν ακόμα και μέσα σ' αυτήν την Αίθουσα– ότι το ακαταδίωκτο του Βουλευτή δεν είναι ισόβιο, είναι μόνο όσο είναι Βουλευτής και δεν παραγράφεται το αδίκημα, το οποίο αδίκημα υποτίθεται ότι διέπραξε, διότι αναστέλλεται καθ'όλο αυτόν το χρόνο η παραγραφή και συνεπώς θα κληθεί να δώσει λόγο των πράξεών του.

Ξεχνούμε επίσης όλοι, αβασάνιστα θα έλεγα, παρά τις φοβερές εμπειρίες που έχει αυτός ο τόπος, ότι ο πολιτικός –και το οποίο δημόσιο πρόσωπο– είναι κράχτης μηνύσεων και παραγνωρίζουμε τον κίνδυνο ο πολιτικός μας αντίπαλος, που συνήθως είναι εντός των τειχών, να βάζει πέντε τσιράκια του να καταμηνύουν για να σείρεται κάθε ημέρα στα δικαστήρια κάποιος και να μην μπορεί να είναι εδώ να ασκήσει τα καθήκοντά του και σε οριακές περιπτώσεις να ανατρέπεται ακόμα και η πλειοψηφία.

Δεν ετέθη αυτή η διάταξη χάριν των Βουλευτών. Γίνεται πολύς λόγος ότι σπάνια ήρθη η ασυλία. Βεβαίως σπάνια ήρθη η ασυλία από το 1974 και ύστερα, αλλά για δείτε και για ποια αδικήματα ζητήθησαν αυτές οι περίφημες άρσεις ασυλιών και δείτε ότι σ' αυτήν την Αίθουσα τώρα δεν είναι ούτε πενήντα οι Βουλευτές που ήταν το 1974. Οι υπόλοιποι για τους οποίους είχε ζητηθεί δίωξη δεν είναι Βουλευτές. Ξέρετε ή ακούσατε καμία περίπτωση εγκληματική δραστηριότητα Βουλευτού για την οποία κάποιος να καταδικάστηκε; Και εξαίρω μία ή δύο περιπτώσεις, όπου δεν ήταν καν Βουλευτής, είναι Ευρωβουλευτής, ο οποίος πλήρωσε ακριβά διότι ήταν Ευρωβουλευτής. Δεν ανήκε στην παράταξή μας, αλλά αυτή είναι η πραγματικότητα.

Παραγνωρίζουν όλοι την τάση που έχουν οι δικαστές και οι ανακριτές να γίνονται αυστηρότεροι, όταν πέσει στα χέρια τους επώνυμο, δημόσιο πρόσωπο και από το φόβο μη θεωρηθούν ότι χαρίζονται δεν παίρνουν την καλύτερη εκδοχή.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Και με τη βοήθεια των διαπλεκομένων.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Βεβαίως και του λαϊκισμού των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης κλπ.

Παραγνωρίζονται όλοι αυτοί οι κίνδυνοι και θέλουμε μόνοι μας, αφού ενισχύσουμε το διασυρμό του πολιτικού κόσμου, να δημιουργήσουμε και συνθήκες κάτω από τις οποίες θα είναι τα πράγματα πολύ δυσχερέστερα;

Αν πρόκειται, μάλιστα, να έχουμε και φανερά ψηφοφορία κατά τη διαδικασία της άρσεως της ασυλίας, τότε βεβαίως θα οδηγηθούμε στο φαινόμενο που θέλουμε να αποτρέψουμε, δηλαδή στην κομματική πειθαρχία. Πώς θα ψήφιζε ο Βουλευτής ελεύθερα, κατά τη συνείδησή του, αν ήταν φανερά η ψηφοφορία, εάν το κόμμα του του έλεγε ψήφισε παραπομπή; Και δεν είναι πρόσφατες οι αθλιότητες του 1989 και μετέπειτα που θα έπρεπε να μας κάνουν όλους πάρα πολύ προσεκτικούς σ' αυτά τα θέματα;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο θέμα της ασυλίας μπορεί να είναι καλή η προαίρεση εκείνων που προτείνουν την τροποποίηση του σχετικού άρθρου, αλλά πλανώνται και πλανώνται σοβαρά για τους λόγους που εξέθεσα προηγουμένως.

Όμως, μόλις τώρα ήρθε ο κ. Βαρβιτσιώτης και θα ήθελα να είχε ακούσει τους λόγους που ανέφερα προηγουμένως, επειδή ξέρω ότι είναι από εκείνους που εισηγούνται την αναθεώρηση της σχετικής διατάξεως, ίσως είναι και ο πρώτος που έβαλε το θέμα σ' αυτήν την Αίθουσα. Πιστεύω ότι αξίζει τον κόπο να ρίξετε μια ματιά στα επιχειρήματα τα οποία επικαλέστηκα, για να δείτε ότι υπάρχουν πάρα πολλοί και πολύ σοβαροί κίνδυνοι από το ενδεχόμενο να περιοριστεί η διάταξη για τα λεγόμενα πολιτικά εγκλήματα, διότι η ευρύτητα της διατάξεως ως έχει είναι σωστή γιατί πρέπει να καλύψει τη λειτουργία του Βουλευτή όσο είναι Βουλευτής.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Θα το πράξω, μην έχετε αμφιβολία, κύριε συνάδελφε.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Ναι.

Να σας πω και κάτι άλλο; Εάν πράγματι –και αυτό είναι μια αλήθεια– απαραδέκτως μερικές φορές δεν ήραμε την ασυλία κάποιων, το ότι δεν ασκήσαμε εμείς στη συγκεκριμένη περίπτωση καλώς τα καθήκοντά μας, όπως τα προδιαγράφει το Σύνταγμα, σημαίνει ότι πρέπει να οδηγηθούμε σε αναθεώρηση της σχετικής διατάξεως;

Ας κάνουμε το καθήκον μας όπως πρέπει οπότε δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Ενώ αν αλλάξουμε το Σύνταγμα μπορεί να υπάρξουν πολλά προβλήματα, όπως υπήρξαν άλλωστε και στο παρελθόν και στη δική μας χώρα και σε άλλες χώρες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε και εμείς τον κ. Ιωαννίδη.

Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν, αφού πρώτα ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", σαράντα δύο μαθητές και δύο συνοδοί-καθηγητές από το Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο του Ιλίου Αττικής.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, μου επιτρέπετε να υποβάλω ένα θέμα; Τι θα γίνει...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Να μιλήσει ένας Βουλευτής; Ας μιλήσει ένας Βουλευτής.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Όχι, όχι, θέλω να θέσω το θέμα πόσο θα διαρκέσει η σημερινή συνεδρίαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Έχουν γραφεί είκοσι συνάδελφοι Βουλευτές, αυτό σημαίνει ότι έχουμε περίπου δυόμισι ώρες, είναι τώρα 14.00', γύρω στις 16.30' με 17.00' μ.μ. θα τελειώσουμε την ενότητα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Μήπως θα ήταν πιο σωστό να συνεννοηθείτε με τον κύριο Πρόεδρο της Βουλής να έχουμε

πρωινή εμβόλιμη συνεδρίαση την Τρίτη, ώστε οι κύριοι συνάδελφοι να μπορούν να αναπτύξουν πιο άνετα τις απόψεις τους;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Καλώς, θα το πούμε στον κύριο Πρόεδρο.

Ο κ. Σηφουνάκης έχει το λόγο.

Ο χρόνος είναι επτά λεπτά, γι'αυτό θα ήταν καλό να ομιλούμε από τη θέση μας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, η αναθεώρηση του Συντάγματος είναι προεχόντως μια μέγιστη πολιτική πράξη και γι'αυτό, στις βασικές κατευθυντήριες γραμμές της, ο λόγος θα πρέπει να ορθώνεται από τα κόμματα, που είναι οι φορείς της δημοκρατίας και όχι βεβαίως να υποκαθίσταται από το διασταλτικό φακό των ειδημόνων και μόνο.

Είμαστε εδώ από τις 10.00' το πρωί, τέσσερις ώρες, ακούμε τα ίδια πρόσωπα που ακούσαμε και στις προηγούμενες συνεδριάσεις, τους ειδικούς αγορητές, τους εισηγητές, τους Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους. Ζήσαμε την ίδια διαδικασία μέσα στις επιτροπές. Μπαίνει ένα πρόβλημα για τη λειτουργία του Κοινοβουλίου και όσον αφορά το λόγο των Βουλευτών. Μπαίνει ένα σημαντικό πρόβλημα. Μήπως πρέπει να αλλάξει αυτή η διαδικασία;

Γιατί, δηλαδή, και μάλιστα όταν παρευρίσκονται Υπουργοί πρέπει και στην Ολομέλεια να μιλάνε έξι από κάθε κόμμα που είναι τα ίδια πρόσωπα στις επιτροπές, υποεπιτροπές και παντού; Θα πρέπει να αλλάξει αυτή η διαδικασία.

Τελικά στη Βουλή δεν έχει τη δυνατότητα ο Βουλευτής να τοποθετηθεί. Οι ειδικοί τοποθετούνται στις επιτροπές. Εμένα προσωπικά με εξαίρεσαν από την Επιτροπή Συντάγματος, γιατί δεν ήμουν νομικός. Βεβαίως μπόρεσα με πολύ κόπο και συμμετείχα αναπληρώνοντας κάποιον κάθε φορά εν τη απουσία του. Είναι ένα σημαντικό θέμα.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Όποιος θέλει να συμμετέχει, έρχεται, κάθεται και συμμετέχει, όπως ο κ. Σπυριούννης που είναι εδώ κάθε μέρα από το πρωί μέχρι το βράδυ, όπως ο κ. Βεζδρεβάννης και άλλοι συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Συγγνώμη, κύριε Σηφουνάκη, θα σας κρατήσω το χρόνο, θέλω να πω το εξής: Υπάρχει μια, έτσι, αγανάκτηση εκ μέρους των Βουλευτών γιατί δεν μπορούν να συμμετάσχουν στην ώρα που πρέπει να κάνουν την παρέμβασή τους.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Την ώρα που θέλει ο καθένας; Τριακόσιοι είμαστε, δεν γίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Όμως, οφείλω να πω, κύριε Ιωαννίδη και κύριοι συνάδελφοι...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Δεν μπαίνει τέτοιο θέμα, όπως το θέτει ο κ. Ιωαννίδης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): ...ότι για να μπορέσουμε να έχουμε μια αποδοτική συζήτηση, πρέπει να υπάρχουν κανόνες και σίγουρα τα κόμματα εκφράζονται δια των Κοινοβουλευτικών τους Εκπροσώπων και των εισηγητών τους. Από και πέρα θα πρέπει και οι Βουλευτές όταν θα έρθει η ώρα τους να πάρουν το λόγο. Σε κανέναν όμως –και αυτό θα πρέπει να το τονίσουμε– δεν στερήθηκε ο λόγος. Όποιος ζήτησε να πάρει το λόγο, πήρε το λόγο και μίλησε.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Επτά λεπτά για τόσο σοβαρά θέματα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ας μην ευτελιζούμε, λοιπόν, με τη συζήτηση αυτή ακόμη περισσότερο το Κοινοβούλιο, διότι μόνοι μας αυτοανααιρούμεθα.

Ορίστε, κύριε Σηφουνάκη, συνεχίστε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Εγώ έβαλα ένα άλλο θέμα, δεν έβαλα αυτό που λέτε.

Τώρα έρχομαι στη συζήτηση για τα κόμματα. Το 1974 είναι αλήθεια, η δημοκρατία μπήκε σε μία άλλη τροχιά, μπήκαν άλλα θεμέλια. Ο Καραμανλής στο Σύνταγμα προέβλεψε ότι τα κόμματα είναι ουσιαστικό συστατικό στοιχείο της δημοκρατίας. Μέχρι εκεί.

Εμείς, ως κόμμα, ως ΠΑΣΟΚ, ο Ανδρέας Παπανδρέου τους έδωσε μία άλλη ώθηση σε σωστή λογική, τα οργάνωσε. Οργάνωσε το κόμμα μας, του έδωσε δομή, του έφτιαξε τα

όργανα. Δεν έμεινε στο όργανο της κοινοβουλευτικής ομάδας μόνο. Έπαψαν να είναι τα κόμματα αυτά που ήταν πριν το 1974, προεκλογικές στέγες υποψηφίων.

Από την άλλη πλευρά, όμως, ο Παπανδρέου μόλις έγινε κυβέρνηση το ΠΑΣΟΚ φρόντισε να έχουν μια οικονομική αυτοτέλεια τα κόμματα, με διαφάνεια. Να μη συμβαίνει εκείνο που συνέβαινε.

Θα μου πείτε με τη χρηματοδότηση των κομμάτων λύθηκε το γνωστό θέμα των δισεκατομμυρίων που ξοδεύονται στις εκλογικές δαπάνες από τα κόμματα, τα οποία βεβαίως δεν προέρχονται από τον κρατικό κορβανά; Μπαίνουν κάποια θέματα.

Η καινούρια ροπή που παίρνουν τα κόμματα οι υπερμεγέθεις οικονομικές τους ανάγκες είναι επικίνδυνη και υπάρχει το προηγούμενο της Ιταλίας. Το λέω μετά λόγου γνώσεως, Αν θέλετε υπάρχουν ογκώδη ποσά που διακινούνται και όχι μόνο στην προεκλογική περίοδο. Είναι ένα πρόβλημα που πρέπει να το δούμε. Είναι από τα αρνητικά του συστήματος.

Βεβαίως, ναι, τα κόμματα ως συστατικά στοιχεία της δημοκρατίας πρέπει να έχουν διαφάνεια στα οικονομικά τους. Πρέπει το κράτος να τους εξασφαλίζει και όχι κάποιοι άλλοι κάτω από τον πάγκο.

Από την άλλη πλευρά βλέπουμε και μια υπερτροφία στα ίδια τα κόμματα. Γίνονται οργανισμοί τα κόμματα.

Και βλέπουμε το λυπηρό φαινόμενο –το οποίο, επίσης, είναι μεταδικτατορικό– τα στελέχη να προέρχονται μέσα από τους κομματικούς μηχανισμούς, που στην πλειοψηφία των περιπτώσεων τα στελέχη αυτά είναι έμμισθοι υπάλληλοι και βλέπουμε να μην προχωρούν και να μη συμμετέχουν στο κοινωνικό γίγνεσθαι οι έξω από τους κομματικούς μηχανισμούς και την κοινωνία, αλλά μόνο όσοι έχουν τη λογική του υπαλλήλου μέσα στο κόμμα. Και αυτό είναι, επίσης, από τα αρνητικά της σύγχρονης δημοκρατίας.

Είπε η κ. Μπενάκη για την οργάνωση των κομμάτων και κυρίως όσον αφορά το βασικό θέμα των διαγραφών και της κομματικής πειθαρχίας.

Η κομματική πειθαρχία θα πάψει να υπάρχει, όταν τα κόμματα οργανωθούν. Εγώ φέρνω ένα μέγιστο παράδειγμα και είναι η συζήτηση του Συντάγματος. Εμείς ως κόμμα κάναμε πολύ καλή δουλειά και ο Υπουργός έκανε καλή δουλειά. Βρεθήκαμε δέκα φορές, θέσαμε τις προτάσεις, συζητήσαμε. Δεν το κάνουμε σε όλα τα νομοσχέδια αυτό. Στην πλειοψηφία των νομοσχεδίων δεν γίνεται αυτό. Δεν υπάρχει γνώση. Και βεβαίως υπάρχουν άλλες αντιλήψεις και βεβαίως υπάρχουν διαφοροποιήσεις. Είναι λόγος αυτός να υπάρχουν διαγραφές πλέον στα κόμματα;

Να καθιερωθούν οι συνισταμένες των τάσεων μέσα στα κόμματα. Έχω ιταλική πολιτική καταγωγή περίπου, ας πούμε. Στην Ιταλία από το 1946 υπάρχουν οι τάσεις στα κόμματα, η αριστερή, η δεξιά, η κεντρώα και η κάθε μια με τον ηγέτητά της. Το ίδιο συνέβαινε και στη Γαλλία και παντού. Γιατί εδώ δεν το κάνουμε;

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Όχι συνταγματικά. Συνέχεια γίνεται αυτό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Και έρχομαι στο άρθρο 59. Επειδή ακούστηκε πάρα πολύ αυτές τις μέρες το θέμα των σχέσεων κράτους –Εκκλησίας, κατέγραψα στη συζήτηση επί της αρχής τη θέση μου, για να μην έχω ευθύνη γι' αυτά που φοβούμαι θα επακολουθήσουν.

Δυστυχώς, γυρίζοντας πίσω μια δεκαετία επιχειρήθηκε να δαιμονισθεί η πρόταση των πενήντα τριών Βουλευτών για τον όρκο και το διαχωρισμό Εκκλησίας–κράτους. Υπήρξε δε και υπαίτιλη ότι να μην προκαλούμε, διότι η Εκκλησία θα πολιτευθεί. Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα! Ας πολιτευθεί με νόμιμο κόμμα όμως και όχι με το ράσο.

Η αρθρογραφία των ημερών υπήρξε συντριπτική για το μεσαίωνα που κάποιοι εκπροσωπούν. Ας μείνει μακριά από τους κοσμικούς πειρασμούς η Εκκλησία. Και κλείνω εδώ την παρένθεση.

Έρχομαι τώρα στο άρθρο 54. Έφερα το παράδειγμα επί της αρχής πώς το ιταλικό Σύνταγμα αντιμετωπίζει ευαίσθητες

περιοχές, όπως την περιοχή Val d' Aosta και την περιοχή του Μολίσε. Το ίδιο το ιταλικό Σύνταγμα σωστά προβλέπει πόσοι εκπρόσωποι θα είναι από εκείνη την ευαίσθητη εθνικά περιφέρεια και πόσοι από την άλλη.

Και το δικό μας Σύνταγμα, το πρώτο, της Τροιζηνίας προέβλεπε πώς πρέπει να εκπροσωπείται η Ύδρα και –αν δεν κάνω λάθος– και τα Ψαρά ή οι Σπέτσες.

Τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου από το 1961 μέχρι σήμερα έχουν απωλέσει το 60% της κοινοβουλευτικής τους εκπροσώπησης και ανά δεκαετία μειώνονται. Θα φθάσουμε σε ένα σημείο όπου η εκπροσώπηση στο Κοινοβούλιο θα είναι από τους νησιώτες που θα βρίσκονται στο λεκανοπέδιο ή στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Ο Υπουργός και ο εισηγητής, απ' ό,τι κατάλαβα, βλέπουν θετικά την πρότασή μου, ως θέμα. Ας το δούμε πραγματικά σωστά και καλά και στη διάστασή του. Να, μία παρέμβαση ουσιαστική, που πρέπει να κάνει το Σύνταγμα και μπορεί να την κάνει, για να μην είναι η αναθεώρηση στείρα και τεχνοκρατική και να μην εκφυλιστεί, αν θέλετε, σταδιακά σε ένα τυπικό γεγονός εκεί που συναινούμε. Μπορούμε να συναινέσουμε σε πάρα πολλά και αυτό είναι μία εθνική προσφορά.

Έρχομαι σ' ένα άλλο θέμα που αφορά τα δημοψηφίσματα ή το referendum.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή.)

Ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε. Το δικαιούμαι νομίζω.

Υπάρχουν χώρες, όπως είναι η Ελβετία, η Αυστρία, η Ιταλία, όπου προβλέπεται με ποιο τρόπο ο λαός μπορεί να κινήσει μία διαδικασία για αλλαγή μίας νομοθεσίας.

Γιατί και εμείς να μην προβλέψουμε ότι με τη συγκέντρωση του 20% των υπογραφών των Ελλήνων πολιτών –δηλαδή, με τη συλλογή δύο εκατομμυρίων υπογραφών περίπου– να μπορεί, όπως είναι στις άλλες χώρες, να γίνεται ένα δημοψήφισμα ή όπως λέγεται λατινιστί referendum; Είναι ένα ουσιαστικό θέμα.

Νομίζω ότι μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε και πρέπει να το αντιμετωπίσουμε. Να μπούμε και στη διαδικασία μετά της επαλήθευσης των υπογραφών κλπ. Υπάρχουν και σε αυτά δεδομένα.

Και έρχομαι στο θέμα των κωλυμάτων. Έχω μία πικρή εμπειρία από την ιστορία των εκλογικών κωλυμάτων και ο κ. Σπυριδώνης την έχει. Και ο κ. Ιωαννίδης την είχε βεβαίως, αλλά ήταν επιτυχής η έκβαση γι' αυτόν.

Υπάρχουν όμως, παράλογα πράγματα. Το εκλογοδικείο αποφάσισε με μία ψήφο, με διαφορά έξι–πέντε, θυμάμαι, εκείνη την εποχή και με καθαίρεσε από Βουλευτικό αξίωμα, διότι –λέει– η ΕΡΤ, που ήμουν γενικός διευθυντής, εξέπεμπε σήμα στο νομό μου στον οποίο δεν υπήρχε κανείς υπάλληλος, δεν υπήρχε καμία υπηρεσία όπου υπηρετούσα ως πολιτικός προϊστάμενος της ΕΡΤ.

Μπαίνει, λοιπόν, το θέμα, εγώ που δεν είχα εκπροσώπηση ή υπηρεσίες, δεν είχα υπαλλήλους, δεν είχα διοικητική μέριμνα, είχα πρόβλημα και ο φίλος μου, ο Φοίβος Ιωαννίδης, που ήταν διοικητής του Ι.Κ.Α., που ακόμη στο πιο μικρό χωριό της Ελλάδος υπάρχουν υπηρεσίες του ΙΚΑ, δίνει συντάξεις, δεν είχε πρόβλημα. Αυτά είναι τραγικά πράγματα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Για το διοικητή, διότι είναι πολιτικό πρόσωπο. Ο υποδιοικητής, ενώ είναι πολιτικό πρόσωπο και αυτός τελεί υπό την εξουσία του διοικητή, λέει, το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο και άρα δεν είναι ανεξάρτητος!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Είναι γνωστό ότι το εκλογοδικείο, όπως κατήντησε, είναι ένα πολιτικό όργανο πλέον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριε Σηφουνάκη, παρήλθε ο χρόνος σας και έχουμε μακριά διαδικασία ακόμα. Έχουν να μιλήσουν είκοσι άτομα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Καταθέτω, και παρακαλώ να μείνουν στα Πρακτικά, για το Νομό Λέσβου, το Νομό Σάμου, το Νομό Δωδεκανήσου και το Νομό Χίου, αυτά που σας έλεγα πριν για να τα θυμούνται μετά από δεκαπέντε χρόνια, όταν

η εκπροσώπηση θα είναι μικρότερη κατά 20%.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής, κ. Νικόλαος Σηφουνάκης, καταθέτει για τα Πρακτικά τους προαναφερθέντες πίνακες οι οποίοι βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Μπρατάκος έχει το λόγο.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, αναφερόμενος στην ενότητα αυτή, θέλω να σταθώ λίγο στο άρθρο 29 που αναφέρεται στα οικονομικά των κομμάτων και των υποψηφίων Βουλευτών, καθώς επίσης και στο άρθρο 54, που αναφέρεται στον εκλογικό νόμο. Και όσον αφορά το πρώτο, τα οικονομικά δηλαδή των κομμάτων και των υποψηφίων Βουλευτών, πρέπει να επισημανθεί ότι η επικείμενη συνταγματική αναθεώρηση, αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία, για να μπορέσουμε συνταγματικά να κατοχυρώσουμε τη διαφάνεια των οικονομικών των κομμάτων και των υποψηφίων Βουλευτών.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι η εικόνα των κομμάτων και των Βουλευτών βρίσκεται σε χαμηλό σημείο, είτε γιατί συσσωρεύτηκαν βάρη από μακροχρόνιες κακές πρακτικές, πελατειακές σχέσεις, εξαρτήσεις, κομματικό κράτος κλπ. είτε γιατί εφαρμόστηκαν αναποτελεσματικά ορισμένες πολιτικές, για την επίλυση των προβλημάτων του λαού είτε και κύρια γιατί η δύναμη των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και των κρυπτόμενων πίσω απ'αυτά διαπλεκόμενων συμφερόντων, έχει επηρεάσει αρνητικά, έχει επηρεάσει προς αυτήν την κατεύθυνση ένα μεγάλο τμήμα του ελληνικού λαού.

Γιατί, μην ξεχνάτε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι σήμερα η οικονομική δύναμη έχει μετατραπεί σε πολιτική εξουσία που μπορεί να επηρεάσει πλέον λαϊκά, μπορεί δηλαδή να επηρεάσει τους Έλληνες πολίτες εις βάρος των Βουλευτών, εις βάρος των κομμάτων που είναι η μόνη πραγματική δύναμη η οποία ανθίσταται όσο μπορεί να αντισταθεί σ'αυτόν τον άνισο αγώνα που δίνει.

Για να ανατραπεί αυτή η κατάσταση μεταξύ των άλλων πρέπει να γίνουν και βαθιές επεμβάσεις προς την εξασφάλιση της διαφάνειας και της εντιμότητας στην πολιτική ζωή του τόπου. Γι'αυτό, με βρίσκουν σύμφωνα όλες οι προτάσεις οι οποίες έχουν διατυπωθεί προς αυτήν την κατεύθυνση. Εκείνο όμως που πρέπει να προσέξουμε κατά την τροποποίηση του άρθρου 29, πέρα από την ανάγκη δημοσιότητας των εσόδων και των δαπανών των κομμάτων και των Βουλευτών και του πόθεν έσχες, αυτών είναι να εξασφαλίσουμε την πρόβλεψη οργάνου στο οποίο θα ανατεθεί ο έλεγχος των διατάξεων αυτών για να μη μείνουν οι διατάξεις αυτές ανεκτέλεστες και ανεφάρμοστες. Και ακόμη, θα πρέπει να προβλέψουμε τον κατάλληλο κυρωτικό μηχανισμό για τους παραβάτες των διατάξεων αυτών. Νομίζω προς την κατεύθυνση αυτή, κυρίως του ελέγχου των δαπανών, πρέπει να χρησιμοποιηθεί το Ελεγκτικό Συνέδριο, που και συνταγματικά μπορεί να κάνει αυτήν τη δουλειά, αλλά και τα μέλη του έχουν εξοικειωθεί με τέτοιου είδους ελέγχους και έχουν αποκτήσει την απαραίτητη εμπειρία, για να κάνουν αυτό το έργο.

Όσον αφορά τον εκλογικό νόμο, χαίρομαι που διαπιστώνω ότι όλες οι πτέρυγες, τουλάχιστον οι δύο μεγάλες πτέρυγες της Βουλής, επιτέλους πείσθηκαν ότι δεν μπορούν να χρησιμοποιούν τον εκλογικό νόμο ως εργαλείο για τη νόθευση της βούλησης του εκλογικού Σώματος.

Βασικός παράγοντας που μπορεί να ικανοποιήσει αυτήν την κοινή αποδοχή είναι η επιλογή του χρόνου κατά τον οποίο θα ψηφίζεται ο εκλογικός νόμος.

Όπως είναι γνωστό, επ' αυτού υπάρχουν δύο απόψεις. Είναι η άποψη της Νέας Δημοκρατίας. Να μην την επαναλάβω διότι είναι γνωστή σε όλους σας. Η άλλη άποψη είναι η άποψη του ΠΑΣΟΚ και πολύ σωστά η Νέα Δημοκρατία με τον εισηγητή μας τον κ. Ιωάννη Βαρβιτσιώτη, αποδέχθηκε την άποψη του ΠΑΣΟΚ. Νομίζω ότι συμφωνούν και οι άλλοι.

Στο σημείο όμως αυτό θέλω να επισημάνω μια μεγάλη αντίφαση που παρατηρείται -θα διαμαρτυρηθεί ο κύριος Υπουργός της Δικαιοσύνης, είναι δικαίωμά του, όπως δικαίωμά και δικό μου είναι να πω τις απόψεις μου- από κυβερνητικής

πλευράς. Από τη μια θεωρητικά δέχεται η Κυβέρνηση ότι ο εκλογικός νόμος πρέπει να ψηφίζεται ή να τροποποιείται σε ανύποπτο χρονικό διάστημα, ενώ από την άλλη στην πράξη εμφανίζει εντελώς αντίθετη άποψη. Παρ' ό,τι ο κύριος Πρωθυπουργός προκλήθηκε από τον Αρχηγό της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και από τους Αρχηγούς των άλλων κομμάτων να ξεκαθαρίσει εγκαίρως με ποιο εκλογικό σύστημα θα πάμε στις επόμενες εκλογές, εκείνος δεν απήντησε, που δείχνει την αναξιοπιστία του κυρίου Πρωθυπουργού πάνω σ' αυτό το συγκεκριμένο θέμα. Άλλα λέει θεωρητικά ο κύριος Πρωθυπουργός και άλλα κάνει στην πράξη.

Βεβαίως, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, ο κ. Γιαννόπουλος, στην προσπάθειά του να ανασκευάσει τα ανασκευάστα είπε ότι ο κύριος Πρωθυπουργός εννοούσε -χωρίς να είναι κατηγορηματικός, χωρίς να είναι σε θέση ο αρμόδιος Υπουργός της Δικαιοσύνης να δώσει κατηγορηματική διαβεβαίωση στο Σώμα-ότι οι εκλογές θα γίνουν με αυτόν τον εκλογικό νόμο. Επιπλέον τι μας λέει; Μας λέει ότι του χρόνου θα δούμε με ποιον εκλογικό νόμο να πάμε στις εκλογές. Δηλαδή, μ' αυτά τα οποία λέει ο κύριος Πρωθυπουργός επαληθεύει του λόγου μας του αληθές.

Κύριε Υπουργέ, του χρόνου θα είναι προεκλογικό έτος. Αυτό πάμε να αποφύγουμε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Υπάρχει εκλογικός νόμος.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Υπάρχει. Ας δηλώσει ο Πρωθυπουργός και να σταθεί στη δήλωσή του ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μα, το δήλωσε ο Υπουργός της Προεδρίας, νομίζω. Δεν το εδήλωσα εγώ; Δεν απήντησε στη δημαγωγία.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Κύριε Υπουργέ, δηλώστε εν τωαύτη περιπτώσει ότι εκπροσωπείτε και την άποψη του Πρωθυπουργού, ότι στις επόμενες εκλογές θα πάμε με τον ισχύοντα εκλογικό νόμο. Ξεκαθαρίστε το.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Χίλια τα εκατό.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΡΑΤΑΚΟΣ: Γιατί ξέρετε κάτι, κύριε Υπουργέ; Εσείς δημιουργείτε την προεκλογική και εκλογική φιλολογία, διότι είσθε κρυψίνους, δεν λέτε τα πράγματα καθαρά, ώστε να ξέρουν τα κόμματα, αλλά και ο ελληνικός λαός. Αντίθετα τα κρύβετε, τα μασάτε, με αποτέλεσμα να βγαίνουν τα ΜΜΕ, θέλοντας να προκαταλάβουν κάποια δική σας απόφαση και να μιλάνε για εκλογές και για εκλογικό σύστημα. Βγείτε και ξεκαθαρίστε τα. Αντίθετα τα μασάτε και δημιουργείται μ' αυτήν την ασάφεια αυτήν την εκλογολογία.

Εμείς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το 1990 που ήρθαμε στην εξουσία εκπληρώσαμε όλες μας τις υποσχέσεις για τον εκλογικό νόμο. Ψηφίσαμε τον εκλογικό νόμο στις αρχές της περιόδου με εκλογικό κόστος. Και το ξέραμε αυτό. Θέλαμε όμως να είμαστε συνεπείς, διότι, εάν κάναμε εκλογές αμέσως μετά την ψήφιση του ισχύοντος μέχρι σήμερα εκλογικού νόμου, δεν θα κυβερνούσαμε με την ψυχή στα δόντια τρία χρόνια με την πλειοψηφία ενός Βουλευτού. Θα είχαμε κερδίσει τις εκλογές και θα είμαστε ακόμα στην κυβέρνηση. Θέλαμε όμως και εμείς να δείξουμε ότι εν πάση περιπτώσει σ' αυτόν τον τόπο ό,τι λες πρέπει και να το πράττεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Καρακώστας έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα αρχίσω με μία παρατήρηση. Όταν εδώ μέσα εκφράζουμε όλοι οι συνάδελφοι απόψεις, νομίζω ότι δεν έχουμε στόχο να θίξουμε πρόσωπα, αλλά να θίξουμε τα κακώς κείμενα, τα οποία πρέπει να διορθωθούν. Εδώ μιλάμε για αναθεώρηση συνταγματικών διατάξεων, που αφορούν κυρίαρχους θεσμούς της πολιτείας μας, όπως είναι το Κοινοβούλιο, ο Βουλευτής και άλλες υπό αναθεώρηση διατάξεις.

Θα μείνω στο ρόλο του Βουλευτή. Ποιος είναι ο ρόλος του Βουλευτή σήμερα; Η απάντηση είναι ότι ο ρόλος του Βουλευτή είναι υποβαθμισμένος. Δεν νομίζω κανείς συνάδελφος να έχει αντίθετη άποψη. Αυτό λέει ο λαός, "τι κάνετε εσείς οι τριακόσιοι εκεί πάνω". Δεν λέει για τα κόμματα. "Δεν κάνετε

τίποτε" λέει ο λαός. Αυτό ακούμε εμείς στη βάση. Και αν δεν το πιστεύετε, μπορείτε να πάτε στην περιφέρεια, να καθήσετε στα καφενεία, όπως καθόμαστε κι εμείς και να συζητήσετε με τον κόσμο, για να δείτε τι ακούμε για το Βουλευτή. Είναι μία ζώσα πραγματικότητα, που εμείς τουλάχιστον εξ επαρχιών τη ζούμε καθημερινά, όταν μεταβαίνουμε στην περιφέρειά μας. Ποιος είναι ο Βουλευτής; Και τέθηκαν θέματα περί άρσεως της ασυλίας του Βουλευτή. Μα, ο Βουλευτής δεν είναι κρατικό όργανο, όπως είναι ο Υπουργός, ο δικαστικός, ο υπάλληλος. Ο Βουλευτής είναι ο εκπρόσωπος του λαού και εκπροσωπεί μία λειτουργία του κράτους, που είναι η νομοθετική λειτουργία, που στηρίζεται στη λαϊκή κυριαρχία. Δεν λογοδοτεί ο Βουλευτής σε κανέναν, μόνο στον κυρίαρχο λαό. Εκεί λογοδοτεί ο Βουλευτής.

Και δεν καταλαβαίνω –το έχουμε πει ξανά και ξανά– γιατί θέλουμε να περιορίσουμε τα δικαιώματα και προνόμια, αυτά τα προνόμια, που έχει ο Βουλευτής, τουτέστιν το προνόμιο της ασυλίας. Αλίμονο αν δεν είχαμε την ασυλία, να καταφεύγουμε σ' αυτόν το ναό της ασυλίας, όπως στην αρχαία Ελλάδα, για να γλιτώνουμε από τα κοράκια, τα οποία ορμούν εναντίον μας για να μας κατασπαράξουν.

Και υπάρχουν εδώ απόψεις περί καταργήσεως του θεσμού της ασυλίας του Βουλευτή;

ΗΛΙΑΣ ΒΕΖΔΡΕΒΑΝΗΣ: Περιορισμού.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ: Ούτε περιορισμού. Εγώ θα έλεγα να αυξηθεί ακόμα και να περιοριστεί η επέμβαση της δικαστικής λειτουργίας στην ανεξάρτητη νομοθετική λειτουργία.

"Εστι τρία μόρια των πολιτειών πασών, το βουλευόμενον, το περί αρχάς και το δικάζον", λέει ο Αριστοτέλης. Είναι κλασική η διάκριση των λειτουργιών της πολιτείας και απαγορεύεται η παρέμβαση της μιας στα καθήκοντα της άλλης.

Αλλά εδώ ο Βουλευτής στερείται στοιχειωδών καθηκόντων που έχει σ' αυτό το Κοινοβούλιο.

Εγώ, κύριε Πρόεδρε, δεν θέλω να θίξω, διότι άριστα διεξαγεται τη διαδικασία όλοι οι Πρόεδροι, που ανεβαίνετε στο Βήμα. Εγώ γράφτηκα στις 10.53'.57" να μιλήσω και μιλάω στις 14.30'. Δεν καταλαβαίνω. Και λέτε μετά να είμαστε παρόντες. Από τις 10 που ήρθαμε, μπορεί να είμαστε εδώ, πάμε στο γραφείο μας, βλέπουμε από το κλειστό κύκλωμα, είμαστε εδώ πάντως, σώματι και πνεύματι. Πρέπει να το λύσουμε, να το βρούμε αυτό. Επιτέλους, να μιλάει από τα κόμματα ένας εκπρόσωπος ή και ο πρόεδρος του κόμματος. Να αρχίζουν οι Βουλευτές και να ξαναμιλούν και οι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι κλπ. Γιατί νομίζω από κάθε κόμμα, ο κάθε Βουλευτής είναι και Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του κόμματος. Γιατί; Θα μιλήσει διαφορετικά; Την έχει ο εισηγητής ή ο ειδικός αγορητής την κοιμματική έκφραση, την οποία θα πει μέσα στα δεκαπέντε ή είκοσι λεπτά. Γι' αυτό δεν υπάρχει εδώ Βουλευτής. Για αλλάξετε τη διαδικασία, να δείτε πόσοι συνάδελφοι θα είναι περισσότεροι. Γι' αυτό διαμαρτυρόμαστε, για το θεσμό, για τη λειτουργία, για τη διαδικασία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Να μην απαντάει ο Πρόεδρος επί της ουσίας...

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ: Σας παρακαλώ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Δεν απαντώ, αλλά πρέπει να ξέρετε ότι όποιος μιλάει, σηκώνεται και φεύγει...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, το λέτε για μένα, εμείς δεν φεύγουμε, καθόμαστε πάνω στο γραφείο μας και σας βλέπουμε από εκεί.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Αν έχει ένα λεπτό δευτερολογία, θα καθήσει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΣ: Έτσι ακριβώς.

Πρέπει να βρείτε τρόπο να μιλούν οι Βουλευτές στη σειρά τους και όχι να πιάνουν ώρα 18.30'–19.00', όταν αρχίζουν τα κανάλια να μεταδίδουν, για να παρουσιάζονται οι ίδιοι και οι ίδιοι στην τηλεόραση και στις εφημερίδες.

Θέλουμε και εμείς στο κάτω-κάτω να μας δείξουν οι τηλεοράσεις και οι εφημερίδες γιατί έχουμε ίσα δικαιώματα απέναντι σ' αυτό το Κοινοβούλιο και στον ελληνικό λαό. Και δεν ερχόμαστε εδώ κάθε μέρα, όπως το κάνουν μερικοί, να

στηνόμεστε σαν φιντάνια στην τηλεόραση.

Ο ρόλος του Κοινοβουλίου είναι υποβαθμισμένος. Αυτός ο Κανονισμός –το είπα και από τη θέση αυτή– έχει αντιδημοκρατικές διατάξεις.

Ποιες είναι αυτές; Δεν έχουμε ίσο δικαίωμα χρόνου οι Βουλευτές. Άλλοι έχουν δεκαπέντε λεπτά, άλλοι είκοσι. Άλλος εκπρόσωπος όποτε θέλει έρχεται, σταματάει τη σειρά κλπ.

Κύριε Πρόεδρε, είναι βασικοί θεσμοί αυτοί και πρέπει να τους διορθώσουμε.

Θα έλθω τώρα στα πολιτικά κόμματα. Καλώς λέμε ότι τα πολιτικά κόμματα είναι φορείς της λαϊκής κυριαρχίας. Καλώς λέμε ότι χωρίς την ύπαρξη και λειτουργία των κομμάτων κινδυνεύει η δημοκρατία. Καλώς λέμε ότι η δημοκρατία μας πρέπει να τονίζει τον κοιμματικό της χαρακτήρα, γιατί είναι κοιμματική δημοκρατία. Καλώς λέμε ότι επιβάλλεται η οικονομική ενίσχυση των κομμάτων. Δεν λέμε όμως, μερικά κακώς κείμενα μέσα στα κόμματα.

Τα κόμματα, όπως λειτουργούν σήμερα, λειτουργούν αντιδημοκρατικά και οι αποφάσεις παίρνονται από ορισμένες μειοψηφίες και επιβάλλονται στα μέλη των κομμάτων. Αυτό είναι αντιδημοκρατικό.

Προσέξτε και κάτι άλλο: Την προσεχή δεκαετία, η κοιμματική δημοκρατία δέχεται μεγάλη κρίση. Εάν από τώρα δεν θέσουμε θεσμούς για να προλάβουμε αυτήν την κρίση, να ξέρετε ότι θα οδηγηθούμε σε άλλα αποτελέσματα που υπονομεύουν το δημοκρατικό μας πολίτευμα.

Δεν τα λέμε αυτά έχοντας υπόψη μας τα τωρινά κόμματα. Τα αυριανά κόμματα να δούμε πώς θα λειτουργήσουν. Εμείς θα τους δώσουμε το παράδειγμα.

Είχαμε πρόσφατα διαγραφές από τα κόμματα. Έξι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας διεγράφησαν και ένας από το ΔΗ.Κ.ΚΙ. κατά παράβαση του άρθρου 60 και 61 του Συντάγματος. Ποιος, λοιπόν, θα ελέγξει αυτούς που διαγράφουν από τα κόμματα τους Βουλευτές τους; Σας θέτω αυτό το καίριο πρόβλημα. Απαντάει κανείς; Δεν απαντάει.

Είπε κάποιος συνάδελφος εδώ, ότι δεν μπορούμε να ελέγχουμε τα κόμματα από τη δικαστική λειτουργία. Εν πάση περιπτώσει, βρείτε έναν τρόπο να ελέγχονται και αυτοί οι οποίοι αποφασίζουν παράτυπα, παράνομα και αυθαίρετα. Επιτέλους, η δημοκρατία λειτουργεί με νόμους και αν δεν υπάρχουν νόμοι, πώς θα λειτουργήσει αυτή η δημοκρατία; Οι νόμοι περιορίζουν και τους Αρχηγούς των κομμάτων και όλους μας και μας υποχρεώνουν να λειτουργούμε μέσα σε ορισμένο νομικό πλαίσιο.

Αυτά τα λέω, κύριοι συνάδελφοι, εν όψει της αναθεωρήσεως των διατάξεων του Συντάγματος, ενός συντάγματος το οποίο θα εφαρμοστεί στον εικοστό πρώτο αιώνα, την πρώτη δεκαετία μετά τον εικοστό αιώνα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κ. Καρακώστα.

Ο κ. Σπυριούνης έχει το λόγο για επτά λεπτά.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, αναμφισβητήτως περιέχει πολλά η νέα αναθεώρηση του Συντάγματος. Πολλά όμως, υπολείπονται για να γίνουν. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία. Αυτό βγαίνει σαν γενικό συμπέρασμα απ' όλα τα κόμματα.

Θα έλεγα –για ν'αλλάξω λίγο και το κλίμα– το "σοφοί δε προσκόντων" του Καβάφη. Οι άνθρωποι γνωρίζουν τα γινόμενα, τα μέλλοντα γνωρίζουν οι θεοί. "Μόνοι και πλήρεις γνώσται πάντων των φώτων". "Εκ των μελλόντων οι σοφοί τα προσερχόμενα αντιλαμβάνονται". Αυτό λείπει. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία. Λείπει αυτή η σοφία για να διεισδύσουμε ή, αν θέλετε, η ευλάβεια για να ακούσουμε τη βοή των επερχομένων γεγονότων, για να συνεχίσω τον Καβάφη. Αυτό είναι το ένα που έχω να πω.

Το δεύτερο: Η δημοκρατία θα πρέπει να διεισδύσει και να φωτίσει όλες τις πτυχές του πολιτικού συστήματος. Από τα κόμματα, μέχρι τη λειτουργία του Κοινοβουλίου.

Τρίτο σημείο: Αιωρείται μια καθημερινή δυσaréσκεια του λαού μας κατά την άποψή μου απολύτως δικαιολογημένη. Για να επικαλεστώ και εδώ τον Περικλή "πεφόβημαι μάλλον τας

οικείας αμαρτίας ή τας εναντίον διανοίας".

Είμαστε και υπαίτιοι της δυσaréσκειας του λαού, η οποία φθάνει μέχρι του να πλήττει και την αξιοπιστία μας. Η αξιοπιστία επιβάλλει, λοιπόν, από εμάς να λειτουργήσουμε μέσα στους κανόνες μιας πλατιάς δημοκρατίας και με τις δεσμεύσεις και το Γολγοθά, που συνεπάγεται το παράδειγμα, για να μπορείς να διαπαιδαγωγήσεις. Και αλίμονο, αν δεν διαπαιδαγωγεί αυτός ο ιερός της δημοκρατίας ναός!

Και τώρα, μπαίνω στην τέταρτη ενότητα, μετά την εισαγωγή μου αυτήν.

Στο άρθρο 29 θέλω και επιθυμώ και τη δημοκρατική λειτουργία των κομμάτων, που είναι δικό τους θέμα να την καθορίσουν -δεν μπορεί να μπει ελεγκτής- αλλά και τη δημοσιότητα και το όριο και την οικονομική ενίσχυση μέσα στα όρια. Θέλω ακριβή και αντικειμενικό έλεγχο. Θέλω διαφάνεια. Από πού προέρχονται οι πόροι; Δεν μπορεί να γράφουμε δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές και να μην ξέρουμε από πού προέρχονται. Να μαθαίνουμε ποιος τα δίνει, για να ξέρουμε ότι δεν θα περάσει νύκτωρ κάποια τροπολογία, για να σμιλεύσει ειδικά συμφέροντα διαπλεκόμενα, όπως καταλήξαμε να τα λέμε ή τουλάχιστον και να φαίνεται τιμία η γυναίκα του Καίσαρος.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Γίνονται τέτοια πράγματα;

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΣΠΥΡΙΟΥΝΗΣ: Έτσι, λοιπόν, εγώ, όσον αφορά τις δικές μου αντιλήψεις, θέλω και έλεγχο. Και συμφωνώ με το μέρος του άρθρου 29 παράγραφοι 2 και 3 -αν δεν κάνω λάθος- με την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας.

Στο άρθρο 54 όσον αφορά το εκλογικό σύστημα, νομίζω ότι η βελτίωση είναι χαρακτηριστική με τις μεθεπόμενες εκλογές. Είναι μια βελτίωση στην οποία συναινούμε σχεδόν όλα τα κόμματα με κάποιες επιφυλάξεις. Είναι ένα θετικότατο σημείο της όλης εξέλιξης. Γιατί το εκλογικό σύστημα χρησιμοποιήθηκε ποικιλοτρόπως. Περιεγραφή η ιστορία από τους προηγούμενους συναδέλφους.

Το άρθρο 56 αφορά τα κωλύματα εκλογιμότητας. Είναι τέτοια η πληθώρα των σκοπιμοτήτων, είναι τόσο εμπλουτισμένο με τερτίπια το άρθρο 56, που ειλικρινά περίμενα και περιμένω να το αλλάξουμε βαθιά. Υπάρχουν τόσες ανισότητες και τόσες σκοπιμότητες, που προκαλεί τη δημοκρατική μας σύσταση και λειτουργία. Δεν θα πω τίποτε περισσότερο.

Και έρχομαι στο άρθρο 74 που προβλέπει. Πράγματι προβλέπει. Βάζει ένα φρένο στις τροπολογίες. Έχει δύο χαρακτηριστικά:

Το μεν να απορρίπτονται οι μη συναφείς, οι μη σχετικές τροπολογίες με το κεντρικό περιεχόμενο του νομοσχεδίου.

Το δε να μην υπάρχει, με τις τροπολογίες, ο γνωστός αιφνιδιασμός.

Είναι μια χαρακτηριστική βελτίωση. Να μην πιάνει εξαπίνης, όπως χρησιμοποιείται στην πρόταση της επιτροπής, η προτεινόμενη τροπολογία.

Στο άρθρο 79 γίνεται μια βελτίωση για τον προϋπολογισμό, που έχει και αυτή δύο σκέλη:

Το πρώτο σκέλος είναι ότι επιμηκύνει το χρόνο, υποχρεώνοντας τον Υπουργό, την Κυβέρνηση να φέρνει τον προϋπολογισμό δύο μήνες, αντί μηνός, προ της λήξεως του οικονομικού έτους. Είναι μια χαρακτηριστική βελτίωση στην οποία συγκλίνουν τα κόμματα. Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας είναι για τρεις μήνες. Από κάποιον άλλον, ακούστηκε πρόταση και για τέσσερις μήνες. Νομίζω ότι επισημαίνετε μια αδυναμία. Να δοθεί περισσότερος χρόνος. Και το δίμηνο διευρύνει τα όρια.

Και το δεύτερο σκέλος, χαρακτηριστικό πλεονέκτημα της προτεινόμενης βελτίωσης, είναι ότι υποχρεώνει τον Υπουργό Οικονομικών, πριν τη λήξη κάθε τακτικής Συνόδου της Βουλής, να υποβάλλει σχετική έκθεση. Είναι χαρακτηριστική η βελτίωση.

Κλείνοντας, για να είμαι και συνεπής στο χρόνο μου, κύριε Πρόεδρε, θα μου επιτρέψετε να πω δύο κουβέντες μόνο για την απουσία των Βουλευτών. Δεν θα τα ρίχνουμε όλα, κύριοι συνάδελφοι, στις διαδικασίες. Να πούμε την αλήθεια και να αναλάβουμε με παρρησία την προσωπική μας ευθύνη.

Έχουμε υποχρέωση γιατί στο κάτω-κάτω της γραφής

πληρωνόμαστε και, θα μου επιτρέψετε να σας πω τη γνώμη μου, πληρωνόμαστε και ακριβά. Υπάρχει και αντίθετη άποψη. Εγώ προσωπικά πιστεύω ότι πληρωνόμαστε ακριβά μέσα σε μία εποχή συντριπτικής λιτότητας. Μη με παρεξηγήσετε για λαϊκισμό, γιατί πάντοτε την αλήθεια όπως την αισθάνομαι μέσα μου τη λέω. Πληρωνόμαστε ακριβά, λοιπόν. Αυτό είναι το ένα σημείο.

Το δεύτερο σημείο, κύριε Πρόεδρε, είναι η συνειδηση του καθήκοντος. Είναι γολγοθάς η βουλευτική ιδιότητα. Θα το σηκώσουμε το σταυρό, κύριοι! Δεν γίνεται να έχουμε την πίτα ολόκληρη και το σκύλο χορτάτο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Κόρακας έχει το λόγο για πέντε λεπτά.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα αναφερθώ μόνο σε ένα, δύο ζητήματα αφού ήδη μίλησε ο ειδικός αγορητής μας και στη συνέχεια ο Κοινοβουλευτικός μας Εκπρόσωπος θα έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει τα θέματα. Ο ειδικός αγορητής ήδη το έκανε, ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος θα μιλήσει εκτενέστερα.

Θα ήθελα, λοιπόν, να αναφερθώ κυρίως στο ζήτημα του ελέγχου όλων των οικονομικών των κομμάτων που προτείνεται στο άρθρο 29 παράγραφος 2, τόσο από τη Νέα Δημοκρατία όσο και από το Π.Α.Σ.Ο.Κ. και με τη σύμφωνο γνώμη του Συνασπισμού.

Προτείνεται, λοιπόν, να κατοχυρωθεί και συνταγματικά ο έλεγχος όλων των οικονομικών των κομμάτων, όχι μόνο των προεκλογικών εσόδων και δαπανών, ενώ το Σύνταγμα του 1975, το περιόριζε μόνο στη δημοσιότητα των εκλογικών δαπανών.

Πρέπει να πούμε ότι η ρύθμιση που έγινε στη συνέχεια στο σχετικό νόμο, όπως φαίνεται τώρα από την πρόταση που κάνουν τα δύο κόμματα, ήταν, όπως εγώ είχαμε καταγγείλει, και αντισυνταγματική. Πάτε τώρα να την κατοχυρώσετε και συνταγματικά και φυσικά αυτό μας βρίσκει διαμετρικά αντίθετους.

Διαφωνούμε, λοιπόν, με την πρόταση που γίνεται και μένουμε στη συνταγματική πρόβλεψη του '75, η οποία τότε, να θυμηθούμε, υιοθετήθηκε αμέσως μετά την πτώση της δικτατορίας με τις πικρές εμπειρίες της εποχής εκείνης, που δυστυχώς, γρήγορα πάνε να ξεχαστούν, για να μην πω ότι σκόπιμα ορισμένα κόμματα προβάλλουν τέτοιου είδους ρυθμίσεις, οι οποίες μόνο αρνητικές συνέπειες θα μπορούσαν να έχουν.

Να θυμίσω επίσης ότι τότε η Κυβέρνηση αναγκάστηκε να δεχθεί τη σημερινή ρύθμιση στο Σύνταγμα του '75, κάτω από την πίεση της αντιπολίτευσης και του Π.Α.Σ.Ο.Κ. τότε που ήταν αντιπολίτευση. Και μας κάνει εντύπωση ότι έρχεται σήμερα και ζητά να το αλλάξει.

Υπάρχει η αρνητική πείρα του ΚΚΕ από τέτοιου είδους ρυθμίσεις, αλλά και των άλλων κομμουνιστικών κομμάτων του κόσμου. Ο συνάδελφος ο κ. Κανταρτζής αναφέρθηκε στο συγκεκριμένο παράδειγμα του Κομμουνιστικού Κόμματος των Ηνωμένων Πολιτειών. Υπήρξαν πράγματι αγωνιστές που οδηγήθηκαν στο εκτελεστικό απόσπασμα γιατί υπήρχε στοιχείο ότι έδωσαν συνδρομή σε συγκεκριμένο κόμμα, στο Κομμουνιστικό Κόμμα.

Εάν υιοθετηθούν αυτές οι προτάσεις που γίνονται σήμερα, εάν μη τι άλλο, θα αποτελέσουν αύριο τη βάση για τέτοιου είδους ολέθριες παρενέργειες.

Τι φάνηκε από τον έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων, που έγινε στην αρμόδια επιτροπή στην οποία είχα την τιμή να συμμετέχω; Αυτό που φάνηκε, για να μην παίρνω πολύ χρόνο, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι τελικά καλούνται να την πληρώσουν οι αφελείς, αυτοί που δεν πρόβλεψαν να πάρουν τα μέτρα τους και να τα κουκουλώσουν. Και αυτοί που κυριολεκτικά οργίασαν σε ύψος προεκλογικών δαπανών, βγαίνουν λάδι. Δεν θέλω να αναφέρω συγκεκριμένα παραδείγματα. Έχουν δοθεί στη δημοσιότητα οι κατάλογοι και μπορεί κανείς να βγάλει τα συμπεράσματά του.

Έχουμε Βουλευτές οι οποίοι στην Α' Αθηνών είχαν τριάντα, τριάντα πέντε, σαράντα εκλογικά κέντρα στο κέντρο, σε

περιοχές που το κάθε εκλογικό κέντρο έκανε μερικές δεκάδες εκατομμύρια και δήλωσαν εκλογικές δαπάνες δεκαπέντε εκατομμύρια (15.000.000) δραχμές, δεκαέξι εκατομμύρια (16.000.000) δραχμές, δεκαεννέα εκατομμύρια (19.000.000) δραχμές. Αυτήν την εξέλιξη είχε αυτός ο νόμος. Και βεβαίως, πολύ σωστά, ο ίδιος ο Πρόεδρος της Βουλής είπε γι' αυτόν το νόμο ότι είναι για τον κάλαθο των αχρήστων.

Τέτοιες διατάξεις, λοιπόν και προτάσεις, ας μου επιτραπεί η έκφραση, εάν μη τι άλλο, εκτός από δημαγωγικές είναι και επικίνδυνες.

Έχουμε τα άρθρα 68 παράγραφος 1, 70 και 72.

Το σημαντικότερο αρνητικό που προκύπτει από τις προτάσεις που γίνονται είναι να μπορούν να ψηφίζονται μόνο από τις Διαρκείς Επιτροπές της Βουλής νομοσχέδια, συμβάσεις κλπ. Κατά τη γνώμη μας η πρόταση αυτή τελικά θα υποβαθμίσει ακόμη περισσότερο την Ολομέλεια, θα τη μετατρέψει σε απλό "παρλαμέντο" και τίποτα παραπάνω, θα δώσει τη δυνατότητα στην εκάστοτε κυβέρνηση να μη φέρνει νομοσχέδια σημαντικά στην Ολομέλεια αφού η ίδια, για λόγους σκοπιμότητας, θα τα θεωρεί μη σημαντικά. Έτσι θα υπάρξει χαμηλότερη δημοσιότητα και ακόμη μεγαλύτερη εντατικοποίηση της βιομηχανίας παραγωγής νομοσχεδίων και ψήφιση νομοσχεδίων διά της μεθόδου της υπαρπαγής. Και φυσικά υπάρχει και η σκοπιμότητα η άλλη ότι δηλ. με τον τρόπο αυτό δεν θα παίρνει κανένας χαμπάρι για τα νομοσχέδια που ψηφίζονται και θα αποφεύγονται και οι κοινωνικές τριβές, καθώς ο προσανατολισμός είναι προς όλο και αντιλαϊκότερη πολιτική και τούτο, σε συνδυασμό με την άρνηση να συζητείται στη Βουλή πριν πάει στην Ευρωπαϊκή Ένωση οποιαδήποτε θέση θα πάρει η Κυβέρνηση πηγαίνοντας εκεί.

Υπάρχει το θέμα του εκλογικού συστήματος. Εμείς επιμένουμε να μείνουν τα πράγματα όπως είναι, να μην ανοίξει συζήτηση παρά το ότι ήμασταν και είμαστε πάντα υπέρ της συνταγματικής κατοχύρωσης της απλής και ανόθευτης αναλογικής, που την αρνείσθε πεισματικά, ακριβώς γιατί δεν θέλετε την ισοτιμία της ψήφου.

Επίσης, για την ασυλία, επιμένουμε στη σημερινή συνταγματική ρύθμιση.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε κι εμείς, κύριε Κόρακα.

Ο κ. Κοντογιαννόπουλος έχει το λόγο. Επτά λεπτά θα σας δώσω.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, στόχος των διατάξεων που ζητούμε να αναθεωρηθούν...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ: Αγαπώ και εκτιμώ τον κ. Κοντογιαννόπουλο, αλλά αδικήθηκε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Υπάρχουν αλλαγές οι οποίες έχουν δηλωθεί εδώ. Ο κ. Ροκόφυλλος ζήτησε να κατέβει στη θέση του κ. Κοντογιαννόπουλου και ο κ. Κοντογιαννόπουλος πήρε τη θέση του κ. Ροκόφυλλου.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι, κύριε Πρόεδρε. Να εξηγήσω, αν μου επιτρέπετε. Έγινε ένα λάθος, διότι αρχικά εγγραφήκαμε χωρίς το ηλεκτρονικό σύστημα, διότι δεν δούλευε και ήμουν έκτος στη σειρά. Είχα έλθει μισή ώρα νωρίτερα από τους άλλους συναδέλφους. Στη συνέχεια έγινε κάποιο μπέρδεμα και βρέθηκα δωδέκατος στη σειρά. Έγινε αποκατάσταση...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριε Κοντογιαννόπουλε, με συγχωρείτε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ: Δεν έχω αντίρρηση για τον κ. Κοντογιαννόπουλο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριε Κοντογιαννόπουλε, δεν είναι έτσι τα πράγματα.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Έτσι είναι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Δεν είναι έτσι τα πράγματα. Εδώ υπάρχουν αντικαταστάσεις. Ο κ. Κόρακας μίλησε κανονικά, εσείς όμως αντικαθιστάτε τον κ. Ροκόφυλλο, ο οποίος παίρνει τη θέση σας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Εντάξει, κύριε Πρόεδρε.

δρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Από και πέρα οι υπόλοιπες εξηγήσεις δημιουργούν παρεξηγήσεις.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Προεδρικά μαγειρέματα!

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Έχω το λόγο, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ορίστε, έχετε το λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Στόχος των διατάξεων που ζητάμε την αναθεώρησή τους, όπως και των προτάσεων που έγιναν και από τα δύο μεγαλύτερα κόμματα, είναι αναμφισβήτητη η ποιότητα, η αξιοπιστία, το κύρος του κοινοβουλευτικού δημοκρατικού μας πολιτεύματος και για να είμαι ακριβέστερος, η αποκατάσταση σε υψηλότερα επίπεδα των αναγκαίων αυτών χαρακτηριστικών του κοινοβουλευτικού μας πολιτεύματος, που όλοι σήμερα συμφωνούμε ότι βρίσκονται στα κατώτατα επίπεδα.

Η ποιότητα, η αξιοπιστία και το κύρος αποτελούν στοιχεία εν ανεπαρκεία σήμερα. Εθελουφλούμε, όμως ή υποκρινόμαστε εάν δεν αντιλαμβανόμαστε ότι κύρια αιτία αυτών των φαινομένων δεν είναι οι αδυναμίες των συνταγματικών διατάξεων. Και βαυκαλιζόμαστε επίσης αν πιστεύουμε ότι διορθώνοντας τις διατάξεις αυτές, που ασφαλώς είναι σωστό να διορθωθούν, θα αποκαταστήσουμε στο επιθυμητό επίπεδο τα ζητούμενα αυτά στοιχεία της ποιότητας, της αξιοπιστίας και του κύρους. Διότι απλούστατα τα αρνητικά σημερινά φαινόμενα είναι αποτελέσματα της πρακτικής με την οποία εφαρμόζουμε πολλές κρίσιμες και σημαντικές διατάξεις, τις οποίες πολλές φορές παραβιάζουμε με την ανοχή όλων μας και τα αποτελέσματα είναι εμφανή σήμερα.

Θα αναφερθώ σε δύο συγκεκριμένα παραδείγματα: Το πρώτο το έθεσε ο παριστάμενος κύριος Υπουργός.

Οι ομιλίες των Βουλευτών έχουν μεταβληθεί σε ανάγνωση κειμένων. Η σοφή αυτή διάταξη του Κανονισμού, σε τι απέβλεπε; Απέβλεπε στο να διατηρούνται ζωντανές και ενδιαφέρουσες οι συνεδριάσεις. Όταν έχουμε έξι ώρες συρραφή μονολόγων, δεν υπάρχει συζήτηση. Είναι το μεγαλύτερο βασανιστήριο να υποβάλεις σ' έναν άνθρωπο να κάθεται επί έξι ώρες να ακούει συνήθως επαναλαμβανόμενους μονολόγους.

Το δεύτερο παράδειγμα έχει να κάνει με την επαναλαμβανόμενη διαπίστωση ιδίως κατά τη συζήτηση του Συντάγματος. Είναι σαφής ο διαχωρισμός Βουλευτών σε δύο κατηγορίες, στους προνομιούχους και στους μη προνομιούχους. Ορθώς κάθε κόμμα ορίζει εισηγητή, Κοινοβουλευτικό Εκπρόσωπο, ειδικό αγορητή. Όμως οι ομιλίες των εκπροσώπων του κάθε κόμματος έχουν ένα στόχο, να κρατήσουν ζωντανή τη συζήτηση, να υποστηριχθούν από την αρχή μέχρι το τέλος οι θέσεις του κάθε κόμματος. Στην πράξη, τι συμβαίνει; Έχουμε μια διαδοχική παρουσίαση προσωπικών ομιλιών συγκρουόμενων πολλές φορές μεταξύ τους, μ' ένα και μόνο στόχο: Να προλάβουμε τα δελτία ειδήσεων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να γίνεται αυτός ο διαχωρισμός, να περιμένουν οι Βουλευτές να εξαντληθεί ο κατάλογος των προνομιούχων που δεν υπηρετούν το λόγο για τους οποίους ο Κανονισμός έχει προβλέψει αυτές τις ιδιότητες. Και ορθώς βέβαια τις προβλέπει. Θυμάμαι παλαιότερα, ο Υπουργός ή Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος παρενέβαιναν στο τέλος για να δώσουν το ακριβές στίγμα που επιθυμεί είτε το κόμμα είτε η Κυβέρνηση.

Όταν, λοιπόν, οι πρακτικές αναιρούν τους στόχους των διατάξεων, είτε του Συντάγματος είτε του Κανονισμού, οδηγούμεθα στα σημερινά αρνητικά αποτελέσματα.

Όταν μιλάμε για ποιότητα της πολιτικής μας ζωής απαραίτητη προϋπόθεση είναι να υπάρχουν σταθεροί, τίμιοι και καθαροί κανόνες του παιχνιδιού. Δεν μπορούμε να μιλάμε για ήπιο πολιτικό κλίμα, για ποιότητα της πολιτικής μας ζωής, όταν συνεχίζεται αυτό το καθεστώς του αιφνιδιασμού με τους εκλογικούς νόμους και να θεωρείται η προσαρμογή σε αυτήν την απαίτηση ως βλακεία. Διότι, βλακεία θεωρήθηκε το ότι η Νέα Δημοκρατία τήρησε τη δέσμευσή της να ψηφίσει στην πρώτη βουλευτική Σύνοδο τον εκλογικό νόμο και να ξέρει η

Βουλή πως όποτε γινόντουσαν εκλογές, με ποιο εκλογικό σύστημα θα διεξάγονταν.

Σήμερα, δεν συμμερίζομαι τις δικαιολογίες της Κυβέρνησης, διότι οι δικαιολογίες οδηγούν στη διαιώνιση αυτής της κατάστασης. Δεν χρειαζόταν συνταγματική ρύθμιση για να πάμε σε μια ομαλή πολιτική ζωή που σημαίνει όχι αιφνιδιασμό του αντιπάλου, όχι προσαρμογή των κανόνων του παιχνιδιού στις απαιτήσεις της εκάστοτε πλειοψηφίας, που μάλιστα παραμονές εκλογών είναι βέβαιο ότι είναι μειοψηφία ή έχει χάσει τη δύναμή της.

Αυτό είναι αφετηρία όλης αυτής της κατάστασης και της υποβάθμισης του ρόλου του Βουλευτή και της υποβάθμισης του νομοθετικού έργου. Πολλά θα μπορούσαμε να πούμε, αλλά δυστυχώς δεν έχουμε χρόνο. Η βαθύτερη ρίζα του κακού όμως βρίσκεται στην επικράτηση και το θρίαμβο των κομματικών μηχανισμών πάνω στην πολιτική ζωή του τόπου.

Οι κοινοβουλευτικές ομάδες, οι Βουλευτές, έχουν εξελιχθεί, έχουν υποβαθμιστεί σε εξαρτήματα και σε υπηρέτες των κομματικών μηχανισμών. Και αυτοί οι κομματικοί μηχανισμοί είναι προσανατολισμένοι όχι στη διάδοση και προβολή των ιδεών, αλλά είναι προσανατολισμένοι αποκλειστικά στην άλωση και στη νομή της εξουσίας. Και για να επιτυχάνουν αυτούς τους στόχους έχουμε δεχθεί και τη χρηματοδότησή τους, από τον κρατικό προϋπολογισμό. Αν γίνει μια έρευνα πού διατίθενται οι πόροι των Ελλήνων φορολογουμένων στα κόμματα, θα διαπιστώσουμε θλιβερές καταστάσεις. Μήπως διατίθενται σε επιστημονικές επιτροπές για να στηριχθεί το κοινοβουλευτικό έργο; Μήπως διατίθενται σε επιστημονικές επιτροπές για να επεξεργαστούν νέες ιδέες και νέα προγράμματα; Διατίθενται σε κομματικούς υπαλλήλους που εξελίσσονται σε πραιτοριανούς της εκάστοτε ηγεσίας του κόμματος. Γι'αυτό και πιστεύω ότι πρέπει να καταργηθεί η χρηματοδότηση των κομμάτων από τον κρατικό προϋπολογισμό, αλλά και με ταυτόχρονο, πλήρη έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων. Διότι, οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται για να γίνονται οι κομματικοί στρατοί και όχι για να υπηρετούν τη δημοκρατία. Αντιστρατεύονται τη δημοκρατία.

Πρέπει μόνο να δίδονται, όπως δίνονται σε άλλες χώρες, δαπάνες για κάλυψη προεκλογικών δαπανών, όπως γίνεται στη Γαλλία, ανάλογα με τους συνδυασμούς ή με την έκταση των συνδυασμών κάθε κόμματος. Διότι ας μη αυταπατώμεθα. Τα κομματικά ταμεία στα οποία συρρέουν πόροι των φορολογουμένων και πόροι των διαπλεκομένων, είναι το ανθοκήπι της διαφθοράς που σήμερα απειλεί να πνίξει και τη δημοκρατία και το κοινοβουλευτικό σύστημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Ο κ. Τσαφούλιας έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ: Η οργάνωση των κομμάτων και γενικότερα η λειτουργία τους ως θεσμού που επιτρέπει τη λειτουργία της κοινωνίας και της πολιτείας δεν θεραπεύεται με το συμπλήρωμα της διαφάνειας των πόρων και των ενισχύσεων των κομμάτων. Ο κύριος Πρωθυπουργός την προηγούμενη εβδομάδα μίλησε για κατάργηση και για εξάλειψη της εξάρτησης της πολιτικής εξουσίας από την οικονομική εξουσία. Η οικονομική εξουσία είναι εκείνη, η οποία έχει τρόπους για να μη ληφθεί καθόλου υπόψη το άρθρο 8. Δεν τη νοιάζει την οικονομική εξουσία πόσα θα πάρουμε, από πού θα τα πάρουμε και τι θα τα κάνουμε. Τη νοιάζει να επεμβαίνει στη λειτουργία των κομμάτων ως έκφραση λειτουργίας της πολιτικής εξουσίας και να κάνει τη δουλειά της.

Επομένως, ποια συνταγματική διάταξη πρέπει να υπάρξει και ποια συνταγματική κατοχύρωση, για να υπάρξει αποσύνδεση της λειτουργίας της πολιτικής εξουσίας από την οικονομική εξουσία; Έρχεται τώρα η σύμβαση του Κόκκαλη για να υπογραφεί ξανά. Αυτή η σύμβαση δημιουργεί επί τόσα χρόνια προβλήματα. Δεν ηλέγχεται, τι έπαιρνε και τι έδινε ως κέρδη. Τώρα έρχεται να υπογραφεί εκ νέου. Και λέει ότι είχε αναλάβει δέσμευση ο κ. Μητσotάκης και ως εκ τούτου λέει ο κ. Δρυς ότι δεν μπορούμε να κάνουμε διαφορετικά.

Εδώ πρέπει να υπάρχει συνταγματική διάταξη και να αποφασίζει γι'αυτή τη σύμβαση, η οποία ενέχει στοιχεία

εξάρτησης της πολιτικής από την οικονομική εξουσία, η Βουλή και να ασκεί σε αυτές τις περιπτώσεις ως κυβερνώσα Βουλή έλεγχο για να μπορέσει να υπάρξει απεξάρτηση της πολιτικής εξουσίας από την οικονομική εξουσία. Διότι διαφορετικά το να παίρνουμε τα λεφτά ως κόμματα και να τα διαχειριζόμαστε δεν έχουμε απεξάρτηση της πολιτικής από την οικονομική εξουσία. Η οικονομική εξουσία έχει άλλες μορφές αγώνα. Αύριο το πρωί μπορεί να τα δώσει σε φιλανθρωπικά σωματεία. Η ίδια η οικονομική εξουσία μπορεί να διεισδύσει μέσα στο λαό, χωρίς να τη συλλαμβάνεις. Μπορεί να δίνει τα λεφτά της εκεί που θέλει, προκειμένου να ενισχύσει ένα κόμμα διαφορετικά. Επομένως, άντε πιάστην την οικονομική εξουσία, για το πώς θα δώσει τα λεφτά της στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. ή στη Νέα Δημοκρατία και αν έχει μορφές λειτουργίας οικονομικής παροχής κατ'άλλον τρόπο.

Επομένως, εδώ επί της ουσίας, πώς θα υπάρξει συνταγματική διάταξη που θα αποδεσμεύει την πολιτική εξουσία από την οικονομική εξουσία; Δεν ξέρουμε πώς γίνονται οι διαφημίσεις; Ο εκλογικός νόμος, η απλή αναλογική, είναι το μόνο μέσο για να σπάσει η εξάρτηση της πολιτικής εξουσίας από την οικονομική, διότι ο κάθε ένας οικονομικός παράγοντας δεν θα ποντάρει σ' ένα μόνο πρόσωπο, αλλά θα έχει να κάνει με τριακόσιους. Δεν θα είναι βέβαιος για τη διαμόρφωση των πολιτικών αποτελεσμάτων. Ούτε αν ποντάρει σε εκείνους ή στους άλλους θα μπορέσει να ρυθμίσει τη λειτουργία της οικονομικής του εξουσίας.

Να, ένα μέσον από το οποίο μπορεί να υπάρξει δικαίωση και απομάκρυνση της πολιτικής εξουσίας από την οικονομική. Αυτό είναι η απλή αναλογική. Δεν τη φέρνετε για έναν απλό λόγο. Επειδή η πολιτική εξουσία, που έχει στα χέρια της την ευθύνη για τον εκλογικό νόμο, εξαρτάται από την οικονομική που δεν την αφήνει να την αλλάξει. Επομένως, αυτά είναι αλληλένδετα.

Όσον αφορά το θέμα του εκλογικού νόμου είναι σαφές ότι και η Νέα Δημοκρατία να ήταν θα ανέμενε τη διαμόρφωση των πολιτικών μεγεθών και των εξελίξεων, των αντιδράσεων, προκειμένου να επιτύχει ένα εκλογικό σύστημα που θα της έδινε πάλι την εξουσία. Βέβαια ο κ. Σημίτης προσδιορίζει στη διάρκεια του χρόνου και εν όψει των μεγάλων προβλημάτων που έχει προς επίλυση πώς θα διαμορφωθούν οι πολιτικές εξελίξεις, το πολιτικό σκηνικό, για να κάνει τον εκλογικό νόμο. Γιατί να δεσμευθεί; Και οποιοσδήποτε που θα έπαιζε πολιτικό παιχνίδι για την κατάληψη εκ νέου της εξουσίας δεν θα έκανε αυτό που ζητάμε σήμερα από τον κ. Σημίτη.

Ο κ. Σημίτης λέει: "Πώς θα διαμορφωθούν οι συνθήκες; Γι'αυτό δεν δεσμεύομαι". Και λέει ότι θα έχει συνταγματικά στίγματα, ενισχυμένης αναλογικής. Το άρθρο λέει ότι θα γίνει ένα αναλογικότερο νομοσχέδιο. Πώς; Αναλογικότερο νομοσχέδιο υπό την έννοια του περιεχομένου της διάταξης, η οποία προτείνεται προς ψήφιση στην αναθεώρηση, είναι πλειοψηφικό.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της απλής αναλογικής; Αύριο θα μας λέτε ότι χαρακτηριστικά της απλής αναλογικής είναι η ενισχυμένη και το πλειοψηφικό, όπως οι καλογέροι που βάζουν τα ψάρια νηστίσμα και δεν ξέρω τι άλλο έκαναν. Εδώ τι κάνουμε; Υπάρχει περιεχόμενο διάταξης που να δεσμεύει την υπό αναθεώρηση διάταξη πλήρως, ώστε να καταστεί φανερό στον ελληνικό λαό ότι πάμε ευθέως για μία αντιμετώπιση ισότητας στην εκλογική νομοθεσία; Όχι δεν συμβαίνει.

Θέλω ακόμα να πω ότι η ΕΤ1 και η ΕΤ2 να ανήκουν στη Βουλή. Δεν υπάρχει πλήρης εικόνα της αληθινής διάστασης του πολιτικού, οικονομικού και κοινωνικού προβλήματος. Σε αυτό φταίει η Βουλή, το Προεδρείο, φταίμε όλοι μας. Θα πρέπει να δώσουμε την αληθινή διάσταση σαν Βουλή, σαν εξουσία. Τουλάχιστον το ένα κανάλι πρέπει να δοθεί στη Βουλή, για να ξέρει ο κόσμος ότι από εκεί θα διδαχθεί την αληθινή διάσταση του νομοθετικού έργου και του κοινοβουλευτικού ελέγχου. Επίσης, τα Θερινά Τμήματα να ασχοληθούν και με τον κοινοβουλευτικό έλεγχο. Να μη σταματήσουν οι επερωτήσεις να συζητούνται καθ' όλην τη διάρκεια του θέρους.

Μη ξεχνάμε ότι αντικαθιστάμεθα το καλοκαίρι από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τις εφημερίδες. Αυτήν την ιερή αποστολή που μας αναθέτει ο λαός και προσπαθούμε να την κατοχυρώσουμε συνταγματικά τη δίνουμε στα ιδιωτικά κανάλια και στις εφημερίδες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ο κ. Σούρλας έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, βάσει του άρθρου 29 του Συντάγματος, τα κόμματα είναι φορείς του δημοκρατικού μας πολιτεύματος και οφείλουν να υπηρετούν την ελεύθερη λειτουργία του. Όμως σε πολλές περιπτώσεις δεν το κάνουν αυτό, δεν υπακούουν στο θεμελιώδη νόμο. Ελέγχθη πολλές φορές ότι ενώ παρέχεται η δυνατότητα ψήφου κατά συνείδηση στο Βουλευτή, τίθεται θέμα κομματικής πειθαρχίας. Απειλείται ο Βουλευτής με την επιβολή κύρωσης και επιβάλλονται και κυρώσεις που πολλές φορές μάλιστα είναι αυστηρές. Πεποίθησή μου είναι, γιατί ασχολήθηκα με το θέμα, και επιστημονικά και πολιτικά, και κομματικά να το προσεγγίσω, ότι ψήφος κατά συνείδηση και κομματική πειθαρχία δεν μπορούν να συνυπάρξουν, να ενταχθούν σε καμία λογική και σε κανέναν κανόνα και αρχή λειτουργίας ενός δημοκρατικού συστήματος. Εφόσον υπάρχει αυτή η διάταξη στο Σύνταγμα, και καλώς υπάρχει, επιβάλλεται να συμπεριληφθεί μία διάταξη που να λέει ότι δεν μπορούν τα κόμματα στα καταστατικά τους να συμπεριλαμβάνουν διατάξεις που έρχονται σε αντίθεση με εκείνες του Συντάγματος. Αυτό θα έθετε περιορισμούς και πιστεύω ότι μέσα από ένα καλά δομημένο δημοκρατικό κόμμα θα μπορούν να υπάρξουν και θέματα πειθαρχίας, αλλά και πειθαρχίας στη συνείδηση, όπως το προβλέπει ο συνταγματικός νομοθέτης.

Θεωρώ απαραίτητο να επισημάνω ότι ενώ καταστρατηγούνται βασικές διατάξεις του Συντάγματος, επικρατεί μία ένοχη σιωπή από όλους μας και προτείνεται η συνέχιση αυτής της κατάστασης. Για παράδειγμα, ενώ βάσει της παραγράφου 3 του άρθρου 29 απαγορεύεται ρητά και κατηγορηματικά στους δημοσίους υπαλλήλους, να εκδηλώνονται υπέρ πολιτικών κομμάτων, όχι μόνο αυτό δεν ισχύει, αλλά έρχονται τα κόμματα και εμείς οργανώνουμε τους δημοσίους υπαλλήλους, τους παροτρύνουμε σε κομματικές δραστηριότητες και τους καλύπτουμε ποικιλοτρόπως.

Παρατέμφθηκε κανείς δημόσιος υπάλληλος, γιατί πολιτικολογεί υπέρ του ενός ή του άλλου κόμματος; Έχει κανένα νόημα να υπάρχει αυτή η διάταξη εδώ; Έτσι, λοιπόν, ανοίγουμε πόρτες να μην εφαρμόζονται και άλλες διατάξεις.

Τι είναι αυτά; Τι υποκρισία είναι αυτή που υπάρχει; Θα δούμε –και πρέπει να δουν οι ειδικότεροι από εμένα– ποιες άλλες περιπτώσεις είναι εκείνες στις οποίες δεν εφαρμόζεται το Σύνταγμα και δίνει την ευκαιρία και σε άλλους που δεν έχουν ευαισθησίες δημοκρατικές, να επικαλούνται αυτές τις παραβιάσεις και στη συνέχεια να μη σέβονται το Σύνταγμα.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι θα ήταν καλύτερο διατάξεις όπως αυτή, στο μέρος που έχουν καταστεί ανενεργές, να απαλειφθούν ή αφού συνεχίζουν να υπάρχουν, να αναλάβουμε τις ευθύνες μας, να επιληφθεί η δικαιοσύνη εκεί όπου παρατηρούνται αυτές οι εκτροπές και οι παραβιάσεις του Συντάγματος.

Όσον αφορά τα οικονομικά των κομμάτων, δεν θα συμφωνήσω με εκείνους που λένε ότι δεν πρέπει να ενισχύονται τα κόμματα από τον κρατικό προϋπολογισμό. Πιστεύω ότι έχει επιτευχθεί μία σημαντική πρόοδος. Και πρέπει ακόμα περισσότερο να ενισχύονται, αλλά όμως να υπάρχουν και προϋποθέσεις. Διότι υπάρχουν προβλήματα, που έχουν σχέση με τη διαφάνεια σε ό,τι αφορά τη διαχείριση.

Βεβαίως, πρέπει να δούμε και το άλλο ζήτημα της ενίσχυσης των κομμάτων, των όποιων κομμάτων –δεν μιλά συγκεκριμένα για κάποιο κόμμα– από οικονομικούς παράγοντες με τους επαχθείς όρους των αντιπαροχών, παράγοντες οικονομικούς που έχουν καταστεί όχι μόνο κέντρα επηρεασμού της πολιτικής ζωής του τόπου, αλλά κέντρα εξουσίας.

Όσον αφορά τώρα τα οικονομικά των Βουλευτών, έχουν γίνει πάρα πολλές συζητήσεις για το πολιτικό χρήμα. Το πολιτικό χρήμα σήμερα έχει αναχθεί σ' ένα από τα σημαντι-

κότερα προβλήματα του τόπου. Πώς ο Βουλευτής ζει, πώς ξοδεύει τόσα πολλά, πού τα βρίσκει προεκλογικά, τι δεσμεύσεις έχει αναλάβει; Και ήρθε κάποια στιγμή εδώ στη Βουλή να ψηφισθεί ένας νόμος, που δυστυχώς όμως δεν εφαρμόστηκε. Και αυτό είναι το χειρότερο, γιατί τραυματίστηκε ακόμη περισσότερο η αξιοπιστία των Βουλευτών.

Συμμετείχα στη συζήτηση αυτή ως Βουλευτής και είδα με χαρά να τίθενται κάποιοι περιορισμοί, να καθορίζεται ένα πλαφόν προεκλογικών δαπανών, να προβλέπονται κυρώσεις. Και όταν τελείωσαν οι εκλογές, υποβάλαμε τα όσα στοιχεία ο νόμος επιβάλλει, έγινε ο έλεγχος, πληροφορηθήκαμε ότι υπήρξε υπέρβαση των δαπανών και θα περιμέναμε να δημοσιοποιηθούν τουλάχιστον τα ονόματα.

Γιατί, κύριε Πρόεδρε, δεν δημοσιοποιήθηκαν τα ονόματα των Βουλευτών, οι οποίοι υπερέβησαν τις προεκλογικές δαπάνες; Δεν αποδίδω κατηγορία σε κανέναν! Και δεν είναι το θέμα μόνο γι' αυτούς που υπερέβησαν τις δαπάνες τις προεκλογικές, αλλά εμείς πώς θα σταθούμε έξω απέναντι στον Έλληνα φορολογούμενο πολίτη, που θέλουμε να του καλλιεργήσουμε συνείδηση φορολογική πειθαρχία στο Σύνταγμα και στους νόμους του κράτους και να θεωρούμε τον εαυτό μας παιδαγωγικό παράγοντα στην πολιτική ζωή του τόπου;

Τι θα τους πούμε, κύριε Πρόεδρε; Τι θα τους πείτε εσείς στην εκλογική σας περιφέρεια; Γιατί τα ονόματα αυτά δεν αποκαλύφθηκαν; Γιατί δεν εφαρμόστηκε ο νόμος από εμάς τους πατέρες του έθνους; Πώς θα σταθούμε απέναντί τους;

Αυτά είναι δραματικά ερωτήματα, τα οποία μας υποβάλλουν σε κάθε επικοινωνία. Και η δυσκολία είναι εμφανής!

Ελάχιστα, όμως, φαίνεται ακόμα ότι απασχόλησε την επιτροπή το άρθρο 57. Με δύο λέξεις, με το άρθρο 57 προβλέπεται ότι δεν μπορεί ο Βουλευτής να συμμετέχει σε διοικητικό συμβούλιο μιας επιχείρησης, που λαμβάνει κρατικές επιχορηγήσεις. Γιατί μόνο στο διοικητικό συμβούλιο και όχι στην επιχείρηση ο Βουλευτής; Μήπως πρέπει, κύριε Αντιπρόεδρε της Βουλής, να κάνετε μία έρευνα για να δείτε, αν και πόσοι Βουλευτές εν ενεργεία συμμετέχουν σε επιχειρήσεις επιδοτούμενες από το κράτος;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κ. Σούρλα.

Ο κ. Πεπονής έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ: Με τις διατάξεις του Συντάγματος ρυθμίζονται καταστάσεις, σχέσεις και λειτουργίες της πολιτείας. Επίσης, με τις διατάξεις του Συντάγματος αναδεικνύονται αξίες και το Σύνταγμα μεριμνά για τον έμπρακτο σεβασμό και τη, με πράξη και συμπεριφορά, στήριξη αυτών των αξιών.

Μία από τις αξίες τις οποίες αναδεικνύει το ισχύον Σύνταγμα –και όχι μόνο το ισχύον, αλλά και το προϊσχύον– ήταν η έννοια του πολίτη, δηλαδή του ατόμου, το οποίο μετέχει ενεργά στη δημόσια ζωή της χώρας του, του ατόμου, το οποίο έχει υποχρέωση να μετέχει στη δημόσια ζωή της χώρας.

Με λύπη μου διαπιστώνω ότι η συζητούμενη πρόταση αφήνει μεν τυπικά και με λέξεις την επιταγή ότι η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρέωση, αλλά αιτηρή την επιταγή την αδειάζει, την καθιστά γράμμα κενό οιασδήποτε ουσίας, διότι προτείνεται, απ' όσους το σκέφτηκαν, η κατάργηση και των ποινικών και των διοικητικών κυρώσεων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, περνάμε μία περίοδο, κατά την οποία πάρα πολλά κέντρα προσπαθούν να οδηγήσουν το λαό και ιδιαίτερα τους νέους σε μία περιφρόνηση για την πολιτική και σ' ένα αναχωρητισμό. Και γνωρίζουμε ποια είναι αυτά τα κέντρα και ποια συμφέροντα εξυπηρετούν. Και με απορία διαπιστώνω, ότι υπάρχουν στελέχη του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ενός κόμματος το οποίο θα έπρεπε να πρωτοπορεί στον αγώνα για την πολιτικοποίηση των νέων, που έρχονται να εισηγηθούν την κατάργηση των κυρώσεων, δηλαδή να νομιμοποιούν ουσιαστικά τον πολιτικό αναχωρητισμό και την πολιτική ανευθυνότητα. Βεβαίως υπάρχουν οι περιπτώσεις εκείνων οι οποίοι επιλέγουν ως στάση ένα ακραίο αρνητισμό, εκείνων οι οποίοι αρνούνται, αμφισβητούν και, αν θέλετε, αντιμετωπίζουν και με περιφρόνηση το σύνολο του ενεργού πολιτικού κόσμου.

Εγώ διαφωνώ με αυτή τη στάση, αλλά την αναγνωρίζω. Είναι δικαίωμα του πολίτη να έχει αρνητική στάση, αρνητική διάθεση και αρνητική κρίση έναντι όλων των συντεταγμένων πολιτικών δυνάμεων.

Εκείνο, λοιπόν, που θα έπρεπε να πράξουμε, αν θέλουμε να διευρύνουμε τη δημοκρατία και να περιλάβουμε στη λειτουργία των θεσμών και αυτές τις ακραίες στάσεις, είναι να νομιμοποιήσουμε το λευκό ψηφοδέλτιο. Αυτό είναι το βήμα και όχι η νομιμοποίηση της αποχής από την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος.

Εγώ προσωπικά προτείνω, εισηγούμαι και θα επιμείνω να αποσυρθεί η πρόταση ως έχει ολοσχερώς και να προτείνουμε στην επόμενη Βουλή την προσθήκη μιας ερμηνευτικής δήλωσης στο άρθρο 51, η οποία να ορίζει ότι "το εκλογικό δικαίωμα ασκείται και με λευκό ψηφοδέλτιο".

Και μου κάνει εντύπωση, ότι προβλέπεται από την προτεινόμενη αναθεώρηση ως μοναδική κύρωση το πρόστιμο. Δηλαδή, ο πολίτης ο αναχωρητής, ο πολίτης ο αρνητής μπορεί να ανταλλάξει αυτό το βασικό δικαίωμα, αλλά και υποχρέωση του πολίτη, πληρώνοντας κάποια λεφτά. Καλός ο οικονομισμός για όλους τον έχουν αναγάγει εις θεότητα, αλλά μέχρις ενός ορισμένου ορίου. Ε, όχι και το εκλογικό δικαίωμα ως υποχρέωση του πολίτη να ανταλλάσσεται με ολίγες δεκάρες ή με περισσότερες.

Θα ήθελα να καταλήξω για να θυμίσω στους παλαιότερους ότι εμείς όταν ήμασταν μαθητές απαγορευόταν να μας διδάσουν τον "Επιτάφιο" του Περικλή. Ήταν η 4η Αυγούστου. Και ο Περικλής που απαγορευόταν τότε, -δηλαδή ο "Επιτάφιος" του Περικλή ή του Θουκυδίδη -όποια ιστορική εκδοχή θέλετε μπορείτε να αποδεχθείτε- περιελάμβανε μία βασική αρχή ή αν θέλετε μία βασική, ηθική και πολιτική στάση: "Τον μηδένα τωνδε", δηλαδή των πολιτικών, "μετέχοντα οὐκ απράγμονα αλλά αχρείον νομιζομεν". Λυπάμαι που υπάρχουν Βουλευτές που δέχονται να νομιμοποιήσουν τους αχρήστους. Εγώ πιστεύω ότι το χρέος μας είναι να ενεργοποιήσουμε και να καταστήσουμε όλους τους πολίτες της Ελλάδος χρήσιμους για το πολίτευμα και χρήσιμους για την κοινωνία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κ. Πεπονή.

Ο κ. Κολοζώφ ζήτησε το λόγο.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κύριοι συνάδελφοι, εμείς όταν το 1975 ψηφίζονταν το άρθρο 29 στην αναθεώρηση είχαμε εκφράσει την αντίθεσή μας και η αντίθεση αυτή προερχόταν από το γεγονός ότι βγαίναμε από μία δύσκολη κατάσταση με εμπειρίες αρνητικές. Και έχει ενδιαφέρον αυτό που ανέφερε ο εισηγητής μας που βρήκε στην εισήγηση του κ. Βαρβιτσιώτη, το πώς αυτές τις αρνητικές εμπειρίες το ανώτατο δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής τις θεώρησε σαν ένα πολύ σημαντικό στοιχείο για να εξαιρέσει ακριβώς από αυτούς τους ελέγχους το Κομμουνιστικό Κόμμα των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Και φυσικά τα άλλα που αναφέρονται εκεί ότι είναι μικρό κόμμα ότι είναι έτσι, ότι είναι αλλιώς είναι ορισμένα στοιχεία αλλά δεν αποτελούν τον πυρήνα της σκέψης του δικαστηρίου. Το δικαστήριο πήγαινε ακριβώς στην καρδιά της υπόθεσης. Έλαβε υπόψη ότι πέρασε αυτή η χώρα μία τραυματική εμπειρία με τον Μακαρθισμό και έλαβε υπόψη ότι συγκεκριμένοι πολιτικοί οργανισμοί δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν γιατί απλούστατα ότι και να τους έλεγε η Δημόσια Διοίκηση περί ελευθερίας δεν θα την πίστευαν έχοντας αυτές τις δραματικές εμπειρίες.

Εγώ καταλαβαίνω τα κόμματα τα οποία θεωρούν ότι έχει ωρμάσει πια η κατάσταση σ' αυτήν τη χώρα όπου τα πάντα λειτουργούν με ελεύθερη τη συνείδηση του πολίτη, όμως στην πραγματικότητα δεν είμαστε εκεί. Δεν είμαστε εκεί πολύ περισσότερο που όπως φαίνεται όλο και περισσότερο τα πράγματα πηγαίνουν προς τη συγκρότηση μηχανισμών ενός μελλοντικού κράτους που όλο και περισσότερο είναι συγκεντρωτικοί και αυταρχικοί. Μιλώ για την Ευρωπαϊκή Ένωση στην οποία με μεγάλη ταχύτητα πάμε να ενσωματωθούμε.

Έχοντας υπόψη αυτά δεν μπορεί να διαφύγει από την προσοχή μας το γεγονός ότι οι διατάξεις που προτείνονται

να αναθεωρηθούν εδώ στο άρθρο 29 υπάρχουν ήδη και λειτουργούν σε ορισμένα άλλα συντάγματα και έχουμε πρακτικά το πώς λειτουργούν σ' αυτά τα συντάγματα. Στην Ομόσπονδη Δημοκρατία της Γερμανίας τα κόμματα που μάλιστα λένε ότι δεν είναι και κομμουνιστικά, σχεδόν κάθε μήνα έχουνε και από μία μήνυση τότε για τον έλεγχο των οικονομικών τους, τότε για τα έξοδα αν ανταποκρίνονται, τότε αν έχουν σχέση με το παρελθόν, τότε αν είναι μέσα στα πλαίσια του συντάγματος. Και φυσικά αθρώνονται. Όμως οι εισαγγελείς κάνουν χρήση αυτών των διατάξεων και φυσικά η χρήση αυτών των διατάξεων πηγαίνει προς την κατεύθυνση των πιο αδύνατων πολιτικών οργανισμών.

Έχουμε τέτοια αρνητικά όσον αφορά τον έλεγχο των κομμάτων όχι μόνο για τα οικονομικά αλλά ιδιαίτερα όταν πάμε να ελέγξουμε τη δημοκρατικότητα τους. Εκεί μπορεί να βρει κανένας ό,τι θέλει για να υποστηρίξει ότι η άλφα ή η βήτα πράξη ενός κόμματος είναι έξω από τα πλαίσια της δημοκρατίας, όπως την αντιλαμβάνεται ο άλφα ή ο βήτα που εκείνη τη στιγμή θα έχει την ευχέρεια από το νόμο να υποβάλει μήνυση ή και να κρίνει ακόμα.

Πιστεύω ότι υπάρχει αυτός ο κίνδυνος και νομίζω ότι πέρα απ' αυτά που ήδη ρυθμίζει αυτήν τη στιγμή το Σύνταγμα και που μέχρι ενός σημείου λειτουργούν και αντέξανε -παρά τα όσα ειπώθηκαν εδώ για τις παραβιάσεις αυτής της διάταξης του Συντάγματος και του αντίστοιχου νόμου που ψηφίσαμε- ότι δεν πρέπει να αναθεωρηθεί αυτό το άρθρο που πάει προς την κατεύθυνση ελέγχου των οικονομικών των κομμάτων.

Από τις συζητήσεις και σκέψεις που αναπτύχθηκαν, ιδιαίτερα από την συντηρητική παράταξη, πραγματικά εάν στις επόμενες εκλογές δημιουργηθούν συσχετισμοί τέτοιοι που θα μπορούσε να βρίσκεται στην πλειοψηφία, θα διατυπωθούν οι διατάξεις προς την κατεύθυνση της περιστολής των δικαιωμάτων των κομμάτων ή θα ανοίγουν δρόμο για πράξεις που όχι συνειδητά, αλλά εν πάση περιπτώσει αν δυσκολέψουν τα πράγματα, θα μπορούσε κάποιος μελλοντικά να αξιοποιήσει.

Σχετικά με το άρθρο 29, παράγραφο 3, εμείς θεωρούμε θετική τη σκέψη να γίνει η αναθεώρηση προς την κατεύθυνση των περιορισμών των δικαιωμάτων όλων των πολιτών να εκφράζουν τα πολιτικά τους δικαιώματα. Δηλαδή, εμείς πιστεύουμε ότι τα πολιτικά τους δικαιώματα πρέπει να τα εκφράζουν όλοι οι Έλληνες πολίτες, όπου ζουν και όπου δουλεύουν. Και στα Σώματα Ασφάλειας και στις Ένοπλες Δυνάμεις και οι δικαστικοί, θα πρέπει να έχουν αυτό το δικαίωμα. Δε νομίζω ότι τα δικαιώματα αυτά, ιδιαίτερα στους δημόσιους υπάλληλους, εμποδίζουν τη λειτουργία των Υπουργείων ή των οργανισμών.

Οι περιορισμοί των περιορισμών, όπως προτείνονται στην αναθεώρηση του άρθρου 29 παράγραφος 3, δεν πάνε μέχρι τέλος. Πάλι εξαιρούν κατηγορίες όπου οι άνθρωποι που δουλεύουν σε αυτούς τους χώρους δεν έχουν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα με όλους τους υπόλοιπους Έλληνες πολίτες. Εμείς θα θέλαμε να πάει η αναθεώρηση μέχρι τέλος.

Θα με ρωτήσετε: Μα, καλά, εσείς σε κάθε άρθρο που συζητάμε βάζετε και το θέμα ανησυχία για το τι θα είναι η επόμενη Βουλή. Δεν μπορεί να χειροτερέψει αυτό το άρθρο; Όχι, δεν μπορεί να χειροτερέψει. Δεν μπορεί να γίνει χειρότερο από ό,τι είναι και επομένως η όποια αναθεώρηση -και συμφωνούμε σε αυτό- θα πάει προς θετική κατεύθυνση. Εμείς, θα θέλαμε να ολοκληρωθεί και να μην υπάρχουν διακρίσεις σε κανέναν Έλληνα πολίτη όσον αφορά το δικαίωμά του να εκφράζει τις πολιτικές του πεποιθήσεις και τα πολιτικά του δικαιώματα.

Στο άρθρο 51 παράγραφος 4, εισάγεται η έννοια της ψήφου με επιστολή. Εγώ, καταλαβαίνω γιατί γίνεται αυτό. Πρέπει να διευκολυνθούν οι άνθρωποι που βρίσκονται μακριά και να τους δώσουμε τη δυνατότητα να εκφραστούν πολιτικά. Όμως, αυτό το είδος της ψηφοφορίας υπήρξε στη χώρα μας, δεν είναι καινούρια μέθοδος. Χρησιμοποιήθηκε στο παρελθόν από το μαζικό κίνημα και η πρακτική έδειξε ότι απέτυχε γιατί γινόταν μία σειρά από παραβιάσεις και θεωρούμε ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο να βρεθούν τρόποι να ελεγχθεί αυτό το είδος της

ψηφοφορίας. Δεν συμφωνούμε με αυτόν τον τρόπο. Θα μπορούσαμε να βρούμε άλλους τρόπους να εξασφαλίσουμε το δικαίωμα στο να συμμετέχουν στις εκλογές και οι μετανάστες στους διάφορους τόπους που ζουν και δουλεύουν.

Έρχομαι τώρα στο ζήτημα του εκλογικού συστήματος και των εκλογών. Γνωρίζετε από χέρι ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας θεωρεί ότι μέσα στο Σύνταγμα πρέπει να υπάρχει πάγια διάταξη που να λέει ότι το εκλογικό σύστημα στη χώρα μας είναι η απλή αναλογική. Αυτό από τη γέννησή του το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας, εδώ και ογδόντα χρόνια, το θέτει σαν στόχο.

Στην πορεία πολλά κόμματα συμπέσανε μαζί μας. Αργότερα, όταν έγιναν κυβέρνηση, εγκατέλειψαν αυτό το στόχο. Και ο λόγος που εγκαταλείφθηκε αυτός ο στόχος είναι ότι το εκλογικό σύστημα δεν το βλέπουν σαν το εργαλείο εκείνο, το οποίο εξασφαλίζει την ισότιμη συμμετοχή του πολίτη στις εκλογές και εξασφαλίζει την ισότιμη ψήφο όλων των πολιτών, αλλά το βλέπουν σαν ένα εργαλείο για τακτικούς χειρισμούς. Όταν είμαι στην αντιπολίτευση, ή όταν χάνω επιρροή, θέλω ένα πιο αναλογικό σύστημα για να εκφράζεται η δύναμή μου στη Βουλή, όταν γίνω κατεστημένο, θέλω να διατηρήσω τα προνόμια που έχω κατακτήσει και επομένως οι εκλογικοί νόμοι, που εγώ προτείνω, είναι όλο και περισσότερο αυταρχικοί.

Εμείς δεν είμαστε αυτής της λογικής. Εμείς ακριβώς γι' αυτό το λόγο θεωρούμε ότι το εκλογικό σύστημα πρέπει να είναι πάγιο και όχι να αλλάζει, έστω και μία φορά στα τέσσερα ή στα δέκα χρόνια και να είναι το σύστημα της απλής αναλογικής. Αυτό απαιτεί η έννοια της ισοτιμίας και της ισότητας των πολιτών, εάν θέλουμε να είμαστε μέσα στο πνεύμα αυτό του Συντάγματος.

Η ανησυχία σήμερα των δύο μεγάλων κομμάτων, που θέλουν την αναθεώρηση αυτού του άρθρου, ποια είναι; Στο να μην αιφνιδιάσει το ένα το άλλο και επομένως, χωρίς να προσδιορίζουν ποιο θα είναι το εκλογικό σύστημα πάνε να καθορίσουν τους κανόνες του παιχνιδιού ...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Το ένα τα άλλα, όχι το ένα το άλλο. Όλα τα κόμματα να μην αιφνιδιάστούν.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Κύριε Βαρβιτσιώτη, εγώ σας σέβομαι πάρα πολύ, όμως νομίζω ότι είναι κατανοητό αυτό που λέω και στη γενίκευσή του.

Αναφέρομαι στα κόμματα που εναλλάσσονται στην εξουσία, που έχουν δημιουργήσει αυτό το σύστημα το διπολικό, το δικομματικό και τα οποία κατ' εξοχήν ευθύνονται κάθε φορά για την ψήφιση του εκλογικού νόμου. Τα άλλα κόμματα, εάν είχαν τη δυνατότητα παρέμβασης-διαμόρφωσης, θα πήγαιναν προς άλλη κατεύθυνση. Ελπίζω, αν δυναμώσουν τα υπόλοιπα κόμματα, να μην αλλάξουν και αυτά γνώμη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Αυτή είναι μία καλή παρατήρηση.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Μα, ακριβώς γι' αυτό θέλουμε να κατοχυρωθεί στο Σύνταγμα, για να μην μπορούμε ούτε και εμείς να το χρησιμοποιήσουμε και να το αλλάξουμε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε, και με την άδεια του ομιλητού, μία παρατήρηση;

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Θα έχετε τη δυνατότητα, γιατί τελειώνει και ο χρόνος μου, κύριε Βαρβιτσιώτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Δεν θέλει ο κ. Κολοζώφ ...

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Εκτός και αν σταματήσετε το χρόνο. Αν σταματήσετε το χρόνο, ευχαρίστως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Όχι, συνεχίστε.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Υπάρχουν ορισμένες προτάσεις που αφορούν την αναθεώρηση και στις οποίες συμφωνούμε. Είναι ο επανακαθορισμός του κωλύματος, τα ασυμβίβαστα. Φυσικά σε όλα αυτά συμφωνούμε.

Δεν συμφωνούμε με την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας περί ασυλίας, παρά το γεγονός ότι όλα όσα λέγονται, έχουν αντίκρουσμα.

Πράγματι υπάρχει ένα θέμα το πώς η Βουλή χειρίζεται αυτό το δικαίωμα που έχει να διερευνεί τα όποια προβλήματα δημιουργούνται στη ζωή των Βουλευτών και τα αιτήματα άρσης

ασυλίας. Θα πρέπει να είναι πιο αυστηρή και αυτό αρκετές φορές εμείς το έχουμε πει εδώ μέσα και αρκετές φορές διαφοροποιηθήκαμε στην ψηφοφορία.

Στα δύο λεπτά που έχω, θα ήθελα να αναφερθώ στα ζητήματα της λειτουργίας της Βουλής.

Κύριοι συνάδελφοι, ειλικρινά σας λέω ότι αυτό που έγινε πριν από λίγο εδώ, με την ευκαιρία της εφαρμογής του άρθρου 108 του Κανονισμού της Βουλής, θα είναι ο κανόνας με την αναθεώρηση αυτού του Συντάγματος.

Με τη δέσμη των αλλαγών που προτείνονται, ουσιαστικά η Βουλή, αντί να αντλήσει από την εκτελεστική εξουσία και οι επιτροπές να αναβαθμισθούν, αλλά και η λειτουργία της Ολομέλειας του Κοινοβουλίου να αναβαθμισθεί, δημιουργούμε ένα Σώμα, το οποίο αφαιρεί αρμοδιότητες ουσιαστικά από την Ολομέλεια, τις μεταφέρει στις επιτροπές, χωρίς να δυναμώνει συνολικά ο έλεγχος της Βουλής και η αναβάθμισή της, σε σχέση με την εκτελεστική εξουσία.

Αυτή είναι η φιλοσοφία των αλλαγών που προτείνονται, γι' αυτό εμείς έχουμε αυτήν την επιφύλαξη για το πού πάει η υπόθεση. Η υπόθεση πάει προς τα εκεί. Θα μας έρχονται νόμοι, συμβάσεις διεθνείς για κοινωνικά ζητήματα και ολοζούρητες θα περνάνε στις επιτροπές, χωρίς να έρχονται για συζήτηση εδώ στην Ολομέλεια. Αυτή είναι η υπόθεση, να διευκολύνουμε την ενσωμάτωσή μας όσο το δυνατόν πιο γρήγορα.

Πολύ γρήγορα θα αισθανθείτε και εσείς της Πλειοψηφίας, αγαπητοί συνάδελφοι, το πόσο δύσκολο θα είναι όταν θα αφαιρεθούν όλες οι αρμοδιότητες που έχει σήμερα το ελληνικό κράτος και θα μεταφερθούν πολύ μακριά και θα σας κάνουν πέρα όλους εσάς γιατί θα είναι οι άλλοι από πάνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κ. Κολοζώφ.

Ο κύριος Υπουργός ζήτησε το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΦΛΙΑΣ: Κύριε Υπουργέ, να ακούσετε και εμάς πρώτα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Να σας ακούσω, κύριε Σουφλιά, αλλά να μην μιλήσω ενώπιον τριών, γιατί εσείς μιλάτε και το "κόβετε λάσπη" και κάθονται τρεις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΦΛΙΑΣ: Δεν θα φύγει κανείς από εμάς.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Να με ακούσετε, λοιπόν, και εμένα. Και πρώτα-πρώτα, δεν φεύγω, φεύγω τελευταίος. Μην ανησυχείτε, εδώ θα είμαι να σας ακούσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ε, δεν μπορεί να γίνει συζήτηση χωρίς να υπάρχει στα υπουργικά έδρανα ο Υπουργός.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ: Για το Σύνταγμα μπορεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Μόνο για το Σύνταγμα;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ: Άλλοι έπρεπε να είναι εδώ που δεν είναι. Ο κύριος Υπουργός έχει δείξει ιδιαίτερη ευαισθησία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριοι συνάδελφοι, εγώ θα πω τις απόψεις μου και αν θέλετε βέβαια και ως Κυβέρνηση, επάνω σε ορισμένα θέματα που ετέθησαν.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Κάποιοι Κοινοβουλευτικοί Εκπρόσωποι που μίλησαν, μας "έφαγαν" όλο το χρόνο και σηκώθηκαν και έφυγαν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μα, είναι η πρώτη φορά που γίνεται αυτό; Είμαι επτά ώρες σε αυτήν την Αίθουσα, χωριστά στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος και παρατηρείται αυτό το φαινόμενο. Ένας-ένανς λέει το ποίημά του ή το μάθημά του ή όπως θέλετε πείτε το και σηκώνεται και φεύγει. Μόνο ορισμένοι εδώ κάθονται. Μπορώ να πω ότι από το Κομμουνιστικό Κόμμα πάντα τρεις-τέσσερις συνάδελφοι είναι εδώ. Από το Συνασπισμό δεν είναι κανένας και είπα αυτόνδρος απουσιάζει κάθε μέρα. Από το ΔΗ.Κ.ΚΙ. είναι μόνο ο κ. Ιντζές εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Τιτανικός έγινε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Κύριε Πρόεδρε, σβήστε το χρόνο, νομίζω δεν θα χρειασθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Καλά, ούτως ή άλλως, πάντα παραπάνω...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δεν θέλω υποχρέωση.

Μίλησαν πάρα πολλοί συνάδελφοι για το θέμα της αξιοπιστίας του πολιτικού κόσμου. Το θεωρώ και εγώ βασικότατο, σοβαρό και ανήκει σε μας να υπερασπισθούμε την ιδιότητα του πολιτικού και την ιδιότητα του πολιτικού κόσμου.

Εάν έχετε καιρό το πρωί να ακούσετε, εκεί που είναι διάφοροι αναλυτές, εκφωνητές προγραμμάτων ή και καθηγητές πολιτικών κομμάτων –δεν αναφέρομαι στον 902 Αριστερά στα FM– οι οποίοι θέλουν να ποδηγετήσουν και τα κόμματα, θα δείτε το τι βρισίδι καταφέρεται. "Οι τριακόσιοι, οι κλέφτες, οι λωποδύτες, εκείνους που τους πληρώνει ο ελληνικός λαός, εκείνοι που είναι μέσα στα σκάνδαλα". Δηλαδή, φρίκη.

Θέλω να κάνω μία παρατήρηση. Το νόμο για την υπεράσπιση ακριβώς του πολίτη από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και γενικά από τις άλλες αθλιότητες που παρουσιάζουν ορισμένα κανάλια, τον ετοιμάζουμε και τον ετοιμάζουμε με βασικό κορμό το Υπουργείο Δικαιοσύνης και το Υπουργείο Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Η αξιοπιστία, λοιπόν, του πολιτικού κόσμου, όσον αφορά την εικόνα των κομμάτων και των Βουλευτών ότι είναι πάρα πολύ άσχημη –και αυτό είναι ακριβές– οφείλεται και σε μας για πολλούς λόγους που τώρα δεν είναι ώρα να τους αναπτύξουμε. Οφείλεται βέβαια και στον ελληνικό λαό ο οποίος είναι ακαθοδήγητος, αλλά οφείλεται και στη συμπεριφορά μας, κύριοι συνάδελφοι.

Λέει το Σύνταγμα "το κατά συνείδηση" παραδείγματος χάρι, ότι ο Βουλευτής μπορεί να εκφέρει οιαδήποτε γνώμη μέσα στη Βουλή κατά συνείδηση. Εγώ έχω δηλώσει απεριφράστως ότι όταν ένας Βουλευτής είναι μέλος ενός κόμματος, οφείλει να πειθαρχήσει στο κόμμα του, αλλιώς δεν υπάρχει κόμμα με αρχές. Το κατά συνείδηση μεν είναι στο Σύνταγμα με μία ευρεία ελευθεριότητα ερμηνείας, όπως θα ήθελε ο καθένας, όμως από το 1966 υποψήφιος τότε, δεδηλωμένος, διακηρυγμένος από τον αείμνηστο Γέρο της Δημοκρατίας, έκανα κι εγώ την παρθενική ομιλία μου σ' ένα κέντρο στην Οδό Πατησίων, τα έχω πει αυτά και τα έχω γράψει. Ειδικότερα δε για την κομματική πειθαρχία, είναι ένα κείμενο που κυκλοφόρησε δικό μου, που αφορούσε τα στελέχη τα δικά μας, του ΠΑΣΟΚ, κι εμάς όλους, που επιγράφεται διακήρυξη, έκκληση για την ενότητα του ΠΑΣΟΚ. Η "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" έβαλε μερικά τμήματα από το κείμενο και το είπε μάλιστα και "Μανιφέστο".

Είχα πει τότε και το επανέλαβα και εδώ, οι γνώμες να διατυπώνονται χωρίς φόβο και χωρίς πάθος, από τη στιγμή όμως που λαμβάνεται μία απόφαση κατά δημοκρατική διαδικασία, ο πολιτικός, ο Βουλευτής να δουλεύει για την εφαρμογή της γραμμής του κόμματος, πειθαρχώντας απολύτως σ' αυτήν. Η πίστη στο κόμμα μεγαλώνει, όταν ο λαός γνωρίζει ότι το κόμμα είναι κόμμα αρχών και μονολιθικό, χωρίς ταλαντεύσεις στην εφαρμογή της πολιτικής του. Πώς πρέπει να είναι ο Βουλευτής, όταν το κόμμα είναι κυβέρνηση, ο πολιτικός ως Υπουργός, για τι πρέπει να διακρίνεται, δηλαδή τι προσόντα πρέπει να έχει κλπ. Στα στελέχη του ΠΑΣΟΚ κυκλοφόρησαν τετρακόσιες χιλιάδες αντίτυπα, υπάρχουν αυτά και είναι υποθήκες ενός ανθρώπου, ο οποίος έχει πατήσει τα ογδόντα.

Κύριοι συνάδελφοι, να μιλήσουμε για τους εκλογικούς νόμους, που τώρα παθιάζεσθε μερικοί από τη Νέα Δημοκρατία, γιατί δεν είπαμε με ποιο εκλογικό νόμο θα πάμε στις επόμενες εκλογές. Αλλά όπως τέθηκε η ερώτηση και όπως τέθηκε κατά διαμαρτυρικό τρόπο με πολλές άλλες αιτιάσεις...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΡΟΚΟΦΥΛΛΟΣ: Και προκλητικότητα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Και προκλητικότητες και βαρβαρότητες, αν θέλετε, με λέξεις που τις έχω ξεχωρίσει δηλαδή υβριστικές, προπηλακιστικές, χλευαστικές, δεν έπρεπε να απαντήσει ο Πρωθυπουργός από λόγους αξιοπρέπειας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Μετά;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Τι θα πει μετά, κύριε Φούσα; Δηλαδή θα απαντάει ο καθένας με το κέφι το δικό σας; Όχι. Έχουμε κι εμείς αξιοπρέπεια και να τη σέβεσθε. Δεν θέλω τώρα να ανοίξουμε συζήτηση. Γράφουν δε οι εφημερίδες σας κάθε μέρα ότι πάμε για εκλογές, ότι πάμε να σας αιφνιδιάσουμε. Προχθές τελείωσαν. Αλλά πάλι θα αρχίσουν να λένε ότι θα γίνουν πρόωρες εκλογές, ότι θα γίνει ανασχηματισμός. Το λένε κάθε μέρα, δύο χρόνια τώρα, που κοντεύουμε να κλείσουμε από τις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 1996. Το ίδιο βιολί κοπανάτε. Μέχρι που είπατε ότι κάνουμε και εκλογικό νόμο. Διαψεύστηκε και αυτό. Δεν γίνεται κανένας εκλογικός νόμος. Αν γίνει κάτι τυπικά, για νομοτεχνικά θα λέγαμε θέματα, αν ψηφίσουν ετεροδημότες εδώ στον τόπο που δουλεύουν και τι θα γίνει με τους Έλληνες ψηφοφόρους με δικαιώματα ψήφου, που είναι στην αλλοδαπή, αυτό είναι κάτι άλλο. Αλλά εκλογικός νόμος να προσδιορίζει πώς εκλέγεται το Εθνικό Κοινοβούλιο δεν υπάρχει ούτε θα γίνει. Τι είχα πει εδώ τότε; Είπα ότι αν πούμε ότι κάνουμε εκλογικό νόμο, θα πείτε ότι πάμε σε εκλογές. Δεν πάμε. Άλλωστε, αφήστε να μπούμε και στον επόμενο χρόνο και τότε θα το πούμε και αν θέλετε, θα πάμε προδήλως είπα με τον ίδιο εκλογικό νόμο. Και θα πάμε με τον ίδιο εκλογικό νόμο, διότι έχει δηλωθεί ότι εμείς θα εξαντλήσουμε και την τελευταία μέρα, που μας δίνει ο νόμος και το Σύνταγμα, όσον αφορά την ψηφοφορία του Σεπτεμβρίου του 1996, που ο λαός μ' εκείνη τη λιγότερη πλειοψηφία απ' ό,τι είχαμε παλιά, μας έδωσε τη δυνατότητα να κυβερνήσουμε τη χώρα. Γιατί να τα χαρίσουμε δηλαδή, γιατί να πάμε σε εκλογές; Τι συνέβη δηλαδή, που πρέπει να πάμε σε εκλογές; Γι' αυτό σταματάτε αυτήν τη δημαγωγία και θα έχετε μια καλή απάντηση από τον κύριο Πρωθυπουργό.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ**)

Ρώτησα προηγουμένως τον κ. Πεπονή –παλιό συναγωνιστή, συνάδελφο και φίλο– τις τιμές τις έχω κάνει και δημοσιώσω –μου θυμίζει σε ποια εκλογική διαδικασία έγινε ο τριφασικός τον οποίο έκανε ο αείμνηστος Καραμανλής.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Το 1956.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Έγινε το 1955 για τις εκλογές του 1956.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Τώρα ξύνετε παλιές μνήμες κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Τι έλεγε εκείνος ο νόμος; Μέχρι πέντε έδρες, πλειοψηφικό. Πήραμε, λοιπόν, είπε η ΕΡΕ, τις μισές έδρες από τις αγροτικές περιφέρειες. Από πέντε μέχρι δέκα έδρες, ενισχυμένη αναλογική. Πήρανε το 75%. Στις μεγάλες πόλεις που πλειοψηφούσε η δημοκρατική παράταξη ισχύσε η απλή αναλογική. Παράδειγμα: Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πειραιάς, Βόλος, Τρίκαλα, Λάρισα, Ηράκλειο, Χανιά κλπ. Σ' όλες αυτές τις πόλεις πλειοψηφούσαμε. Δεν θέλω να πω τώρα ότι πάμε από το καλό στο καλύτερο, πώς ξεκινήσαμε με την αρχή της δεδηλωμένης κλπ. Θα έλεγε κανείς ότι εξανθρωπίζονται ή συστηματικά εναρμονίζονται οι διατάξεις του Συντάγματος προς το καλύτερο, όσο είναι δυνατόν.

Το 1956 είχαμε, λοιπόν, το τριφασικό. Να μη πάω στις άλλες εκλογές τι είχαμε ή τι είχατε εσείς της συντηρητικής παράταξης.

Μιλάτε, λοιπόν, ορισμένοι για οργάνωση των κομμάτων. Βεβαίως το ΠΑΣΟΚ διδάξε όλα τα κόμματα, πλην του ΚΚΕ που είχε καταστατικό κανονισμούς κομματική πειθαρχία κλπ. Το ΠΑΣΟΚ έκανε την πρώτη πολιτική οργάνωση και ακολούθησατε και εσείς. Υπήρχαν κεντρικές επιτροπές, υπήρχαν τοπικές επιτροπές; Υπήρχε τίποτε σε σας;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αυτά τα πληρώνετε τώρα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Υπήρχαν και σε μας υπό τον αείμνηστο Γεώργιο Παπανδρέου; Που κάποτε διέγραφε και εκείνος. Δυο τρεις είχαν διαγραφεί από το Νικόλαο Πλαστήρα (Πεπονής...). Εγώ τη γλίτωσα γιατί ήμουν Πρόεδρος ΕΠΕΚ Περιστερίου με μια μεγάλη δύναμη

της Β' περιφέρειας, όταν διαμαρτυρηθήκαμε για τη δολοφονία του Μπελογιάννη. Δεν λογάριαζε κανείς τίποτε τότε. Ήταν ο αρχηγός και από πίσω ο υποτιθέμενος λαός, υπό την έννοια δηλαδή, ο πολιτικοποιημένος λαός.

Μιλήσατε, λοιπόν, μερικοί για αυτοδιάλυση της Βουλής. Δεν ξέρω πώς την εννοήσατε. Εγώ συμφωνώ να έχει δικαίωμα η Βουλή να αυτοδιαλύεται, αλλά η απόφασή να είναι ομόφωνη. Δηλαδή, να αποφασίζει η Βουλή, δεν ξέρω κατά ποία πλειοψηφία –το πρότεινε η κ. Μπενάκη νομίζω– για να φύγει η κυβέρνηση, η οποία κάνει τη νομοθεσία όπως θέλει κλπ και δεν ακούει κανένα! Βεβαίως, δεν ακούει κανέναν. Αυτή είναι η εντολή του λαού. Κάθε κυβέρνηση, όταν σύμφωνα με το σύστημα και την εκλογική διαδικασία, γίνεται κυβέρνηση, κυβερνάει. Τώρα, να υπάρχει πλειοψηφία! –δεν είναι εδώ και η κ. Μπενάκη– εμείς είμαστε η αυτοδύναμη πλειοψηφία. Αλλά αν είναι δυνατόν τώρα να φθάσουμε εκεί! Λύσαμε όλα τα άλλα προβλήματα τώρα και πρέπει να έχει η Βουλή αυτό το δικαίωμα! Βεβαίως αν καμία Βουλή θέλει να πετάξει κανένα κόμμα έξω μπορεί. Δικτατορία όμως τότε! Γι'αυτό, λέω το "με ομόφωνη απόφαση".

Ερχόμαστε στα οικονομικά των κομμάτων. Βεβαίως είναι ο νόμος σωστός, είναι σοφός διότι έπρεπε να απεξαρτητοποιηθούν τα κόμματα –να απεξαρτηθούν– από τις οικονομικές εκείνες οντότητες, ή από το κεφάλαιο που κάποια εποχή, βέβαια, γνωρίζει ολόκληρος ο ελληνικός λαός πώς λειτουργούσαν ορισμένα κόμματα, ή και πολλά εκ των κομμάτων. Έπρεπε το ίδιο το κράτος να αναλάβει τη δαπάνη για να ηθικοποιηθεί οπωσδήποτε αυτό το σύστημα.

Στο θέμα βέβαια των δαπανών των Βουλευτών, των κωλυμάτων κλπ., που πρέπει να δει το Σύνταγμα, εγώ σας λέω ναι, αλλά αυτός ο ισχύων νόμος θα καταργηθεί. Είναι άχρηστος. Το είχα πει από την πρώτη στιγμή. Είναι νόμος που γράφτηκε εκείνη την εποχή με κάποια, θα έλεγε κανείς, σπουδή, κάτι να παρουσιάσει. Όπως είναι όμως οι διατάξεις του, βεβαίως όποιος είχε έναν λογιστή και έναν δικηγόρο, τα έγραφε πάρα πολύ καλά τα πράγματα και αθώς, λοιπόν, ο κατηγορούμενος!

Άλλοι, λοιπόν, οι οποίοι δεν είχαν αυτήν την πρόνοια, την πλήρωσαν. Δεν ξέρω εγώ για ποιους μίλησε ο Πρόεδρος της Βουλής ή τι είναι. Βέβαια, πρέπει να καταργηθεί αυτός ο νόμος και να γίνει κάτι καινούργιο.

Κύριοι συνάδελφοι, για το θέμα της ασυλίας έχουμε μιλήσει τόσες φορές. Γιατί δεν πείθεσθε δηλαδή; Γιατί ασκείτε βία ψυχολογική να το φέρνεται καθημερινός αυτό το θέμα; Δεν πρόκειται, εμείς οι παλιότεροι, ας μου επιτραπεί να πω, αγαπητέ Γιάννη, (εννοεί τον κ. Βαρβιτσιώτη) που έχουμε κάπως περισσότερο εμβαθύνει στην πολιτική ιστορία των εθνών, θα βρούμε και το έχω πει ότι έγινε το 1435 ή 1455, δεν θυμάμαι γιατί δεν είχα καιρό να κοιτάξω και τα δικά μου τα βιβλία, από την Αγγλία, μετά τη Magna Carta Libertatum του Ιωάννη του Ακτμήμονα, όταν κάποιος βασιλιάς, διότι τέσσερις-πέντε Βουλευτές, με τα ονόματά τους που καταγράφονται εκεί, αντιπολιτευόντουσαν τον "μεγαλειότατο" της εποχής εκείνης, έστειλε τους μπράβους του να πάνε μέσα στο Κοινοβούλιο να τους συλλάβουν. Και οι Άγγλοι, οι λόρδοι –οι λόρδοι βέβαια ήταν οι γαιοκτήμονες την εποχή εκείνη κλπ., δεν ήταν λαουτζίκος, ήταν φεουδάρχες– τους διώξαν, τους πλακώσανε και στο ξύλο. Βέβαια, μέσα σε δύο χρόνια και οι τέσσερις ή οι πέντε, δολοφονήθηκαν ο ένας στο χωράφι του, ο άλλος στη στάνη του, ο άλλος στο δρόμο, ο άλλος στο σπίτι του, τους σκοτώσανε. Και εκείθεν σαν αφετηρία διατυπώθηκαν περί ασυλίας οι διατάξεις. Και κατέλαβαν όλα τα Συντάγματα των πεπολιτισμένων λεγόμενων τότε κρατών του κόσμου. Και ισχύει παντού.

Τώρα, εάν υπάρχει κάποιος ας επιτραπεί να πω παλιάνθρωπος, γιατί δεν πληρώνει τις επιταγές παραδείγματος χάριν ή δείτε ότι δεν πληρώνει την αποζημίωση εκ του αυτοκινητιστικού ατυχήματος, είναι ένα άλλο θέμα. Μπορεί να παραδώσουμε την ασυλία που δόθηκε για το αξίωμα και όχι για το Βουλευτή, να είναι ήσυχος;

Δεν έχω καιρό να σας πω παραδείγματα καταλύσεως της

βουλευτικής ασυλίας. Λίγο πριν από τη δικτατορία Μεταξά, ο Βουλευτής του Κ.Κ.Ε. Μανωλάς –άσχετα ποιο ήταν το τραγικό του τέλος– συνελήφθη, προφυλακίσθη για κάποια συμπλοκή που έγινε στον Πειραιά, τον πήγαν στη φυλακή της Αίγινας και κήρυξε απεργία πείνας. Αναγκάστηκαν να τον βγάλουν σε είκοσι-τριάντα– σαράντα μέρες, όμως κατελύθη η ασυλία από τον εισαγγελέα Σπηλιώτη, αν δεν με απατά η μνήμη μου. Την εποχή εκείνη είχε ξεσηκωθεί ο κόσμος. Να μιλήσουμε πώς πέσανε από τη βουλευτική έδρα οι Βουλευτές της Αριστεράς, Σαράφης, Γλέζος κλπ; Ποια ασυλία; Στα παλιά παπούτσια, την εποχή εκείνη, την γράψανε.

Αλλά έρχομαι σ'ένα άλλο τραγικό περιστατικό, μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Έχουν περάσει πενήντα χρόνια.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Πεντακόσια χρόνια να περάσουν. Προσωπικά, δεν θα επιτρέψω και σας το έχω πει και επειδή συμβαίνει να είμαι και Υπουργός της Δικαιοσύνης, μην τη διαγράψω ολόκληρη αυτή τη διάταξη που θέλετε να τη συζητήσουμε!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αυτά να τα πείτε στον κ. Κακλαμάνη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Τι σημασία έχει, κύριε συνάδελφε; Καθένας έχει την άποψή του. Αλλά πρέπει, όταν θυμάται ορισμένα πράγματα, να τον κάνουν κανέναν να βάζει τη δική του τη σφραγίδα. Τι έγινε μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας; Ασυλίες δόθηκαν και τότε, στους αγωνιστές. Δεν βαριέστε, με ψευδομηνύσεις και ούτε το πολιτικό αδίκημα σεβάστηκαν ούτε το σύνθετο πολιτικό αδίκημα. Και εκτελέστηκαν αγωνιστές. Και δεν εκτελέστηκαν πέντε, δέκα, είκοσι, αλλά τέσσερις χιλιάδες διακόσιοι. Αυτά δεν μπορούμε εμείς να τα ξεχάσουμε, ώστε άντε να σας αφήσουμε να περάσετε κάποια διάταξη!

Κύριοι συνάδελφοι, εμπιστεύεστε σ'ένα καθεστώς ημιαυταρχικό ας το πούμε; Γιατί αυταρχικά καθεστώτα δεν πρόκειται η χώρα τουλάχιστον για δέκα-είκοσι χρόνια να δει, γιατί δοκίμασε και τη δικτατορία και μετά απ'αυτό ο ελληνικός λαός θυμάται. Εμπιστεύεστε ότι μπορεί να έλθει μια κατάσταση και να ταραξει τους Βουλευτές με ψευδομηνύσεις, πλαστογραφημένες επιταγές, ψευδαγωγές για αυτοκινητιστικά ατυχήματα, ψευδείς μηνύσεις για να κυνηγήσουν τον άλλον;

Τι λέει τώρα το Σύνταγμα σωφώς; Ότι η Βουλή έχει το δικαίωμα να συζητήσει και να άρει την ασυλία. Δεν πρέπει, όμως, να την άρει. Δεν έχει αρθεί ποτέ. Ήρθη –και κακώς, κάκιστα– το 1989 με εκείνη την πολιτική σκευωρία και την περίεργη σκηνοθεσία που δημιουργήθηκε, συγκροτήθηκε, υλοποιήθηκε σε βάρος του Π.Α.Σ.Ο.Κ. Δεν έχουμε άλλη περίοδο.

Πιστέψτε με, με κάνετε και εμένα να αγανακτώ καμιά φορά όταν βάζετε τέτοια θέματα.

Για τον προϋπολογισμό του κράτους έχω να πω τα εξής: Είναι σωστές ορισμένες παρατηρήσεις. Και βλέπετε ότι εμείς κάπως επιταχύνουμε τις διαδικασίες χρονικά και θα τις επιταχύνουμε ακόμη περισσότερο. Δεν είναι όμως θέματα τα οποία βάζουμε στο Σύνταγμα.

Κύριοι συνάδελφοι, ξέρετε πώς είχε το Σύνταγμα χθες –για να γραφεί στα Πρακτικά και να το βρουν οι νομικοί, οι καθηγητές του πανεπιστημίου, οι φοιτητές της Νομικής Σχολής– πώς εφαρμόστηκε το Σύνταγμα του 1911; Όταν καταργήθηκε το Σύνταγμα του 1927 επανήλθε το Σύνταγμα του 1911. Πώς ερμηνεύθηκε ο νόμος 942/1946, ο νόμος περί τεντυμποισμού, οι διατάξεις του Ποινικού Κώδικα; Είπα και χθες: Αυταρχική γενικώς ερμηνεία εφαρμόστηκε.

Τραγουδούσαν οι ΕΔΑίτες –μέλη της ΕΔΑ τότε– το τραγούδι "πότε θα κάνει ξαστεριά". Και είχαν και την ευεξία την προσωπική να πούνε και το "στα άρματα, στα άρματα, εμπρός στον αγώνα για την χιλιετήρη τη λευτεριά". Είπαν, όμως, μεταξύ των άλλων "νόμιμο το ΚΚΕ". Ήταν ένα σύνθημα, ένα αίτημα της εποχής εκείνης να νομιμοποιηθεί το ΚΚΕ. Και αυτό το υποστηρίζαμε όλες οι δημοκρατικές κοινωνικές ομάδες και τα δημοκρατικά κόμματα. Βέβαια όχι και τα κεντρώα κόμματα. Είχαμε προβλήματα τότε.

Συλλαμβάνονται τριάντα δύο ή σαράντα δύο –δεν θυμάμαι πόσοι– και πάμε στο μονομελές. Ήταν στο μονομελές το αδίκημα. Και ζητήσαμε εφέσιμη ποινή και έβαλε τριάντα πέντε μέρες φυλακή ο πλημμελειοδίκης. Γίνεται η έφεση από εμάς και όταν πήγαμε στο πλημμελειοδικείο, σηκώνεται ο εισαγγελέας της έδρας και λέει "Κύριε Πρόεδρε, κακώς τα πραγματικά περιστατικά υπήχθησαν υπό τον κανόνα δικαίου τάδε." Έπρεπε να υπαχθούν υπό τον προσήκοντα κανόνα δικαίου τον 509, γιατί έλεγαν ότι είναι νόμιμο το ΚΚΕ". Συνεπώς, όταν ο νόμος έλεγε ότι το ΚΚΕ είναι παράνομο και δεν μπορεί να λειτουργήσει και αυτοί που φώναζαν "νόμιμο του ΚΚΕ" ζητούσαν τη νομιμοποίηση του διέπραξαν αδίκημα. Και ποιο ήταν τότε το σύνθημα; Να νομιμοποιηθεί το ΚΚΕ. Και αφού έλεγαν "νόμιμο το ΚΚΕ", θεωρούσαν ότι "να, είμαστε νόμιμοι και δεν λογαριάζουμε κανέναν".

Πάμε, λοιπόν, στο πενταμελές εφετείο, γιατί έτσι χαρακτηρίστηκε το αδίκημα οκτώ χρόνια ειρκτή, εννιά χρόνια ειρκτή, δεν θυμάμαι ακριβώς ήταν ένα μήνα πριν τη δικτατορία. Και ψάχνω το Βαρδή Βαρδινογιάννη να μου φέρει τη δικογραφία, γιατί συμπληρώνεται κάποια έκδοση για τη δικαιοσύνη και τη χρειάζομαι. Γι' αυτό και απ' αυτό το Βήμα, κάνω την έκκληση να μου φέρει τη δικογραφία. Και έχω και πολλές άλλες.

Επειδή, λοιπόν, πρέπει να κατοχυρώσουμε τη ζωή, την πολιτική ελευθερία, την πνευματική ελευθερία, τα δικαιώματα των Ελλήνων, γι' αυτό να φροντίσουμε να τα κατοχυρώσουμε ακόμη περισσότερο. Όχι να αφήσουμε έρμαιο τα δικαιώματα αυτά –και τα βουλευτικά ακόμη– και να έρθει ο οιοσδήποτε και να πει "θα πάτε φυλακή". Οι δικηγόροι δεν πάνε φυλακή ξέρουν πως ν' αμυνθούν. Εσείς οι άλλοι θα πάτε φυλακή, όμως.

Σας ευχαριστώ πολύ και όποιος θέλει μπορεί να ζητήσει από το γραφείο μου να του στείλω το βιβλίο, διότι έχει εξαντληθεί. Κρατήσαμε καμιά πενήντα για τους Βουλευτές. Είναι πολύ χρήσιμο για τα προσόντα του πολιτικού και τα καθήκοντα του πολιτικού.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος κ. Τσοβόλας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Δεν θα διακόψουμε τώρα, κύριε Πρόεδρε; Είναι 16.00' η ώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Είπαμε, κύριε Πρόεδρε, ότι θα τελειώσει η ενότητα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, μήπως μπορούμε να διακόψουμε τώρα και να μεταφερθούν οι ομιλητές προ της ενάρξεως της επόμενης ενότητας;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Κύριε Πρόεδρε, ακριβώς αυτό ήθελα να προτείνω και εγώ. Η ώρα είναι 16.00'.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Να ακούσουμε δύο–τρεις συναδέλφους.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ (Πρόεδρος του ΔΗ.Κ.ΚΙ.): Εάν πρόκειται να τελειώσουμε, να μιλήσω τώρα. Αλλιώς να μιλήσω την Τρίτη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εάν μεταφερθούν, να μεταφερθούν οι παρόντες και όχι οι απόντες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Φούσας έχει το λόγο.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΟΥΣΑΣ: Σαφώς, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το κοινοβουλευτικό μας σύστημα είναι τραυματισμένο και ασφαλώς θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την αποκατάσταση του κύρους της Βουλής και της Πολιτικής γενικότερα.

Τρία είναι τα θέματα με τα οποία βασικά στον ελάχιστο χρόνο που έχω στη διάθεσή μου θέλω να ασχοληθώ. Η άρση της βουλευτικής ασυλίας, η κατάθεση και η επιψήφηση τροπολογιών και ο εκλογικός νόμος.

Θα ήθελα την προσοχή σας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ιδίως στο πρώτο θέμα, στην άρση της βουλευτικής ασυλίας με το οποίο ως νομικός έχω ασχοληθεί ειδικότερα. Και θα σας πω πώς βλέπω το θέμα, από μια διαφορετική άποψη.

Κατ' αρχήν συμφωνώ με τη πρόταση της Νέας Δημοκρατίας. Πράγματι εκ πρώτης όψεως θα πρέπει να αίρεται η βουλευτική ασυλία για αδικήματα τα οποία τελέστηκαν πριν από την προκήρυξη των εκλογών και για αδικήματα που δεν είναι πολιτικά ή για πολιτικούς λόγους. Νομίζω, όμως, ότι το θέμα αυτό θα λυθεί και λύνεται με τη σήμερα υφιστάμενη νομοθεσία, αρκεί να εφαρμοσθεί επακριβώς.

Είναι γνωστό ότι υπάρχει το άρθρο 43 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας το οποίο δυστυχώς σήμερα (και παλαιότερα) δεν εφαρμόζεται. Και οφείλω να παρατηρήσω ότι σχετική πρόσφατη εγκύκλιος του κυρίου Υπουργού Δικαιοσύνης επεχείρησε να δώσει μια λύση στο πρόβλημα, αυτό χωρίς τελικά όμως να λυθεί στο ακέραιο. Εάν, λοιπόν, εφαρμοσθεί το άρθρο 43, κύριοι συνάδελφοι, εκτιμώ πως θα είναι ελάχιστες οι περιπτώσεις που θα έρχονται στη Βουλή για άρση της βουλευτικής ασυλίας.

Είναι γνωστό ότι η διάταξη του άρθρου 43 ορίζει ότι εάν η καταγγελία είναι αβάσιμη, νόμω αβάσιμη, και προφανώς ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως, ο εισαγγελέας έχει δύο επιλογές: Είτε να την αρχειοθετήσει είτε να διατάξει προκαταρκτική εξέταση. Εάν γίνει αυτό, κύριε Υπουργέ, από τον αρμόδιο εισαγγελέα, όπως και εσείς με έγγραφό σας το κάνατε, είναι βέβαιο ότι θα είναι ελάχιστες περιπτώσεις που θα έρχονται στη Βουλή. Και επομένως το πρόβλημα το οποίο σήμερα μας απασχολεί και για το οποίο πράγματι ανησυχούμε δεν θα υπάρχει πλέον. Με την πρακτική η οποία υπάρχει σήμερα, με μια τυπική αίτηση να διαβιβάζεται κάθε καταγγελία για άρση ασυλίας, δημιουργείται ένα τεράστιο πρόβλημα. Ακόμη και αν δεν αρθεί η ασυλία αλλά εκκρεμεί για πολλά χρόνια και ανασύρεται όποτε θέλει ο οποιοσδήποτε πολιτικός αντίπαλος ή και εσωκομματικός αντίπαλος, ασφαλώς είναι μεγάλο πρόβλημα.

Η πρότασή μου λοιπόν, κύριε Υπουργέ, είναι: Να μη διαβιβάζονται προς τη Βουλή αιτήσεις ανατιολόγητες από τους αρμόδιους εισαγγελείς, όταν πρόκειται για αβάσιμες κατηγορίες.

Να εφαρμόζεται το άρθρο 43 και όποτε ζητείται η άρση της βουλευτικής ασυλίας, αυτό να γίνεται με αιτιολογημένη αίτηση από πλευράς των αρμοδίων εισαγγελιών. Τότε θα δείτε πως θα είναι πολύ ελάχιστες οι αιτήσεις, τότε θα δείτε πως δεν θα υπάρχει πρόβλημα.

Το δεύτερο θέμα με το οποίο θέλω να ασχοληθώ, αφορά τις τροπολογίες.

Θεωρώ ότι είναι απαράδεκτη η σημερινή κατάσταση και ορθώς η Νέα Δημοκρατία προτείνει ότι τέτοιες παντελώς άσχετες τροπολογίες που είναι αντισυνταγματικές, να θεωρούνται ως τέτοιες και να προβλέπει το Σύνταγμα ότι είναι αντισυνταγματικές. Και ο δικαστής ο οποίος επιλαμβάνεται αυτών των περιπτώσεων, να έχει τη δυνατότητα να την κρίνει ως αντισυνταγματική –το έχει εξάλλου αυτό το δικαίωμα, αλλά να το προβλέπει και το Σύνταγμα–και να μην εφαρμόζει αυτήν την τροπολογία ως νόμο πλέον του κράτους, η οποία τροπολογία, επαναλαμβάνω, πολλές φορές γίνεται τη νύχτα και είναι άσχετη με το νομοθέτημα. Έρχονται πολλές φορές τροπολογίες, οι οποίες είναι ένα ξεχωριστό νομοθέτημα, χωρίς όμως να προηγείται η διαδικασία της συζήτησης στις επιτροπές κλπ., και έτσι παραβιάζεται σαφώς το Σύνταγμα.

Το τρίτο θέμα με το οποίο θέλω να ασχοληθώ αφορά τον εκλογικό νόμο.

Θεωρώ ότι είναι ιδιαίτερα ευχάριστο το γεγονός ότι όλοι οι Βουλευτές, και όλα τα κόμματα συμφωνούν, πλην του ΚΚΕ, όχι όμως για το θέμα αυτό, αλλά επειδή θέλει την απλή αναλογική ότι πράγματι θα πρέπει ο κάθε φορά ψηφίζόμενος εκλογικός νόμος να ισχύει για τις μεθεπόμενες εκλογές –αυτό είναι πράγματι ένα θετικό στοιχείο– έτσι ώστε να μην αιφνιδιάζονται τα πολιτικά κόμματα, να μην αιφνιδιάζεται ο λαός, να μην αιφνιδιάζονται οι πολίτες.

Οφείλω όμως και εγώ να παρατηρήσω ότι δεν με έπεισε –και δεν με έπεισε παρά την εκτίμησή μου, ο κύριος Υπουργός– με την παρατήρησή του, γιατί δεν απήνησε ο Πρωθυπουργός. Νομίζω ότι από τη στιγμή που ο Αρχηγός της

Αξίωματικής Αντιπολίτευσης κατά τον πλέον σοβαρό, αξιόπιστο και υπεύθυνο τρόπο είπε και προκάλεσε τον Πρωθυπουργό ότι πρέπει επιτέλους να μας πει και να εξηγηθεί με ποιον εκλογικό νόμο θα γίνουν οι προσεχείς εκλογές –θέση η οποία ενισχύθηκε και από τους αρχηγούς των άλλων κομμάτων με την ίδια υπευθυνότητα και αξιοπιστία– ο Πρωθυπουργός δεν έκρινε ότι είναι χρέος του να απαντήσει εκείνη τη στιγμή. Όχι μόνο εκείνη τη στιγμή δεν απάντησε, αλλά και μετά ταύτα, επί σειρά ημερών δεν απάντησε και δεν ξέρω για πόσο χρονικό διάστημα θα συμβαίνει αυτό.

Εκτιμώ, λοιπόν, ότι έχει χρέος ο Πρωθυπουργός, ότι έχει χρέος η Κυβέρνηση να ξεκαθαρίσει το θέμα αυτό, με ποιον εκλογικό νόμο θα γίνουν οι προσεχείς εκλογές και όσο δεν το κάνει είναι εκτεθειμένος στον ελληνικό λαό.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίαση παρακολουθούν από τα δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" σαράντα οκτώ μαθητές και τρεις συνοδοί-καθηγητές από το 2ο Γυμνάσιο Καλαμάτας.

Τους καλωσορίζουμε στο εθνικό Κοινοβούλιο.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες)

Κύριοι συνάδελφοι, να δεχθούμε το αίτημα του συναδέλφου κ. Τσοβόλα, του κ. Γιαννόπουλου και των άλλων συναδέλφων.

Κύριοι συνάδελφοι, οι εναπομένοντες για να μιλήσουν: ο κ. Σουφλιάς, ο κ. Βεζδρεβάνης, ο κ. Λυμπερακίδης, ο κ. Ροκόφυλλος, ο κ. Χρυσανθακόπουλος, ο κ. Κωστόπουλος –ο κ. Καλαμακίδης είναι απών και διαγράφεται, ο κ. Παναγιωτόπουλος είναι απών και διαγράφεται– ο κ. Μαγκριώτης και ο κ. Κεδικόγλου, δηλαδή οκτώ συνάδελφοι, θα μεταφερθούν για να μιλήσουν στη συνεδρίαση της επομένης εβδομάδας.

ΗΛΙΑΣ ΒΕΖΔΡΕΒΑΝΗΣ: Μου επιτρέπετε, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ορίστε, κύριε Βεζδρεβάνη.

ΗΛΙΑΣ ΒΕΖΔΡΕΒΑΝΗΣ: Θα παρακαλούσα, κύριε Πρόεδρε, επειδή είμαι από τις δέκα η ώρα το πρωί εδώ, τουλάχιστον όσο από τους παρόντες Βουλευτές θα θέλαμε να μιλήσουμε τώρα –γιατί κάποιοι δεν θέλουν να μιλήσουν– να μιλήσουμε και οι υπόλοιποι να μιλήσουν την άλλη εβδομάδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Το είπα και προηγουμένως, αλλά εκτός από εσάς, κύριε Βεζδρεβάνη, δεν βλέπω άλλο συνάδελφο να θέλει να μιλήσει. Εάν όμως εσείς επιθυμείτε να μιλήσετε, να σας ακούσουμε και να λύσουμε τη συνεδρίαση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Όχι σε εμβόλιμη συνεδρίαση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Δεν καταλάβατε, κύριε Βαρβιτσιώτη, δεν σας είπα σε εμβόλιμη συνεδρίαση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Να το διευκρινίσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Σας είπα ότι στη συνεδρίαση της Τρίτης, μπαίνοντας στην τέταρτη ενότητα, θα προταχθούν οι σημερινοί ομιλητές.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΗΣ: Το απόγευμα της Τρίτης;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Μάλιστα, το απόγευμα της Τρίτης.

Ο κ. Βεζδρεβάνης έχει το λόγο.

ΗΛΙΑΣ ΒΕΖΔΡΕΒΑΝΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, αντιλαμβάνομαι ότι αυτήν τη στιγμή γίνονται δυσάρεστος που επιμένω να μιλήσω, αλλά έχω έλθει από τις 10.00', περιμένοντας τη σειρά μου. Ήλπιζα ότι θα είχα μιλήσει γύρω στις 12.30' και φτάσαμε στις 16.05'. Γι' αυτό και επιμένω να πω αυτά τα πέντε πράγματα, που έχω να πω, στην Εθνική Αντιπροσωπεία.

Το συζητούμενο κεφάλαιο, η ενότητα των άρθρων, αφορά τη Βουλή και τα μέλη της. Το θέμα είναι πολύ μεγάλο και είναι αδύνατο να στο επτάλεπτο που διατίθεται και μάλιστα αυτήν την ώρα, να το διεξέλθουμε και να αναφερθούμε σε όλα τα ζητήματα που έχουν σχέση με αυτήν την ενότητα. Για το λόγο αυτό θα σταθώ μόνο σε ορισμένα θέματα.

Πρώτον, η κατανομή των εδρών: Οι βουλευτικές έδρες προσδιορίζονται από το νόμο πληθυσμό όπως προκύπτει

από την ανά δεκαετή τελευταία απογραφή. Για τους νομούς που τους μαστίζει η εξωτερική μετανάστευση, κύριε Υπουργέ, αντιλαμβάνεσθε ότι το θέμα είναι σοβαρότατο, όταν δεν λαμβάνονται υπόψη οι εγγεγραμμένοι δημότες. Γι' αυτό λοιπόν, κύριε Υπουργέ, επειδή υπήρξαν πολλά προβλήματα, θα πρέπει με συνταγματική διάταξη να κατοχυρωθεί αυτό.

Μία δεύτερη παρατήρηση την οποία συνοδεύω με μία πρόταση, είναι η εξής: Με την τάση που επικρατεί να συγκεντρωθεί όλος ο ελληνικός πληθυσμός –και δεν είναι η ώρα να εξετάσουμε τις ευθύνες– στο αττικό λεκανοπέδιο, σε λίγο το Εθνικό Κοινοβούλιο θα αποτελείται μόνο από Βουλευτές του αττικού λεκανοπεδίου και θα μείνει αναντιπροσωπευτή η ελληνική επαρχία. Γι' αυτό κάνω μία παράτολη πρόταση, την είπα και στην κατ' αρχήν συζήτηση από του Βήματος της Βουλής: Να υπάρξει ένας συντελεστής πληθυσμού και εκτάσεως και από το μέσο όρο του αθροίσματος αυτού να προκύπτει ο αριθμός των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας.

Το δεύτερο θέμα με το οποίο θα ήθελα να ασχοληθώ, είναι τα κωλύματα εκλογιμότητας των Βουλευτών. Συνέβη πολλές φορές Βουλευτές να εκπέσουν του αξιώματός τους, διότι δεν είναι σαφώς προσδιορισμένα τα κωλύματα που υπάρχουν. Υπήρξαν Βουλευτές που έχασαν την έδρα τους και την κέρδισαν άλλοι, ενώ σε αντίθετη περίπτωση είχαμε το αντίθετο αποτέλεσμα με τα ίδια πραγματικά γεγονότα. Θα πρέπει, λοιπόν, να ξεκαθαριστεί αυτό, ούτως ώστε τα κωλύματα των Βουλευτών να είναι συγκεκριμένα και σαφώς προσδιορισμένα. Ακόμη, ας δειξουμε και μία λεβεντιά. Κύριοι συνάδελφοι, όσον αφορά το θέμα των δημοσίων υπαλλήλων. Τι θα πει, επειδή υπηρετούν στην περιφέρειά τους; Πάει η εποχή εκείνη που οι δημόσιοι υπάλληλοι μπορούσαν από τη θέση τους να επηρεάσουν τα πράγματα. Σήμερα μπορείς να επηρεάζεις τα πράγματα διαφορετικότερα και ευκολότερα απ' ό,τι ένας δημόσιος υπάλληλος. Ούτε ο δημόσιος υπάλληλος ο χθεσινός είναι ο σημερινός. Ο χθεσινός είχε δικαιοδοσίες. Ο χθεσινός ανάγκαζε τον κόσμο να περνάει από το γραφείο του. Σήμερα ο πολίτης τον ξεπερνάει με λεβεντιά. Άρα, λοιπόν, ας κάνουμε μία προσπάθεια να άρουμε τα όποια εμπόδια υπάρχουν για την εισδοχή και των δημοσίων υπαλλήλων στην Αίθουσα αυτή.

Όσον αφορά τη βουλευτική ασυλία, γνωρίζω την άποψη της πλειοψηφίας, ακόμη και τη διακηρυγμένη θέση του κυρίου Υπουργού, που και πριν από λίγο την εξέθεσε σ' αυτήν την Αίθουσα και επέμεινε στην άποψή του.

Συγχωρήστε με, κύριε Υπουργέ, αλλά θα επιμένω κι εγώ στη δική μου. Είναι απαράδεκτο να μην αίρεται η ασυλία Βουλευτών, οι οποίοι διέπραξαν αδικήματα του κοινού Ποινικού Δικαίου. Έχουμε εξευτελισθεί στην ελληνική κοινωνία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Είναι αρμόδια η Βουλή γι' αυτό.

ΗΛΙΑΣ ΒΕΖΔΡΕΒΑΝΗΣ: Ναι, κύριε Υπουργέ, αλλά η παγία τακτική είναι ότι δεν αίρεται η ασυλία. Γι' αυτό επιμένω, κύριε Υπουργέ, να περιοριστεί το δικαίωμα της ασυλίας των Βουλευτών. Είναι απαράδεκτο. Δεν μπορούμε να μπούμε στη νέα χιλιετία με αυτές τις προοπτικές.

Το θέμα των τροπολογιών. Κύριοι συνάδελφοι, πολλές φορές έγινε λόγος τέτοιος για τους Βουλευτές, για το ελληνικό Κοινοβούλιο, για τις περίφημες τροπολογίες που έρχονται νύχτα σωρηδόν και κανείς δεν προλαβαίνει να τις διαβάσει. Υπήρξα εισηγητής του νομοσχεδίου και δήλωσα ότι δεν προλαβαίνω να τις αναγνώσω, κύριε Υπουργέ και γι' αυτό δεν λαμβάνω θέση. Κι όμως οι τροπολογίες αυτές, κύριε Υπουργέ, πέρασαν σε εκείνο το νομοσχέδιο στο οποίο αναφέρομαι. Μάλιστα, χωρίς να είναι και μακριά από την πραγματικότητα ο τίτλος που έδωσαν στις τροπολογίες τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, αλλά και ο λαός, ότι οι τροπολογίες είναι "ντροπολογίες". Και πράγματι, κύριε Υπουργέ, σε ορισμένες περιπτώσεις τέτοιες είναι.

Γι' αυτό, κύριε Υπουργέ, θα πρέπει να κατοχυρωθεί στο Σύνταγμα πως θα εισάγονται, πώς θα συζητούνται και πότε θα υποβάλλονται αυτές οι τροπολογίες.

Ένα τελευταίο, κύριοι συνάδελφοι, η απαρτία για τις

συνεδριάσεις της Βουλής. Πολύς θόρυβος γίνεται για τα κενά έδρανα από κάθε κατεύθυνση. Και μάλιστα εκφράζω το παράπονο ότι ενώ αναφέρουν τους απόντες, δεν ανέφεραν ποτέ τους ελαχίστους Βουλευτές που βρίσκονται σ'αυτήν την Αίθουσα. Και χαίρομαι που ο κ. Ιωαννίδης συμφωνεί με το νεύμα του στην τοποθέτησή μου αυτή από τα υπουργικά έδρανα.

Λέω συγκεκριμένα, κύριοι συνάδελφοι, πως ακόμη και στο τελευταίο σωματείο για να αρχίσει η συνεδρίασή του ο πρόεδρος διαπιστώνει την ύπαρξη απαρτίας. Στη Βουλή δεν συμβαίνει ποτέ αυτό. Έτσι αρχίζουν οι συνεδριάσεις οποιαδήποτε ώρα με τα παρατράγουδα που συνέβησαν και τελευταίως και συνεχίζονται οι μύδροι κατά των Ελλήνων Βουλευτών, για τα άδεια έδρανα. Να κατοχυρωθεί η απαρτία της Βουλής και το δικαίωμα ενστάσεως απαρτίας. Τότε θα μπορεί να λειτουργεί το Σώμα, θα είναι οι Βουλευτές μέσα. Και εάν δεν είναι οι Βουλευτές, δεν θα λειτουργεί η Βουλή. Και ούτε αυτήν τη στιγμή να παρουσιαζόμαστε στη νέα γενιά που μας παρακολουθεί ότι η Βουλή είναι άδεια. Και είναι άδεια, για τους συγκεκριμένους λόγους που όλοι ξέρουμε.

Γ'αυτό θα παρακαλούσα, να ενστερνιστείτε την άποψη αυτή, να κατοχυρωθεί στο Σύνταγμά μας η απαρτία της Βουλής, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη τουλάχιστον του ενός

τρίτου (1/3) των Βουλευτών, γιατί δίκαια θα λέμε ύστερα "τι χρειάζονται οι τριακόσιοι;"

Θα ήθελα να αναφερθώ σε πολλά άλλα θέματα που συμπεριλαμβάνονται στην ενότητα αυτή, αλλά δεν επαρκεί ο χρόνος μου. Αρκούμαι σε αυτά που είπα και θα παρακαλέσω όλους τους συναδέλφους να τα σκεφθούμε αυτά τα θέματα. Γιατί δεν είναι προς το συμφέρον του κοινοβουλευτισμού αν τα αφήνουμε άθικτα, αν δεν παίρνουμε τη θέση που πρέπει, αν δεν αμυνόμεθα για το σωστό, που πιστεύω πως εξέφρασα προ ολίγου με τις απόψεις που είπα ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριοι συνάδελφοι, δέχεσθε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μάλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 16.10' λύεται η συνεδρίαση για αύριο ημέρα Παρασκευή 15 Μαΐου 1998 και ώρα 10.00' με αντικείμενο εργασιών του Σώματος κοινοβουλευτικό έλεγχο: α) συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων και β) συζήτηση επερώτησης των Βουλευτών της Νέας Δημοκρατίας προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, σχετικά με την πορεία υλοποίησης στο έργο του Εθνικού Κτηματολογίου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ